

Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XIII.

Additions to the flora of the Czech Republic. XIII.

Jiří H a d i n e c ¹⁾ & Pavel L u s t y k ²⁾ [eds]

¹⁾ *Herbářové sbírky Univerzity Karlovy, Benátská 2, CZ-128 01 Praha 2; e-mail: hadinec@natur.cuni.cz*

²⁾ *Moravský Lačnov 287, CZ-568 02 Svitavy; e-mail: pavel-lustyk@seznam.cz*

Abstract

This **thirteenth** part of floristic contributions includes newly published data of critically endangered species and data unpublished so far. The species *Carex xmoravica* and *Sorbus pauca* described from the Czech Republic as new to science, data of taxa newly discovered on the territory of the Czech Republic (*Callitriche xvigens*, *Pilosella fusca*, *P. norrliniiformis* and *Verbascum xduernsteinense*) and data of alien species found in the Czech Republic for the first time (*Geranium aequale*, *G. thunbergii*, *Panicum virgatum*) are summarized. Also the recently found *Sagina apetala*, previously considered to be extinct from the Czech Republic, is included. Furthermore, critically endangered species (according to the Red List of Vascular Plants of the Czech Republic) are reported from new sites (e.g. *Anacamptis pyramidalis*, *Botrychium matricariifolium*, *B. multifidum*, *Centunculus minimus*, *Chenopodium chenopodioides*, *Ch. urbicum*, *Conringia orientalis*, *Crepis setosa*, *Dactylorhiza incarnata*, *Echium maculatum*, *Epipactis moravica*, *E. pontica*, *Epipogium aphyllum*, *Eriophorum gracile*, *Filago vulgaris*, *Gentianella amarella*, *Geranium divaricatum*, *Juncus capitatus*, *Limodorum abortivum*, *Lindernia procumbens*, *Listera cordata*, *Lycopodiella inundata*, *Malaxis monophyllum*, *Marrubium peregrinum*, *Moneses uniflora*, *Nuphar pumila*, *Ophrys apifera*, *Orchis morio*, *Phyllitis scolopendrium*, *Plantago maritima* subsp. *ciliata*, *Pulicaria vulgaris* and *Typha shuttleworthii*). Finally, less rare and threatened species are reported from areas where they had not been recorded yet (*Asperula cynanchica*, *Chenopodium vulvaria*, *Coronopus didymus*, *Epipactis atrorubens*, *Lithospermum officinale*, *Monotropa hypophaea*, *Parietaria officinalis*, *Pyrola rotundifolia*, *Ranunculus arvensis* and *Viola rupestris*).

Key words: floristics, new findings, the Czech Republic

Nomenclatura: Kubát et al. (2002), Kučera & Váňa (2005), Chytrý (2007, 2009, 2011, 2013)

Úvod

Víme dobře, že naše úvodní věty se každým rokem víceméně stále opakují, nemáme však příliš na výběr, nezbyvá nám, než se držet zavedeného formátu. Additamenta se stala v českém botanickém prostředí již samozřejmostí a pro nás to znamená po roce opět vyhodnotit uplynulou floristickou sezónu. Shrnujeme výsledky práce českých floristů z území České republiky, většina údajů se týká období 2013–2014. Kromě mnoha nálezů

dosud neuveřejněných, zaslaných nám do redakce, shrnujeme i ty, jež byly v roce 2013 (výjimečně i v roce 2014) publikovány – v tomto případě se omezujeme jen na taxony pro naši květenu nové a kriticky ohrožené (kategorie C1).

Do květeny České republiky nově přibylo devět taxonů – dva z našeho území nově popsané (*Carex xmoravica* a *Sorbus pauca*), čtyři u nás poprvé zaznamenané (*Callitriche xvigens*, *Pilosella fusca*, *P. norrliniiiformis* a *Verbascum xduernsteinense*) a tři na území ČR nově zavlečené (*Geranium aequale*, *G. thunbergii*, *Panicum virgatum*).

Novinkou je objevení nových lokalit *Sagina apetala*, druhu v ČR již několik desetiletí neznámého (A2), ovšem největší část nálezů spadá jako obvykle do kategorie druhů kriticky ohrožených (C1), např. *Anacamptis pyramidalis*, *Botrychium matricariifolium*, *B. multifidum*, *Centunculus minimus*, *Chenopodium chenopodioides*, *Ch. urbicum*, *Conringia orientalis*, *Crepis setosa*, *Dactylorhiza incarnata*, *Echium maculatum*, *Epipactis moravica*, *E. pontica*, *Epipogium aphyllum*, *Eriophorum gracile*, *Filago vulgaris*, *Gentianella amarella*, *Geranium divaricatum*, *Juncus capitatus*, *Limodorum abortivum*, *Lindernia procumbens*, *Listera cordata*, *Lycopodiella inundata*, *Malaxis monophyllos*, *Marrubium peregrinum*, *Moneses uniflora*, *Nuphar pumila*, *Ophrys apifera*, *Orchis morio*, *Phyllitis scolopendrium*, *Plantago maritima* subsp. *ciliata*, *Pulicaria vulgaris* a *Typha shuttleworthii*, a také druhů silně ohrožených (C2). Řada taxonů byla rovněž nalezena v územích, z kterých dosud nebyly v Květeně ČR uváděny (např. *Asperula cynanchica*, *Chenopodium vulvaria*, *Coronopus didymus*, *Epipactis atrorubens*, *Lithospermum officinale*, *Monotropa hypophaea*, *Parietaria officinalis*, *Pyrola rotundifolia*, *Ranunculus arvensis* a *Viola rupestris*).

Všechny v Additamentech uváděné lokality jsou zařazeny do fytogeografických okresů či podokresů (Skalický 1988) s označením základního pole a kvadrantu středoevropské mapovací sítě (Slavík 1971) a přiřazeny jsou k nejbližší obci. Zkratka „distr.“ označuje území vymezené hranicemi příslušného administrativního okresu. Některé lokality jsou doplněny o zeměpisné souřadnice v souřadnicovém systému WGS-84. Pokud jsou uvedené nálezy doloženy herbářovými položkami uloženými ve veřejných sbírkách, je jejich uložení označeno zkratkou příslušné sbírky (Vozárová & Sutorý 2001), jsou-li v soukromé sbírce nálezce, pak zkratkou „herb.“ a jménem majitele sbírky, popř. i místem uložení. Zkratkou „not.“ (= notavit, tj. zapsal, zaznamenal, zaregistroval), popř. „foto“, jsou označeny nálezy a pozorování, k nimž nebyl pořízen herbářový doklad.

Kategorie ohrožení druhů uvádíme podle nové (již třetí) verze Červeného seznamu naší flóry (Grulich 2012). U taxonů zařazených do tohoto seznamu uvádíme kategorii jejich ohrožení. U zvláště chráněných území jsou uvedeny zkratky jejich kategorií: NP – národní park, (N)PP – (národní) přírodní památka, (N)PR – (národní) přírodní rezervace, EVL – evropsky významná lokalita. Výskyty druhů, které již zanikly, označujeme symbolem †.

V případě literárních údajů převzatých ze Zpráv České botanické společnosti a časopisu *Preslia* používáme zkrácenou formu citace, stejně tak zkracujeme citace v případech, že odkazují na údaje uveřejněné v dřívějších Additamentech. Další literatura, která se úzce

váže pouze k jedinému taxonu (v několika případech i k více taxonům), je uvedena hned za příslušným textem; tituly, které se opakují častěji stejně jako základní díla souhrnného charakteru, jsou pak v seznamu literatury na konci celé práce.

Přehled všech dosud uvedených taxonů v Additamentech je zveřejněn na webových stránkách časopisu Zprávy České botanické společnosti <http://cbs.ibot.cas.cz/additamenta.htm>.

Všem našim příspěvkatelům jsme samozřejmě jako vždy velice vděční za neutuchající přízeň a hlavně za zaslání údajů, bez nich by Additamenta rozhodně vypadala mnohem skromněji. Takže děkujeme a všem Vám zároveň přejeme v příští botanické sezóně další cenné a překvapivé objevy.

Rubrika **Opravy**, která byla původně v Additamentech zamýšlena a zavedena pouze pro případy našich redakčních omylů a nepřesností, se nám časem poněkud rozrostla i o případy, které se Additament přímo netýkají. Pro květenu ČR jsou však důležité. Z tohoto důvodu upravujeme její dosavadní název na přesnější označení.

Emendationes et errores

Corrections and errors

Bromus secalinus subsp. *multiflorus* (Sm.) Schübl. & G. Martens

Taxon uvádí s jistými pochybnostmi Dostál (1989), Kubát et al. (2002) i Pyšek et al. (2002). Studium většiny herbářových sběrů rodu *Bromus* v českých a moravských herbářích se však ukázalo, že tento vzácný západoevropský plevel nebyl na území České republiky v přírodě nikdy sbírán a tedy se u nás nejspíš nikdy nevyskytoval (Danihelka 2013). Ve většině případů takto určované rostliny byly ve skutečnosti pravý *B. secalinus* subsp. *secalinus*.

[eds]

Danihelka J. (2013): Jak se dělá seznam. – Živa 61: XXI–XXV.

Centaureum littorale (Turner) Gilmour

V příspěvku k *Cirsium brachycephalum* (Turoňová in Additamenta 12: 106–107, 2014) uvedla autorka omylem výskyt druhu *Centaureum littorale*, správně se však jedná o druh *C. pulchellum*.

[eds]

Elatine alsinastrum L.

Údaj o výskytu tohoto druhu v Plzni (Hadinec in Additamenta 6: 283, 2007) je mylný. Při revizi herbářového sběru se ukázalo, že se jedná o pěstovaný americký druh *Myriophyllum heterophyllum* – viz podrobný komentář v textu.

[eds]

***Gratiola officinalis* L.**

Výskyt konitrudu lékařského v Pardubickém Polabí (15c) uvedený v Květeně ČR (Slavík in Slavík 2000: 314–316) je třeba považovat za neprokázaný – viz komentář u druhu *Gratiola neglecta*.

[eds]

***Moneses uniflora* (L.) A. Gray**

V Additamentech 11 (2013: 103) jsme u druhu *M. uniflora* přehlédli chybně uvedený mapovací čtverec u lokality Jáchymov (85. Krušné hory): místo 5648a má správně být 5643a.

[eds]

***Sorbus querneae* Kovanda**

Z druhového seznamu české květeny je nutné vyškrtnout druh *Sorbus querneae* popsáný v roce 1996 M. Kovandou ze skal ve vltavském údolí na severním okraji Prahy. Až dosud byl tento hybridogenní taxon považován za českého endemita. Na základě podrobného molekulárního studia bylo však nyní zjištěno, že se jedná pouze o zplanělé exempláře západoevropského druhu *S. mougeotii* Soy.-Will. & Godr., který je pěstován v nedaleké pražské botanické zahradě v Troji, kde rovněž zplahuje.

[eds]

Existuje ještě jedna možnost objasnění původu *Sorbus mougeotii* v Troji než zplanění z dnešní botanické zahrady, která byla založena až v roce 1969. Lokalita Jabloňka, kde se nalézá největší populace *S. mougeotii*, na základě které byl druh *Sorbus querneae* popsán, leží v areálu bývalého Pomologického ústavu, jenž byl založen v roce 1870 a kde bylo soustředěno 2500 odrůd ovocných dřevin (Kúdela 2004). Zda exempláře pocházejí z té doby či se jedná o pozdější zplanění, by bylo možné zjistit stanovením věku, případně prohlédnutím archivních pramenů, zda tam některé druhy rodu *Sorbus* byly pěstovány. V tomto případě ale mohly být pěstovány pod odlišným jménem, což identifikaci ztěžuje.

F. Krahulec

Kúdela V. (2004): Pomologický ústav v Troji a Ruzyni – výročí vzniku a zániku. URL: <http://zahradaweb.cz/pomologicky-ustav-v-troji-a-ruzyni-vyroci-vzniku-a-zaniku/> (navštíveno 4. 1. 2015).

Lepší M., Lepší P. & Vít P. (2013): *Sorbus querneae*: taxonomic confusion caused by the naturalization of an alien species, *Sorbus mougeotii*. – *Preslia* 85: 159–178.

Adonis aestivalis* L.*C3**

35b. Hořovická kotlina, 6149d, Lhotka (distr. Beroun): podél asfaltky na Janovský Mlýn, mezi poli ca 1–1,3 km SZS od kaple, 350–360 m n. m. (25. 5. 2002 not. J. Hadinec & R. Hlaváček).

- 35b. Hořovická kotlina, 6149d, Lochovice (distr. Beroun): při silnici na Hořovice, v úseku ca 1,3–2,5 km Z–JZ od železniční stanice Lochovice, 350–365 m n. m., hojně v polních okrajích (10. 5. 2009 leg. R. Hlaváček, HOMP). – Lochovice: okraj pole mezi železnici a řekou Litavkou, ca 0,4–0,5 km J–JJV od železniční stanice Lochovice, 315–320 m n. m. (25. 5. 2002 not. J. Hadinec & R. Hlaváček).

Hlaváček letní je od Lochovic zmíněn již K. Dominem, a to z oblasti lesnatých hřbítků při obci Libomyšl (Domin 1943). Jeho blíže nelokalizované údaje se patrně stále ještě vztahují k přilehlému termofytiku (8. Český kras). Křisa (in Hejný & Slavík 1988) druh z celého fytogeografického okresu Podbrdsko (35) neuvádí.

R. Hlaváček

- 37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6648c, Horažďovice (distr. Klatovy): na okraji řepkového pole na jižním svahu vápencového návrší Na hrádku (kóta 449) nad silnicí směr Střelské Hoštice VJV od města, 49°18'45"N, 13°43'58"E, 422 m n. m., vzácně (8. 6. 2013 leg. R. Paulič, herb. Paulič).

V oblasti Sušicko-horažďovických vápenců dříve hojný druh (cf. Vaněček & Chán 1963) – v současnosti je zde však hlaváček letní velmi vzácný, recentně známý patrně pouze z pole u obce Hejná (Paulič 2007).

R. Paulič

Domin K. (1943): Vegetační obrazy z povodí Litavky od Zdic na Příbramsko. – Rozpr. Čes. Akad., tř. 2 mat.-přír., Praha, 53: 1–42.

Paulič R. (2007): Příspěvek k poznání plevelové vegetace polí a úhorů v území Sušicko-horažďovických vápenců. – Calluna, Plzeň, 12: 12–13.

Vaněček J. & Chán V. (1963): Význačné rostlinné druhy sušicko-horažďovických vápenců. – Preslia 35: 162–178.

Agrimonia procera Wallr.

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765d, Brno-Královo Pole: v jižní části budovaného sídliště Sadová V od silnice ústav Kociánka – Soběšice asi 600 m JZ od kaple v údolí U Antoníčka, 49°13'51,3"N, 16°36'31,2"E, skupina asi 10 rostlin (29. 8. 2014 foto a leg. J. Unar, BRNU). – Brno-Královo Pole: v severovýchodní části zruderalizované plochy mezi Porgesovou ulicí a arborem Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity asi 5 m J od Porgesovy ulice a 100 m Z od třídy Generála Píky, 49°13'13,3"N, 16°37'02,3"E, dva vitální trsy (4. 10. 2013 not. J. Unar; 22. 6. 2014 foto et leg. J. Unar, BRNU). – Brno-Královo Pole: v jihozápadní části zruderalizované plochy mezi arborem Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity a Porgesovou ulicí, 49°12'59,6"N, 16°36'44,2"E, desítky rostlin (26. 6. 2012 foto J. Unar; 24. 6. 2014 foto et leg. J. Unar, BRNU). Druh byl pravděpodobně kdysi pěstován na zdejších, již dávno zrušených zahradách jako léčivka a v současné době se samovolně šíří.
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7162d, Oblekovic (distr. Znojmo): PP Načeratický kopec, vlhký úpád ve střední části území (1995 not. R. Řepka, Řepka & Paukertová 1995).

V Květeně ČR (Skalický in Slavík 1995: 236–238) není druh ze Znojensko-brněnské pahorkatiny (16) uveden. Z Brna jej nezmiňuje ani Grüll (1979) a není znám ani z navazující části Moravského podhůří Vysočiny (68) a blízkého Moravského krasu (70) (cf. Skalický l. c.).

[eds]

- Grüll F. (1979): Synantropní flóra a její rozšíření na území města Brna. – Stud. ČSAV 1979/3: 1–224.
 Řepka R. & Paukertová I. (1995): Výsledky botanického průzkumu Načeratického kopce. – Ms. 26 p.
 [Depon. in: Odbor životního prostředí, Krajský úřad Jihomoravského kraje, det. prac. Znojmo]

***Anacamptis pyramidalis* (L.) Rich.**

C1

78. Bílé Karpaty lesní, 7071c, Suchov (distr. Hodonín): louka v lesním komplexu Suchovský háj asi 0,6 km J od PR Búrová, ca 250 kvetoucích rostlin (3. 7. 2013 not. V. Ondrová; Juroch & Šmiták 2014).

***Asperula cynanchica* L.**

66. Hornosázavská pahorkatina, 6460c, Horní Věžnice (distr. Havlíčkův Brod): suchá loučka při okraji lesa SV od silnice do Polné, na jihovýchodním okraji obce, 480 m n. m. (23. 7. 1996 leg. L. Čech, MJ, herb. Čech).

Z fytogeografického okresu Hornosázavská pahorkatina není druh uveden v Květeně ČR (Kubát in Slavík 2000: 120).

L. Čech

67. Českomoravská vrchovina, 6464a, Trpín (distr. Svitavy): bývalý vápencový lom na severním úbočí vrchu Fouska (670 m) 0,7 km JZ od kostela v obci, 49°35'19,4"N, 16°23'45,2"E, 650 m n. m., desítky rostlin (10. 10. 2012 leg. P. Novák & T. Peterka, BRNU).

Pozoruhodný výskyt teplomilného prvku na Českomoravské vrchovině, nález posouvá výškové maximum mařinky psí na našem území (Kubát in Slavík 2000: 120). Na lokalitě u Trpína roste v zazemněné suti na dně bývalého lomu na krystalický vápenec společně s *Melampyrum bohemicum*.

P. Novák & T. Peterka

***Botrychium lunaria* (L.) Sw.**

C2

34. Plánický hřeben, 6547c, Nehodiv (distr. Klatovy): opuštěný vápencový lom na jižním svahu vrchu Stírka Z od obce, 49°24'36"N, 13°33'03"E, 600 m n. m., vzácně (22. 4. 2014 not. R. Paulič).

- 61b. Týnišťský úval, 5862a, Bolehošť (distr. Rychnov nad Kněžnou): písčité násep železniční trati vedoucí přes Bolehošťské a Ledecké bory vlevo ve směru z Petrovic nad Orlicí do Bolehoště, 1,9 km JJZ od železniční stanice Bolehošť, 50°11'56,6"N, 16°03'13,6"E, 255 m n. m., desítky fertilních rostlin na úseku dlouhém 10 metrů, společně s *Cardaminopsis arenosa*, *Carex ericetorum* a *Viola rupestris* (20. 4. 2014 foto J. Doležal; 23. 4. 2014 leg. J. Doležal 14/22, herb. Doležal).

Vratička měsíční je z této lokality již historicky známá. V roce 1936 ji zde poprvé objevil Karel Krčan (Hrobař 1946) a naposledy ji zde potvrdil společně s Karlem Kopeckým (Krčan & Kopecký 1961). Jedná se již o třetí recentně známou lokalitu v tomto území. První dvě lokality byly nedávno publikovány (Doležal in Additamenta 11: 45–46, 2013; Doležal in Additamenta 12: 85, 2014). Vratička bude v širším okolí Týništěska patrně častější, jde jen o to, být ve správný čas na správném místě.

J. Doležal

- Hrobař F. (1946): Druhý doplněk ke „Květeně Kostelecka a Rychnovska“. – Vamberk, 32 p.
- Křčan K. & Kopecký K. (1961): Příspěvek ke květeně Opočenska a bližšího okolí Týniště nad Orlicí. – Acta Mus. Reginaehradec., ser. A sci. natur., 2(1960–1961): 149–190.

***Botrychium matricariifolium* (Retz.) W. D. J. Koch**

C1

- 37g. Libínské Předšumaví, 7049c, Volary (distr. Prachatice): PR Vraniště, nízkostébelný travnatý okraj manipulační plochy v prostoru bývalého vojenského cvičiště, 2,7 km SSV od kostela v obci, 48°56'00,2"N, 13°54'26,0"E, 870 m n. m., 10 rostlin (5. 6. 2012 not. D. Půbal; Půbal in Lepší & Lepší 2013).
59. Orlické podhůří, 5563c, Dobrošov (distr. Náchod): okraj lesní cesty u opevnění Kahan III, 820 m JZ od kostela v obci, 50°24'04,8"N, 16°12'43,8"E, 515 m n. m., desítky plodných rostlin (17. 6. 2013 not. P. Petřík).
- 88d. Boubínsko-stožecká hornatina, 7048c, Strážný (distr. Prachatice): samota Orlovka, okraj kosené louky s východní expozicí nad Kořenským potokem, 2,4 km SSZ od kašny v centru obce, 48°55'39,9"N, 13°42'40"E, 910 m n. m., v porostu sv. *Violion caninae*, 1 statná rostlina (30. 6. 2011 not. D. Půbal; Půbal in Lepší & Lepší 2013).

***Botrychium multifidum* (S. G. Gmel.) Rupr.**

C1

- 93a. Krkonoše lesní, 5258b, Harrachov (distr. Semily): Vosecká bouda, severní okraj Janouškovy cesty (horní oblouk asfaltové cyklostezky K2), poblíž slepé odbočky s manipulační plochou sloužící pro skladování vytěženého dřeva, vzdušnou čarou 645 m Z od rozcestí Pod Voseckou boudou a ca 1,5 km JZ–JJZ od Vosecké boudy, 50°46'24,1"N, 15°29'49,7"E, 1132 m n. m., 15 fertálních i sterilních rostlin na místech s nezapojeným travním drnem (1. 10. 2014 not. et det. I. Matějková). V doprovodné vegetaci převažoval *Agrostis capillaris* v kombinaci s ploníkem (*Polytrichum* sp.), z dalších druhů byly zaznamenány *Alchemilla* sp., *Calamagrostis villosa*, *Carex ovalis*, *Deschampsia cespitosa*, *Galium saxatile*, *Hypochaeris radicata*, *Juncus effusus*, *Picea abies* juv., *Ranunculus repens*, *Taraxacum* sect. *Ruderalia* a *Veronica officinalis*.

Recentní nález *Botrychium multifidum* na Harrachovsku představuje velice významný „staronový přírůstek“ do květeny Krkonoš, neboť poslední údaje o výskytu na české straně Krkonoš pocházejí od slezských botaniků a jsou zhruba 150 let staré! (Šourek 1969). Z území Čech byla v současnosti známa pouze ze Šumavy, kde byla, rovněž po dlouhé době, objevena v roce 2002 (cf. Štech in Additamenta 11: 47, 2013).

Vzhledem k dlouhodobé absenci výskytu v krkonošské oblasti byla vratička mnohoklaná zařazena do černého seznamu cévnatých rostlin Krkonoš, konkrétně do kategorie A1 mezi regionálně vyhynulé druhy na české i polské straně pohoří (Štursa et al. 2009). Nález tohoto kriticky ohroženého druhu tedy jednoznačně svědčí o tom, že nejen v šumavských, ale i v krkonošských horách stále existují příhodné podmínky pro uchycení této vzácné kapradiny.

I. Matějková & P. Cimický

97. Hrubý Jeseník, 5968b, Kouty nad Desnou (distr. Šumperk): Medvědí hora (1160 m), na několika místech v prostoru větrných elektráren na Medvědí hoře, kolem 50°05'09,6"N, 17°08'41,8"E, 1160 m n. m. (23. 8. 2014 foto F. Jelinek); nejméně 27 rostlin (28. 8. 2014 not. R. Štencl). – Kouty nad Desnou: Medvědí hora (1160 m); u asfaltky od horní stanice lanovky k větrným elektrárnám na Medvědí hoře, 50°05'12,1"N, 17°08'40,3"E, 1145 m n. m., 1 rostlina (5. 9. 2014 foto V. Nejeschleba).

97. Hrubý Jeseník, 5969a, Kouty nad Desnou (distr. Šumperk): Zámčisko, srovnaná plocha (v době výstavby PVE Dlouhé straně patrně skládka kamene) na levém břehu Divoké Desné, ca 350 m SV od rozcestí „pod Zámčiskem“, 50°03'56,6"N, 17°11'46,5"E, 940 m n. m., nejméně 43 rostlin (28. 8. 2014 not. R. Štencel).

Štursa J., Kwiatkowski P., Harčarik J., Zahradníková J. & Krahulec F. (2009): Černý a červený seznam cévnatých rostlin Krkonoš. – Opera Corcont. 46: 67–104.

***Callitriche* × *vigens* K. Martinsson, Nordic J. Bot. 11: 151, 1991.**

(*Callitriche cophocarpa* × *C. platycarpa*)

3. Podkrušnohorská pánev: Most-Kopisty (Bílina).

7a. Libochovická tabule: Kostelec nad Ohří (PR Myslívna).

24a. Chebská pánev: Nový Drahov (NPR Soos).

24b. Sokolovská pánev: Sedlečko (tůň na levém břehu Ohře).

26. Český les: Nemanice (slepé rameno Nemanického potoka).

37b. Sušicko-horažďovické vápence: Čepice (slepá ramena Otavy), Týnec (Otava), Velké Hydčice (slepé rameno Otavy).

37e. Volyňské Předšumaví: Pracejovice (stoka ústící do Otavy), Strakonice (slepá ramena Otavy).

38. Budějovická pánev: Zátaví (Otava).

46a. Děčínský Sněžník: Děčín-Přípeř (rybníček), Maxičky (rybník).

52. Ralsko-bezděžská tabule: Hradčany (Hradčanské rybníky).

53a. Českolipská kotlina: Boreček (Ploučnice), Česká Lípa (Ploučnice), Hradčany (staré rameno Ploučnice), Mimoň, Srní Potok, Zahrádky.

55. Střední Pojizeří: Dolní Kruhy (Jizera).

86. Slavkovský les: Kladská (rybníček).

92a. Jizerské hory lesní: Bedřichov.

(vše Prančl: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 48: 179–262, 2013).

51. Polomené hory, Nedamov (distr. Česká Lípa): soustava tůní vybudovaných na Nedamovském potoce pod Plešivcem, ca 700 m V od obce, 50°32'11,8"N, 14°34'12,1"E, 260 m n. m. (červenec 2013 leg. R. Prausová, HR, det. J. Prančl).

Do tůní pod Plešivcem bylo vysazeno více druhů zde nepůvodních vodních rostlin, např. *Potamogeton praelongus*. Nenápadný hvězdoš *C. ×vigens* zde však nikdo vědomě nevysazoval a možnost zavlečení semen je vyloučena, neboť tento hybrid semena netvoří. Velmi pravděpodobně se zde rozšířil přirozenou cestou, lokalita navazuje na jeho poměrně hojný výskyt na Českolipsku.

J. Prančl

Nový hybridní taxon v květeně ČR.

Triploidní hybrid ($2n = 15$) vzniká v oblastech společného výskytu *C. cophocarpa* a *C. platycarpa*. Nyní je u nás známo ca 20 lokalit v severních, jihozápadních a západních Čechách v oblastech, kde byl prokázán výskyt obou rodičů; roste však i v přilehlých územích, ze kterých jeden z rodičů (*C. platycarpa*) není v současnosti znám.

[eds]

Carex* × *moravica* Řepka & Roleček*(*Carex caryophyllea* × *C. fritschii*)**

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6964c, Vedrovice (distr. Znojmo): Krumlovský les, svahy dubových pařezin nad hájovnou, 1,5 km SV–SSV od středu obce, 49°01'54,9"N, 16°23'23,2"E, 317 m n. m. (26. 6. 2010 leg. R. Řepka & J. Roleček, BRNM 752045 – holotypus; Řepka et al. 2013).

Locus classicus.

Rostliny křížence rostou na světlině doubravy as. *Sorbo torminalis-Quercetum* poblíž nepoužívané lesní cesty. Jsou to dva volné trsy s velmi dlouhými listy a lodyhami, mošničky jsou zčásti fertillní, květenství byla atypicky přetřhovaná a znaky klásků připomínají více *C. fritschii* než *C. caryophyllea*. Některá květenství jsou pauperizována, s malými sterilními klásky nebo častěji s výrazným listovitým listenem. Třetí trs křížence roste asi 10 m od ostatních. Ten byl kompletně sterilní a svými znaky více připomíná *C. caryophyllea*. Jeden z rodičovských druhů *C. caryophyllea* roste v blízkosti prvních dvou hybridních trsů a druhý rodičovský druh, *C. fritschii*, v jediném velkém trsu min. 5 m od hybridních trsů.

- 18b. Dolnomoravský úval, 7168b, Hodonín: [NPP Hodonínská Důbrava] les Důbrava, mírně zvlněný eolický reliéf nížinného smíšeného lesa (*Quercus-Pinus*) 1,4–1,65 km V–VSV od hájovny Zbrod, 48°53'26"N, 17°05'08,9"E, 187 m n. m. (2010 leg. R. Řepka, BRNM, BRNL; Řepka et al. 2013).

Na této lokalitě se nacházejí dvě místa s výskytem hybridních rostlin. Na prvním z nich byly nalezeny pouze 2 trsy hybridu, které jsou spíše intermediární mezi oběma předpokládanými rodiči, nemají plazivý oddenek jako *C. caryophyllea*, listy jsou nažloutlé a mošničky prázdné. Předpokládané rodičovské druhy jsou vzdáleny 10 a 15 m od trsů křížence. Druhé místo, s výrazně větším počtem hybridních rostlin (hybridní roj), se nachází asi 300 m V od prvního. Na mírné duně roste asi 20 volných trsů se znaky bližšími druhu *C. caryophyllea*. Ve vlhké depresi pod dunou, v okrajové zóně výskytu, rostou rostliny s intermediárními znaky obou rodičů a nedaleko od nich i *C. fritschii*. Rostliny druhého rodiče, *C. caryophyllea*, plně plodné se všemi typickými znaky, rostou asi 30 m od trsů hybridu. Mezi zdejšími hybridy převládají formy bližší svými znaky druhu *C. caryophyllea* a rostliny jsou zde částečně nebo zcela fertillní. Vzácnější jsou rostliny s intermediárními znaky a jediný trs měl znaky bližší druhu *C. fritschii*.

Nový hybridní taxon (nothospecies) popsáný z České republiky.

V roce 2010 byly shodou okolností na dvou jihomoravských lokalitách nalezeny morfologicky nejasné rostliny, které svými znaky ležely v rozpětí obou v blízkosti rostoucích rodičovských druhů, *C. caryophyllea* a *C. fritschii*. Výsledky morfologické a anatomické analýzy ukázaly, že rostliny jsou v mnoha ohledech bližší *C. caryophyllea*, ale někteří z jedinců vykazují kombinaci znaků, která indikuje určitou intermediariu mezi jmenovanými rodičovskými druhy (krátké diageotropické výhony oddenku, způsob třepení a zbarvení pochev na oddenku, délka listů a charakter květenství). Tyto znaky svojí variabilitou přesahují znaky rodičovských druhů. Rostliny, u kterých by jasně převažovaly znaky *C. fritschii*, nebyly pozorovány, avšak u některých rostlin byly detekovány některé znaky indikující tento druh (dva téměř kulovité přisedlé samičí klásky, červeně zbarvené plevy samičích květů). Anatomické znaky na příčném průřezu listem korespondují více se znaky *C. caryophyllea* (sklerenchymatické provazce podél okraje listu, papily na adaxiální straně listu, pozice intercelulár), ale zuby pozorované na okraji čepele a poměr mezi délkou cévních svazků a tloušťkou listu indikují intermediární pozici mezi rodičovskými druhy. Konkrétně,

přítomnost zubů na adaxiální straně čepele, ukazuje na vliv druhu *C. fritschii*. Fertilita rostlin silně kolísala mezi plně sterilními a kompletně fertilními. Popsaný hybrid má geografické epiteton podle návrhu prvního autora postiženého lokálním patriotismem. Nutno dodat, že hybrid vznikl křížením druhů, patřících do odlišných sekcí podrodu *Carex* (*Mitratae* a *Acrocystis*).

R. Řepka

Řepka R., Štěrbá T. & Roleček J. (2013): *Carex* ×*moravica* (*C. caryophyllea* × *C. fritschii*), a new nothospecies identified by morphological and anatomical characters. – *Acta Mus. Morav., sci. biol.*, 98: 105–116.

***Carex pendula* Huds.**

C4a

- 73a. Rychlebská vrchovina (na hranici se 74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina), 5769a, Supíkovice (distr. Jeseník) Sokolský hřbet, vlhká dubohabřina ca 450 m JJZ od jihozápadního cípu obce, 50°17'11,1"N, 17°14'26,2"E, 500–510 m n. m., roztroušeně (30. 8. 2007 not. M. Kočí, Kočí 2008).
97. Hrubý Jeseník, 5770c, Zlaté Hory (distr. Jeseník): vlhká lesní cesta 115 m SSV od hráze dolní nádrže PP Černé jezero, 50°14'23,3"N, 17°22'36,6"E, 538 m n. m., 1 trs vedle vlhké lesní cesty (18. 9. 2014 not. H. Kleinová, rev. R. Řepka).

Tato ostřice je v severozápadním cípu slezské části Moravy nepochybně vzácností, o čemž svědčí jen několik nálezů z poslední doby (Štencel in Additamenta 11: 62, 2013). Z Rychlebské vrchoviny existuje pouze starý údaj z Račího údolí (Hruby 1923), který později nebyl ověřen a o jehož pravosti existují určité pochyby (Hédl 2002). Dosud jediná známá lokalita z oreofytika Hrubého Jeseníku u Filipovic byla publikovaná nedávno (Štencel l. c.), a nyní byla doplněna výše uvedeným ojedinělým nálezem u Zlatých Hor. Dříve uveřejněný nález z Keprníku (Vicherek 1955) byl před časem dementován jako mylně determinovaný (Štencel l. c.).

Narůstající počet publikovaných nálezů *C. pendula* v ČR v posledních 10 letech budí u některých floristů značný rozruch a někomu může tato situace připadat jako eskalace šíření druhu, avšak příčiny zvyšujícího se počtu známých lokalit mohou být i jiné: (1) vydávání Additament nepochybně vyvolalo mezi floristy touhu po objevování, proto je nalézáno tolik nových lokalit, podobně jako u jiných druhů; (2) je možné či pravděpodobné, že tato robustní ostřice, snad vlivem rostoucí eutrofizace prostředí, znásobuje sice svoje populace na známých lokalitách, ale příliš nepřekračuje jejich hranice v širším slova smyslu; (3) i když se jedná v době tvorby lodyh o nápadnou rostlinu, mohla být přesto v některých územích dlouhodobě přehlížena, zvláště v zaříznutých zlebech potoků, v příkopech lesních cest a také v bujně vegetaci přímo na nepoužívaných lesních cestách (svážnicích) (takto např. u Adamova severně od Brna, 2014 not. R. Řepka); (4) je známo, že tento druh rostl nebo stále roste na některých lokalitách ve velmi malých populacích, často jen v několika trsech, nezářídka sterilních, a jejich objevení je otázkou náhody – v době, kdy je rostlina svojí fyziognomií vskutku nápadná, floristé na místě chybějí.

Zda nově nalezené lokality patří k migračnímu karpatskému proudu (sensu Hendrych 1987) nelze ve světle dřívějších komentářů (Řepka in Additamenta 6: 267, 2007) jednoznačně tvrdit.

R. Řepka

Hédrl R. (2002): Pět fytogeograficky zajímavých druhů Rychlebských hor. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 37: 153–162.

Hendrych R. (1987): Karpatische Migrationen und Florenbeziehungen in den Tschechischen Ländern der Tschechoslowakei. – Acta Univ. Carol., biol., 1985: 105–250.

Hruby J. (1923): Die nördlichen Vorlagen des Glatzer Schneeberges und des Hohen und Niederen Gesenkes. – Beih. Bot. Centralbl., ser. B, 39: 399–435.

Kočí M. (2008): Aktualizace mapovacího okrsku cz0295, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Vicherek J. (1955): Nové nálezy některých vzácnějších rostlin z Moravskoslezských Beskyd a Hrubého Jeseníku. – Přírod. Sborn. Ostrav. Kraje, Opava, 16: 412–417.

***Carex pulicaris* L.**

C2

67. Českomoravská vrchovina, 6458d, Skorkov (distr. Havlíčkův Brod): východní úbočí vrchu Na skále JV od obce, 250 m V od vrcholové kóty (611,4), 49°30'07,5"N, 15°29'10,5"E, 594 m n. m., rašelinná louka zarůstající tužebníkem, dva trsy (26. 6. 2014 not. J. Hájek, Hájek 2014).

Nález nové lokality ostrice blešní u Skorkova je doplněním dalších dvou jejích lokalit v blízkém okolí. V roce 1964 a 1966 zde druh na dvou místech, vzdálených zhruba 0,7 km ZSZ a 1,1 km ZJZ od nynějšího nálezů, zaznamenal Rybniček (1974).

[eds]

Hájek J. (2014): Aktualizace mapovacího okrsku cz1914, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Rybniček K. (1974): Die Vegetation der Moore im südlichen Teil der Böhmischem-Mährischen Höhe. – Vegetace ČSSR, ser. A, 6: 1–243.

***Carlina acaulis* subsp. *caulescens* (Lam.) Schübl. & G. Martens**

C1

35c. Příbramské Podbrdsko, 6149d, Křešín (distr. Příbram): lem lesa na severozápadním okraji PP Na Horách, 450 m SSV od kapličky v obci, 49°48'09,6"N, 13°57'04,5"E, 450 m n. m., 8 rostlin (11. 8. 2014 leg. M. Kotlínek, HOMP, rev. E. Vitek).

Čerstvý nález tohoto taxonu ve středních Čechách představuje pro české botaniky určité překvapující informaci. Ačkoliv existují jednotlivé literární údaje z různých částí Čech a Moravy, věrohodně doloženy zatím zůstávají pouze nálezy z Českého středohoří a nově také z Dačicka (Ekrt & Vitek in Additamenta 12: 98–99, 2014). Výskyt u Křešína potvrdil revizi herbářového sběru rakouský specialista Ernst Vitek, takže jej můžeme k uvedeným lokalitám přiřadit. Co je příčinou postupně přibývajících nových údajů z území ČR nelze v tuto chvíli zodpovědně říci, ale nejspíše jednoduchý fakt, že čeští botanici věnují okruhu *Carlina acaulis* nyní mnohem větší pozornost, než tomu bylo doposud.

[eds]

Centunculus minimus* L.*C1**

35a. Holoubkovské Podbrdsko, 6347a, Lhůta (distr. Plzeň): 1 km SSV od vrchu Maršál, cesta u vodárny, holá půda obnažená při obnově příkopu hloubeného bagrem (25. 4. 2014) 49°41'56,7"N, 13°31'55,8"E, 470 m n. m., společně s *Potentilla supina* a *Gypsophila muralis* (8. 9. 2014 leg. S. Pecháčková & K. Troppová, det. S. Pecháčková, rev. J. Prančl, PL).

Drobýšek nejmenší byl na Plzeňsku zjištěn naposledy v roce 1926 u Velkého [Boleveckého] rybníka (Sofron & Nesvadbová 1997), z Rokycanska sahají zprávy o výskytu ještě hlouběji do historie (1867–81, in Pešek et al. 1966). Nejbližší oblastí, ve které byl druh nacházen častěji, ale přesto vzácně, bylo Horažďovicko (Vaněček 1969). V současné době jde tedy o lokalitu ojedinělou, ale nejspíše pouze dočasnou, protože příkop cesty rychle zaroste a tím zanikne otevřený biotop, který drobýšek vyžaduje.

S. Pecháčková & K. Troppová

Pešek J. et al. (1966): Květena Rokycanska. – Kraj. stří. stát. pam. péče a ochr. přír., Plzeň, 292 p.

Sofron J. & Nesvadbová J. (1997): Flóra a vegetace města Plzně. – Západočeské muzeum, Plzeň, 200 p.

Vaněček J. (1969): Květena Horažďovicka. – Kraj. stří. stát. pam. péče a ochr. přír., Plzeň, 272 p.

***Chaenorhinum origanifolium* (L.) Kostel. s. l.**

76a. Moravská brána, 6474b, Štamberk (distr. Nový Jičín): PP Kamenárka, okraj a lomové stěny první etáže bývalého vápencového lomu Skalky, 0,4 km JV od kostela v obci, 49°35'25"N, 18°07'23"E, 460 m n. m. (13. 6. 2005 foto P. Kocián; 14. 5. 2008 leg. P. Kocián, herb. P. Kocián, BRNU; 18. 5. 2011 foto P. Kocián; 24. 5. 2012 not. P. Kocián; 20. 5. 2013 not. P. Kocián; Kocián & Kocián 2013).

Nový nepůvodní druh v květeně ČR.

Chaenorhinum origanifolium, západomediterránní hlediček nalezený v bohaté populaci v lomu ve Štamberku. V tomto případě nejde o samovolný výskyt nepůvodního druhu (např. o spontánní zplanění z kultury), autoři článku sami zdůrazňují vysetý či vysazený původ. Zvláště opuštěné vápencové lomy jsou velmi často oblíbeným stanovištěm pro „vysazovače“ skalniček.

[eds]

Kocián P. & Kocián J. (2013): Hlediček dobromyslistý (*Chaenorhinum origanifolium* (L.) Kostel.) – nový nepůvodní druh v České republice. – Acta Carp. Occid., Vsetín & Zlín, 4: 20–24.

Chenopodium chenopodioides* (L.) Aellen*C1**

20b. Hustopečská pahorkatina, 7067d, Čejč (distr. Hodonín): An den morastigen Ufern des Czejczer Sees im Schilt, auch bey Kobily [= Kobylí] (s. d. leg. Ch. F. F. Hochstetter, PRC, rev. P. Mered'a).

Velice starý Hochstetterův sběr, jenž našel Pavol Mered'a v herbáři PRC v balíku *Ch. rubrum* při studiu rodu *Chenopodium* pro Flóru Slovenska. Rostliny na položce byly sběratelem označeny jako *Ch. serotinum* L. Údaj o výskytu *Ch. chenopodioides* u Čejče lze nalézt již v nejstarší vydané květeně Moravy (Rohrer & Mayer 1835)

pod jménem *Ch. maritimum* L. Podle téměř shodné formulace popisu naleziště v této květeně i na schedě lze soudit, že publikovaný údaj se opírá právě o tento herbářový sběr nalezený nyní v PRC. V současné Květeně ČR (Dostálek jun. et al. in Hejný & Slavík 1990: 242) však lokalita uvedena není. Ačkoliv tedy představuje doložený výskyt u Čejče dnes pouze historickou lokalitu (poslední zbytky Čejčského jezera zanikly někdy v polovině 19. století), je nutné ji připojit k dosavadním známým lokalitám u obcí Lanžhot a Lednice (rybník Nesyt, Hlohovecký rybník) na jižní Moravě; v novější době pak byl také objeven u Suchohrdel u Miroslavi (Danihelka in Additamenta 8: 223, 2009), u Velkých Němčic a Rakvic (Lustyk in Additamenta 8: 223, 2009). Se zaniklým výskytem u Čejče však úzce souvisí velice pozoruhodný případ novodobého výskytu u nedaleké obce Terežín v místě bývalého Kobylského jezera – v roce 2003 zde byla na zničeném slanisku Zápověď uměle vyhloubena tůň a po několika letech se zde znovu objevila řada vyhynulých slanomilných druhů, mezi nimi i *Ch. chenopodioides* (cf. Slavík in Additamenta 8: 228, 2009).

Popsaný herbářový „objev“ je dobrým příkladem, že v případech starých sběrů psaných vesměs německým kurentovým písmem může i současný neúprosně pečlivý badatel v herbářích stále nalézat překvapivé a cenné doklady. Vedle toho však také stejně názorně poukazuje na skutečnost, že ačkoliv by měl být teoreticky vzato herbářový materiál ve velkých českých sbírkách využit a zpracován v nedávné minulosti při studiu pro Květenu ČR, ne vždy se tak stalo.

J. Hadinec

Rohrer R. & Mayer A. (1835): Vorarbeiten zu einer Flora des Mährischen Gouvernements. – Brünn, 218 p.

***Chenopodium urbicum* L.**

C1

1. Doupovská pahorkatina, 5646a, Kadaň (distr. Chomutov): na vrcholové plošině odkaliště elektrárny Tušimice, při obslužné komunikaci v prostoru vsakovacích zářezů recirkulované průsakové vody, 50°22'25,8"N, 13°20'51,7"E, 327 m n. m., desítky rostlin (20. 8. 2014 leg. T. Burian, herb. Přírodovědecké fakulty Univerzity J. E. Purkyně Ústí nad Labem, rev. K. Kubát).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6966b, Újezd u Brna (distr. Brno): okraj pole u silničky 2,7 km JJV od kostela sv. Petra a Pavla v obci, 49°05'02,1"N, 16°46'34,4"E, 210 m n. m., jedna bohatě rozvětvená rostlina (30. 10. 2014 leg. P. Dřevojan, H. Galušková, P. Novák, H. Prokešová & P. Veselý, BRNU).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6966c, Nosislav (distr. Brno): obnažený břeh rybníčku 0,8 km SV od kostela sv. Jakuba, 49°00'57"N, 16°40'08"E, 195 m n. m., desítky drobných rostlin (20. 10. 2011 leg. P. Dřevojan, A. Gálová, V. Kalníková, J. Kůrová, J. Laburdová & P. Novák, BRNU, det. J. Danihelka).
- 46b. Kaňon Labe, 5151c, Děčín-Podskalí: na pravém břehu Labe na šterkopískové lavici vytvořené po velké povodni v roce 2002, jediná rostlina v bohatém porostu *Chenopodium album* agg. (21. 7. 2003 leg. P. Bauer, J. Hadinec & H. Härel, PRC, det. J. Hadinec). V dalších letech již nebyl merlík městský na náplavech Labe severně od Děčína znovu nalezen.

***Chenopodium vulvaria* L.**

C2

- 15c. Pardubické Polabí, 5960d, Pardubice: jednotlivě ve spárách mezi chodníkem a často místními opilci pomočeným úpatím budovy v Nerudově ulici v bezprostředním okolí místního baru, 705 m VSV od

středu budovy hlavního nádraží, 50°02'02"N, 15°45'57"E, 227 m n. m. (19. 6. 2011 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník).

- 15c. Pardubické Polabí, 5861d, Chvojenec (distr. Pardubice): ruderalizovaný trávník u motorestu, 140 m ZSZ od středu budovy obecního úřadu, 50°06'35"N, 15°56'13"E, 247 m n. m., přibližně 30 rostlin (25. 5. 2012 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník).
- 20a. Bučovická pahorkatina / 20b. Hustopečská pahorkatina, 6966b, Otnice (distr. Vyškov): mezernatý trávník v parku u pomníku na východním konci ul. Boženy Němcové, 49°05'5,2"N, 16°48'58"E, 210 m n. m., desítky rostlin (1. 10. 2013 not. *P. Novák*).
52. Ralsko-bezděžská tabule, 5454b, Kuřívody (distr. Česká Lípa): mírně ruderalizovaný a sušší trávník za motorestem v centru obce, 75 m Z od odbočky ze silnice Kuřívody – Mimoň do Bělé pod Bezdězem, 50°35'10"N, 14°48'9"E, 335 m n. m. (16. 6. 2012 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník).

Z fytogeografického okresu Ralsko-bezděžská tabule (52) není výskyt merlíku smrdutého v Květeně ČR udáván (cf. Dostálék jun. et al. in Hejný & Slavík 1990: 248–250).

J. Zámečník

- 69a. Železnohorské podhůří, 6059a, Litošice (distr. Pardubice): osada Krasnice, ruderalizovaný a výrazně rozvolněný trávník před místní hospodou, 810 m ZJZ od odbočky ze silnice Jankovice – Litošice do osady Krasnice, 49°59'51"N, 15°30'30"E, 379 m n. m., jednotlivě (30. 6. 2012 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník).
- 71a. Bouzovská pahorkatina, 6266d, Vranová Lhota (distr. Svitavy): park před kostelem v obci, v trávníku pod výsadbami jehličnanů, 49°42'37,5"N, 16°49'34,6"E, 290 m n. m., desítky rostlin (5. 9. 2013 leg. *P. Novák*, BRNU).

Merlík smrdutý nebyl dosud z fytochorionu Drahanská vrchovina (71) uváděn. Merlík byl v parku zaznamenán zejména v intenzivně sečeném trávníku, ve kterém rostliny dosahovaly výšky pouze několika centimetrů, na jeho nesečených okrajích však byli zaznamenáni i vyšší, bohatě fertilní jedinci.

P. Novák

84. Beskydské podhůří, 6474b, Štamberk (distr. Nový Jičín): okraj chodníku u paty zdi v ulici Záulického (vpravo ve směru na vlakové nádraží Štamberk) 0,3 km JV od kostela sv. Jana Nepomuckého, 49°35'22,2"N, 18°07'13,4"E, 400 m n. m., 1 bohatě rozvětvená rostlina, v okolí na podobných staništích také *Diplotaxis tenuifolia* (10. 9. 2013 leg. *P. Novák*, BRNU).

***Conringia orientalis* (L.) C. Presl**

C1

- 2a. Žatecké Poohří (na hranici s I. Doupovská pahorkatina), 5645d, Radonice (distr. Chomutov): okraj obilného pole při západním úpatí čedičového pahorku ca 700 m J od vesnice Měřetice u Vintířova, na přilehlém úbočí pahorku rovněž na půdě obnažené rytím divokých prasat, 50°18'30,2"N, 13°17'11,3"E, 324 m n. m., celkem asi 40 rostlin (30. 5. 2014 leg. *T. Burian*, herb. Burian).
- 2a. Žatecké Poohří, 5646c, Libědice (distr. Chomutov): okraj obilného pole asi 850 m V od obce, na dně údolí Liboce po levé straně silnice do Čejkovic, 50°18'47,1"N, 13°24'7,4"E, 250 m n. m., do deseti rostlin (30. 5. 2014 leg. *T. Burian*, herb. Burian).

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 7067b, Hovorany (distr. Hodonín): PR Hovoranské louky, lem řepkového pole nad horním okrajem špidláku 2,1 km SZ od kostela sv. Jana Křtitele v obci, 48°57'57,8"N, 16°58'30,1"E, 220 m n. m., jedna rostlina (29. 5. 2012 foto P. Novák).

***Corallorhiza trifida* Châtel.**

C2

- 93a. Krkonoše lesní, 5258c, Příchovice (distr. Semily): ca 600 m V od Turnovské chaty při severním okraji Rovné cesty, u 2. kovové svodnice od odbočky neznačené lesní cesty na jih (ca 400 m od odbočky této neznačené lesní cesty), ve smrkové mlazině v bezprostřední blízkosti cesty, 50°44'42,3"N, 15°22'32,4"E, 930 m n. m., 12 rostlin (13. 7. 2013 not. et foto K. Lencová, 16. 7. 2013 not. I. Špatenková, J. Harčarik & L. Harčariková).
97. Hrubý Jeseník, 5868c, Nové Losiny (distr. Šumperk): údolí Hučavy naproti severozápadnímu rohu PR Františkov, 50°08'49,4"N, 17°02'43,2"E, ca 730 m, 1 kvetoucí rostlina mezi devětsílem na pravém břehu Hučavy (10. 6. 2014 not. R. Štencel).
97. Hrubý Jeseník, 5969a, Karlov pod Pradědem (distr. Bruntál): spodní část Velké kotliny, Uechtritzův úval, na dvou místech: a) rašelinná březina na pravém břehu Moravice, 50°03'14,6"N, 17°14'23,1"E, 1139 m n. m., celkem 25 kvetoucích a rozkvétajících rostlin na celkové ploše asi 5 × 5 m (4. 6. 2014 foto L. Bureš); b) rašelinné místo na světlině v březině na levém břehu Moravice, 50°03'14,5"N, 17°14'26,8"E, 1121 m n. m., jediná kvetoucí rostlina (17. 6. 2014 foto L. Bureš).

V Květeně ČR (Procházka in Štěpánková et al. 2010: 549–551) je jako výškové maximum korállice uveden krkonošský Dolní Rudník – 1100 m n. m. Nálezy v Hrubém Jeseníku však toto maximum překonávají. V současnosti zde známe korállici z více lokalit v submontánním a montánním stupni (viz Bureš in Additamenta 8: 225–226, 2009). V herbářích jsou doloženy a v literatuře uváděny i lokality ze supramontánního a subalpinského stupně, většinou ovšem bez nadmořské výšky – např. z Vřesové studánky (1957 leg. V. Jílek, BRNM; 1957 leg. H. Janáčková, SUM) nebo z Velké kotliny (1911 leg. R. Picbauer, BRNU; 1930 leg. J. Podpěra, BRNU; 1932 leg. K. Pavlík, OLM; 1949 M. Součková, BRNM). Vřesová studánka, resp. Červená hora dosahuje 1333 m n. m., ale je málo pravděpodobné, že tam hygrofílní korállice roste přímo na suchém vrcholu. Výškovými maximy pro ČR jsou proto zatím přesně lokalizované nálezy korállice na Schubeho zářezu a v Grabowského žlebu ve Velké kotlině. Na Schubeho zářezu v 1310 m n. m. jsem našel korállici 28. 6. 1973 a 26. 6. 1974; 25. 6. 1975 ji našla Z. Burešová mezi Wimmerovým a Grabowského žlebem v 1320 m n. m. Pod sněžníkem v Grabowského žlebu v nadmořské výšce 1345 m našla korállici 26. 6. 2006 M. Zmrhalová (Bureš 2013). Pokaždé se jednalo o nález jediného kvetoucího exempláře.

Od roku 1974 se korállici na Schubeho zářezu marně pokouším znovu najít. Také další dva ojedinělé nálezy z Grabowského žlebu naznačují značnou fluktuaci druhu v těchto nejvyšších polohách. Ze dvou výše uvedených míst v Uechtritzově úvalu v dolní části Velké kotliny jsem korállici dosud neznal. Bude zajímavé sledovat, jestli i na těchto nových lokalitách vyroste a vykvete jen občas.

L. Bureš

***Coronopus didymus* (L.) Sm.**

- 14a. Bydžovská pánev, 5659b, Hořice (distr. Jičín): Gothard, hřbitov ca 1,3 km SV od železničního nádraží, 50°21'54"N, 15°38'47"E, 352 m n. m., asi 9 rostlin na různých místech (30. 4. 2007 leg. M. Ducháček, PR 702330; 30. 5. 2010 leg. M. Ducháček, PR 722573).

Pravděpodobně nový údaj pro fytogeografický podokres Bydžovská pánev (14a).

M. Ducháček

- 36b. Horažďovicko, 6648c, Horažďovice (distr. Klatovy): na okraji chodníku ve Smetanově ulici (v místech, kde zastavují pražské autobusy), 49°19'16,6"N, 13°42'31,9"E, 420 m n. m., několik desítek rostlin (24. 4. 2014 leg. R. Paulič, herb. Paulič).

Z Horažďovicka dosud neznámý druh.

R. Paulič

- 61b. Týnišťský úval, 5862a, Týniště nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): písčité spára mezi dlažbou v ulici Zvoníčková, u domu č. p. 755, 730 m JV od železniční stanice Týniště nad Orlicí, 50°09'01,1"N, 16°04'51,6"E, 255 m n. m., společně s *Lamium amplexicaule*, *Papaver argemone* a *Satureja hortensis* (12. 8. 2012 leg. J. Doležal 12/217, herb. Doležal; 31. 5. 2013 leg. J. Doležal 13/78, herb. Doležal; 24. 4. 2014 leg. J. Doležal 14/23, herb. Doležal, PRC; 10. 5. 2014 leg. Z. Kaplan 14/51, herb. Kaplan; 10. 5. 2014 leg. H. Svojanovská, MP). – Týniště nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): okrasný záhon u bývalého mlýna v ulici T. G. Masaryka v městské části U Dubu, 590 m VJV od železniční stanice Týniště nad Orlicí, 50°09'13,8"N, 16°04'55,1"E, 260 m n. m. (16. 4. 2014 not. J. Doležal).

V České republice se jedná o poměrně vzácný neofyt s dosti nahodilým, velmi nestálým a často přechodným a krátkodobým výskytem. Na naše území byl v minulosti zavlečen především s dováženou vlnou a bavlnou. První nález pochází z roku 1903 ze Štětínova u Velkých Losin (Smejkal in Hejný & Slavík 1992: 198). Do 90. let 20. století bylo zaznamenáno pro celou Českou republiku přibližně 20 výskytů (Lepší 2006).

Jedná se o první údaj výskytu *C. didymus* v celém Dolním Poorličí (61). V písčité spáře chodníku v ulici Zvoníčková byly při objevení v roce 2012 zaznamenány tři bohatě plodící rostliny. V roce 2014 zde bylo pozorováno několik desítek rostlin.

J. Doležal

- Lepší M. (2006): *Coronopus didymus* (L.) Sm. – vranožka podvojná. – In: Chán V., Lepší M. & Lepší P. [eds], Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XII. – Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, přír. vědy, 46: 126–127.

***Coronopus squamatus* (Forssk.) Asch.**

C2

1. Doupovská pahorkatina, 5845b, Valeč (distr. Karlovy Vary): v kamenité cestě v Horní ulici v obci, 50°10'19,1"N, 13°15'10,4"E, 515 m n. m., roztrošeně několik rostlin (4. 8. 2012 not. D. Koutecký).
1. Doupovská pahorkatina (na hranici s 2b. Podbořanská kotlina), 5845b, Mlýnce u Vroutku (distr. Louny): ve dvoře č. p. 27, 50°09'33,1"N, 13°19'03,8"E, 395 m n. m., 3 rostliny (25. 9. 2012 not. D. Koutecký).

- 2b. Podbořanská kotlina, 5846c, Mukoděly (distr. Louny): polní cesta a okraj pole při levé straně silnice směrem na Černčice ca 1 km VJV – 1 km VSV od křižovatky na západním okraji obce, 50°08'56,8"N, 13°24'31,9"E, 355 m n. m., místy hojně (7. 6. 2010 foto *D. Koutecký*).
- 2b. Podbořanská kotlina, 5846d, Stebno (distr. Louny): ve šterku u vjezdu ke stavení č. p. 50, 50°06'56,6"N, 13°25'00,2"E, 365 m n. m., 3 rostliny (17. 10. 2013 not. *D. Koutecký*).
- 10a. Jenštejnská tabule, 5852b, Zdiby (distr. Praha): na okraji kosených trávníků u čerpací stanice při západním okraji dálnice D8 ca 0,5 km V od kostela Povýšení sv. Kříže na východním okraji obce, 50°10'09,4"N, 14°27'39,6"E, ca 300 m n. m., několik menších porostů celkem asi na ploše 2 m² (6. 7. 2014 leg. et det. *D. Koutecký*, CHOM).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5656b, Dolní Rokytňany (distr. Jičín): úhor na minerálně bohatých jilech mezi polem a Rokytňanským potokem u jihozápadního okraje obce, 50°22'32,3"N, 15°07'28,9"E, 230 m n. m. (8. 6. 2012 leg. *Z. Kaplan 12/82*, herb. Kaplan).
- 15a. Jaroměřské Polabí, 5660a, Lhotka (distr. Trutnov): neosetý a zaplevelený okraj pole u osady Sebranka 0,5 km SSV od obce, 50°22'52,7"N, 15°44'25,6"E, 292 m n. m. (2. 7. 2013 leg. *Z. Kaplan 13/157*, herb. Kaplan).
- 15b. Hradecké Polabí, 5761a, Černilov (distr. Hradec Králové): okraj jílovitého pole na pravém břehu Hlirantického potoka, 1,44 km JZ od obecního úřadu, 50°15'14,9"N, 15°54'13,7"E, 255 m n. m., pět fertilních rostlin společně s *Euphorbia exigua*, *E. platyphyllos* a *Kickxia elatine* (10. 7. 2013 leg. *J. Doležal 13/119*, herb. Doležal).
- 18b. Dolnomoravský úval, 7070c, Vnorovy (distr. Hodonín): disturbované místo v udržovaném trávníku na ulici Záhumení 160 m VJV od kostela, 48°55'43"N, 17°20'58"E, 190 m n. m., několik rostlin (18. 7. 2012 leg. *P. Dřevojan*, BRNU).
- 57a. Bělohorský, 5559d, Lukavec u Hořic (distr. Jičín): les Zákopy S od obce, okraj pole u západního okraje lesa ca 1,1–1,3 km SSZ od křižovatky v obci (odbočka na Dobeš), 50°24'30,1"N, 15°36'18"E, 310 m n. m., kolem desítky rostlin (24. 7. 2007 leg. *M. Ducháček*, PR 719115).
65. Kutnohorská pahorkatina, 6159c, Běstvína (distr. Chrudim): mokřina v rohu pole na jižním okraji osady Vestec, 1,3 km ZSZ od kostela v obci, 49°50'28,2"N, 15°34'57,6"E, 310 m n. m., ca 100 rostlin (8. 7. 2014 not. *F. Kolář*).

Z celého Podzvičinska (57) a z Kutnohorské pahorkatiny (65) nebyl druh dosud uváděn (cf. Smejkal in Hejný & Slavík 1993: 197–198).

[eds]

78. Bílé Karpaty lesní, 7170c, Radějov (distr. Hodonín): polní cesta u hnojiště v nivě potoka Mandát v ochranném pásmu PR Kútýky 4,1 km JV od kostela, 48°49'50"N, 17°22'09"E, 340 m n. m., 1 rostlina (5. 7. 2011 leg. *P. Dřevojan*, BRNU).
78. Bílé Karpaty lesní, 7170c, Radějov (distr. Hodonín): prostranství před skladem zemědělské techniky u silničky vedoucí Měsíčním údolím 3,2 km JV od kostela, 48°50'12"N, 17°21'36"E, 340 m n. m., několik rostlin (16. 6. 2011 leg. *P. Dřevojan*, BRNU).

Crepis setosa Haller f.

C1

- 17c. Milovicko-valtická pahorkatina (na hranici s 18a. Dyjsko-svratecký úval), 7266a, Sedlec (distr. Břeclav): NPR Slanisko u Nesytu, ruderalní plocha u hřiště, 48°46'38"N, 16°41'51"E, jedna rostlina (10. 6. 2007 foto *J. Komárek*; www.biolib.cz).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7164d, Novosedly (distr. Břeclav): těžebna u soutoku Pokranu a Polního potoka 480 m JZ od kostela, 48°50'00"N, 16°29'22"E, 175 m n. m., 1 rostlina (28. 8. 2014 leg. *P. Dřevojan*, BRNU, rev. J. Danihelka).

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7167a, Rakvice (distr. Břeclav): PP Trkmanec-Rybníčky, bývalé pole v centrální části chráněného území, 48°51'52"N, 16°50'32"E (23. 7. 2012 foto *J. Kameníček*; www.biolib.cz).
- 18b. Dolnomoravský úval, 7168c, Mikulčice (distr. Hodonín): trávník podél cesty u mostku přes Kyjovku 0,5 km JV od JJV okraje obce, 48°48'34,6"N, 17°03'26,9"E, 159 m n. m., jedna rozvětvená rostlina (6. 6. 2014 leg. *Z. Kaplan* 14/81, herb. Kaplan).

Škarda štětinkatá se coby výrazný termofyt vyskytuje v ČR zejména na nejjižnější Moravě, přičemž jediná oblast stálejšího výskytu je na Břeclavsku (Kaplan & Kirschner in Slavík & Štěpánková 2004: 536). Do jiných území byla zavlékána zpravidla jen výjimečně a tyto výskyty byly krátkodobé. V Čechách nebyla zaznamenána již bezmála půl století, většina lokalit zanikla i na Moravě. V posledních desetiletích byla několikrát nalezena již jen na Břeclavsku (kromě zde dalších uvedených lokalit např. Danihelka & Grulich 1996, Danihelka & Šumberová 2004) a ojediněle ještě u Nesvačilk na Brněnsku (viz níže) a v roce 2007 jediná rostlina v Brně (Dvořák in Additamenta 7: 269, 2008). Podle dostupných informací byl tento druh v Dolnomoravském úvalu (18b) dosud nalezen jen dvakrát, a to někdy v 70. letech 19. století ve vinicích u Mařatic [dnes součást Uherského Hradiště] a u Starého Města u Uherského Hradiště (Schlögl apud Formánek 1888–1897). Současný nález u Mikulčic je tak v celém fytochorionu první po přibližně 140 letech.

Z. Kaplan

- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6966b, Nesvačilka (distr. Brno): návrhovaná PP Zřídla u Nesvačilk, ca 2 km SSV od středu obce, úhor za oplocenými pozemky se studnami, 49°04'47,4"N, 16°46'08,8"E, velmi hojně (28. 6. 2011 foto *J. Kameníček*; www.biolib.cz).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 7066d, Starovičky (distr. Břeclav): rozvolněné místo ve vysetém trávníku s vysazenými stromy mezi silnicí do Šakvic a Štinkovkou na západním okraji obce 440 m Z od kostela, 48°54'29"N, 16°46'12"E, 180 m n. m., asi 10 rostlin (7. 10. 2014 leg. *P. Dřevojan*, *H. Galušková* & *P. Novák*, BRNU, rev. *J. Danihelka*).

Danihelka J. & Grulich V. [eds] (1996): Výsledky floristického kursu v Břeclavi (1995). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 31, příl. 1996/1: 1–86.

Danihelka J. & Šumberová K. (2004): O rozšíření některých cévnatých rostlin na nejjižnější Moravě II. – Příroda 21: 117–192.

Formánek E. (1887–1897): Květena Moravy a rakouského Slezska. Vol. 1 & 2. – Brno & Praha.

***Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó**

C1

- 61c. Chvojenská plošina, 5862c, Nová Ves (distr. Rychnov nad Kněžnou): vlhká bezkolencová louka a ostricové porosty u Novoveského rybníka, 1 km JZ od obce, 50°07'21,6"N, 16°02'06,3"E, 280 m n. m., desítky fertilních rostlin společně s *Dactylorhiza majalis*, *D. ×aschersoniana*, *Eriophorum angustifolium* a *Ophioglossum vulgatum* (30. 5. 2010 not. *J. Doležal*).

I přesto, že se v regionální historické literatuře objevují údaje o výskytu prstnatce pleťového v Dolním Poorličí (61), není tento fakt uveden v Květeně ČR (Kubát in Štěpánková et al. 2010: 507). V minulosti rostl druh v tomto fytochorionu na „drážní mokré louce

mezi tratí a oborou západně od nádraží v Týništi nad Orlicí“ (Souček s. a.). Krčan a Kopecký (1961) uvádějí, že byl druh v území sbírán také na slatiništi západně od Čestic, u Rašovic, severozápadně od Petrovic nad Orlicí a severně od Týniště nad Orlicí. Bohužel všechny lokality patří již dávné minulosti.

J. Doležal

Krčan K. & Kopecký K. (1961): Příspěvek ke květeně Opočenska a bližšího okolí Týniště nad Orlicí. – Acta Mus. Reginaehradec., ser. A sci. natur., 2(1960–1961): 149–190.

***Dentaria glandulosa* Willd.**

C3

28d. Toužimská vrchovina, 6042d, Pistov (distr. Tachov): v lesním údolí Jilmového potoka před silničním mostem ca 1 km V od obce, 49°55'21,8"N, 12°46'47,6"E, populace na ploše asi 50 m² (1992 not. M. Tréglér; 2005 not. K. Prach; květen 2010 not. K. Prach). Od roku 2005 je patrný mírný nárůst populace.

28f. Svojsínská pahorkatina, 6042d, Dolní Kramolín (distr. Tachov): PR Lazurový vrch, na několika mikrolokalitách ve světlém lesním porostu na svahu nad údolím Kosího potoka při severozápadním okraji rezervace, stovky rostlin (Melichar in Zahradnický & Mackovčín 2004: 525; 2005–2006 not. V. Melichar; AOPK ČR 2014).

Tyto dvě výše uvedené lokality, striktně vzato, náleží sice do dvou různých fytochorionů, ale jsou od sebe vzdáleny pouhý 1 km a téměř jistě spolu také úzce souvisí.

[eds]

28e. Žlutická pahorkatina, 5945b, Rabštejn nad Střelou (distr. Plzeň): v bučině ca 2,8 km SSV od obce a ca 100 m VSV od vrchu Poustky (596 m), zřejmě vysazeno či vyseto (6. 4. 2011 not. et foto J. Kučerová & J. Zápotocký; Pecháčková 2012).

45a. Loveckovické středohoří, 5251b, Benešov nad Ploučnicí (distr. Děčín): ve smíšeném listnatém porostu (*Fraxinus*, *Acer pseudoplatanus*) v lesním komplexu S od obce Ovesná, 50°45'24,2"N, 14°17'53,2"E, pět kompaktních od sebe vzájemně oddělených kolonií (čtyři malé do velikosti 1 m² a jedna 16 m² velká) pouze z malé části s vtroušeným *Petasites albus*; druhově pestré bylinné patro, mj. i *Dentaria bulbifera* (20. 4. 2013 not. M. Rohlík; 2. 4. 2014 foto P. Bauer, AOPK ČR 2014).

50. Lužické hory, 5153d, Trávník (distr. Česká Lípa): osada Hamr, jasanový porost na levém břehu Hamerského potoka, 50°49'06,62"N, 14°39'20,1"E, 425 m n. m. (duben 1994 leg. T. Rejzek, herb. Rejzek; 2014 not. T. Rejzek); ibid., u potoka naproti sklepu, ve kterém byly skladovány sazenice stromků (1999 not. H. Koničková; 15. 4. 2008 not. L. Šajtar; 15. 4. 2014 not. H. Koničková; AOPK ČR 2014).

Lokalita leží na levém břehu Hamerského potoka. Je vymezena korytem toku a lesní cestou (červená turistická značka). Od doby prvního nálezu zde druh pozoruji každoročně 20 let, takže se zde udržuje dlouhodobě. Výskyt lze označit za stabilní, dosud jsem nezaznamenal výrazné změny v početnosti. K menší redukci však došlo při úpravě cesty, která byla rozšířena na úkor stanoviště druhu navážkou kameniva, a to v úseku před mostem.

Kyčelnice roste ve stejnověkém listnatém porostu na humózní, celoročně provlhlčené půdě. Příznivý hydrický režim zajišťuje kromě blízkého vodního toku také voda, která se stahuje z přilehlého svahu. Mezofilní bylinný podrost vytváří jarní aspekt, na

němž se kromě *Dentaria glandulosa* podílí také *Anemone nemorosa*, *Chrysosplenium alternifolium*, *Petasites albus* či *Pulmonaria obscura*. Letní aspekt má spíše nitrofilní charakter – výraznou dominantou je ostružiník (*Rubus* ser. *Glandulosi*), jenž tvoří takřka souvislý porost pod poněkud prosvětleným nadrostem dřevin. Z dalších druhů lze jmenovat *Aegopodium podagraria*, *Athyrium filix-femina*, *Carex sylvatica*, *Festuca gigantea*, *Lapsana communis*, *Oxalis acetosella*, *Poa annua*, *Rubus idaeus*, *Scrophularia nodosa*, *Stellaria media* s. str., *Urtica dioica*. Na úpatí svahu v trase turistické cesty po většinu roku stagnuje voda, která porost nejen obohacuje, ale též podmiňuje existenci společenstva as. *Caricetum remotae* (*Carex remota*, *Juncus effusus*, *Veronica beccabunga*). Dřevinné patro porostu tvoří majoritní *Fraxinus excelsior*, přimíšen je *Acer pseudoplatanus*, podél koryta toku *Alnus glutinosa* a v podúrovni ojedinele *Corylus avellana* a *Sambucus nigra*. Stále více se v podrostu uplatňuje *Fagus sylvatica*, který brzy začne dosahovat i patra keřového.

Fytocenologické zhodnocení tohoto porostu je dosti problematické. Současná dřevinná skladba je nejbližší as. *Pruno padi-Fraxinetum excelsioris*. Jasan zde však byl vysazen, o čemž svědčí jeho rozmístění v řadách. Podle bylinného spektra lze předpokládat, že potenciální vegetací je spíše bučina sv. *Fagion sylvaticae* na kontaktu s potoční olšinou. Tomu napovídá i šíření buku.

Dentaria glandulosa je karpatský element naší květeny, proto se jako nejpravděpodobnější vysvětlení tohoto výskytu nabízí zanesení se sadebním materiálem při zakládání jasanového porostu. Populace je vitální a pravděpodobně se bude do budoucna podél břehů potoka rozšiřovat, několik rostlin již bylo níže po proudu nalezeno. Výskyt by však mohli omezit turisté, kteří obcházejí bahnitý úsek cesty přes jasanový porost.

T. Rejzek

64b. Jevanská plošina, 6054d, Ondřejov (distr. Praha): údolní olšina po levé straně silnice Mnichovice – Ondřejov, ca 700 m SZ od Ondřejova, asi 20 rostlin spolu s *Allium ursinum* a *Galanthus nivalis* (porost česneku medvědího zaujímá rozlohu asi 50–100 m², sněženka a kyčelnice žláznatá jsou řidce vtroušeny na několika málo metrech čtverečních (22. 3. 2014 foto J. Pokorný).

Kyčelnice žláznatá nebyla dosud z Čech nikdy udávána (cf. Slavík in Hejný & Slavík 1992). Překvapivé nálezy z posledních dvou desetiletí na šesti lokalitách v různých částech Čech dávají tušit, že tento pozoruhodný jev nijak nezapadá do přirozených fyto geografických souvislostí. Vzhledem k atraktivnosti druhu v době květu lze s velkou mírou pravděpodobnosti předpokládat umělý původ všech těchto výskytů, tzn. záměrnou výsadbu nebo výsev. K této hypotéze se například v případě výskytu v PR Lazurový vrch kloní téměř s jistotou dobrý znalec území Petr Mudra (in verb.). Kyčelnice žláznatá není nijak náročný druh, v kultuře velice dobře roste, a pokud ji nadšený příznivec obohacování české přírody vysadí na humózním vlhkém lesním stanovišti, je úspěch zaručený. Nelze však vyloučit ani možnost náhodného zavlečení se sazenicemi lesních dřevin, jak uvádí T. Rejzek v případě svého nálezu v Lužických horách.

[eds]

Pecháčková S. [ed] (2012): Zajímavé floristické nálezy. – Calluna, Plzeň, 17: 19.
 Zahradnický J. & Mackovčín P. [eds] et al. (2004): Plzeňsko a Karlovarsko. – In: Mackovčín P. & Sedláček M. [eds], Chráněná území ČR 11, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha.

***Dittrichia graveolens* (L.) Greuter**

- 14a. Bydžovská pánev, 5858d, Levín (distr. Hradec Králové): dálnice D11 u mostu silnice Loukonosy – Chlumec nad Cidlinou, štěrkovitý okraj vozovky, 50°07'49,4"N, 15°26'06,1"E, 220 m n. m., několik desítek rostlin (27. 9. 2014 leg. M. Ducháček, PR 839187).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 6965b, Rajhradice (distr. Brno): těleso dálnice D2 na 8. kilometru dálnice, 49°05'23"N, 16°39'28"E (1. 9. 2013 not. G. Király).
28. Tepelské vrchy a 31. Plzeňská pahorkatina, 6242b, 62642d, 6243d, 6244c, 6244d, 6245b, 6245c, 6245d, 6345b, 6346a, Plzeň-Litice – Bor (distr. Tachov): těleso dálnice D5 od Litic po Bor, tj. od exitu č. 80 po exit č. 128, 49°41'03"N, 13°21'24"E – 49°44'51"N, 12°46'58"E, téměř souvisle (7. 9. 2013 not. B. Trávníček & V. Žila; 7. 9. 2013 leg. B. Trávníček, Nýřany, 97. kilometr dálnice, 49°42'26"N, 13°10'33"E, OL).
35. Podbrdsko, 6148d, Cerhovice (distr. Beroun): těleso dálnice D5 na 40. – 42. kilometru, 49°50'22"N, 13°48'37"E – 49°50'36"N, 13°49'59"E (31. 8. 2013 not. G. Király, B. Trávníček & V. Žila, leg. B. Trávníček, OL).
- 64a. Průhonická plošina, 6053b, Modletice (distr. Praha): krajnice dálničního nájezdu u křížení dálnice D1 a R1 1,7 km SV od zámku ve středu obce, 49°58'50"N, 14°36'31,3"E, 355 m n. m. (17. 9. 2013 leg. Z. Kaplan 13/372, herb. Kaplan).
- 76a. Moravská brána vlastní, 6473a, Dub (distr. Nový Jičín): silnice I/48, směr Bělotín, krajnice, 49°34'00,7"N, 17°53'05,8"E, 303 m n. m., asi 100 rostlin v pásu dlouhém 150 m (7. 9. 2014 leg. P. Kocián, NJM; Kocián 2014).

První údaje o výskytu druhu v ČR publikoval Raabe (in *Additamenta* 8: 235–238, 2009) z tělesa dálnice D1 v úseku od Děkanovic (u Dolních Kralovic) až po Troubsko (u Brna), z celkem 13 lokalit od 71. až po 187. kilometr této dálnice. Tentýž autor uvedl (Raabe in Pyšek et al. 2012), že druh v roce 2011 pozoroval na dalších 10 místech dálnice D1 (km 27–106), tedy v úseku blíže Praze. Pyšek et al. (l. c.) zmiňují, že se druh šíří také podél dálnice D2 směrem k Bratislavě, a že byl zaznamenán J. Rydlem i u dálnice D11 v okrese Nymburk; konkrétní lokality zmiňuje Rydlo (2011).

Cílený průzkum výskytu omanu smradlavého na rychlostních komunikacích na Moravě a ve Slezsku provedl Kocián (2014), který uvádí řadu údajů z dálnice D1 v úseku Brno-Slatina – Vyškov – Říkovice (zde nejhojněji mezi km 230–253) a v úseku Lipník nad Bečvou – Ostrava-Svinov (km 298–354), z dálnice D2 mezi Blučinou a státní hranicí se Slovenskem (km 11–59), z rychlostní silnice R46 mezi Vyškovem a Olomoucí (km 3–35) a z rychlostní silnice R35 u Přáslavic (km 281–283). Na zkoumaných rychlostních komunikacích se druh vyskytuje na mnoha úsecích hojně a souvisle, někde s menšími či většími prolukami. Tento průzkum také potvrdil v podstatě souvislý výskyt podél dálnice D1 v úseku Měřín – Brno-Horní Heršpice (km 137–195), odkud je znám z dřívějších (Raabe l. c.) a kde byl i v roce 2013 zaznamenán na mnoha místech.

V roce 2013 byl druh pozorován také na dálnici D5, přičemž výskyt mezi Plzní a obcí Bor na Tachovsku má prakticky souvislý charakter.

Výše uvedené lokality doplňují současné znalosti o šíření druhu v ČR. Zajímavé je, že na řadě úseků je nejhojnější ve středním dělicím pásu rychlostních komunikací a na okrajích se vyskytuje s menší frekvencí. Po prvotním uchycení na lokalitě se patrně šíří také pomocí žací techniky a vytváří na mnoha místech ve středním dělicím pásu bohaté liniové populace (cf. Kocián 2014).

Jak vyplývá z pozorování na dálnici D5 a z množství lokalit na moravských a slezských rychlostních komunikacích, bude vhodné zaměřit pozornost i na jiné rychlostní komunikace v Čechách, kde se může v důsledku intenzivní (nejen mezinárodní) dopravy vyskytovat, např. na dálnici D8 či na rychlostních silnicích R6 nebo R10. Lze jej ale očekávat i podél komunikací nižších tříd; první takový nález je ze silnice I/48 u Dubu nedaleko Starého Jičina.

Druh se šíří podél dálnic také v dalších zemích střední a západní Evropy, kromě Německa (cf. Raabe l. c.), kde byl na těchto stanovištích objeven poprvé, byl nalezen také v Nizozemí (Anonymus 2007), ve většině spolkových zemí Rakouska, vyjma Vorarlberska (Stöhr et al. 2009) a rovněž jako běžný průvodce dálnic ve Slovinsku (Frajman & Kaligarič 2009). V roce 2013 byl nalezen také na Slovensku na odpočívadle na dálnici D2 u obce Kúty (Király et al. 2014).

G. Király, P. Kocián, B. Trávníček & V. Žíla

Anonymus (2007): Kamferalant verover de snelwegen. – *Floron Nieuws* 7: 1.

Frajman B. & Kaligarič M. (2009): *Dittrichia graveolens*, nova tujerodna vrsta slovenske flore. – *Hladnikia* 24: 35–43.

Király G., Eliáš P. jun. & Dítě D. (2014): Two thermophilic alien species new to the flora of Slovakia. – *Thaiszia – J. Bot.* 24: 125–134.

Kocián P. (2014): Nezapomenuté a rychlé šíření lebedy různosemenné (*Atriplex micrantha*) a omanu smradlavého (*Dittrichia graveolens*) na dálnicích Moravy a Slezska (Česká republika). – *Acta Mus. Beskid., Frýdek-Místek*, 6: 27–47.

Rydlo J. (2011): Zpráva o přírůstcích herbářových sbírek Středočeského muzea. – *Muz. Současň., ser. natur.*, 26: 30.

Stöhr O., Pilsl P., Essl F., Wittmann H. & Hohla M. (2009): Beiträge zur Flora von Österreich, III. – *Linzer Biol. Beitr.* 41: 1677–1755.

***Echium maculatum* L.**

C1

21a. Hanácká pahorkatina, 6771a, Kurovice (distr. Kroměříž): PP Kurovický lom, severní část lomu, 49°16'27,8"N, 17°31'24,1"E, 1 rostlina spolu s několika jedinci *Linum austriacum* (3. 6. 2012 foto J. Kameníček).

***Elatine hexandra* (Lapierre) DC.**

C2

24a. Chebská pánev, 5839d, Krapice (distr. Cheb): sádka pod Horním rybníkem (proti Americe) [na dnešních mapách označovaný jako rybník Miska] 1,1 km JJZ od středu obce, obnažené dno sádka, 50°06'45"N, 12°18'35"E, 445 m n. m. (19. 8. 2008 leg. K. Šumberová, BRNU; 2013 foto T. Mrázek, <http://botany.cz/cs/elatine-hexandra/>).

27. Tachovská brázda, 6141b, Zadní Chodov (distr. Tachov): rybník Vdovec 1,2 km SV od kostela v obci, pás obnaženého dna při nižším stavu vody, 49°53'56,9"N, 12°39'51,8"E, 550 m n. m., stovky

- fertilních rostlin spolu s *Bidens radiata*, *Carex bohemica*, *Elatine hydropiper*, *Eleocharis acicularis*, *E. ovata* a *Oenanthe aquatica* (18. 7. 2014 leg. M. Čertner, PRC, herb. Čertner, rev. J. Prančl).
47. Šluknovská pahorkatina, 5053c, Krásná Lípa (distr. Děčín): rybníček na severním okraji města, ca 540 m SV od železniční stanice, 50°55'17,5"N, 14°31'8,7"E, ca 450 m n. m. (srpen 2012 leg. T. Rejzek, herb. Rejzek, rev. J. Prančl; 1. 6. 2014 leg. J. Prančl, PRC, sterilní rostliny – determinace potvrzena pomocí průtokové cytometrie).

Těžištěm výskytu úporu šestimužného v České republice jsou jihočeské rybníční pánve, zejména pak Třeboňská pánev, kde byla zaznamenána drtivá většina jeho lokalit. V jiných oblastech Čech byl druh i v minulosti velice vzácný, z území Moravy a Slezska nebyl nikdy hodnověrně doložen. To odpovídá celkovému výrazně atlantsky laděnému areálu druhu v Evropě (cf. Popiela et al. 2011).

Elatine hexandra preferuje nevápnité substráty a oproti podobným úporům *E. hydropiper* a *E. triandra* je výrazně citlivější vůči eutrofizaci a znečištění vody (Šumberová in Lepší et al. 2013: 172–173). Proto druh v posledních desetiletích kvůli intenzivnímu hospodaření na rybnících silně ustoupil. I na Třeboňsku, kde kdysi býval zřejmě nejčastějším druhem rodu, je v současnosti nacházen pouze vzácně. Na druhou stranu jeho semena přetrvávají velmi dlouhou dobu v půdní semenné bance, ale také se snadno šíří, např. s nářadím používaným při výlovehy rybníků (Šumberová l. c.) nebo s bahnitým sedimentem unášeným vodou (Šumberová & Ducháček, nepubl.). Proto se druh může za vhodných podmínek znovu objevit i na lokalitách, kde nebyl několik desítek let zaznamenán, případně i na nově vzniklých stanovištích (sádky, rybníky). Druh je rovněž – stejně jako ostatní naši zástupci rodu *Elatine* – nepochybně přehlížen. Zejména rostou-li úpory v ponořeném stavu při dně (obvykle ještě zpola překryty substrátem), je snadné je přehlédnout i při důkladném průzkumu lokality. Často jsou v takových případech nacházeny zejména exempláře odtržené ode dna, které vyplavaly na hladinu.

V celých severních Čechách byl druh historicky doložen na pouhých pěti lokalitách, přičemž před současným nálezem byl zde naposledy sbírán v 30. letech 20. století (Máchovo jezero, 1934 leg. *Mattauch*, PRC; Děčín-Chlum, 1938 leg. *Prinz*, PR). Údajně byl pozorován ještě v roce 1976 na Hamerském rybníku u Hamru na Jezeře (Turoňová 1985), k tomuto údaji však nebyl dohledán žádný herbářový doklad. V Krásné Lípě byl druh nalezen v mělkých partiích malého čistého rybníčku se slabou vrstvou bahna na dně, kde rostl v submerzní formě spolu s druhy *Batrachium trichophyllum* a *Potamogeton obtusifolius*.

V západních Čechách byl úpor šestimužný opakovaně sbírán v soustavě rybníků v Plzni-Bolevci (naposledy Šidlovský rybník; 2007, 2008 leg. *Pecháčková*, PL; *Pecháčková* 2011) a v okolí Františkových Lázní (před nálezem K. Šumberové u Krapic naposledy před více než 100 lety; 1904 leg. *J. Sterneck*, PRC, MP). Mimo tyto oblasti byl, kromě zde uveřejněných nálezů, sbírán pouze u Nýřan (pravděpodobně v rybníce Janov, který zanikl těžbou uhlí; 1880 leg. *Čelakovský*, BRNU, PL) a v PR Postřekovské rybníky u obce Pařezov v její jižní části Tachovské brázdy, kde byl objeven během floristického kurzu ČBS v Domažlicích (Chvojková et al. 2012; 2010 leg. *Z. Kaplan*, herb. Kaplan;

2010 leg. *J. Sladký*, PL). Publikovaný výskyt v Zadním rybníku u Soběkur (Vacek 1995) nebyl doložen herbářovou položkou, zato zde byly doloženy dva jiné druhy rodu (*E. al-sinastrum* a *E. triandra*). Výskyt druhu na rybníku Vdovci u Zadního Chodova patří do stejného fytogeografického okresu jako lokalita na Postřekovských rybnících, nachází se však o 50 km severněji. Zaplňuje tak pomyslný hiát mezi Pařezovem, lokalitami u Plzně a Františkovými Lázněmi. Úpor šestimužný se zde vyskytuje roztroušeně mezi hojnějšími trsy úporu *E. hydropiper*. Oběma druhům zde zjevně svědčí pozvolné klesání dna a relativně vysoká průhlednost vody.

J. Prančl, K. Šumberová, Z. Kaplan & M. Čertner

Pecháčková S. (2011): Čtvrtý doplněk k flóře města Plzně. – *Erica*, Plzeň, 18: 11–32.

Popiela A., Łysko A., Wieczorek A. & Nalepka D. (2011): The distribution of *Elatine hexandra* (Lapierre) DC. (Elatinaceae). – *Acta Soc. Bot. Pol.* 80: 27–32.

Turoňová D. (1985): Vegetace Hamerského rybníka u Hamru na Jezeře (severní Čechy). – *Preslia* 57: 335–357.

Vacek V. (1995): Materiál ke květeně Přešticka. – *Sborn. Západočes. Muz. Plzeň, přír.*, 91: 1–131.

Elatine orthosperma Düben

C1

36a. Blatensko, 6649b, Velká Turná (distr. Strakonice): obnažené dno ryb. Milava, ca 1,5 km S osady Velká Turná (26. 7. 1985 *R. Hlaváček* & *V. Skalický*, HOMP, admixt. ad *E. hydropiper*).

37p. Novohradské podhůří, 7153c, Nesměň (distr. České Budějovice): rybník Čertova hráz 1,4 km V od obce, obnažené dno (17. 7. 2003 leg. *V. Grulich* & *A. Vydrová*, BRNU, admixt. ad *E. triandra*).

38. Budějovická pánev, 6850b, Vodňany (distr. Strakonice): pokusnictví Výzkumného ústavu rybářského a hydrobiologického, rozsáhlý komplex rybníků a sádek při severním okraji města, mělký plůdkový rybníček, nedávno napuštěno, 49°09'21"N, 14°09'58"E, 400 m n. m. (8. 8. 2010 leg. *K. Šumberová*, BRNU).

39. Třeboňská pánev, 6754a, [Soběslav] (distr. Tábor): Teiche um Sobjeslau (s. d. *B. V. Berchtold*, PRC).

39. Třeboňská pánev, 6854d, Kolence (distr. Jindřichův Hradec): Prkenný fishpond near Kolence village (5. 8. 1976 leg. *Š. Husák*, PRA, admixt. ad *E. hydropiper*).

39. Třeboňská pánev, 6954a, Lomnice nad Lužnicí (distr. Jindřichův Hradec): severní část rybníka Kocliřov, 2,6 km JZ od železniční stanice, obnažené dno částečně letněného rybníka (29. 5. 1999 leg. *K. Šumberová*, BRNU). – Lomnice nad Nežárkou [sic! recte: Lomnice nad Lužnicí]: okraj rybníka „Služební“ [= Služební] (11. 8. 1943 leg. *J. Šourek*, BRNM). – Lomnice nad Lužnicí: Velký Tisý rybník, sádky „U Šalouna“ (9. 7. 1972 leg. *I. Růžička*, MJ, admixt. ad *E. hydropiper*); Lomnice nad Lužnicí: Sádky u dvora Šalouna, asi 415 m n. m. (17. 7. 1978 leg. *E. Štátný*, LIT).

39. Třeboňská pánev, 6954c, Třeboň (distr. Jindřichův Hradec): na obnaženém okraji rybníka Kaňova, 429 m n. m. (12. 7. 1942 leg. *R. Kurka*, CB, PRC, p. p. cum *E. triandra* admixt.); in ripa arenosa piscinae Kaňov, ca 400 m n. m. (28. 6. 1947 leg. *J. Müller*, BRNU). – Třeboň: u rybníka na písčitém břehu (28. 6. 1947 leg. *V. Pospíšil*, BRNM). [pravděpodobně též sbíráno na rybníce Kaňov, neboť sběr je stejného data jako doklad *J. Müllera*]; Třeboň: písčité břeh rybníka „Kaňov“ (3. 7. 1950 leg. *F. Čermoch*, BRNM). Tento výskyt je uveden v Květeně ČR (Křisa in Hejný & Slavík 1990: 393).

39. Třeboňská pánev, 7055a, Lutová (distr. Jindřichův Hradec): rybníček Husovec [?] u Lutové blíže Chlumu u Třeboň (26. 9. 1945 leg. *S. Hejný*, PR) [jméno rybníka naškrábané, a proto nejisté, na žádné z map nenalezen]

39. Třeboňská pánev, 7055b, Staňkov (distr. Jindřichův Hradec): solo denudato piscinae Staňkov [=Staňkovský rybník] apud opp. Třeboň; loco pele, solo argilloso (5. 7. 1937 leg. *J. Dostál*, PRC).

67. Českomoravská vrchovina, 6956d, Nová Bystřice (distr. Jindřichův Hradec): Klášter I, Klášterský rybník pod silnicí u západní části obce Klášter (= Klášter I), jeho severovýchodní část (10. 7. 2014 K. Šumberová, BRNU, 10. 7. 2014 M. Ducháček, PR).
67. Českomoravská vrchovina, 6957a, Zvůle (distr. Jindřichův Hradec): rybník (23. 9. 1968 s. coll., BRNM).
67. Českomoravská vrchovina, 7057a, Návary (distr. Jindřichův Hradec): edge of the Kačer fishpond [též zvaný Walden] ca 2,7 km SW of the village centrum (7. 7. 2007 leg. L. Ekrt & E. Hofhanzlová, CB).
90. Jihlavské vrchy, 6758c, Řásná (distr. Jihlava): Telč – Řásná, rybník Velký Pařezitý (12. 9. 1958 leg. V. Pospíšil, BRNM).
90. Jihlavské vrchy, 6758c, Maršov (distr. Jindřichův Hradec): obnažené dno Trojhrázného rybníka u Maršova, 4,5 km J od Studené (4. 8. 1971 leg. J. Švarc, MJ).
91. Žďárské vrchy, 6361c, [Polnička] (distr. Žďár nad Sázavou): obnažená půda rybníka Velké Dářko, velmi hojně, ca 615 m n. m. (14. 7. 1969 leg. J. Vicherek, BRNU, admixt. ad *E. hydropiper*).
91. Žďárské vrchy, 6461b, Žďár nad Sázavou: In rivo [sic!] Bránský rybník ad Žďár [nad Sázavou] (21. 8. 1898 leg. F. Kovář, PRC).

Přestože byl úpor rovnosemenný v českých zemích rozpoznán již před čtyřiceti lety, patří stále mezi nejtajemnější a nejméně známé druhy naší flóry. Totéž se dá říci i o jeho celkovém rozšíření: dnes je znám především ze skandinávských zemí, odkud byl popsán (von Düben 1839) a kde jeho rozšíření podrobně zmapoval znalec rodu *Pertti* Uotila (Uotila 1974). V Rusku byl spolehlivě doložen z Karélie a okolí Petrohradu (Uotila 2010); z východní Evropy je dále udáván z Běloruska, Litvy, Ukrajiny a z různých částí Ruska, kde se má údajně vyskytovat i v asijské části až po Kamčatku (Kosinskij 1916, Glück 1936, Gorshkova 1949, Prokudin 1987). Tyto údaje by každopádně bylo vhodné podrobit kritické revizi. Velmi vzácný výskyt druhu je rovněž znám z Německa, kde byl nalezen ve Šlesvicku-Holštýnsku a v Bavorsku (Uotila 2010).

V tuzemské floristické literatuře je úpor rovnosemenný patrně poprvé zmíněn v poznámce v Dostálově klíči: „*E. orthosperma* Dueben má dol. listy velmi dlouze řapíkaté a semena rovná; mohla by být nalezena na vých. Sl.“ (Dostál 1954). První konkrétní lokalitu z našeho území však necituje československá literatura, nýbrž *Pertti* Uotila ve zmíněné práci o rozšíření *E. hydropiper* agg. ve Skandinávii (Uotila 1974). Jako *E. orthosperma* zde Uotila označil Podpěrvův sběr z roku 1942 s lokalizací „Moravia, Telč, alt. 650 m“ uložený v herbáři v Lundu (LD). Při pátrání v našich herbářích jsme našli doklad, který je pravděpodobně ze stejné lokality (Telč, Studená, ad fundum pisc. demissae, na dně vypuštěného rybníka u Horního mlýna [= Kopejtkův rybník]; 3. 9. 1942 J. Podpěra, BRNU), rostliny na položce však náleží druhu *E. triandra*. Vzhledem k častému společnému výskytu různých druhů úporů na jedné lokalitě (viz níže) však není vyloučeno, že herbářový doklad z Lundu skutečně představuje *E. orthosperma*. Je ovšem zajímavé, že v současném zpracování rodu *Elatine* v kompendiu Flora Nordica (Uotila 2010) výskyt druhu v českých zemích vůbec není zmíněn.

Uotilův článek zřejmě zůstal české botanické veřejnosti dlouhou dobu neznámý; ještě Dostálova Nová Květena uvádí, že druh na území Československa zatím nebyl zjištěn, ale mohl by být nalezen ve Východoslovenské nížině (Dostál 1989). Přítomnost druhu

na našem území tak poprvé udává až Květena ČR (Křisa in Hejný & Slavík 1990: 393), kde jsou zmíněny pouhé dvě lokality: rybník Kaňov u Třeboně a soustava rybníků na sz. okraji Dačic ve směru na obec Řečice (obr. 1). První novodobé nálezy na našem území publikovala až v nedávné době Šumberová (in Lepší et al. 2013: 174–175), která zároveň zpochybnila v Květeně udávanou lokalitu u Dačic; sběr revidovaný B. Křisou jako *E. orthosperma* a uložený v herbáři BRNU ve skutečnosti náleží druhu *E. triandra*.

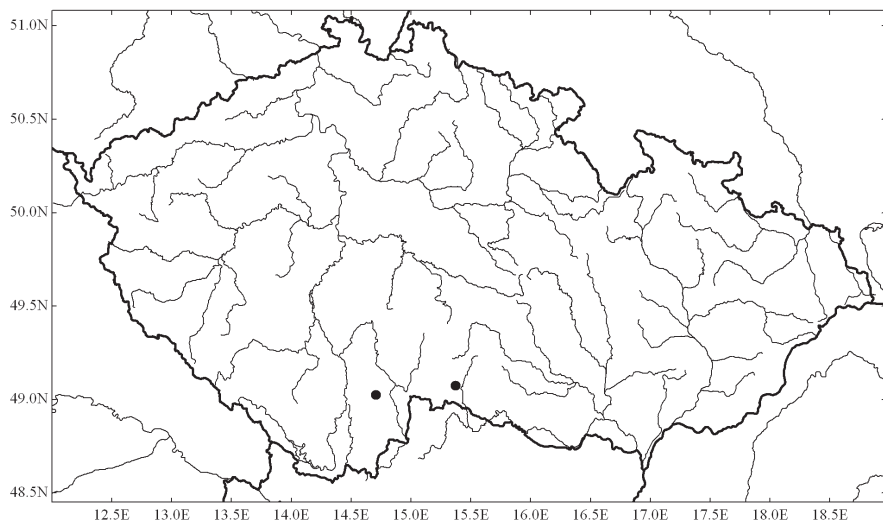
V rámci mapování výskytu druhu pro projekt PLADIAS jsme v průběhu podzimu a zimy 2014–2015 revidovali herbářové doklady rodu *Elatine* v ca 25 tuzemských herbářových sbírkách. Na základě dat z herbářů jsme zjistili výskyt *E. orthosperma* celkem na 19 lokalitách (obr. 2), na dvou z nich byl druh doložen opakovaně. Nechybí ani recentní údaje – po roce 2000 byl druh sbírán čtyřikrát. Druh se vyskytoval na našem území již v dobách počátků floristického výzkumu, což dokazuje Berchtoldův sběr od Soběslavi, pořízený patrně v 1. čtvrtině 19. století. Je možné, že herbářový materiál obsahoval i další sběry *E. orthosperma*, které však nemohly být s jistotou determinovány vzhledem k absenci zralých semen, která jsou pro určení druhu klíčová. V souvislosti s tímto případem je na místě znovu upozornit na zásadní význam herbářových sbírek pro studium rozšíření rostlin. Stejně tak opět vyplouvá na povrch fakt, že někteří autoři své texty do Květeny ČR – zejména ve starších svazcích – nepochybně a opakovaně odbyli.

Nejvíce lokalit má druh v Třeboňské pánvi, ojedinělé výskyty jsou známy i z jiných pánevních oblastí jižních Čech, v okrajové jihozápadní části Českomoravské vrchoviny, v Jihlavských a Žďárských vrších. Nejvíce nálezů druhu pochází z lesních rybníků, mimo lesní oblasti byl nacházen v čistých rybnících s písčitým pobřežím (dnes jsou již ale takové rybníky vesměs intenzivně hospodářsky využívané a silně znečištěné). Co se týče ekologických nároků, je druh patrně výrazně citlivější vůči eutrofizaci než běžnější druhy *E. hydropiper* a *E. triandra*, vázaný na periodicky obnažované písčité nebo bahnitě substráty v oblastech s kyselým podložím a chladnějším a vlhčím klimatem. V tom se poněkud podobá jinému vzácnému úporu *E. hexandra*, který však nikdy nebyl zjištěn ve Žďárských a Jihlavských vrších. Vzhledem k tomu, že podobné ekologické podmínky vyhovují i ostatním, hojnějším zástupcům rodu *Elatine*, pravděpodobně se na převážné většině svých lokalit bude nacházet v přítomnosti dalších druhů úporů. Tomu odpovídá fakt, že značnou část revidovaných dokladů *E. orthosperma* tvořily směsné sběry. Při nálezu druhu v sádkách ve Vodňanech byly např. kromě *E. orthosperma* nalezeny i všechny další naše druhy rodu kromě *E. alsinastrium*. Proto při jakémkoli nálezu úporů důrazně doporučujeme studovat větší počet jedinců v populaci; zejména je vhodné sbírat a určovat odděleně rostliny, které se navzájem liší barvou či tvarem listů. *Elatine orthosperma* zřejmě může být na řadě lokalit vzácnější než jiné podobné druhy úporů a tudíž může být na většině lokalit přehlížena. V každém případě je nezbytné jakýkoli výskyt úporů na našem území řádně dokládat herbářovými položkami.

Elatine orthosperma je druh velmi podobný a nepochybně blíže příbuzný daleko běžnějšímu *E. hydropiper*, se kterým sdílí čtyřčetné květy s 8 tyčinkami, čtyřpouzdrý semeník a tobolky. Klíčový znak pro odlišení druhu je tvar semen (lupa!): zatímco

E. hydropiper má semena asymetricky podkovovitě zakřivená (tvarem mezi písmeny J a U), semena *E. orthosperma* jsou téměř rovná, jen na jednom nebo obou koncích slabě prohnutá (tvarem připomínající nedokonale prohnutá písmena J nebo S), má nejdelší semena ze všech našich zástupců rodu (0,7–0,8 mm; Uotila 2010). Rozdíl mezi oběma druhy je i v tvaru tobolek: *E. hydropiper* má tobolky obvykle na vrcholu ± vmáčkklé, širší než dlouhé, tvarem připomínající koláč, naproti tomu *E. orthosperma* má tobolky na vrcholu vyklenuté. Tento znak je ale patrně přímo korelován s odlišným tvarem semen; dlouhá semena *E. orthosperma* by se do zploštělých tobolek nevešla, naopak silně zakřivený tvar semen *E. hydropiper* umožňuje vmáčknutí tobolek na vrcholu. V literatuře je často uváděno, že *E. orthosperma* má, na rozdíl od *E. hydropiper*, stopkaté květy a plody. Většina herbářových dokladů z našeho území má ale plody přisedlé nebo jen velmi krátce stopkaté, navíc jsou známy i ojedinělé sběry *E. hydropiper* s krátce stopkatými plody. Rozlišování *E. orthosperma* vůči *E. hydropiper* je tedy založeno de facto na jediném znaku, což vzbuzuje určité pochybnosti o oprávněnosti druhového hodnocení; řada autorů uznává taxon pouze v ranku variety či subspecie. Na základě našich dosavadních zkušeností navrhuje (alespoň prozatím) druhový status zachovat, protože druh je podle semen dobře poznatelný a žádné přechodné formy mezi oběma taxony jsme nezaznamenali. Ve vegetativních orgánech jsou *E. hydropiper* a *E. orthosperma* velmi podobné, při pozorování směsné populace obou druhů na obnaženém dnu rybníka Klášterský však bylo patrné, že *E. orthosperma* je vůči *E. hydropiper* poněkud tmavěji zelená. Tvarem semen se *E. orthosperma* liší i od podobných druhů s trojčetnými květy; podobná mohou být semena druhu *E. triandra*, která jsou však ± rovnoměrně (byť někdy pouze slabě) prohnutá a připomínají spíše nedokonale prohnuté písmeno C. Druh *E. hexandra* má semena zpravidla silná a krátká, dosti tmavá (šedohnědá až tmavě šedá oproti ± béžovým semenům *E. orthosperma*), na povrchu s nápadně vyniklou skulpturou. *Elatine hexandra* má vždy většinu květů nápadně stopkatých se stopkami (0,5–) 3–10 mm dlouhými, zatímco *E. orthosperma* má květy takřka přisedlé nebo většinou jen nevýrazně stopkaté, se stopkami 0,1–1,5 (–4,0) mm dlouhými (Uotila 2010).

Závěrem bychom chtěli upozornit, že jsou stále poměrně časté záměny úporů s jinými, habituelně podobnými druhy mokřadních rostlin – zejména s rody *Callitriche* a *Peplis*, občas dokonce s *Tillaea aquatica*, rodem *Montia* a dalšími. Rozlišováním těchto rodů se podrobněji zabývá Prančl (2012). Úporý se vyznačují bělavými až růžovými korunními lístky (ponořené květy jsou však kleistogamické a korunu postrádají), tvorbou ± kulovitých nebo shora zploštělých tobolek, ± tupě špičatými kališními lístky a válcovitými semeny. *Peplis portula* má obvykle výrazně širší listy (šíroké 2,8–9 mm oproti 0,4–4 mm u rodu *Elatine*) s nápadně vyniklou žilnatinou, kališní cípy výrazně zašpičatělé, zakončené žlázkou, a zcela odlišný tvar semen (jsou spíše hruškovitá). Druhy rodu *Callitriche* mají jednopohlavně bezobalné květy, z boku zploštělé čtyřdílné plody, na koncích lodyh obvykle tvoří terminální listové růžice, oproti zmíněným dvěma rodům nejsou nikdy načervenalé a mají odlišnou žilnatinu listů: u *Elatine* a *Peplis* je žilnatina klasicky zpeřená (z hlavní žilky se oddělují po celé její délce žilky postranní); u *Callitriche* se z hlavní

Obr. 1. – Rozšíření druhu *Elatine orthosperma* v České republice na základě údajů v Květeně ČR (Křísa in Hejný & Slavík 1990).

Fig. 1. – Distribution of *Elatine orthosperma* in the Czech Republic based on data in the Flora of the Czech Republic (Křísa in Hejný & Slavík 1990).

žilky odděluje pouze jeden pár postranních žilek (někdy při vrcholu listu opět s hlavní žilkou srůstající), ze kterých se mohou dále oddělovat žilky vyšších řádů.

J. Prančl & K. Šumberová

Dostál J. (1954): Klíč k úplné květeně ČSR. – Nakladatelství Československé Akademie Věd, Praha.

von Düben M. W. (1839): Öfver svenska arterna af släkten Platanthera och Elatine. – Bot. Not. 1839: 87–88.

Glück H. (1936): Pteridophyten und Phanerogamen. – In: Pascher A. [ed.], Die Süßwasserflora Mitteleuropas 15: 1–486, Gustav Fischer Verlag, Jena.

Gorshkova S. G. (1949): Povoinichkovye – Elatinaceae Lindl. – In: Shishkin B. K. & Bobrov E. G. [eds], Flora SSSR 15: 259–271, Botanicheskii Institut Akademii Nauk SSSR, Moskva & Leningrad.

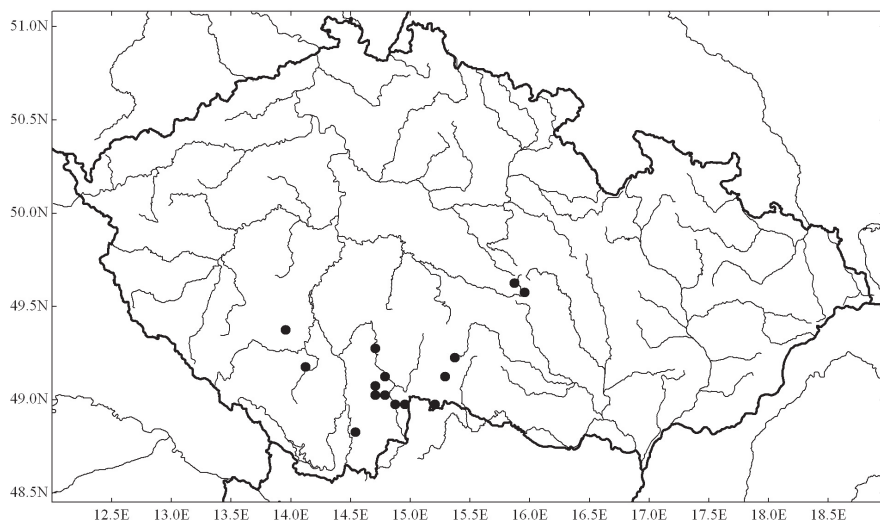
Kosinskij K. K. (1916): Povoinichkovyia (Elatinaceae). – In: Fedchenko B. A. [ed.], Flora Aziatskoi Rosii 14: 1–21, Petrograd.

Prančl J. (2012): Rod Callitriche (hvězdoš) v České republice. I. Úvod a určování, druhy *C. hermaphrodita*, *C. hamulata* a *C. palustris*. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 47: 209–290.

Prokudin J. N. [ed.] (1987): Opredelitel' vysshikh rasteniy Ukrainy. – Naukova dumka, Kiev.

Uotila P. (1974): *Elatine hydropiper* L. aggr. in northern Europe. – Mem. Soc. Fauna Flora Fenn. 50: 113–123.

Uotila P. (2010): Elatinaceae. – In: Jonsell B. & Karlsson T. [eds], Flora Nordica 6: 62–69, The Swedish Museum of Natural History, Stockholm.

Obr. 2. – Rozšíření druhu *Elatine orthosperma* v České republice na základě revize herbářových dokladů.
Fig. 2. – Distribution of *Elatine orthosperma* in the Czech Republic based on revised herbarium specimen.

Elodea nuttallii (Planch.) H. St. John

- 5a. Dolní Poohří, 5450d, Žalhostice (distr. Litoměřice): u pravého břehu Labe, 800 m VSV od železničního nádraží, 50°31'41"N, 14°06'22,5"E (20. 7. 2014 leg. Jan Rydlo & Jar. Rydlo, herb. Jar. Rydlo).
 24a. Chebská pánev, 24b. Sokolovská pánev, 28a. Kynšperská vrchovina, 5840c, 5840d, 5841b, 5841c, 5841d: úsek řeky Ohře mezi Chebem a Sokolovem, říční kilometry 236–203 (srpen 2013 not. Jan Rydlo & Jar. Rydlo; Rydlo & Rydlo 2013a).
 24b. Sokolovská pánev, 29. Doupovské vrchy, 5743c, 5743d: úsek řeky Ohře mezi Karlovými Vary a osadou U Mostu nedaleko obce Šemnice, říční kilometry 173,5–165 (Rydlo & Rydlo 2014).
 46a. Děčínský Sněžník, 5150c, Sněžník-Zadní Ves (distr. Děčín): Oborský rybník SZ od vsi, 50°48'21"N, 14°04'20"E [souřadnice měřeny na hrázi rybníka] (28. 8. 2013 leg. Jan Rydlo & Jar. Rydlo, herb. Jar. Rydlo; Rydlo & Rydlo 2013b).
 91. Žďárské vrchy, 6361c, Polnička (distr. Žďár nad Sázavou): rybník Velké Dářko (11. 7. 1991 leg. Jar. Rydlo, det. Š. Husák, herb. Jar. Rydlo). – Polnička: Nový rybník pod Velkým Dářkem (26. 8. 1991 leg. Jar. Rydlo, det. Š. Husák, herb. Jar. Rydlo).

Vodní mor americký (*Elodea nuttallii*) byl v ČR donedávna zaznamenán pouze na dvou lokalitách – v roce 1988 v Kinského sadech v Praze (zde pouze přechodně) a v roce 1992 v Huťském rybníce v Novohradských horách (Husák et al. in Štěpánková 2010: 316). V roce 1991 byl Jar. Rydlem sbírán na dalších dvou lokalitách ve Žďárských vrších, herbářové doklady předané ještě tentýž rok Š. Husákovi však byly jím determinovány až mnohem později v roce 2013 (informace, které by mohly potvrdit výskyt na obou

lokalitách i v současnosti, nejsou v tuto chvíli k dispozici). Vzhledem k častému výskytu v okolních státech bylo pravděpodobné, že se tento druh v budoucnu začne invazně šířit i u nás, zvláště pokud by se dostal do proudících vod.

V roce 2013 byl vodní mor americký během výzkumu vodních makrofyt skutečně objeven na dvou monitorovaných úsecích v řece Ohři. Zkoumány byly úseky mezi Chebem a Sokolovem a mezi Karlovými Vary a osadou U Mostu poblíž obce Šemnice. Mezi Chebem a Sokolovem se vyskytoval ve 27 půlkilometrových lokalitách (z celkových 66) a ve druhém úseku v 1 lokalitě (z celkových 17). O rok později byl výzkum ve stejných úsecích zopakován a byl zaznamenán značný nárůst počtu lokalit s výskytem vodního moru. V prvním úseku se počet lokalit zvýšil z 27 na 46 lokalit a ve druhém z 1 na 9. V obou úsecích Ohře druh tvoří rozsáhlé husté porosty, často o délce několik set metrů a zarůstá i přilehlé tůňe. Je pravděpodobné, že se *E. nuttallii* již vyskytuje po celém toku Ohře, protože jedna lokalita byla objevena i v Labi pod ústím Ohře. Vedle lokalit na Ohři a Labi byl druh objeven také v rybníce u obce Sněžník v levobřežní části CHKO Labské pískovce. Je velmi pravděpodobné, že se vodní mor americký bude v následujících letech dále šířit v proudících i stojatých vodách zvláště v území západních a severních Čech.

Jan Rydlo

- Rydlo J. & Rydlo J. (2013a): Vodní makrofyta v Ohři mezi Chebem a Sokolovem. – Sborn. Muz. Karlovy Vary 21: 143–156.
- Rydlo J. & Rydlo J. (2013b): Vodní makrofyta v českokamenické a levobřežní části CHKO Labské pískovce. – Severočes. Přír. 44: 73–101.
- Rydlo J. & Rydlo J. (2014): Změny ve vegetaci vodních makrofyt v dolní Cidlině – srovnání s jinými řekami. – Pr. Muz. Kolín, řada přír., 11: 21–28.

***Epilobium dodonaei* Vill.**

- 15b. Hradecké Polabí, 5662a, Česká Skalice (distr. Náchod): šterkový násep silnice budované mezi železniční stanicí a Úpským přiváděčem údolní nádrže Rozkoš, 50°23'45"N, 16°3'21"E, 285 m n. m. (16. 9. 2007 leg. A. Hájek, HR).
- 56c. Trutnovské Podkrkonoší, 5461b, Libeč (distr. Trutnov): zaniklý hrad Bolkov, v lomu na částečně odtěžené ostrožně nad pravostranným přítokem Ličné, poblíž železničního viaduktu při severovýchodním okraji obce, 50°35'58,2"N, 15°56'48,6"E, hojně (22. 8. 2010 leg. M. Marek, herb. Marek; AOPK ČR 2014).
- 58h. Javoří hory, 5364c, Rožmitál (distr. Náchod): lom Rožmitál severně od obce, horní hrana lomu v jeho severní části, 50°37'7"N, 16°22'11"E, 570 m n. m. (29. 7. 2008 leg. M. Mikát, HR, det. V. Samková; 19. 8. 2008 leg. V. Samková, HR; Samková 2014).

Z uvedených fytochorionů nebyl výskyt vrbovky rozmarýnolisté dosud uváděn (cf. Smejkal in Slavík 1997: 98–99).

[eds]

59. Orlické podhůří, 5763b, Mastý (distr. Rychnov nad Kněžnou): kamenolom Mastý 1,46 km VSV od obce, 50°15'14,5"N, 16°15'07,1"E, 330 m n. m., pět fertilních a desítky sterilních rostlin na kamenitých sutinách (šedo zelený metabazit) (3. 9. 2014 leg. J. Doležal 14/132, herb. Doležal).

Kamenolom u obce Mastý je znám především díky uměle vytvořenému vodopádu, který vznikl kolem roku 1984 odtěžením svahu v místě levostranného bočního přítoku Zlatého potoka. Jeho výška činí 9 metrů a je vyhledávanou turistickou atrakcí. I já jsem se nechal lákat a vypravil jsem se na tuto atrakci podívat. Přesto jsem však neodolal a provedl letmý botanický průzkum v opuštěné části lomu, kde probíhá postupná spontánní sukcese. Ve vlhkých depresích a tůňkách jsem ze zajímavějších druhů našel například *Cyperus fuscus*, *Equisetum ramosissimum* či *Zannichellia palustris*. Velkým překvapením pro mne byl však nálezy pěti fertilních rostlin *Epilobium dodonaei* na kamenitých sutinách. Při podrobnějším průzkumu jsem našel i několik desítek semenáčů.

Z území východních Čech existuje jen málo údajů o výskytu tohoto druhu (Smejkal in Slavík 1997: 95–99). Poprvé byla vrbovka rozmarýnolistá na území východních Čech objevena ve fytogeografickém podokrese Kozlovská vrchovina (63d) v jediném exempláři u silnice ze Sloupnice do Řetůvky v okrese Ústí nad Orlicí (Hadač & Hadač 1939). Další lokality byly objeveny až v 70. letech 20. století na Trutnovsku v blízkosti hranic s Polskem (Horák & Horák 1978). Z fytogeografického okresu Orlické podhůří (59) je v Květeně ČR (Smejkal l. c.) uveden nálezy od Bohdašína, který leží 9,6 km SSZ od nové lokality v kamenolomu Mastý. Nověji byla vrbovka rozmarýnolistá nalezena na více místech v žulovém lomu u Litic nad Orlicí (Kaplan in Additamenta 6: 284–285, 2007).

J. Doležal

Hadač J. & Hadač E. (1939): Příspěvek ke květeně východních Čech. – Věda Přír. 19: 279–280.

Horák J. & Horák J. jun. (1978): Výskyt vrby rozmarýnolisté – *Chamerion dodonaei* (Vill.) Holub v Podkrkonoší. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 13: 179–181.

Samková V. (2014): Výsledky botanického průzkumu v lomu Rožmitál a jeho okolí. – Acta Mus. Reginaehradec., ser. A sci. natur., 34: 41–62.

***Epipactis atrorubens* (Hoffm.) Besser**

C3

36a. Blatensko, 6649b, Velká Turná (distr. Strakonice): u zdi „Sedlické obory“ při státní silnici SV od obce, 460 m n. m., 3 kvetoucí rostliny (23. 6. 2002 leg. R. Paulič, CB).

85. Krušné hory, 5642c, Vysoká Pec (distr. Karlovy Vary): u hranice navrhované PP Vysoká Pec, ve smrčíně při kraji zpevněné lesní cesty, přibližně 1,5 km J od obce Rudné, 50°20'20,4"N, 12°41'06,3"E, 845 m n. m., 1 kvetoucí rostlina (10. 7. 2011 not. D. Hřeka).

Z Blatenska nebyl krušík tmavočervený zatím uváděn (cf. Batoušek in Štěpánková et al. 2010: 446–447). Nálezy u Vysoké Pece doplňuje seznam jeho dosud známých krušnohorských lokalit (in Additamenta 11: 80–83).

[eds]

***Epipactis microphylla* (Ehrh.) Sw.**

C2

76a. Moravská brána vlastní, 6473b, Starý Jičín (distr. Nový Jičín): Starojický kopec, lesní porost na východním svahu pod hradem Starý Jičín, 49°34'50,6"N, 17°57'49,4"E, 16 rostlin (9. 6. 2014 foto D. Ražňoková, rev. J. Šmiták).

Kruštíkův drobnolistý má v Moravské bráně (76) roztroušený výskyt. Druh je ekologicky vázán na bazické až vápnité půdy (Batoušek & Kežlínek 2012). Tomu odpovídá i podloží nově nalezené lokality, které je zčásti tvořeno štramberskými vápenci. Lesní porosty zde mají charakter karpatských dubohabřin as. *Carici pilosae-Carpinetum betuli* s přechody k suťovým lesům sv. *Tilio platyphylli-Acerion* s dominantní *Tilia cordata* ve stromovém patře. V samotném místě nálezů byla vegetace bylinného patra nezapojená, s pokryvností zhruba 40 %.

Lokalita doplňuje povědomí o rozšíření druhu v rámci severovýchodní Moravy. Z pole síťového mapování 6473 dosud neexistují žádné záznamy o výskytu, nejbližší recentní nálezy v rámci fytogeografického podokresu 76a pocházejí od Životic u Nového Jičína (Sedláčková in Grulich 2003) a Štramberka (Sedláčková in Additamenta 12: 84–85, 2012). Několik dalších lokalit je známo z jihovýchodní části navazujícího podokresu Beskydské podhůří (Sedláčková l. c.).

D. Ražnoková

76a. Moravská brána vlastní, 6474b, Kopřivnice (distr. Nový Jičín): hřbítek Brdy (467,2 m) na jihovýchodním okraji města, ca 110 m JZ od vrcholu, bučina, 440 m n. m., desítky rostlin (29. 6. 2010 foto K. Pálková & L. Šigutová; AOPK ČR 2014).

Batoušek P. & Kežlínek Z. (2012): Kruštíky České republiky. – Český svaz ochránců přírody ZO Hořepník, Prostějov, 54 p.

Grulich V. [ed.] (2003): Výsledky floristického kursu České botanické společnosti v Novém Jičíně (4.–10. července 1999). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 38, příl. 2003/2: 89–174.

***Epipactis moravica* Batoušek**

C1

78. Bílé Karpaty lesní, 6972b, Přechovice (distr. Zlín): asi 1 km Z od zvonice ve středu obce, 49°04'19,1"N, 17°46'03,9"E, 350 m n. m., řídký bylinný podrost na mezofilním až čerstvě vlhkém polostinném místě v okolí vzrostlé vrby křehké v nížce meandrující stružky, 18 plodných (dilem ještě i dokvétajících) a 5 ukousnutých rostlin (16. 9. 2014 foto K. Fajmon, podle fotografií det. P. Batoušek).

Tato lokalita posunuje hranici známého rozšíření kruštíku moravského v Bílých Karpatech asi o deset kilometrů směrem na severovýchod. Nejseverněji byl dosud uváděn od Uherského Brodu (Batoušek in Štěpánková et al. 2010: 461, Batoušek & Kežlínek 2012).

K. Fajmon

Batoušek P. & Kežlínek Z. (2012): Kruštíky České republiky. – Český svaz ochránců přírody ZO Hořepník, Prostějov, 54 p.

***Epipactis pontica* Taubenheim**

C1

78. Bílé Karpaty lesní, 7073c, Starý Hrozenkov (distr. Uherské Hradiště): bučina na jižně exponovaném svahu pod Hřibovňou (pod památníkem amerických letců) 1,15 km JJV od kóty Tomkův vrch (794), 48°55'50,9"N, 17°50'19"E, 627 m n. m., 1 rostlina (26. 7. 2013 not. D. Zábranská & P. Batoušek; Juroch & Šmiták 2014).

Epipogium aphyllum* Sw.*C1**

- 37e. Volyňské Předšumaví, 6949a, Lštění u Radhostic (distr. Prachatic): vyschlé koryto bezejmenného lesního potoka, ca 60 m od lesní cesty Libotyně – Lštění, 49°04'06,9"N, 13°53'18,2"E, 790 m n. m., 1 trs, 7 fertilních lodyh (13. 7. 2014 foto *P. Kuchařová*).

Jedná se o historicky první doložený výskyt sklenobýlu bezlistého ve fytochorionu Volyňské Předšumaví (cf. Půbal in Lepší et al. 2013).

D. Půbal

- 93a. Krkonoše lesní, 5258a, Harrachov (distr. Semily): pravý břeh Jizery JV od osady Mýto, zastíněný mechovatý náplav řeky, ca 700 m po proudu od mostu u Mýta, 50°45'30,9"N, 15°24'9,1"E, 550 m n. m., 2 rostliny (13. 7. 2013 not. et foto *K. Lencová*, 22. 7. 2013 not. *J. Harčarik*, *I. Špatenková* & *J. Kučera*).
- 93a. Krkonoše lesní, 5258a, Kořenov (distr. Semily): V od obce, v tělese lesní cesty zvané Údolní vedoucí z Kořenova, ca 800 m od křižovatky lesní cesty Údolní a silnice E65, středně starý smíšený les (smrk, buk, javor klen), 50°45'13,4"N, 15°22'43,3"E (1 rostlina), 50°45'22,3"N, 15°22'53,2"E (2 rostliny), 710 m n. m. (13. 7. 2013 not. et foto *P. Čížková* & *P. Hubený*, 16. 7. 2013 not. *I. Špatenková*, *J. Harčarik* & *L. Harčariková*).

Equisetum hyemale* L.*C2**

41. Střední Povltaví, 5952d, Praha-Modřany: PP Modřanská rokle, levý břeh Libušského potoka u můstku s odbočkou vedoucí do svahu k Urbánkově ulici, 50°00'10,8"N, 14°26'06,7"E, 233 m n. m., početná kolonie v mladé jasenině (3. 4. 2009 leg. *J. Práněl*, PRC; 2008–2013 not. *J. Práněl*; 13. 3. 2014 leg. *J. Hadinec* & *M. Štefánek*, PRC).

Výskyt přesličky zimní v Modřanské roklí na jižním okraji Prahy by mohl sloužit jako ukázkový příklad pro potvrzení lidové pravdy, že totiž pod svícem bývá (občas) tma. Nahlédneme-li totiž do základní literatury, která se týká pražské květeny, nabudeme nutně dojmu, že se musí jednat o její nový druh – nikde o něm nenajdeme sebemenší zmínku. Přeslička zimní není uvedena ani v Prodrumu pražské květeny (Špryňar & Münzbergová 1998), který shrnuje dosavadní historii botanického průzkumu na území Prahy. Nápadný, hustý a výrazně zbarvený porost přesličky na několika metrech čtverečních se nachází hned u frekventované údolní cesty, takže je snadno viditelný a je v podstatě vyloučené, že by botanik, který tudy prochází, jej mohl minout. Modřanská rokle je navíc botanicky velice známá lokalita již z počátků české floristiky a je tudíž dobře prozkoumaná. To vše by tedy svědčilo spíše pro druhotný výskyt z novější doby. Takovou úvahu by mohla významně podporovat rovněž skutečnost, že V. Skalický, vynikající znalec pražské květeny, který v Modřanské roklí v roce 1987 prováděl floristickou inventarizaci, zde tento druh tehdy nezaznamenal. Uvedený rok by se proto mohl nabízet jako vhodný časový mezník pro datování stáří výskytu. Všechny tyto a podobné úvahy jsou ovšem mylné a všechno je ve skutečnosti jinak!

Přeslička zimní je v Modřanské roklí známa pražským botanikům již více než 100 let. Skutečné stáří populace nelze stanovit, můžeme se však oprávněně domnívat, že bude ještě staršího data. První dochovaný, a správně určený, herbářový doklad z lokality

pochází z roku 1897 (leg. *J. Vilhelm*, PRC). Zdejší výskyt byl zřejmě mezi botaniky v té době všeobecně známý a oblíbený a přeslička byla do herbářů často sbírána – další sběry odsud známe od J. Podpěry (1898 PRC, 1899 PRC, 1900 PR), K. Domina (1901 PRC, 1903 PRC), F. Schustlera (1914 PR), K. Kaviny (1915 PR) a J. Rohleny (1919 PRC, PR). Máme tak před sebou velice výmluvný příklad, který nám připomíná nezastupitelnou úlohu herbářů, ale zároveň také jejich nedostatečné využití při zpracovávání řady rodů do Květeny ČR. Ačkoliv se to zdá skoro neuvěřitelné, nález nebyl zřejmě nikdy publikován a později upadl zcela v zapomnění. Neuvěřitelná se jeví i okolnost, že nám chybí jakákoliv informace o výskytu přesličky na lokalitě v mezidobí let 1919–2008, i když je vysoce pravděpodobné, že zde musela v té době populace nepřetržitě existovat. Současné stanovištní poměry, tj. stinné a vlhké prostředí na dně lesnaté Modřanské rokli ekologickým nárokům přesličky zimní velmi dobře vyhovují, ovšem před 100 lety zde byla situace podstatně jiná. Údolní niva i svahy Modřanské rokli byly až do dvacátých let minulého století zcela bezlesým územím využívaným pro pastvu. Teprve pak bylo celé údolí postupně souvisle zalesněno umělými výsadbami nepůvodních dřevin, především akátem a smrkem. Je tedy obdivuhodné, že se zde přeslička zimní setrvale vyskytuje. Byť neznáme přesnou lokalizaci tehdejších nálezů a ani nevíme, zda populací nebylo v rokli více, z textů na schedách lze s určitostí vyvodit, že minimálně jedna populace se nalézala také v jedné z postranních roklí mimo dno hlavního údolí. Na rozdíl od ostatních našich přeslíček podrodu *Hippochaete* tato na svých lokalitách roste dlouhé desítky let a případů, kdy by byla nalezena přechodně na sekundárních stanovištích, bude jen pomálu. Konkrétní informace v domácí literatuře o tom chybějí. (Např. u příbuzné přesličky *E. variegatum* je situace zcela jiná – ta náhradní stanoviště v naší krajině naopak prokazatelně vyhledává a v posledních desetiletích je nalézána i ve zcela nových fytochorionech).

V této souvislosti je vhodné také uvést, že *E. hyemale* je jako poměrně dekorativní druh v poslední době často využíván v zahradní architektuře a byl již zaznamenán i případ záměrného vysazení v krajině (not. *J. Hadinec* v roce 2010 v obci Svor v severních Čechách). Kromě přesličky zimní se v kultuře objevuje i příbuzný, vzrůstem robustnější severoamerický taxon *Equisetum hyemale* subsp. *affine*.

Ohrožení populace v PP Modřanská rokli v současnosti příliš nehrozí, a to i přes značnou míru ruderalizace okolní vegetace a silný antropický tlak ze strany obyvatel okolních pražských sídlišť.

Rádi bychom závěrem poděkovali paní dr. A. Skalické, která nám pomohla s hledáním floristických zápisů V. Skalického v jeho exkurzních zápisnících.

J. Hadinec, J. Prančl & M. Štěfánek

Špryňar P. & Münzbergová Z. (1998): Prodromus pražské květeny. – Muz. Součas., ser. natur., 12: 129–222.

***Equisetum variegatum* F. Weber & D. Mohr**

C2

24b. Sokolovská pánev, 5743a, Podlesí (distr. Karlovy Vary): bývalý kaolínový důl, 740 m J od železniční zastávky Sadov-Podlesí a 510 m ZSZ od železniční stanice v obci Sadov, 50°16'09,1"N, 12°53'00,4"E,

438 m n. m., rozvolněná místa v rákosině s nálety keřových vrb a mladých bříz, po část roku silně zamokřená, velice početná populace na ploše o průměru kolem 100 m, místy souvislé porosty v řídké vegetaci s rákosem (14. 6. 2014 leg. et det. P. Tájek, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).

Eriophorum gracile Roth

C1

88b. Šumavské pláně, 6946b, Srní (distr. Klatovy): západní část rašelinného komplexu pod Vchynicko-tetovským plavebním kanálem, 2,1 km JZ od kostela v obci, 49°04'23,9"N, 13°27'36,6"E, 840 m n. m., asi 150 fertilních lodyh (29. 7. 2013 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU; 13. 7. 2014 not. V. Grulich & A. Vydrová).

[4 × 4 m, sklon do 1°, orientace V, 29. 7. 2013 V. Grulich & A. Vydrová. – E_{celk} (90 %), E₁ (40 %): *Carex rostrata* 2, *Oxycoccus palustris* 2, *Carex echinata* 1, *C. nigra* 1, *Dactylorhiza fuchsii* 1, *Equisetum fluviatile* 1, *Eriophorum gracile* 1, *Melampyrum pratense* 1, *Betula* cf. *carpatica* juv. +, *Carex panicea* +, *Drosera rotundifolia* +, *Epilobium palustre* +, *Equisetum sylvaticum* +, *Eriophorum vaginatum* +, *Potentilla erecta* +, *Salix aurita* juv. +, *Trientalis europaea* +, *Valeriana dioica* +, *Willemetia stipitata* +. – E₀ (85 %): *Sphagnum subsecundum* 5, *Straminergon stramineum* +.]

Suchopýr štíhlý má v jihočeském prostoru koncentrován největší počet lokalit na území ČR (celkové shrnutí viz Grulich in Lepší et al. 2013: 188–189): historicky byl nejhojnější v Třeboňské pánvi, ale rostl i na Blatensku, Českomoravské vrchovině a v Jihlavských vrších; nedávno byla objevena i lokalita v Tábořsko-vlašimské pahorkatině (Koptík in Lepší & Lepší 2010). Na Šumavě byl poprvé zjištěn teprve na konci 20. století v nivě horní Křemelné v prostoru zaniklé osady Zhůří (Řepka & Lustyk 1998), později byla nedaleko od místa původního nálezu objevena další lokalita (Ekrt & Půbal 2009). Nově zjištěná dosti početná populace byla objevena asi 14,5 km odtud směrem na jihovýchod v blízkosti Srní. Pod Vchynicko-tetovským plavebním kanálem nedaleko dělicího objektu se nachází dosti rozsáhlý rašeliništní komplex s prolínajícími se porosty druhově chudých přechodových rašelinišť a rašelinných luk, které v okolí vodotečí přecházejí až do oligotrofních typů vegetace pcháčových luk. Na západním konci tohoto komplexu se objevují i druhy indikující minerálně bohatší prostředí, zejména *Carex panicea* a *Valeriana dioica*, spolu s nimi rovněž *Potentilla palustris*; tyto druhy v podstatné části komplexu chybějí. V této části lokality byla zjištěna dosti početná populace *Eriophorum gracile*, který zde téměř úplně nahrazuje jinde v okolí zcela běžný druh *E. angustifolium*. Lokalita leží v 2. zóně Národního parku Šumava a v současné době se zde neprovádějí žádné ochrannářské zásahy. Pro udržení stávající vegetace bude třeba periodicky odstraňovat především nálety dřevin (*Betula* cf. *carpatica*, *Picea abies*, *Salix aurita*), o dalším managementu bude třeba rozhodovat podle postupu sukcese.

V. Grulich & A. Vydrová

Ekrt L. & Půbal D. (2009): Novinky v květeně cévnatých rostlin české Šumavy a přiléhajícího Předšumaví. II. – Silva Gabreta, Vimperk, 15: 173–196.

Lepší M. & Lepší P. [eds] (2010): Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XVI. – Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, přír. vědy, 50: 75–96.

Řepka R. & Lustyk P. (1998): Floristické údaje vybraných druhů pro Květenu Šumavy. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 32 (1997): 161–181.

Filago arvensis* L.*C3**

97. Hrubý Jeseník, 5969c, Žďárský Potok (distr. Bruntál): levobřežní svah ve zhlaví Splavského žlebu (údolí Splavského potoka), v drobném šterku na okraji obnovované lesní svážnice, 50°00'31,4"N, 17°10'41,8"E, 1055 m n. m., několik malých, ale fertilních a několik sterilních rostlin spolu s *Micro-rhinum minus* (29. 7. 2014 leg. L. Bureš, SUM).

Nový zavlečený druh v květeně Hrubého Jeseníku. Zdroj diaspor bělolistu rolního je pravděpodobně shodný se zdrojem šterku, který byl pro obnovu lesní cesty použit. Jedná se o tzv. valšovskou drobu (metamorfovanou kulmskou horninu), v současnosti těženou ve dvou lomech u Valšova (jižně od Bruntálu). V okolí Bruntálu (fyt. okres 75 Jesenické podhůří) roste *Filago arvensis* v současnosti na více místech na obnažených skalních substrátech nebo na suché půdě, a to jak na drobách, tak i na čedičových tufitech (např. v PP Uhlířský vrch). Uvedený údaj představuje mírné posunutí dosavadního výškového maxima v ČR, které je udáváno pro tento druh (Štech in Slavík & Štěpánková 2004: 95–96).

L. Bureš

Filago lutescens* Jord.*C2**

- 35c. Příbramské Podbrdsko, 6149d, Felbabka (distr. Příbram): okraj cesty na vojenském cvičišti 1,1 km JJZ od křižovatky v obci, ca 500 m JV od Podlužské hory, 49°48'22,2"N, 13°55'54,9"E, 450 m n. m., desítky rostlin (9. 8. 2014 leg. L. Pivoňková, PM, det. M. Štech).

Filago vulgaris* Lam.*C1**

67. Českomoravská vrchovina, 6761b, Budišov (distr. Třebíč): písčité, rozvolněný okraj zatravněného pole ca 1,7 km SZ od kostela v obci, 49°16'53,5"N, 15°59'02,7"E, 530 m n. m., 10 rostlin společně s hojným *Filago arvensis* (9. 7. 2014 leg. J. Komárek, herb. Komárek).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6863c, Mohelno (distr. Třebíč): zavezená zarůstající skládka mezi potokem Štenkrava a silnicí Senorady – Mohelno, ca 1,1 km SV–VSV od kostela v obci, 49°07'09,5"N, 16°12'21,9"E, 340–348 m. n. m., stovky jedinců na rozvolněných místech suchomilných trávníků (1. 8. 2013 leg. L. Čech, herb. Čech).

Nové nálezy bělolistu obecného na Třebíčsku korespondují s nedávnými nálezy druhu během floristického kursu ČBS v Třebíči v roce 2011 (Grulich 2014). Populace na Třebíčsku zřejmě souvisejí s roztroušenými výskyty druhu na jižní Moravě.

L. Čech & J. Komárek

Grulich V. [ed.] (2014): Výsledky floristického kursu České botanické společnosti v Třebíči (2011). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 49, příl. 2014/1: 1–94.

Gentiana cruciata* L.*C2**

1. Doupovská pahorkatina, 5845b, Valeč (distr. Karlovy Vary): křovinami zarůstající výslunný travnatý svah na nevelkém hřebítku uprostřed kosených travních porostů na severním okraji obce, 50°10'43,9"N, 13°15'10,6"E, 535 m n. m., 1 trs (12. 7. 2014 not. J. Frouz & D. Koutecký; 5. 8. 2014 foto D. Koutecký).

V současné době se jedná patrně o jediný známý výskyt hořce křížatého ve fytogeografickém okrese Doupovská pahorkatina. Historicky byl taxon z území znám pouze z několika

málo lokalit (cf. Řeháková 1952; Gutzerová 1986), jež se však nověji nepodařilo ověřit. Nejbližší známá recentní lokalita se nachází ca 7 km severozápadním směrem ve fytogeografickém okrese Doupovské vrchy (29) u bývalé obce Mětikalov ve Vojenském újezdu Hradiště (Broum 2008).

D. Koutecký & J. Frouz

- 17a. Dunajovické kopce, 7265a, Nový Přerov (distr. Břeclav): PP Lange Wart, 2 km VJV od kostela v obci, 250 m n. m., šikrokolistý suchý trávník na severním okraji vrcholové plošiny, 48°47'56,6"N, 16°31'6,7"E, jediná statná rostlina (březen 2010 not. F. Lysák, Lysák 2010).

Step na Lange Wart je prastará a podle všeho představuje lokalitu kontinuálního stepního bezlesí. Kromě výjimečné drnové stepi se *Stipa tirsá* je pozoruhodným fenoménem chráněného území malý, ale pěkně vyvinutý porost širokolistých suchých trávníků na severním okraji vrcholové plošiny, jenž je mj. biotopem *Gentiana cruciata*.

F. Lysák

- 20a. Bučovická pahorkatina (na hranici s 77b. Litenčické vrchy), 6868b, Nemochovice (distr. Vyškov): jihovýchodní svah nad pravým břehem Litenčického potoka, 1,66 km VSV(–V) od kostela sv. Floriána v obci, 49°11'03,3"N, 17°09'13,6"E, 295 m n. m., širokolistý suchý trávník, 5 rostlin spolu s bohatou populací *Orchis militaris* (13. 5. 2014 not. J. Hájek, Hájek 2014).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 7065d, Pouzdřany (distr. Břeclav): NPR Pouzdřanská step-Kolby, ca 120 m SZ od kóty 293,2, 48°56'35,7"N, 16°38'26,9"E, 265 m n. m., jen několik rostlin (2000 not. P. Matuška). – Pouzdřany: NPR Pouzdřanská step-Kolby, jihovýchodní část rezervace 1,6 km SV od kostela v obci, 48°56'27,6"N, 16°38'41"E, 250 m n. m., asi 10 rostlin (28. 11. 2014 not. F. Lysák). – Pouzdřany: svah západní expozice poblíž NPR Pouzdřanská step-Kolby, ca 200 m SSZ od kóty 293,2, 48°56'39,8"N, 16°38'27,3"E, 275 m n. m., jen několik rostlin (2000 not. P. Matuška).
- 20b. Hustopečská pahorkatina, 7066c, Popice (distr. Břeclav): EVL Hochberk, svah ZSZ expozice nad údolím Popického potoka ca 0,6 km JZ od kóty Žlutý kopec (289), 48°56'10"N, 16°40'02,5"E, 45 rostlin (o 1–5 lodyhách) na ploše asi 15 × 15 m v nevyhraněném společenstvu z okruhu sv. *Cirsio-Brachypodium pinnati*, podstatná část rostlin poškozena okusem zvěří (7. 7. 2009 not. D. Dvořák & J. Běťák; Dvořák & Běťák 2009).
52. Ralsko-bezdězská tabule, 5454d, Bělá pod Bezdězem (distr. Mladá Boleslav): bývalý vojenský výcvikový prostor – tanková střelnice Vrchbělá, 4,4 km VJV od vrcholové věže hradu Bezděz, 50°31'47"N, 14°46'43"E, 310 m n. m., jeden trs v příkopu na ploše s rozvolněným suchým trávníkem na písčitém podloží (25. 7. 2009 leg. J. Zámečník, herb. Zámečník); 3,4 km VJV od vrcholové věže hradu Bezděz, 50°32'1"N, 14°46'3"E, 311 m n. m., asi 35 rostlin ve výrazně rozvolněném xerothermním trávníku zarůstajícím náletem *Pinus sylvestris* (14. 7. 2011 leg. J. Zámečník, herb. Zámečník); 3,9 km V od vrcholové věže hradu Bezděz, 50°32'32"N, 14°46'31"E, 309 m n. m., 2 rostliny ve výrazně rozvolněném xerothermním trávníku (31. 7. 2011 leg. J. Zámečník, herb. Zámečník).

Výskyt hořce křížatého z okolí Bělé pod Bezdězem uvádí již Čelakovský, který publikoval Hippelliho údaj (Hippelli in Čelakovský 1873: 288). Druh v okolí Bělé zaznamenal také Hantschel (1890). V letech 1979–1982 jej našli Petříček & Kolbek (1984) na severovýchodních lesnatých svazích na pravém břehu říčky Bělá proti Šibeničnímu vrchu. Populace v bývalé tankové střelnici Vrchbělá jsou sice relativně početné, ale v její jižní

části jsou ohroženy výstavbou multifunkčního turistického centra a ve zbytku území pak poměrně rychlou sukcesí.

Hořec křížatý je z Ralsko-bezděžské tabule (52) uváděn (Kirschner & Kirschnerová in Slavík 2000: 107), ale vzhledem k roztroušenému výskytu v dané oblasti a vzácnosti druhu v okolí Bělé je každá nová lokalita významná.

J. Zámečník

- Broum M. (2008): Nový nález hořce křížatého (*Gentiana cruciata*) v Doupovských horách – Severočes. Přír. 39: 32–33.
- Dvořák D. & Běťák J. (2009): Zpráva o výsledcích k provedení botanického průzkumu na EVL CZ0620005 – Hochberk. – Ms. [Depon. in: Odbor životního prostředí, Krajský úřad Jihomoravského kraje, Brno]
- Gutzerová N. (1986): Chráněné a ohrožené druhy vyšších rostlin na Podbořansku a ve východní části Doupovských hor. – Ms., 71 p., 1 fig., 18 photo, 2 map. [Stát. závěr. zpráva; depon. in: Knih. Kat. Bot. Přír. Fak. UK, Praha]
- Hájek J. (2014): Aktualizace mapovacího okrsku cz1290, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Hantschel F. (1890): Botanischer Wegweiser im Gebiete des Nordböhmisches Excursions-Clubs. – Boehm. Leipz., 260 p.
- Lysák F. (2010): Botanický inventarizační průzkum Přírodní památky Lange Wart. – Ms. [Depon. in: Odbor životního prostředí, Krajský úřad Jihomoravského kraje, Brno]
- Petříček V. & Kolbek J. (1984): Floristická studie povodí říčky Bělé ve středním Pojizeří. – Bohem. Centr. 13: 21–81.
- Řeháková Z. (1952): Fytogeografický nástin květeny Doupovských hor. – Ms., 238 p., 45 p. příl. [Disert. práce; depon. in: Knih. Kat. Bot. Přír. Fak. UK, Praha]

Gentianella amarella* (L.) Börner subsp. *amarella

C1

15c. Pardubické Polabí, 5959a, Mokošín (distr. Pardubice): 705 m SZ od středu obce, 50°01'06"N, 15°33'48"E, 246 m n. m., pouze tři fertilní rostliny na ploškách s řídkou zapojenou vegetací xerothermního charakteru (3. 9. 2006 leg. J. Zámečník, herb. Zámečník).

Druh je z okolí obce Mokošín uváděn již bratry Hadačovými (Hadač & Hadač 1948). Na lokalitě byl hořeček nahořklý pravý zaznamenán společně s následujícími významnějšími rostlinnými druhy: *Carlina acaulis*, *Centaureum pulchellum*, *Cirsium acaule*, *C. ×rigens* (rev. V. Faltys), *Euphrasia officinalis* subsp. *rostkoviana*, *Melampyrum arvense*, *Odontites vernus* subsp. *serotinus*, *Picris hieracioides*, *Polygala comosa*. Stráň je dlouhodobě neobhospodařovaná a postupně zarůstá křovinami. Lokalita je vzdušnou čarou vzdálena přibližně 1,95 km od velmi početné populace tohoto druhu u osady Podvrdy (cf. Hadač & Hadač 1948, Kohoutek & Rejl 1999).

J. Zámečník

37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6648c, Velké Hydčice (distr. Klatovy): travnaté meze při severním úpatí lesa VSV od obce, 49°18'03,1"N, 13°40'26,9"E, 465 m n. m., 25 rostlin (4. 9. 2012 not. R. Paulič, Paulič 2013). V roce 2013 se výskyt na lokalitě nepodařilo ověřit (not. R. Paulič).

Tab. 1. – Srovnání morfologických znaků *Geranium aequale* a *G. molle*.Tab. 1. – Comparison of morphological characters of *Geranium aequale* and *G. molle*.

taxon	korunní lístky (mm)	semenná pouzdra (mm)	semena (mm)
<i>G. aequale</i> ¹⁾	2–3 × 3,5–4,5	1–1,1 × 1,4–1,5	0,9–1 × 1,6–1,7
<i>G. molle</i> s. l. ¹⁾	(1,5)2–5(–7) × (3–)4,5–8,5(–10,5)	1,2–1,4 × 1,8–2,1	1–1,2 × 1,4–1,8
<i>G. molle</i> s. str. ²⁾	3,3–3,4 × 5,5–6	_____	1,3–1,5 × 1,8–2,3

Paulič R. (2013): Nález hořečku nahořklého (*Gentianella amarella*) na vápencích u Velkých Hydčic. – Calluna, Plzeň, 18: 8.

Kohoutek M. & Rejl J. (1999): Hořeček nahořklý (*Gentianella amarella* L./ Börner) v Železných horách. – Pr. a Stud., Pardubice, 7: 157–158.

Geranium aequale (Bab.) Aedo

83. Ostravská pánev, 6175c, Ostrava-Mariánské Hory: v kolejišti seřaďovacího nádraží, 1,75 km JZ od železniční stanice Ostrava hlavní nádraží, asi deset pospolu rostoucích fertilních rostlin, 49°50'30,2"N, 18°14'47,1"E, 205 m n. m. (19. 6. 2013 leg. D. Hlisenkovský, FMM).

Nově zavlečený taxon pro květenu ČR.

Geranium aequale (navrhují jej nazývatí kakostem hladkým) je představitelem sekce *Batrachioidea* Koch, která je na našem území zastoupena druhy *G. pusillum*, *G. pyrenaicum* a *G. molle*. Z posledně jmenovaného byl tento západoevropský taxon roku 1847 vylišen Ch. C. Babingtonem (basionym *G. molle* var. *aequale* Bab.; syn. *G. molle* f. *preuschoffii* Abrom.). Od příbuzného kakostu měkkého (*G. molle*) se liší především kratšími korunními lístky a hladkými semennými pouzdry (ta jsou lysá, jen po obvodu hustě chlupatá), jež semena zakrývají přibližně jen ze 2/3. *Geranium molle* má semenná pouzdra výrazně svraskalá (rovněž lysá, ale řídce po obvodu chlupatá), kryjící téměř celé semeno (Aedo et al. 1998). Determinační rozmezí velikostí znázorňuje tab. 1.

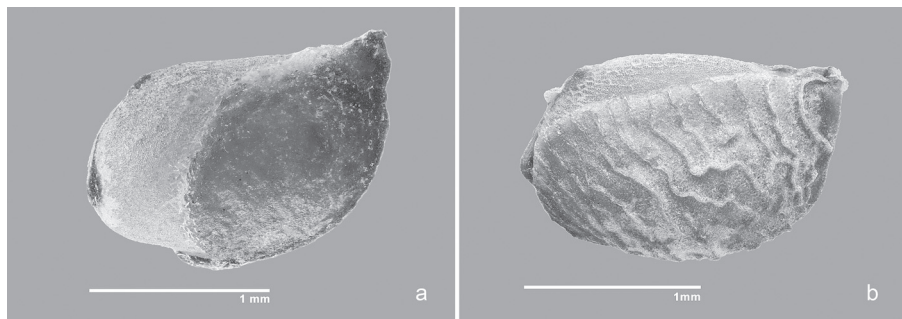
Geranium aequale je velmi řídce roztroušeno od severní přes střední až po jihozápadní Evropu, s vyšší koncentrací lokalit jen na Britských ostrovech. Zavlečeno bylo na severovýchod USA a na Nový Zéland (Aedo et al. 1998, Anonymus 2010). Porůstá obdělávaná pole a suchá místa v blízkosti obcí do nadmořské výšky okolo 200 m (Aedo et al. 1998).

Populace nalezená v Ostravě měla semena přibližně 1,1 mm široká a 1,6 mm dlouhá (viz obr. 3). Kakost rostl v ostrůvku mezi kolejišti, v nízké, extenzivně sešlapávané vegetaci s dominantními druhy *Cerastium* spp. a *Potentilla argentea*. V následujícím roce se obdobně společenstvo v týchž místech nevyvinulo a kakost již nebyl nalezen, ač rok předtím odplodil.

Důvody, proč byl tento taxon z komplexu *G. molle* agg. uznán jakožto jediný (mimo nominální) na druhové úrovni (především pro absenci přechodných forem a malý areál), jsou důsledně předkládány v monografii Aedo et al. (1998). Toto pojetí je přijímáno snad

¹⁾ Aedo et al. 1998 – parametry *G. molle* s. l. zahrnují mnoho u nás se nevyskytujících variet; excl. *G. aequale*.

²⁾ Slavík in Slavík (1997) – v ČR nebyl jiný taxon sbírán.

Obr. 3. – *Geranium aequale* (a), Ostrava a *G. molle* (b), Štamberk, semena s pouzdry (foto A. Sedláček).
Fig. 3. – *Geranium aequale* (a), Ostrava and *G. molle* (b), Štamberk, seeds with mericarps (photo A. Sedláček).

ve všech okolních zemích, jako v Dánsku, Německu (kde jsou známy tři lokality; Bomble 2008), Belgii (shodně hlášeny 3 nálezy; Lawalrée 2000, Bomble 2008) a Francii, kde je všude považován za autochtonní (GRIN 2014) a podobně vzácný je i v Nizozemsku, kde kvete často bíle (Veldkamp 2008). Pojímán je takto i v Rakousku, kde byl objeven snad až v roce 2002 (Barta 2010).

Předběžným prohlédnutím sběrů *Geranium molle* většiny moravských a slezských herbářů nebyl tento taxon nikde spatřen a vzhledem k jeho vzácnosti jak v primárním, tak v sekundárním areálu, netřeba se obávat, že by se významněji šířil. Ba naopak je možno jej přijmout jakožto výjimečného přivandrovalce.

D. Hlisnikovský

Aedo C., Aldasoro J. J. & Navarro C. (1998): Taxonomic revision of *Geranium* sections *Batrachioidea* and *Divaricata* (Geraniaceae). – *Ann. Missouri Bot. Gard.* 85: 594–630.

Anonymus (2010): http://nzpcn.org.nz/flora_details.asp?ID=4130

Barta T. (2010): *Geranium aequale* (Bab.) Aedo (Geraniaceae) in Austria. – *Ann. Naturhist. Mus. Wien* 112B: 509.

Bomble F. W. (2008): *Geranium aequale* (Bab.) Aedo in Aachen. – *Decheniana* 161: 19–22.

GRIN (2014): Taxon: *Geranium aequale* (Bab.) Aedo. – In: GRIN, Germplasm Resources Information Network, United States Department of Agriculture, Agricultural Research Service, Beltsville Area. URL: <http://www.ars-grin.gov/cgi-bin/npgs/html/taxon.pl?424918> (navštíveno 31. 12. 2014).

Lawalrée A. (2000): *Geranium aequale* (Babington) Aedo, une plante indigène méconnue en Belgique. – *Adoxa* 28: 4.

Veldkamp J.-F. (2008): Gladde ooievaarsbek, *Geranium aequale* (Bab.) Aedo (Geraniaceae), een niet zo nieuwe soort voor Nederland. – *Gorteria* 33: 50–58.

Geranium divaricatum Ehrh.

C1

36a. Blatensko, 6548c, Chanovice (distr. Klatovy): křoviny při polní cestě 0,25 km JV od okraje obce, 49°24'09,6"N, 13°43'25,8"E, 530 m n. m. (5. 8. 1996 not. E. Legátová; 5. 6. 2012 leg. R. Paulič & E. Legátová CB; Paulič in Lepší & Lepší 2013).

- 36a. Blatensko, 6649d, Láz (distr. Strakonice): v trnkových křovinách na malém balvanitém pahorku v polích 0,23 km VSV od kapličky v osadě, 49°20'47,8"N, 13°55'43,9"E, 490 m n. m. (28. 6. 2012 leg. R. Paulič CB; Paulič in Lepší & Lepší 2013).
- 36a. Blatensko, 6649c, Třebostice (distr. Strakonice): při silnici na jihozápadním okraji lesa na návrší Obrň (561,9 m) 600 m SZ od severozápadního okraje obce, 49°20'12,3"N, 13°51'15,4"E, 500 m n. m., hojně (6. 6. 2012 leg. R. Paulič CB; Paulič in Lepší & Lepší 2013).
- 36b. Horažďovicko, 6648d, Sedlo (distr. Strakonice): křoviny při polní cestě na jižním svahu Křížného vrchu (478 m) 0,6 km SV od kapličky v osadě, 49°19'18,1"N, 13°48'36,3"E, 465 m n. m., vzácně (29. 7. 2012 leg. R. Paulič CB; Paulič in Lepší & Lepší 2013). – Sedlo: výslunné křoviny u silnice při ZJZ úpatí Křížného vrchu (478 m) 0,4 km S od kapličky v osadě, 49°19'17,3"N, 13°48'16,1"E, 455 m n. m. (15. 6. 2012 leg. R. Paulič CB; Paulič in Lepší & Lepší 2013).

***Geranium thunbergii* Siebold & Zucc.**

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267a, Stará Břeclav (distr. Břeclav): štěrkem zpevněné hlinité náplavy při levém břehu Dyje (lokalita Šustárky), asi 40 m od silničního můstku přes Ladenskou strouhu (Zvalená hráz) směrem k řece, 48°46'54"N, 16°52'58"E až 48°46'53"N, 16°53'00"E, 158 m n. m., 12 kvetoucích rostlin (vesměs s květy růžově purpurovými) na úseku zhruba 25 m dlouhém (28. 9. 2013 leg. J. Uher, BRNL).

Nově zavlečený druh pro květenu ČR.

Geranium thunbergii (k taxonomii: Akiyama et al. 2014) je krátkověká trvalka (v původní diagnóze uvedena mylně jako jednoletka, Lindley & Paxton 1853) s krátkými, ale zavalitými, někdy téměř zhlíznatělými oddenky a poléhavými, nezřídka přes půl metru dlouhými, v uzlinách často kořenujícími, zčásti někdy přezimujícími, odstále pyřitými lodyhami. Listy mívá světle zelené (přezimující bývají však tmavší, vespod purpurově naběhlé, nezřídka s kaštanově zbarvenými skvrnami v zářezech), krátce a přitiskle hedvábitě chlupaté, přízemní (v obnovované růžici za vegetace postupně zanikající) dlouze řapíkaté a dlanitě pětiklané s mělce a tupě zubatě laločnatými segmenty, lodyžní s kratšími řapíky vstřícné a dosti různotvaré, spodní hluboce pětiklané, výše na lodyhách pak často jen trojklané s hlubšími a hrotnatými laloky. Drobné pětičetné květy vyrůstají z paždí listů ve dvoukvětých vidlanech a mají asi 6 mm dlouhé, vejčité eliptické, přitiskle chlupaté a vně (přinejmenším při bázi) odstále žláznaté, při okrajích blanité kališní listky s osinatě protaženými středními žebry. Nanejvýš 10 mm dlouhé a 4–6 mm široké, obvejčité a při bázi na svrchní straně kratičce pyřité, růžově purpurové nebo bílé (potom ale vždy purpurově žilkované) lístky korunní chrání deset krátce brvitých tyčinek s modropurpurovými prašníky a červené (u bělokvětých populací častěji růžové) pestíky. Zobanité plůdky jsou rovněž krátce odstále pyřité a zpravidla i žláznaté; až 3 mm dlouhá, temně hnědá semena jsou jemně síťkována.

Rostliny se dosti podobají druhu *G. sibiricum* L., nověji se šířícímu v našich i sousedních zemích (Demuth 1992, Slavík 1997a, 1997b, Polatschek 2000, Jehlík et al. 2013 a další), za květu jsou ale snadno rozpoznatelné: vidlany kakostu sibiřského jsou zpravidla redukovány na jediný květ a nemají žláznaté chlupy. Kakost sibiřský mívá také více protažené osiny na kališních lístcích, často i kratší zobánky plůdků, užší a ostřejší zubaté

listové segmenty a nekoření v uzlinách; nově zaznamenaná populace kakostu Thunbergova nadto kvetla v růžově purpurových odstínech, jaké u kakostu sibiřského nejsou známy. Nelze ovšem vyloučit, že se mezi těmito purpurově kvetoucími rostlinami neodštěpí časem i rostliny s květy bledě růžovými nebo téměř bílými, jaké jsou častější u zdomácnělých severoamerických populací – děje se to ostatně i na původních japonských lokalitách, kde temně růžové květy dosud převládají možná jen díky potlačování bělokvětvých populací potravními preferencemi larev nosatců (Tsuchimatsu et al. 2014). Oba druhy vyhledávají podobná, často ruderalizovaná stanoviště (Ohwi 1965, Xu & Aedo 2008) a možnost jejich záměny bude nutno posuzovat o to pozorněji, že z kultivace byly nedávno doloženy i jejich hybridy (Yeo 2001).

Geranium thunbergii roste po celém čínském jihovýchodě (od Shaanxi po Zhejiang, k jihu zasahuje do Guandongu a na Taiwan), kde z přímořských nížin vystupuje do hor až do výšky 2200 m n. m. (Xu & Aedo 2008) a přes Japonsko, kde už zůstává jen v nížinách, přebíhá na Kurily (Ohwi 1965). Roste zpravidla v travnatých, často narušených až ruderálních společenstvech, na písčínách a při okrajích cest nebo jako plevel na polích. V USA je jako zplaňující a zdomácnělý druh doložen z nížin novoanglického pobřeží od roku 1945 – z Massachusetts (Hunnewell 1945, Burk 1984) a z Connecticutu (Merhoff 1995, Aedo 2001, Angelo & Boufford 2014), z Pennsylvanie (Aedo 2001, Rhoads & Block 2007), z Marylandu (doklady v Norton Brown Herbarium) a nově snad i z Virginie, Delaware, New Jersey, New Yorku a dokonce z Illinois (The Biota of North America Program 2014). Z novější doby jsou také záznamy australské (Randall 2007). Na nových stanovištích se snadno etabluje a místy je vydáváno za invazní. Zhodnocení těchto záznamů je ale mnohde komplikováno skutečností, že *G. thunbergii* bývá někdy spojováno s blízkým *G. nepalense* Sweet (Nakai 1912, ale i Hunnewell 1945, Burk 1984, Merhoff 1995), taxonem ještě přizpůsobivějším, vystupujícím v areálu o poznání rozsáhlejším (od Afghánistánu a Pákistánu po Tibet a jihočínské provincie, odtud přes thajská a vietnamská pohoří až na Sumatru) až do nadmořské výšky 3600 m.

G. nepalense se od *G. thunbergii* liší snad jen útlejším vzrůstem, o málo menšími, bělavými nebo růžovými květy a drobnějšími plůdky bez žláznatých chlupů. Bývá ale překvapivě proměnlivé, nekoření v lodyžních uzlinách a vijany, běžně dvoukvěté, mívá často redukované v jednokvěté; dokonce i za květu paradoxně bývá proto obtížnější odlišit je spíše od *G. sibiricum*. Rádo rovněž osídluje ruderální stanoviště (Xu & Aedo 2008), zplaňuje nejspíš stejně snadno jako oba druhy předešlé a lze s těžší odhadovat, kde všude se v herbářích pod jménem *G. sibiricum* může skrývat právě *G. nepalense* (a naopak: viz např. syntypus *G. sibiricum*, W. P. Fang, K 5507 – původně s determinací *G. nepalense*) a pod jménem *G. nepalense* zase *G. thunbergii*. Nicméně, z evropských zemí výskyt *G. thunbergii* ani *G. nepalense* hlášen dosud nebyl – s podivem zůstává zejména skutečnost, že je nezmiňují Clement & Foster (1994), ani Leach (2002) nebo novější britské flóry (Sell & Murrell 2009, Stace 2010). Z anglických zahrad je totiž *G. nepalense* zmiňováno už z viktoriánských dob (Buxton 1889), i když byly pod jeho

jménem více asi pěstovány jiné, atraktivnější taxony (Arnott 1902, Johnson 1922), a *G. thunbergii* z kultivace zmiňují dokonce už Lindley & Paxton (1853), jakkoli větší obliby v těch dobách nedošlo. V posledních desetiletích jsou ale na Britských ostrovech kakosty velice populární a také oba zmíněné druhy, ač pokládáné za plevelivé (!) a ne příliš atraktivní, s jistotou bývají tu a tam vysazovány (Yeo 2001, Bendtsen 2005) pro značnou toleranci k suchu; přitom právě Britské ostrovy s příznivým přímořským klimatem prosluly zplaňováním i na stanoviště neporovnatelně náročnějších a kompetičně slabších druhů rodu. Přesto, zdá se, je doklad zplaňujícího *G. thunbergii* na moravském jihu prvním nejenom v ČR, ale nejspíš i v celé Evropě. Původ rostlin v těchto končinách zůstává ovšem stejně nejasný jako perspektivy jejich možného přežívání v místech ustálené a při nedávné opravě hráže jistě jen dočasně potlačené vegetace asociace *Asteretum lanceolati*.

J. Uher

- Aedo C. (2001): The genus *Geranium* L. (Geraniaceae) in North America. II. Perennial species. – An. Jard. Bot. Madrid 59: 3–65.
- Akiyama S., Thijsse G., Esser H. J. & Ohba H. (2014): Siebold and Zuccarini's type specimens and original materials from Japan, part 5. Angiosperms. Dicotyledonae 4. – J. Jap. Bot. 89: 279–330.
- Angelo R. & Boufford D. E. (2014): Atlas of the flora of New England: Families of vols. 9–13 and 15–16 of the Flora of North America series. – Phytoneuron 98: 1–43 (et map pages 1–60).
- Arnott S. (1902): Hardy Geraniums. – The Gardener's Chronicle 31: 334–335.
- Bendtsen B. H. (2005): Gardening with Hardy Geraniums. – Timber Press, Portland, Cambridge.
- Burk C. J. (1984): *Geranium nepalense* var. *thunbergii* and *G. sibiricum* naturalized in Western Massachusetts. – Rhodora 86: 113–114.
- Buxton E. C. (1889): *Geranium nepalense*. – The Garden 36: 334.
- Clement E. J. & Foster M. C. (1994): Alien plants of the British Isles. – Botanical Society of the British Isles, London.
- Demuth S. (1992): Geraniaceae, Storchschnabelgewächse. – In: Sebald O., Seybold S. & Philippi G. [eds], Die Farn- und Blütenpflanzen Baden-Württembergs 4: 168–188, Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart-Hohenheim.
- Hunnewell F. W. (1945): *Geranium nepalense* var. *thunbergii* in Massachusetts. – Rhodora 47: 219–220.
- Jehlík V., Májecková J. & Zaliberová M. (2013): New discovered adventive plants from eastern Slovakia. – Thaiszia 23: 61–66.
- Johnson A. T. (1922): Notable Hardy Geraniums for border and woodlands. – The Garden 86: 381–382.
- Leach S. J. (2002): *Geranium*. – In: Preston C. D., Pearman D. A & Dines T. D. [eds], New atlas of the British & Irish flora, p. 444–448, Oxford University Press Inc., New York.
- Lindley J. & Paxton J. (1853): Paxton's Flower Garden. Vol. 1. – Bradbury & Evans, London.
- Merhoff L. J. (1995): Additions to the preliminary checklist of vascular flora of Connecticut. – Rhodora 97: 9–38.
- Nakai T. (1912): Notulae ad plantas Japoniae et Coreae. VII. – Bot. Mag. (Tokyo) 26: 251–266.
- Ohwi J. (1965): *Geranium* L. – In: Meyer F. G. & Walker E. H. [eds], Flora of Japan, p. 578–579. Smithsonian Institution, Washington, DC.
- Polatschek A. (2000): Flora von Nordtirol, Osttirol und Vorarlberg. – Tiroler Landesmuseum Ferdinandeum, Innsbruck.
- Randall R. P. (2007): The introduced flora of Australia and its weed status. – CRC for Australian Weed Management, University of Adelaide, Glen Osmond.

- Rhoads F. & Block T. (2007): The plants of Pennsylvania. – University of Pennsylvania Press, Philadelphia.
- Sell P. & Murrell G. (2009): Flora of Great Britain and Ireland. Vol. 3. – Cambridge University Press, Cambridge.
- Slavík B. (1997a): *Geranium* L. – kakost. – In: Slavík B. [ed.], Květena České republiky 5: 192–221, Academia, Praha.
- Slavík B. (1997b): Verbreitung von *Geranium*-Arten (subgen. *Geranium*) in Tschechien. – Preslia 64: 305–322.
- Stace C. A. (2010): New flora of the British Isles. Ed. 3. – Cambridge University Press, Cambridge.
- The Biota of North America Program, North American Vascular Flora (2014): *Geranium thunbergii*. URL: <http://bonap.net/MapGallery/County/Geranium%20thunbergii.png> (navštíveno 28. 12. 2014).
- Tsushima T., Yoshitake H. & Ito M. (2014): Herbivore pressure by weevils associated with flower color polymorphism in *Geranium thunbergii* (Geraniaceae). – J. Pl. Res. 127: 265–273.
- Xu L. R. & Aedo C. (2008): *Geranium* Linn. – In: Wu Z. Y., Raven P. H. & Hong D. Y. [eds], Flora of China 11: 7–29, Science Press, Beijing et Missouri Botanical Garden Press, St. Louis.
- Yeo F. P. (2001): Hardy Geraniums. – BT Basford, Chrysalis Book Group, London.

***Gratiola neglecta* Torr.**

- 15c. Pardubické Polabí, 5959b, [Lázně] Bohdaneč (distr. Pardubice): před Biologickou stanicí³⁾ (4. 8. 1941 leg. E. Hadač ut *Gratiola officinalis*, MP; 2014 det. P. Lustyk).

Ve čtyřicátých letech minulého století uveřejnili bratři Hadačové nález druhu *Gratiola officinalis* u Bohdanče. Nejprve v Příspěvků ke květeně východních Čech (Hadač & Hadač 1943: 16): „Bohdaneč, před Biol. stanicí, zároveň s *Limosella aquatica*, *Lindernia pyxidaria* aj.“ a následně ve své Květeně Pardubicka (Hadač & Hadač 1948): „Bohdaneč: rybníčky před Biologickou stanicí 1941.“ Nemůže být pochyb o tom, že se jedná o tutéž lokalitu, na které E. Hadač sbíral pro ČR tehdy neznámý a jím nerozlišený druh *G. neglecta*.

Protože *G. officinalis* obvykle nečiní determinační potíže a nehrozí tedy záměna s jinými druhy, je velmi pravděpodobné, že se B. Slavík rozhodl využít pro zpracování tohoto druhu pro Květenu ČR (Slavík in Slavík 2000: 314–316) i dostupné literární údaje. Tak se stal Hadačův nález základem pro jediný (a mylný!) údaj o výskytu konitrodu lékařského v Pardubickém Polabí (15c). Tuto hypotézu potvrzuje i fakt, že v herbářových sbírkách, kde bychom uložení sběrů z Pardubicka očekávali (MP, HR, PR, PRC), se žádnou položku *G. officinalis* z tohoto území najít nepodařilo. Ani ve dvou největších moravských sbírkách (BRNM, BRNU) se takový sběr nenachází. Výskyt druhu *Gratiola officinalis* v Pardubickém Polabí je proto nutné považovat za neprokázaný.

Nález Hadačovy položky *G. neglecta* v herbáři pardubického muzea (MP) výrazně posunuje časovou hranici zavlečení tohoto severoamerického druhu do Čech a to minimálně do roku 1941, tedy zhruba o 60 let dříve než se dosud předpokládalo (cf. Šumberová & Ducháček 2009, Pyšek et al. 2012). To také znamená, že tehdejší Československo (v té době Protektorát Čechy a Morava) bylo po Francii (Simon 1960) druhou evropskou zemí, kam byl tento konitrud prokazatelně zavlečen.

³⁾ Bývalá Biologická stanice sídlila v dnešní hlavní budově areálu Sádek Rybníčního hospodářství Lázně Bohdaneč (A. Vondrka ml. in litt.). Na dvou lokalitách v areálu těchto sádek našla druh v roce 2002 také K. Šumberová (Šumberová & Ducháček 2009).

V Květeně ČR je u druhu *Gratiola officinalis* uveden z fytochorionu Bydžovská pánev mj. i údaj „Prasek“, který byl převzat z práce V. Skalického (Skalický 1965). Tento údaj je však bohužel zcela mylný, poněvadž je založen na chybně přečtené herbářové etiketě Žofákova sběru (PRC) z roku 1931. Ve skutečnosti tento sběr pochází ze Slovenska od obce Prosiek v okrese Liptovský Mikuláš. K jeho zařazení do Čech kromě Žofákova obtížně čitelného rukopisu vedla V. Skalického především podezřele příznivá skutečnost, že D. Žofák (1908–1981) z Novobydžovska pocházel a na gymnáziu v Novém Bydžově také později učil; v roce 1931 v době svých studií na PřF UK však také sbíral na Slovensku (Morávek 1968).

P. Lustyk

Hadač E. & Hadač J. (1943): Příspěvek ke květeně východních Čech. – Věstn. Král. Čes. Společ. Nauk, tř. 2, 1943/3: 1–23.

Morávek A. (1968): Jubilea členů ČSBS. – Preslia 40: 438–441.

Simon C. (1960): *Gratiola neglecta* Torr. im Oberelsaß. – Bauhinia 1: 184–188.

Skalický V. (1965): *Gratiola officinalis* L. in der Tschechoslowakei mit einigen Bemerkungen zur phytogeographischen Gliederung der Tschechoslowakei. – Preslia 37: 289–298.

Šumberová K. & Ducháček M. (2009): *Gratiola neglecta* – nový zavlečený druh pro květenu České republiky. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 44: 151–175.

***Helichrysum arenarium* (L.) Moench**

C2

15b. Hradecké Polabí, 5761c, Hradec Králové: Slezské Předměstí, písčiny 1,1 km V od železniční stanice Slezské Předměstí, 50°13'20"N, 15°52'32,3"E, 235 m n. m. (27. 6. 2014, 23. 7. 2014 leg. V. Samková, HR, rev. M. Štech).

Smil písčný zde roste na ploše ca 2 m², v červenci populace bohatě kvetla. Lokalita je známá výskytem více vzácných druhů, např. *Arnoseris minima*, *Filago minima* (Kaplan & Štajerová in Additamenta 10: 48–49, 2012). V Hradeckém Polabí existují pouze historické údaje: borový les mezi Třebechovicemi a Libranticemi (Fiedler 1954), v lese mezi Nepasicemi a Libranticemi (Fiedler 1956), u Malšovy Lhoty (Hansgirk 1881). Ve Východním Polabí ani v Dolním Poorlíči nebyl zaznamenán jiný recentní výskyt.

V. Samková

Fiedler J. (1954): Příspěvek ke květeně kraje Královéhradeckého. – Čas. Nár. Mus., ser. natur., 123/1: 115–119.

Fiedler J. (1956): Lesy a jejich květena v oblasti mezi Labem, Orlicí a Dědinou. – Čas. Nár. Mus., ser. natur., 125/1: 170–176.

Hansgirk A. (1881): Květena okolí Hradce Králové. – Hradec Králové, 115 p.

***Juncus alpinoarticulatus* Chaix**

C3

28d. Toužimská vrchovina, 6042b, Služetín (distr. Cheb): pramenná oblast Lučního potoka, 1,25 km JJZ od návsi v obci Čihaná a 630 m SZ od kóty Služetínský vrch (773,7), 49°59'42"N, 12°47'18,4"E, 744 m n. m. (22. 5. 2011 leg. et det. P. Tájek, rev. J. Kirschner, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).

35d. Březnické Podbrdsko, 6348d, Věšín (distr. Příbram): niva Kotelského potoka, okraj nekosené rašelinné loučky v obhospodařovaném komplexu vlhkých luk, ca 1 km J od kaple, 49°36'19,7"N,

- 13°49'25,3"E, 540 m n. m. (3. 8. 1999 leg. R. Hlaváček, HOMP, 2005 rev. J. Kirschner; 21. 5. 2007 not. R. Hlaváček).
67. Českomoravská vrchovina, 6956c, Nový Vojítov (distr. Jindřichův Hradec): východní okraj pískovny v údolí Koštěnického potoka ca 0,95 km SZ od středu obce, 49°01'45"N, 15°02'15"E, 480 m n. m., společně s *Lycopodiella inundata* a *Juncus capitatus* ve vegetaci sv. *Radiolion linoidis* (28. 8. 2012 not. K. Boublík; Boublík in Lepší & Lepší 2013).
86. Slavkovský les, 5942a, Nová Ves (distr. Sokolov): Hornáčkova louka, podmáčené a rašelinné louky 1,1 km S od kóty Křížky (817,2) a 2,03–2,07 km ZJZ od kostela v obci, 50°04'32,4"N, 12°44'54,3"E a 50°04'31,8"N, 12°44'53,1"E, 774 m n. m., desítky rostlin na dvou mikrolokalitách (22. 8. 2013 a 20. 8. 2014 leg. et det. P. Tájek, rev. J. Kirschner, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).
86. Slavkovský les, 6042b, Služetín (distr. Cheb): mokřadní louky 485 m Z od kóty Služetinský vrch (773,7) a 1,16 km SSV od Podhorní hájovny, 49°59'25,2"N, 12°47'14,4"E, nejméně 10 plodných rostlin (2. 10. 2014 leg. et det. P. Tájek, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).
87. Brdy, 6449c, Leletice (distr. Příbram): slatinná louka (sv. *Caricion davallianae*) s rašelínkovými ččkami na severovýchodním pobřeží Raputovského rybníka, ca 0,8 km S–SSV od hlavní křižovatky v osadě, 49°31'58"N, 13°50'38"E, 580 m n. m. (12. 7. 2002 leg. R. Hlaváček, HOMP, rev. J. Kirschner 2005; 17. 8. 2005 leg. R. Hlaváček, HOMP; 2. 7. 2006 not. R. Hlaváček).
[25 m², sklon 0°, 2. 7. 2006 R. Hlaváček. – E_s (85 %), E_l (70 %): *Carex davalliana* 3, *C. panicea* 2b, *C. rostrata* 2b, *Galium uliginosum* 2a, *Molinia caerulea* 2a, *Potentilla erecta* 2a, *Succisa pratensis* 2a, *Agrostis canina* 1, *Carex pulicaris* 1, *Danthonia decumbens* 1, *Eriophorum angustifolium* 1, *Festuca filiformis* 1, *Valeriana dioica* 1, *Angelica sylvestris* +, *Carex hartmanii* +, *C. nigra* +, *Cirsium palustre* +, *Equisetum fluviatile* +, *Holcus lanatus* +, *Juncus alpinoarticulatus* +, *Lysimachia vulgaris* +, *Parnassia palustris* +, *Veronica scutellata* +, *Betula pendula* r, *Briza media* r, *Cardamine pratensis* r, *Dactylorhiza majalis* r, *Eriophorum latifolium* r, *Galium palustre* r, *Lychnis flos-cuculi* r, *Lycopus europaeus* r, *Pinus sylvestris* r, *Quercus* cf. *robur* r, *Scutellaria galericulata* r, *Triglochin palustris* r. – E₀ (25 %)]

Od nedalekého Jedelského rybníka uvádí sitinu alpskou V. Skalický (Hrouda & Skalický 1988).
R. Hlaváček

Hrouda L. & Skalický V. [eds] (1988): Floristický materiál ke květeně Příbramska I. – Vlastiv. Sborn. Podbrdská 1984/27: 115–195.

Juncus capitatus Weigel

C1

67. Českomoravská vrchovina, 6956c, Nový Vojítov (distr. Jindřichův Hradec): východní okraj pískovny v údolí Koštěnického potoka ca 0,95 km SZ od středu obce, 49°01'45"N, 15°02'15"E, 480 m n. m., společně s *Lycopodiella inundata* a *Juncus alpinoarticulatus* ve vegetaci sv. *Radiolion linoidis* (28. 8. 2012 leg. K. Boublík, PRA, rev. J. Kirschner; Boublík in Lepší & Lepší 2013).

Lemna minuta Kunth

- 18b. Dolnomoravský úval, 7069d, Strážnice (distr. Hodonín): zámecký park, rybník 1 km SSZ od železničního nádraží, 176 m n. m., hojně na hladině spolu s *Lemna minor* a *Spirodela polyrrhiza* (25. 8. 2014 leg. J. W. Jongepier, herb. Jongepier, rev. F. Landucci).

Po prvním zaznamenaném případě zavlečení amerického okřehku nejmenšího v ČR v roce 2013 v brněnské botanické universitní zahradě (Landucci in Additamenta 12:

146–147) znamená výskyt v rybníku ve Strážnici první prokázaný nález ve volné krajině u nás. Potvrzuje se tak již dříve předpokládané postupující šíření tohoto druhu.

[eds]

***Limodorum abortivum* (L.) Sw.**

C1

82. Javorníky, 6874c, Nedašova Lhota (distr. Zlín): ve smíšeném lese na jižním svahu vrchu Maleník (573 m), ca 730 m SSV od kaple v obci, 49°07'37"N, 18°04'55"E, 510 m n. m., dvě kvetoucí rostliny (14. 6. 2014 not. M. Dančák, M. Hroneš *et al.*); *ibid.*, asi 100 m JJV od předchozího naleziště, 480 m n. m., 4 dokvétající rostliny (17. 6. 2014 foto B. Jagoš).

Hnědenec zvrhlý byl až dosud na území ČR znám jen z jižní Moravy, kde je těžištěm jeho rozšíření oblast termofytika přibližně mezi Mikulovem a Ždánicemi. Uváděn je z Mikulovské pahorkatiny (17) a Jihomoravské pahorkatiny (20), odkud jeho rozšíření vzácně zasahuje i do mezofytika – do Ždánického lesa (77a) a okrajově do Moravského podhůří Vysočiny (68) v severním okolí Brna (Jatiová & Šmiták 1996, Procházka in Štěpánková 2010: 471–472). V současnosti je na Moravě známo méně než 10 lokalit (Potůček & Procházka in Čeřovský *et al.*: 220, Procházka *l. c.*).

Nově nalezená lokalita v severní části Bílých Karpat je výrazně izolovaná od výskytů na jižní Moravě a zjevně s nimi ani nesouvisí. Její původ je třeba hledat na slovenské straně Bílých Karpat. Zde je hnědenec dlouhodobě znám z Bošácké doliny (Tlusták & Jongepierová-Hlobilová 1990, Jatiová & Šmiták 1996), v poslední době opakovaně zejména z kopce Lysica (např. Trávníček & Řehořek 2003 in Mertanová & Smatanová 2006). V širším okolí může být zřejmě na více místech, neboť byl recentně potvrzen v sousední Kochanovské dolině (2010 not. K. Devánová) a na více místech Chocholanské doliny (opakovaně, naposled v roce 2014 not. M. Beracko; K. Devánová, *in litt.*). Dříve byl ojediněle pozorován také v okolí obcí Lubina a Vršatské podhradie (Tlusták & Jongepierová-Hlobilová *l. c.*, viz též např. Procházka 1980). Právě poslední zmíněná lokalita u Vršatce, kde hnědenec objevil F. Procházka v roce 1965, se nachází poměrně nedaleko (asi 9 km) od místa současného nálezu u Nedašovy Lhoty.

M. Dančák & K. Fajmon

Jatiová M. & Šmiták J. (1996): Rozšíření a ochrana orchidejí na Moravě a ve Slezsku. – AOPK ČR & Arca JiMfa, Třebíč, 545 p.

Mertanová S. & Smatanová J. [eds] (2006): Zoznam taxónov zaznamenaných na Floristickom kurze Pruské 2003. – Bull. Slov. Bot. Spoloč., suppl. 14: 31–102.

Procházka F. (1980): Naše orchideje. – Krajské muzeum východních Čech, pracoviště Pardubice, Pardubice.

Tlusták V. & Jongepierová-Hlobilová I. (1990): Orchideje Bílých Karpat. – Krajské vlastivědné muzeum, Olomouc.

***Lindernia procumbens* (Krock.) Borbás**

C1

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7367d, Lanžhot (distr. Břeclav): bahnitý náplav na levém břehu Dyje 12 km JJZ od kostela, 270 m SZ od soutoku Moravy a Dyje, 48°37'07,7"N, 16°56'15,6"E, 150 m n. m., 1 rostlina (5. 9. 2013 leg. P. Dřevojan, BRNU).

V uplynulých více než 20 letech byl druh na jižní Moravě nalezen pouze na čtyřech lokalitách v oblasti soutoku Moravy a Dyje (Danihelka et al. 1995, Šumberová 1999, Šumberová et al. in Vicherek et al. 2000: 107–180, Šumberová et al. 2012). V poslední době na uvedených lokalitách nikdo po druhu pravděpodobně nepátral, takže o jejich současném stavu nám není nic známo. Proto je velmi potěšující nález sice jediného exempláře, který se však vyskytoval na přirozeném stanovišti, zatímco předchozí nálezy pocházely ze stanovišť antropogenních. Puštička pouzdernatá na bahnitém náplavu rostla ve společnosti dalších vzácnějších druhů – *Cyperus fuscus* a *Rumex stenophyllus*. Druh je v současnosti na jižní Moravě znám rovněž ze Znojemska, kde byl nalezen jednak na dně komorového rybníka v Jaroslavcích (Bubíková 2013) a také v několika polních mokřadech v oblasti mezi obcemi Hevlín a Jevišovka (Bartoňová-Bravencová in Reiter 2008: 69–70, Němec et al. 2014).

Většina jihomoravských populací (s výjimkou jedné v polním mokřadu u Hevlína, kde byly nalezeny tisíce plodících rostlin) byla početně chudá. Jednalo se zpravidla o jednotlivé exempláře, pouze ojediněle o několik málo desítek jedinců. Výskyt druhu na jedné a téže lokalitě během dvou po sobě následujících vegetačních sezón byl pozorován výjimečně (např. v pískovně Mirafeldy v oblasti soutoku Moravy a Dyje a v polním mokřadu u Hrabčtic; Šumberová 1999, Němec et al. 2014). Většinu nálezů se již v další vegetační sezoně nepodařilo ověřit. V dalších letech bylo totiž stanoviště zaplaveno hlubokou vodou, případně se biotop obnaženého dna objevil v nevhodnou roční dobu, anebo sukcese pokročila tak rychle, že místa vhodná pro výskyt puštičky pouzdernaté zanikla. V říčních nivách je stále šance na nález tohoto druhu, avšak většinou jde o nálezy náhodné, které i v porovnání s jinými ohroženými druhy obnažených dnů je velmi těžké (ne-li zcela nemožné) předpovědět.

P. Dřevojan & K. Šumberová

- Bubíková K. (2013): Vegetace rybních sádek a rybníků v Jaroslavcích na Znojemsku. – Ms. [Dipl. práce; depon. in: Knih. Úst. Bot. Zool. Přír. Fak. Masaryk. Univ., Brno]
- Danihelka J., Grulich V., Šumberová K., Řepka R., Husák Š. & Čáp J. (1995): O rozšíření některých cévnatých rostlin na nejjižnější Moravě. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 30, suppl. 1995/1: 29–102.
- Němec R., Dřevojan P. & Šumberová K. (2014): Polní mokřady Znojemska jako refugium významných a vzácných druhů cévnatých rostlin. – *Thayensia*, Znojmo, 11: 3–76.
- Reiter A. [ed.] (2008): Přírodovědné zajímavosti Znojemska. – Jihomoravské muzeum ve Znojme, Znojmo.
- Šumberová K. (1999): Flóra a vegetace vod a mokřadů v oblasti soutoku Moravy a Dyje. – *Muz. Součas.*, ser. natur., 13: 33–53.
- Šumberová K., Lososová Z., Ducháček M., Horáková V. & Fabšičová M. (2012): Distribution, habitat ecology, soil seed bank and seed dispersal of threatened *Lindernia procumbens* and alien *Lindernia dubia* (Antirrhinaceae) in the Czech Republic. – *Phyton* (Horn) 52: 39–72.
- Vicherek J., Antonín V., Danihelka J., Grulich V., Gruna B., Hradílek Z., Řehořek V., Šumberová K., Vampola P. & Vágner A. (2000): Flóra a vegetace na soutoku Moravy a Dyje. – Masarykova univerzita, Brno, 362 p.

***Listera cordata* (L.) R. Br.**

C1

88d. Boubínsko-stožecká hornatina, 7048b, Horní Vltavice (distr. Prachatic): NPR Boubínský prales, ca 800 m Z od hráze Boubínského jezírka, mezi vyvrácenými stromy na břehu lesního potůčku asi

100 m nad oplocenou částí rezervace, 1080 m n. m., 2 kvetoucí a 2 sterilní rostliny (18. 7. 2013 not. *M. Šípr*; Juroch & Šmiták 2014).

***Lithospermum officinale* L.**

C2

20a. Bučovická pahorkatina, 6967a, Koberice u Brna (distr. Vyškov): okraj keřového pláště při modře značené turistické cestě, 1,4 km JJV od kostela sv. Jiljí v obci, 49°04'51"N, 16°53'47"E, 293 m n. m. (4. 6. 2013 leg. *V. Dvořák* & *M. Dančák*, OL 23862). – Koberice u Brna: Milešovická stráž asi 1,8 km JZ od kostela v obci, 49°04'53,1"N, 16°52'14,5"E, desítky rostlin (21. 4. 2010 foto *P. Slavík*).

39. Třeboňská pánev, 6955d, Žíteč (distr. Jindřichův Hradec): u silnice na hrázi rybníka Velká Černá, ca 1,3 km S–SSV od kaple, 465–470 m n. m. (2. 7. 1979 leg. *R. Hlaváček*, HOMP).

Na Třeboňsku a rovněž tak v celých jižních Čechách je kamejka lékařská nepůvodním druhem, v minulosti však byla v Čechách jako oblíbená léčivka velmi hojně pěstována (cf. Slavík in Slavík 2000). Zdroj a způsob zavlečení na dané lokalitě není znám. Pravděpodobně se jedná o stejnou lokalitu, která je uvedena v Komentovaném červeném seznamu květeny jižní části Čech (Chán 1999) jako „hráz rybníka Chlumská Černá u Třeboně“. Kamejku lékařskou zde nalezl již v 60. letech S. Hejný.

R. Hlaváček

76a. Moravská brána vlastní, 6473c, Hustopeče nad Bečvou (distr. Vsetín): luh pravého břehu Bečvy S od lesa Doubrava, 260 m n. m. (24. 8. 1985 leg. *M. Sedláčková*, det. K. Sutorý, NJM).

76a. Moravská brána vlastní, 6473c, Choryně (distr. Vsetín): okraj paseky na severním úpatí vrchu Stráž při okraji nivy Bečvy, ca 2 km SZ od středu obce, ca 280 m n. m. (26. 5. 2000 leg. *M. Dančák*, OL).

Z Moravské brány (76) nebyl druh doposud uváděn (cf. Slavík in Slavík 2000: 185–186).
[eds]

Chán V. [ed.] (1999): Komentovaný červený seznam květeny jižní části Čech. – Příroda, Praha, 16: 1–284.

***Lycopodiella inundata* (L.) Holub**

C1

67. Českomoravská vrchovina, 6956c, Nový Vojšov (distr. Jindřichův Hradec): východní okraj pískovny v údolí Koštěnického potoka ca 0,95 km SZ od středu obce, 49°01'45"N, 15°02'15"E, 480 m n. m., společně s *Juncus capitatus* a *J. alpinoarticulatus* ve vegetaci sv. *Radiolion linoidis* (23. 3. 2012 not. *P. Hesoun*; Boublík & Hesoun in Lepší & Lepší 2013).

***Malaxis monophyllos* (L.) Sw.**

C1

37g. Libínské Předšumaví, 7049c, Volary (distr. Prachatice): PR Vraniště; zarůstající travnaté světliny mezi náletem sukcesních dřevin, v prostoru bývalého vojenského cvičiště, 2,7 km SSV od kostela v obci, 48°56'01,3"N, 13°54'24,4"E, 870 m n. m., 2 kvetoucí a 1 sterilní rostlina společně s *Epipactis helleborine* a *Pyrola minor* (26. 6. 2012 not. *D. Půbal*; Půbal in Lepší & Lepší 2013).

99a. Radhošťské Beskydy, 6478c, Mosty u Jablunkova (distr. Frýdek-Místek): 1 km J od kóty Skalka (931,7), násep lesní cesty, 1 rostlina (6. 7. 2012 not. *Z. Lukeš* & *R. Poledník*; Juroch & Šmiták 2014).

Marrubium peregrinum* L.*C1**

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 7162a, Znojmo-Hradiště: trávník u silnice na západním okraji městské části, 48°51'38,5"N, 16°01'46,6"E, 330 m n. m., několik rostlin (2. 8. 2011 leg. P. Dřevojan, BRNU); 1 velký bohatý trs (20. 7. 2013 leg. R. Paulič, herb. Paulič).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7164d, Jevišovka (distr. Břeclav): trávník nad vinnými sklepy na jihozápadním okraji obce 0,6 km JZ od kostela, 48°49'34"N, 16°27'40"E, 180 m n. m., několik rostlin (5. 9. 2013 leg. P. Dřevojan, BRNU).

Moneses uniflora* (L.) A. Gray*C1**

- 36a. Blatensko, 6648a, Chanovice (distr. Klatovy): mladá smrčina u lesní cesty 100 m Z od rybníka Hluboký JV od obce, 49°23'48,1"N, 13°43'33,3"E, 500 m n. m., 60 kvetoucích rostlin (5. 6. 2012 leg. R. Paulič & E. Legátová, PL, Paulič & Legátová 2013).
- 73a. Rychlebská vrchovina, 5768d, Lipová-lázně (distr. Jeseník): Dolní Lipová, závěr údolí potoka Miroslav, ve smrčině 50 m Z od prameniště potoka, 50°12'39"N, 17°07'39"E (2 kvetoucí rostliny); ca 100–110 m J od prameniště potoka, 50°12'35"N, 17°07'41"E (2 kvetoucí rostliny); ca 150 m J od prameniště, 50°12'33"N, 17°7'40"E (5 kvetoucích rostlin), 685–690 m n. m. (6. 6. 2014 not. J. Ondrášek).
85. Krušné hory, 5643a, Jáchymov (distr. Karlovy Vary): Nové Město, náletem dřevin (*Picea abies*, *Betula pendula*) zarůstající jižní úpatí výsypky dolu Rovnost I, 50°22'17,3"N, 12°53'26,2"E, 921 m n. m., hojně na ploše ca 4 × 3 m spolu s *Agrostis capillaris*, *Luzula pilosa*, *Melampyrum pratense*, *Orthilia secunda*, *Polygala vulgaris*, *Pyrola minor* a *Vaccinium myrtillus* (12. 7. 2011 leg. Č. Ondráček, CHOM).
85. Krušné hory, 5544c, Háj (u Loučné) (distr. Chomutov): starší smrčina na levém břehu potoka Černá voda 1,4 km JV od vrchu Vlčí kopec (kóta 973), ca 300 m JZ od vápencového lomu, 50°25'28"N, 13°01'17,7"E, 868 m n. m., 15 kvetoucích rostlin (15. 6. 2012 not. Č. Ondráček). Tento nález navazuje na lokalitu (celkem asi 4 dílčí mikrolokality) jednokvítku ve vápencovém lomu u Kovářské.
97. Hrubý Jeseník, 5769d, Rejvíz (distr. Jeseník): při lesní cestě (Stará rejvízská cesta) z údolí Vrchovištního potoka k silnici Jeseník – Rejvíz, na třech místech: 1 km VSV(–V), 1 km V a 0,87 km JV od kóty Tisový (810,9) – a) 50°13'09,9"N, 17°16'31,1"E, 5 rostlin; b) 50°13'03,7"N, 17°16'32,4"E, 7 rostlin; c) 50°12'52,2"N, 17°16'20,3"E, 2 rostliny (15. 6. 2014 not. H. Faltysová AOPK ČR 2014).
97. Hrubý Jeseník, 5869d, Železná pod Pradědem (distr. Bruntál): PR Skalní potok, ve smrčině u asfaltky na hranici rezervace, ca 50°07'53,3"N, 17°18'10,2"E, 915 m n. m., nad cestou asi 200 a pod cestou asi 100 kvetoucích rostlin (27. 5. 2014 not. R. Štenc).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477c, Staré Hamry (distr. Frýdek-Místek): Bílý Kříž, závěr údolí Černé Ostravice, čerstvá paseka ve smrčině asi 20 m pod plotem výzkumné stanice a asi 70 m JZ pod dřevěným bílým křížem u hřebenově červeně značené turistické cesty, 49°30'07,8"N, 18°32'21,3"E, 885 m n. m., asi 100 rostlin na ploše 2 × 2 m, plodné rostliny nebyly zaznamenány (20. 11. 2014 not. M. Popelářová).

Nález další mikrolokality jednokvítku v údolí Černé Ostravice potvrzuje předpoklad, že se druh v tomto území vyskytuje roztroušeně, tj. čteněji než jinde v Beskydech (cf. Vašut in Popelářová et al. 2011).

M. Popelářová

Popelářová M., Hliseníkovský D., Koutecký P., Dančák M., Tkáčiková J., Vašut R. J., Vymazalová M., Dvorský M., Lustýk P. & Ohryzková L. (2011): Rozšíření vybraných taxonů cévnatých rostlin v CHKO Beskydy a blízkém okolí (Výsledky mapování flóry z let 2006–2009). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 277–358.

***Monotropa hypophegea* Wallr.**

C2

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6964c, Vedrovice (distr. Znojmo): mezofilní doubrava v sedle mezi vrchy Leskoun a Červený vrch, vpravo od silnice Rakšice – Vedrovice, 0,5 km VJV od vlakového nádraží Rakšice, 49°00'42,7"N, 16°21'06,7"E, 270 m n. m., několik desítek rostlin spolu s *Cephalanthera damasonium* a *C. longifolia* (10. 8. 2011 foto P. Novák).

- [100 m², rovina, půdní pH (H₂O) 8,07, neogenní sedimenty, 10. 8. 2011 P. Novák. – E₃ (65 %): *Quercus robur* 4, *Acer platanoides* 1, *Loranthus europaeus* +, *Tilia cordata* +. – E₂ (2 %): *Tilia cordata* 1, *Acer platanoides* +, *A. pseudoplatanus* +. – E₁ (20 %): *Brachypodium sylvaticum* 1, *Calamagrostis epigejos* 1, *Fragaria vesca* 1, *Lathyrus vernus* 1, *Poa nemoralis* 1, *Pulmonaria officinalis* 1, *Carex chabertii* +, *Cephalanthera damasonium* +, *C. longifolia* +, *Clinopodium vulgare* +, *Epipactis helleborine* +, *Geranium robertianum* +, *Geum urbanum* +, *Hieracium sabaudum* +, *Monotropa hypophegea* +, *Mycelis muralis* +, *Rubus fruticosus* agg. +, *Scrophularia nodosa* +, *Veronica chamaedrys* +, *Viola* sp. +, *Humulus lupulus* r, *Taraxacum* sect. *Ruderalia* r, *Acer negundo* +, *A. pseudoplatanus* +, *Carpinus betulus* +, *Castanea sativa* +, *Euonymus europaeus* +, *E. verrucosus* +, *Fraxinus excelsior* +, *Quercus robur* +, *Ribes nigrum* +, *Robinia pseudacacia* +, *Tilia cordata* +, *Cornus sanguinea* r, *Malus sylvestris* r, *Prunus spinosa* r, *Sorbus aucuparia* r. – E₀ (1 %), neanalyzáno]
- 37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6747b, Nezamyslice (distr. Klatovy): les ve vrcholové části vrchu Kozníku (kóta 637) SZ od obce, 49°16'25"N, 13°39'36"E, 620 m n. m., vápenec, ojediněle (29. 9. 2012 not. R. Paulič, E. Legátová & J. Horková).
- 37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6747b, Bojanovice (distr. Klatovy): borový les na vrchu Plešovci (kóta 542) SV od osady, 49°18'00"N, 13°38'43"E, 530 m n. m. (2009 et 2012 not. R. Paulič).
- 37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6747b, Rabí (distr. Klatovy): mladý bor na strmém vápencovém stráni pod silnicí na jižních svazích vrchu Všech Svatých JZ od obce, 49°16'22"N, 13°36'53"E, 460 m n. m., řídky (7. 9. 2012 not. R. Paulič). – Rabí: borový les na severozápadním svahu návrší Spravedlnost (kóta 563,4) S od obce, 49°17'06"N, 13°36'45"E, 510 m n. m., několik rostlin (6. 9. 2012 not. R. Paulič).
- 37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6747b, Žichovice (distr. Klatovy): borové mláži na východním svahu vápencového vrchu Kočí břeh (kóta 566) ZJZ od obce, 49°15'48"N, 13°36'36"E, 480 m n. m., desítky rostlin (13. 7. 2013 leg. R. Paulič, herb. Paulič).
- 37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6747c, Podmokly (distr. Klatovy): borový les na vápencovém návrší Štrachýř (kóta 621,3) ZJZ od obce, 49°13'35"N, 13°34'09"E, 600 m n. m. (2009 not. R. Paulič).

Na území Sušicko-horažďovických vápenců patří hnilák lysý v současnosti k řídky roztroušeným druhům, kdežto podobný druh *Monotropa hypopitys* je zde velmi vzácný.

R. Paulič

85. Krušné hory, 5544c, Kovářská (distr. Chomutov): okraj smrkového lesa při zeleně značené turistické cestě ca 90 m SZ od zříceniny bývalé vápenky, 50°25'32,6"N, 13°01'24,9"E, 860 m n. m., 4 kvetoucí lodyhy, 1 suchá loňská lodyha spolu s *Moneses uniflora* a *Corallorhiza trifida* (11. 7. 2014 foto I. Bílek; 12. 7. 2014 rev. Č. Ondráček; 31. 7. 2014 leg. J. Brabec, CHOM).

Prvonaález pro Krušné hory. Zároveň představuje tato lokalita nejvyšší známé, spolehlivě doložené místo výskytu v oreofytiku ČR (860 m n. m.). Je ovšem potřeba upozornit na

údaj, který uvádí J. Šourek v Květeně Krkonoš (Šourek 1969: 208) a sice, že našel tento druh ve Velké Studniční jámě, v lese při vstupu do jámy Krakonošovou stezkou ve výšce 1100 m n. m. Herbářový doklad však ve sbírkách Národního muzea v Praze, kam byl soukromý Šourkův herbář předán, nalezen nebyl (J. Hadinec in verb.).

I. Bílek

Muscari botryoides (L.) Mill.

A3

Modřenec širolistý je v aktuálním českém červeném seznamu (Grulich 2012) veden v kategorii A3, kam se z rozmanitých důvodů řadí početná skupina nejrůznějších problematických druhů, či jejich nejasných výskytů. V území jižních Čech je podle červené knihy jižních Čech (Lepší & Lepší 2013) pokládán za kriticky ohrožený druh, a to na základě hodnocení v druhém vydání Katalogu nepůvodních druhů ČR (Pyšek et al. 2012), kde je uveden v kategorii archeofytů. Z tohoto důvodu navrhuji bratři Lepší (Lepší & Lepší l. c.) jeho přearažení do kategorie C1 také v celostátním červeném seznamu.

Českokrumlovsko je v současnosti zřejmě jediné území v ČR, kde se modřenec širolistý častěji (a místy i ve větším množství) vyskytuje. Roste tu na řadě míst v druhotných travních porostech nebo na mezích, v 19. století byl však výlučnou součástí zdejší plevelové květeny. V základním současném flórovém díle v Květeně ČR (Hrouda in Štěpánková 2010: 638) je jeho výskyt na celém našem území (včetně jižní Moravy) hodnocen jako sekundární, takže zařazení o pouhé dva roky později mezi archeofyty (cf. Pyšek l. c.) je poněkud překvapující. Nejstarší prameny jeho výskyt v Čechách vůbec nezmiňují, Čelakovský (1868: 91) v Prodomu ho považuje za druh v Čechách zdivočelý, resp. v Dodatcích (1883: 739) později, právě na základě nově zjištěných údajů z Českokrumlovska, konstatuje: „zdá se býti úplně zdomácnělým“. Všechny naše významné domácí příručky se tohoto pojetí až dosud také držely. V sousedním Rakousku, kromě Vorarlberska a malého příhraničního území poblíž Pasova v Horním Rakousku, je jeho výskyt v ostatních spolkových zemích hodnocen jen jako zplanělý (Fischer et al. 2008), velmi podobná situace je také v Německu (Bettinger 2013). *Muscari botryoides* byl v minulosti hojně pěstován (dnes spíše jen vzácně) jako nenáročný okrasný druh v parcích i zahrádkách a snadno zplaňuje ve volné krajině.

[eds]

Bettinger A. [ed.] (2013): Verbreitungsatlas der Farn- und Blütenpflanzen Deutschlands. – Landwirtschaftsverlag, Münster, 912 p.

Fischer M. A., Oswald K. & Adler W. (2008): Exkursionsflora für Österreich, Liechtenstein und Südtirol. Ed. 3. – Land Oberösterreich, OÖ Landesmuseen, Linz.

Myriophyllum heterophyllum Michx.

31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6246c, Plzeň-Skvrňany (23. 6. 1925 leg. J. Svoboda [sine det.], 2014 det. J. Práněl, PRC).

Pro každého botanika je zřejmě krajně nemilé, když musí přiznat, že se při určování druhů zmýlil. Pokud svůj omyl stihne navíc publikovat, není už cesty zpět, vykroutit se z toho nedá.

V roce 2007 (Hadinec in Additamenta 6: 283, 2007) jsem publikoval údaj o výskytu *Elatine alsinastrum* v Plzni-Skvrňanech na základě neurčeného sběru, který jsem našel nezařazený v herbářích PRC. Tehdy se mi zdálo, že rostlina na položce nemůže být nic jiného, velice nápadná robustní rostlina se dvěma odlišnými typy listů – nad hladinou vejčitými a velmi úzkými ponořenými; svůj ukvapený odhad (o určování samozřejmě nešlo) jsem si již nijak dál neověřoval. V roce 2014 však kolega Jan Prančl, specialista na vodní květeny, při celkové revizi druhů rodu *Elatine* na tuto položku po letech narazil a zjistil velmi překvapivou a pro mě nemilou skutečnost – ona nápadná rostlina na položce není *E. alsinastrum*, a dokonce ani žádný jiný druh z rodu *Elatine*. Je to americký druh *Myriophyllum heterophyllum*.

J. Hadinec

Stolístek různolistý (*Myriophyllum heterophyllum*) je původní ve východní části Severní Ameriky, kde roste ± souvisle od Mexického zálivu až po kanadské státy Ontario a Quebec (Aiken 1981). V severovýchodní části USA (od státu Virginia na sever) je většinou označován jako nepůvodní a považován zde za obtížný invazní druh (Les & Mehrhoff 1999), na základě molekulárních analýz však nebylo vyloučeno, že druh i zde může být alespoň částečně autochtonní (Thum et al. 2010). S jistotou byl zavlečen na západ USA a jihozápad Kanady (Thum et al. 2010, Lebreton 2013), jako nepůvodní je udáván i z Mexika, Guatemaly (Lebreton 2013) a z Číny (Yu & Wang 2002). V Evropě byl poprvé nalezen v roce 1941 ve Velké Británii (Walsh 1944), do roku 1945 byl zavlečen i do Německa (Stricker 1962) a Rakouska (Melzer 1965). Později byl jeho výskyt potvrzen i ve Švýcarsku, Belgii, Francii, Španělsku, Nizozemsku a v Maďarsku nedaleko hranic se Slovenskem (Egloff 1974, Bouxin & Lambinon 1996, Dutartre et al. 1997, Cirujano et al. 1997, Van der Meijden et al. 1999, Barina 2006). Zavlečení do Evropy má s největší pravděpodobností souvislost s pěstováním druhu jako okrasné či akvarijní rostliny; např. do Německa byl tento stolístek dovezen akvaristy již v roce 1906 (Wimmer 1997). V některých oblastech se *M. heterophyllum* lokálně šíří; za vhodných podmínek se rychle vegetativně rozrůstá a tvoří rozsáhlé husté porosty. Invazní potenciál druhu může být poměrně vysoký i vzhledem k tomu, že dobře snáší tuhé zimy.

Herbářová položka z Plzně-Skvrňan, sebraná 15 let před prvním doloženým zplaněním v Evropě, představuje záhadu, kterou zatím bohužel nelze nijak přijatelně objasnit. O sběrateli podepsaném jako J. Svoboda nejsou známy v podstatě žádné informace. Jeho identitu se snažil objasnit J. Sofron, který shrnul všechny dostupné údaje, jež by k tomuto tajuplnému autorovi mohly vést, přičemž zmiňuje i zde pojednávaný herbářový doklad – tehdy ještě v domněnii, že šlo o *Elatine alsinastrum* (Sofron 2008). Sběratel rostlinu nedokázal určit, a zřejmě proto ji zaslal k determinaci do Prahy na katedru botaniky (snad K. Dominovi?). Na rukou psané schedě nejsou žádné další údaje, a proto není možné zjistit charakter výskytu. Nelze vyloučit, že mohlo jít o pěstované rostliny, proto je nutné zatím považovat zavlečení tohoto druhu na našem území do volné přírody jako nepotvrzené. Žádný jiný doklad *M. heterophyllum* z našeho území nebyl v tuzemských herbářových sbírkách nalezen.

Druh se však vyskytuje v sousedním Sasku i v Rakousku a vzhledem k tomu, že jeví určitou tendenci k šíření, není vyloučeno, že bude v budoucnu nalezen i u nás.

Vytrvalé vodní byliny, mimo květenství ponořené, řidčeji též vytvářející subterestrické formy, před zimním obdobím někdy vytvářející na bázi lodyh zimní pupeny. Lodyhy až 150(–250) cm dlouhé, $\pm$ chudě větvené, hustě olistěné, zelené nebo častěji načervenalé až výrazně fialově červené. Listy a listeny v čtyřčetných až šestičetných přeslenech; ponořené listy často s přesleny nepravidelnými (jednotlivé listy vyrůstají na lodyze často mimo přeslen), (1,5–)2,0–4,0(–5,0) cm dlouhé, výrazně delší než velmi krátká internodia, v obrysu podlouhlé až obkopynaté, hřebenitě peřenosečné v 10–28 nitřovitých, 0,5–1,5 cm dlouhých, velmi jemných úkrojků, zelené až výrazně červenofialové, většinou méně načervenalé než lodyha. Květenství klasovitě, vynořené nad hladinu, 3–35 cm dlouhé, s jednotlivými květy v čtyřčetných až šestičetných přeslenech v úžlabí listenů; listeny celistvé, úzce až široce kopinaté nebo až vejčité, na okrajích zubaté, řidčeji celokrajné, 4–12 mm dlouhé, 1,5–5,0 mm široké, mnohem delší než květy, ve spodní části květenství se postupně stávají peřenosečnými a tvoří tvarový přechod k ponořeným listům; listence 2, vejčité, na okrajích zubaté, 1,0–1,3 mm dlouhé, ca 0,6 mm široké. Květy oboupohlavné nebo často v nejhořejší části květenství samčí, v nejdolejší části samičí; kalich redukovaný, nepatrný; korunní lístky 4, žlutavě až zelenavě bílé, 1,5–3,0 mm dlouhé, u samičích květů většinou záhy opadavé; samčí květy se 4 tyčinkami; samičí květy se čtyřpouzdrým semeníkem a se 4 vzpřímenými, purpurovými, hustě dlouze brvitými bliznami, čnělky nezřetelné. Plody 1,0–1,5 mm dlouhé, o málo delší než široké, polokulovité, podélně se rozpadající ve 4 jednosemenné plůdky (merikarpia); merikarpia na okrajích zaoblená, na vnější straně s 2 papilnatými žebry, na vrcholu s výrazným zobánkem⁴⁾.

Myriophyllum heterophyllum je druh nepřehlédnutelný za květu, kdy tvoří nad vodní hladinou klasy s nápadnými velkými celistvými, po okrajích většinou zubatými listeny, které jsou mnohem delší než květy. V tomto stavu ho nelze zaměnit za žádný náš původní druh stolítku, vzdáleně ale může připomínat druh *Elatine alsinastrum*. Rozlišení ve sterilním stavu je složitější; jeho hustě olistěné lodyhy s velmi krátkými internodiemi a zpravidla více než 4četnými přesleny listů mohou být zaměněny zejména za *M. verticillatum*. Na rozdíl od něj má však *M. heterophyllum* zpravidla výrazně načervenalé lodyhy (*M. verticillatum* je načervenalé jen zcela výjimečně) a jeho přesleny ponořených listů jsou často nepravidelné – jednotlivé listy vyrůstají na lodyze mnohdy mimo přeslen (*M. verticillatum* má obvykle pravidelné přesleny). Ve vegetativních znacích jsou však velice podobné některé další příbuzné americké druhy (*M. pinnatum* (Walter) Britton, Sterns & Poggenb., *M. laxum* Shuttlew. ex Chapm., *M. hippuroides* Nutt. ex Torr. & A. Gray), k jistotě určení je proto nutné mít k dispozici kvetoucí rostliny. Za květu je dosti podobný západoamerický druh *M. hippuroides*, který se liší v průměru užšími listeny (široké 1–2 mm), kratšími listenci (dlouhé 0,6–0,7 mm) a odlišnou stavbou plodů (merikarpia hluboce rýhovaná, na stranách zploštělá, na vrcholu bez zobánku). Nutno ještě dodat, že *M. heterophyllum* vyžaduje další

⁴⁾ Popis druhu byl sestaven na základě literatury.

taxonomické studium, neboť zřejmě často hybridizuje s některými příbuznými druhy a není ani vyloučeno, že druh ve skutečnosti zahrnuje větší počet kryptických taxonů (Thum et al. 2010). Druh má širokou toleranci vůči pH, roste ve vodách kyselých i bazických. Upřednostňuje vody bohatší na živiny, se silnější vrstvou jemného organického bahna na dně. Zdá se, že preferuje spíše čistší, průhledné vody; při současném způsobu hospodaření na tuzemských rybnících tedy zřejmě jeho významnější invaze na naše území nehrozí.

Pro úplnost ještě doplníme, že zřejmě zdaleka nejpěstovanějším okrasným stolístkem u nás (jak v akvaristice, tak v zahradních jezírkách) je jihoamerický druh *Myriophyllum aquaticum*, který je rovněž uváděn jako zplanělý z mnoha evropských zemí (ve Francii již od roku 1880, Thiébaud 2007), v teplejších oblastech USA je považován za invazní. Tento druh tvoří nápadné husté porosty vynořených lodyh s peřenosečnými listy/listeny sivozelené barvy, které jsou hustě pokryté drobnými hydrofobními papilami a proto zcela nesmáčivé (při ponoření mají stříbrnou barvu). Je dvoudomý, mimo Jižní Ameriku jsou známy pouze samičí rostliny. Krátkodobé zavlečení tohoto druhu u nás je možné, dlouhodobé zplanění už není tolik pravděpodobné vzhledem k citlivosti druhu vůči mrazům.

J. Prančl

- Aiken S. G. (1981): A conspectus of *Myriophyllum* (Haloragaceae) in North America. – *Brittonia* 33: 57–69.
- Barina Z. (2006): A Gerece hegység flórájának katalógusa. Flora of the Gerece Mountains. – Magyar Természettudományi Múzeum és Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, Budapest, 612 p.
- Bouxin G. & Lambinon J. (1996): Deux xénophytes aquatiques nouveaux pour la Belgique, *Myriophyllum heterophyllum* et *Lagarosiphon major*, dans la Meuse à Lives-sur-Meuse (province de Namur). – *Natura Mosana* 49: 94–97.
- Cirujano S., Medina L., Stübing G. & Peris J. B. (1997): *Myriophyllum heterophyllum* Michx. (Haloragaceae), naturalized in Spain. – *An. Jard. Bot. Madrid* 55: 164–165.
- Dutartre A., Haurry J. & Planty-Tabacchi A. M. (1997): Introductions de macrophytes aquatiques et riverains dans les hydrosystèmes français métropolitains: essai de bilan. – *Bull. Fr. Pêche Piscic.* 344/345: 407–426.
- Egloff F. (1974): New and noteworthy species of Swiss flora. – *Bull. Soc. Bot. Suisse* 84: 333–342.
- Lebreton A. (2013): *Myriophyllum heterophyllum* Michaux [Haloragaceae] en Haute-Vienne (Limousin, France), et situation de cette plante invasive en France et en Europe. – *Bulletin OEPP/EPPO Bulletin* 43: 180–192.
- Les D. H. & Mehrhoff D. J. (1999): Introduction of non-indigenous aquatic vascular plants in Southern New England: a historical perspective. – *Biol. Invasions* 1: 281–300.
- Sofron J. (2008): Anonymní herbář aneb Jak je důležité popisovat se na herbářové schedy. – *Calluna, Plzeň*, 13: 13–14.
- Stricker W. (1962): Das Leipziger Hafengelände – Einwanderungsort seltener und fremder Pflanzenarten. – *Sächsische Heimatbl.* 8: 464–473.
- Melzer H. (1965): Neues zur Flora von Steiermark (viii). – *Mitt. Naturwiss. Ver. Steiermark* 126: 83–97.
- Thiébaud G. (2007): Invasion success of non-indigenous aquatic and semi-aquatic plants in their native and introduced ranges. A comparison between their invasiveness in North America and in France. – *Biol. Invasions* 9: 1–12.
- Thum R. A., Zuellig M. P., Johnson R. L., Moody M. L. & Vossbrinck C. (2010): Molecular markers reconstruct the invasion history of variable leaf watermilfoil (*Myriophyllum heterophyllum*) and distinguish it from closely related species. – *Biol. Invasions* 12: 133–143.

- Van der Meijden R., Holverda W. J. & Duistermaat H. (1999): Nieuwe vondsten van zeldzame planten in 1997, 1998 en 1999. – *Gorteria* 25: 117–136.
- Walsh H. (1944): *Myriophyllum heterophyllum* Michx. and *M. spicatum* L. in the Halifax canal. – *Naturalist, Hull*, 1944: 143–144.
- Wimmer W. (1997): *Myriophyllum heterophyllum* Michaux in Niedersachsen und Bremen sowie seine Bestimmung im vegetativen Zustand. – *Florist. Rundbr.* 31: 23–31.
- Yu D. & Wang D. (2002): Taxonomic revision of the genus *Myriophyllum* (Haloragaceae) in China. – *Rhodora* 104: 396–421.

***Nuphar pumila* (Timm) DC.**

C1

- 37i. Chvalšinské Předšumaví, 7050d, Smědeč (distr. Prachatic): Dolní Smědečský rybník, poblíž hráze v SZ cípu, 0,3 km JZ od křižovatky v obci, 48°56'04,1"N, 14°09'01,9"E, 665 m n. m., 3 kvetoucí kolonie (11. 7. 2013, not. V. Melichar; 13. 7. 2013 leg. V. Grulich & A. Vydrová, BRNU).
[2 × 2 m, hloubka 0,8 m, bahno, 13. 7. 2013 V. Grulich & A. Vydrová. – E₁ (45 %): *Nuphar pumila* 3, *Myriophyllum spicatum* +, *Potamogeton crispus* +.]

Nejvzácnější druh z našich lekninovitých rostlin se i v minulosti zřejmě vyskytoval pouze v širším jihočeském prostoru, s nevelkým přesahem na moravskou stranu Českomoravské vrchoviny (Tomšovic in Hejný & Slavík 1988: 362–363). Donedávna zde bylo známo jen 7–8 populací (Vydrová in Lepší et al. 2013: 279–280). V roce 2002 v okolí Smědeče mapovala A. Vydrová biotopy; při této příležitosti objevila v nedalekém Horním Smědečském rybníce leknín *Nymphaea candida* (cf. Vydrová & Grulich 2010), Dolní Smědečský rybník byl v té době po opravě a zcela bez vegetace vodních makrofyt. O to bylo větší překvapení, když zde první z autorů tohoto sdělení v průběhu monitoringu obojživelníků překvapivě zjistil nevelkou kolonii stulíku malého. Těžko lze prokázat, zda v tomto případě rostliny vyklíčily z půdní semenné banky, nebo zda došlo k přenosu stulíku z jiné lokality lidskými aktivitami. Tato úvaha nemusí být nutně nesmyslná, protože Dolní Smědečský rybník je ve správě téhož rybářského subjektu, který obhospodařuje i další jihočeskou lokalitu tohoto druhu, Pláničský rybník u Černé v Pošumaví, který je od nově nalezené lokality vzdálen 23,5 km směrem k jihu.

V. Melichar, V. Grulich & A. Vydrová

Vydrová A. & Grulich V. (2010): Lekniny (rod *Nymphaea*) v jižních Čechách. – *Muz. Součas., ser. natur.*, 25: 25–71.

***Ophioglossum vulgatum* L.**

C2

1. Doupovská pahorkatina 5845b, Dětaň (distr. Louny): porost jasanů na jihovýchodním úpatí vrchu Chlum (539,3 m) ca 0,77 km SV od středu obce, 50°11'52,7"N, 13°19'02,7"E, 445 m n. m., desítky rostlin (2002 not. M. Gutzer, Gutzerová 2002; 28. 5. 2005 foto D. Koutecký; 29. 8. 2006 not. N. Gutzerová, Gutzerová 2008).
29. Doupovské vrchy (na hranici s 1. Doupovská pahorkatina), 5845a, Valeč (distr. Karlovy Vary): v křovinách na jižně exponovaném svahu kóty 615 nad prameništem pravostranného přítoku Mlýneckého potoka, ca 0,9 km ZJZ od zámku na západním okraji obce, 50°10'16,6"N, 13°14'24,6"E, 598 m n. m., několik set rostlin (2. 5. 2013 not. D. Koutecký; 22. 5. 2013 foto D. Koutecký).

Pravděpodobně jde o jediné dva známé výskyty hadího jazyku v jihovýchodní části Doupovských hor.

D. Koutecký

29. Doupovské vrchy, 5744a, bývalá obec Doupov (distr. Karlovy Vary): vojenský újezd Hradiště, jedna z teras na jižních svazích kóty Špičák (626,4), nekosené trávníky s nálety mezofilních křovin, 200 m JJZ od vrcholové kóty a 1,04 km SSV od soutoku Lučního potoka a Lomnice, nejméně 10 rostlin, stanoviště v roce 2011 nebo 2012 přerýto divokými prasaty (5. 6. 2013 not. *J. Matějů*, 18. 5. 2014 not. *P. Tájek*).

- †42a. Sedláčsko-milevská pahorkatina, 6255a, Divišov (distr. Benešov): svahové luční prameniště při pravém břehu Divišovského potoka, 300 m JZ od Dolského mlýna, 49°46'42,7"N, 14°51'47,6"E, 429 m n. m., desítky rostlin (25. 5. 1985 leg. *T. Burian*, PRC, Burian 1985; 2005 foto *T. Burian*).

Lokalita zanikla po dvaceti letech sukcesí vegetace – dříve kosená psárková louka při bázi svahu přešla v porost *Petasites hybridus* a samotný svah, pokrytý z větší části vegetací nízkých ostřic s dominantní *Carex panicea*, zarostl křovinami; zřejmě v důsledku toho došlo i k vysušení prameniště. Poslední exempláře *O. vulgatum* živořící v porostu devětsilu byly fotografovány v roce 2005.

T. Burian

60. Orlické opuky, 5862d, Olešnice (distr. Rychnov nad Kněžnou): dolní partie vlhké louky 1,5 km SV od obce, 50°09'08,1"N, 16°09'49,9"E, 290 m n. m., desítky fertilních rostlin (7. 5. 2010 not. *J. Doležal*).
- 61a. Křivina, 5862d, Rašovice (distr. Rychnov nad Kněžnou): fragmenty slatinných a bezkolencových luk kolem rybníka Machov, 0,4 km SSZ od obce, 50°09'19,3"N, 16°07'40,3"E, 280 m n. m., stovky fertilních rostlin (8. 5. 2011 leg. *J. Doležal 11/19*, herb. Doležal; 25. 5. 2012 leg. *J. Doležal 12/128*, herb. Doležal). – Rašovice: Les Machová, okraj cesty mimo EVL Zadní Machová, 1,5 km SSZ od obce, 50°09'37,6"N, 16°07'23,2"E, 280 m n. m., tři fertilní rostliny společně s *Arabis nemorensis* a *Polygala amarella* subsp. *amarella* (9. 5. 2014 not. *J. Doležal*).
- 61b. Týnišťský úval, 5862a, Týniště nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): v olšině pod hrází rybníka Rozkoš ve vlhkém lese v Týnišťské oboře, 1,3 km SZ od železniční stanice Týniště nad Orlicí, 50°09'56,9"N, 16°03'55,4"E, 260 m n. m., desítky fertilních rostlin společně s *Carex flava* a *Dactylorhiza majalis* (1. 6. 2007 not. *J. Doležal*).
- 61c. Chvojenská plošina, 5862c, Nová Ves (distr. Rychnov nad Kněžnou): vlhká bezkolencová louka a vrbové porosty u Novoveského rybníka, 1 km JZ od obce, 50°07'21,6"N, 16°02'06,3"E, 280 m n. m., ojediněle, společně s *Dactylorhiza incarnata*, *D. majalis*, *D. ×aschersoniana* a *Eriophorum angustifolium* (30. 5. 2010 not. *J. Doležal*).

Hadí jazyk obecný je dosti nenápadnou, a do určité míry i přehlíženou kapradinkou. Beze sporu však na mnohých svých lokalitách na Rychnovsku zanikl v důsledku odvodňování slatinných luk a tzv. zkulturnění krajiny. V současnosti se s ním můžeme setkat na lokalitách, které tomuto negativnímu trendu unikly. Dosud poměrně hojně roste v historicky nejvýznamnější lokalitě slatinné vegetace na Rychnovsku, u rybníka Machov u Rašovic

(Doležal 2013). Druh odtud uvádí již Alois Souček, významný regionální florista (Hrobař 1931). Naposledy zde hadí jazyk našli Karel Krčan a Karel Kopecký (1961).

Nyní uváděná lokalita od Týniště nad Orlicí bude patrně totožná s lokalitou Aloise Součka, kterou uvádí ve své rukopisné kartotéce (Souček s. a.): „Na louce nedaleko rybníka v oboře u Týniště n. Orl.“ Druh zde pozoroval opakovaně od roku 1929 až do roku 1940. Podobně tomu bude i v případě lokality u Olešnice, kde Alois Souček bydlel. Lokalita od Novoveského rybníka je však nová, druh zde v průběhu botanických průzkumů nebyl nikdy předtím nalezen (např. Rohlena 1922, Hrobař 1931, Černohous 1978, Faltyssová et al. 1992, Kaplan 1996).

J. Doležal

62. Litomyšlská pánev, 6063a, Chocẽ (distr. Ústí nad Orlicí): PP Vstavačová louka ca 1,9 km ZJZ od železniční stanice Chocẽ, louka sv. *Molinion caeruleae* v severní části chráněného území, 49°59'19.673"N, 16°11'53.514"E, ca 278 m n. m., více než 100 rostlin (8. 5. 2014 not. D. Koutecký).

Jedná se patrně o první údaj výskytu v PP Vstavačová louka.

D. Koutecký

87. Brdy, 6349a, Láz (distr. Příbram): Skelná Hut', kosené vlhké a mezofilní louky J od silnice na Láz, ca 2,2 km SZ–ZSZ od osady Žernová, 695–700 m n. m., několik desítek rostlin při východním okraji louky, blízko odvodňovacího kanálu oddělujícího louku od oploceného lada s vysazenými jírovci (30. 5. 2001 not. R. Hlaváček).
87. Brdy, 6348d, Teslíny (distr. Příbram): východní břeh Hořejšího Padrt'ského rybníka, očko nízkého trávníku s *Agrostis canina* v porostu vysokých ostřic s dominantní *Carex acuta*, ca 2,2 km SSV od osady, 49°38'27,1"N, 13°46'08,2"E, 635–640 m n. m., stovky plodných i sterilních rostlin na ploše asi 25 m² (29. 7. 2007 leg. R. Hlaváček, P. Karlík, J. Nová & J. Špilka, HOMP).

Ze Skelné Huti uvádí hadí jazyk obecný také Karlík (2001). Jediný historický údaj, který lze spolehlivě přiřadit do současného fytochorionu Brdy (87), pochází, stejně jako lokalita u Hořejšího Padrt'ského rybníka, od bývalé obce Padrt' (Veselý 1940). Ostatní výskyty jsou lokalizovány pouze přibližně a patrně se již nacházejí v kontaktních podokresech fytochorionu Podbrdsko (35) (cf. Mörk, Tausch in Čelakovský 1868; Domin 1926; Veselý 1935). Chrtková (in Hejný & Slavík 1988) druh z fytogeografického okresu Brdy (87) neuvádí.

R. Hlaváček

- Burian T. (1985): Floristické poznámky z Divišovska. – Sborn. Vlastiv. Pr. z Podblanicka 26: 23–32.
- Černohous F. (1978): Příspěvek k současnému rozšíření vodních makrofyt ve východních Čechách. – Zprav. Kraj. Muz. Vých. Čech, Hradec Králové, V/3: 31–50.
- Doležal J. (2013): Floristický průzkum lokality Rybník Machov u Rašovic. – Orlické hory a Podorlicko, Rychnov nad Kněžnou, 20: 37–64.
- Domin K. (1926): Studie o vegetaci Brd a povšechné úvahy o dějinách lesních společenstev a vztazích lesa k podnebí a půdě. – Sborn. Přírod., Praha, 3: 1–290.
- Faltyssová H., Matoušková H. & Hille J. (1992): Významné krajinné prvky východních Čech. Okres Rychnov nad Kněžnou. – ČÚOP, Pardubice.

- Gutzerová J. (2002): Doupovské hory (U0068), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms., 22 p. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Gutzerová N. (2008): Aktualizace mapovacího okrsku cz0082, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Hrobař F. (1931): Květena Kostelecka a Rychnovska. – Hradec Králové, 128 p.
- Kaplan Z. (1996): Floristické výsledky inventarizačních průzkumů některých lokalit okresu Rychnov nad Kněžnou ukončených v roce 1995. – Orchis, Dobré, 15/1: 1–20.
- Karlík P. (2001): Louky a příbuzné typy vegetace Brd a Podbrdsko. – Ms. [Dipl. práce; depon in: Knih. Kat. Bot. Přír. Fak. UK, Praha]
- Krčan K. & Kopecký K. (1961): Příspěvek ke květeně Opočenska a bližšího okolí Týniště nad Orlicí. – Acta Mus. Reginaehradec., ser. A sci. natur., 2(1960–1961): 149–190.
- Rohlena J. (1922): Příspěvky k floristickému výzkumu Čech I–II. – Čas. Nár. Mus., ser. natur., 96: 54–66, 109–113.
- Veselý J. (1935): Několik poznámek k brdské květeně. – Čas. Nár. Muz., ser. natur., 109: 130–144.
- Veselý J. (1940): Příspěvek ku květeně Brd. – Věda Přír. 20: 21–22.

Ophrys apifera Huds.

C1

- 18b. Dolnomoravský úval, 6970b, Uherské Hradiště: EVL Rochus, pastvina na bývalém vojenském cvičišti řídce porostlá křovinami, 450 m SSZ od kaple sv. Rocha, 49°04'41,6"N, 17°29'33,7"E, 264 m n. m., asi 55 kvetoucích rostlin (4. 6. 2014 not. D. Žabranská).
78. Bílé Karpaty lesní, 7171a, Velká nad Veličkou (distr. Hodonín): PP Nad Vápenkou pod nádražím Javorník nad Veličkou, 340 m n. m., asi 5 rostlin pod borovicí, 1 rostlina u západního okraje rezervace (23. 6. 2013 not. M. Šípr; Juroch & Šmiták 2014).
- 76a. Moravská brána vlastní, 6473b, Kojetín u Starého Jičína (distr. Nový Jičín): asi 100 m S od komunikace vedoucí z Kojetína do Jičiny, ca 3 m vně od jižní hranice ochranného pásma PR Svinec, v lemu lesního porostu, 49°33'44,2"N, 17°58'37,8"E, 1 rostlina (9. 6. 2014 foto D. Ražnoková, rev. J. Šmiták).

Tofič včelonosný se v ČR vyskytuje na několika desítkách lokalit východní a jihovýchodní Moravy. Druh do poloviny 80. let minulého století u nás neznámý se zřejmě vlivem oteplování klimatu v posledních letech šíří a objevuje na nových lokalitách (J. Šmiták in litt. 2014). Výskyt je ekologicky podmíněn přítomností vápnitého podloží.

Jedinou rostlinu *Ophrys apifera* jsem našla u obce Kojetín nedaleko Starého Jičína, u pěšiny na rozhraní lesa a porostů křovin v bylinném lemu lesa tvořeném mimo jiné druhy *Agrimonia eupatoria*, *Arrhenatherum elatius*, *Astragalus glycyphyllos*, *Betonica officinalis*, *Brachypodium pinnatum*, *Campanula patula*, *Knautia arvensis* agg., *Lathyrus pratensis*, *Leucanthemum vulgare* agg., *Origanum vulgare*, *Pimpinella major*, *Plantago media* a *Veronica teucrium*.

Lokalita navazuje na jižní hranici ochranného pásma PR Svinec, v jejímž podloží jsou zčásti zastoupeny štramberské vápence. Nejbližší záznamy o současném výskytu *Ophrys apifera* jsou situovány do okolí Štramberka (Sedláčková in Additamenta 2: 51–105, 2002; Pavlík in Additamenta 6: 173–257, 2006) a v rámci ČR představují severní hranici rozšíření druhu (Procházka in Štěpánková et al. 2010: 548–549).

D. Ražnoková

Orchis militaris* L.*C2**

20a. Bučovická pahorkatina (na hranici s 77b. Litenčické vrchy), 6868b, Nemochovice (distr. Vyškov): svah JV expozice nad pravým břehem Litenčického potoka ca 1,4 km V od kostela sv. Floriána v obci, starý třešňový sad zarůstající křovinami, 8 rostlin (2002 not. *K. Bílá*; Bílá 2002); v současné době zcela zarostlé keři – svida, bez, brslen, invaze akátu a javoru jasanolistého (Hájek 2014). – Nemochovice: jihovýchodní svah nad pravým břehem Litenčického potoka, 1,66 km VSV(–V) od kostela sv. Floriána v obci, 49°11'03,25"N, 17°09'13,59"E, 295 m n. m., širokolistý suchý trávník, asi 100 rostlin spolu s *Gentiana cruciata* (13. 5. 2014 not. *J. Hájek*; Hájek 2014).

Bílá K. (2002): Žaroušky (Z0090), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Hájek J. (2014): Aktualizace mapovacího okrsku cz1290, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

Orchis morio* L.*C1**

34. Plánický hřeben, 6547c, Nehodiv (distr. Klatovy): zarůstající loučky nad horní hranou vápencového lomu na jižních svazích vrchu Stírka Z od obce, 49°24'36,8"N, 13°33'00,5"E, 635 m n. m., ojediněle (22. 4. 2014 not. *R. Paulič*).

36b. Horažďovicko, 6648d, Mnichov (distr. Strakonice): výslunné návrší (kóta 457) 300 m S od areálu zemědělského družstva, 49°18'33,5"N, 13°49'31,2"E, 455 m n. m., 1 rostlina (26. 4. 2014 not. *R. Paulič*).

Orchis pallens* L.*C2**

75. Jesenické podhůří, 6071c, Razová (distr. Bruntál): řídký listnatý les na kamenitém kopečku na vápnitých tuftech, 2,23 km JJV od kostela v obci, 49°54'53,4"N, 17°33'10,3"E, 520 m n. m., 176 rostlin, z toho 15 kvetoucích na ploše zhruba 40 × 20 m (duben 2012 not. *Z. Šíma*, 7. 4. 2014 not. *Z. Šíma & L. Bureš*, 15. 4. 2014 foto *L. Bureš*).

Podle Květeny ČR (Kubát in Štěpánková et al. 2010: 537–538) je na Moravě vstavač bleďý nejhojnější v Bílých Karpatech. Jongepier & Jongepierová (2006) píšou, že tam roste „roztroušeně v lesích, sadech a na zastíněných loukách po celém území“. Méně častý je v CHKO Beskydy (a navazujícím okolí); tam jsou jeho lokality především v jihozápadní části v okolí Leskovce a Valašské Polanky (Popelářová & Ohryzková 2013). Roztroušeně se vyskytuje ještě i v Chříbech a Zlinských vrších, ve Vsetínské kotlině a v Moravské bráně (Sedláčková 1994, Kubát l. c.). Celkové rozšíření na Moravě a ve Slezsku uvádí také Jatiová & Šmiták (1996: 439), kde je ze síťové mapy dobře patrný poměr historických lokalit a lokalit ověřených po roce 1980.

Údaje uváděné v Květeně ČR z Jesenického podhůří (75) jsou všechny považovány za historické a tato nová lokalita, na kterou mne zavedl pan Zdeněk Šíma z Bruntálu, je tudíž v současnosti v tomto území jediná. Od pana Šímy jsem se přitom dozvěděl, že lokalitu zná už několik let, a že dříve rostl vstavač bleďý ještě na kraji lesa asi 60 m severovýchodně. Tam jsme ho ale spolu 7. dubna 2014 (ani já později) už nenašli.

Stanoviště, na němž současná populace vstavače bleďého roste, má relativně přirozený charakter, což spolu s početností a zjevnou stabilitou biotopu připouští možnost, že se jedná o původní výskyt, který shodou náhod dosud unikal pozornosti floristů. Jedná

se o řídký porost klenů, jilmů a lísek na jihovýchodním svahu kamenitého konvexního kopečku uprostřed smrkového a smíšeného lesa. Zajímavý je zdejší geologický substrát: podle geologické mapy (Dvořák 1996) se lokalita nachází na západním okraji moravických vrstev spodního karbonu, kde převládají droby, ovšem v prostoru západně od Leskovce nad Moravicí jsou mapovány střednosedovské spility a jejich tufy, jakož i laminované mikritové vápence svrchního devonu. Vápence byly nedaleko lokality vstavače bledého donedávna skutečně těženy, o čemž svědčí opuštěné a lesem zarostlé lomy a nově rekonstruovaná stará pec na pálení vápna, vedená nyní jako technická památka. Na samotném stanovišti vstavače bledého jsou tufty s významnou (šumící) příměsí kalcitu.

L. Bureš

- Dvořák J. [ed.] (1996): Geologická mapa ČR 1 : 50 000, 15-31 Bruntál. – Ústřední ústav geologický, Praha.
- Jatiová M. & Šmiták J. (1996): Rozšíření a ochrana orchidejí na Moravě a ve Slezsku. – AOPK ČR & Arca JiMfa, Třebíč, 545 p.
- Jongepier J. W. & Jongepierová I. (2006): Komentovaný seznam cévnatých rostlin Bílých Karpat. – ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou, 107 p.
- Popelářová M. & Ohryzková L. (2013): Vzácné rostliny Beskyd. – ZO ČSOP Salamandr, Rožnov pod Radhoštěm, 79 p.
- Sedláčková M. (1994): Rozšíření *Orchis pallens* na severní Moravě a ve Slezsku. – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A., 43: 219–223.

***Panicum virgatum* L.**

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, Brno-Veverí: křižovatka ulic Kounicova a Kotlářská, ve spáře mezi chodníkem a stěnou rohového domu Kotlářská 262/11 na ulici Kounicova, 49°12'21,5"N, 16°35'50"E, 247 m n. m., dva trsy (31. 7. 2014 leg. M. Chytrý, BRNU).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, Brno-Bohunice: ulice Kamenice asi 60 m V od křižovatky (s kruhovým objezdem) s ulicí Netroufalky, ve spáře mezi chodníkem a kamennou stěnou terasy Univerzitního kampusu Bohunice, 49°10'41"N, 16°34'06"E, 278 m n. m., jeden trs (červenec 2014 not. J. Danihelka).

Nový zavlečený druh květeny České republiky.

Panicum virgatum (anglicky switchgrass; navrhuje české jméno proso prutnaté) bylo nalezeno zplanělé na dvou místech ve městě Brně vzdálených od sebe asi 4 km. Na obou lokalitách rostlo ve spáře na okraji chodníku u navazující stěny a v blízkosti bylo pěstováno. Asi 200 m od lokality na Kounicově ulici se nachází Botanická zahrada Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity, ve které se *P. virgatum* pěstuje v části představující systém rostlin. Lokalita na ulici Kamenice leží v prostorách Univerzitního kampusu Bohunice, kde se *P. virgatum* pěstuje v okrasných záhonech kolem budov kampusu. V září 2014 oba výskyty zanikly, první při mechanickém čištění chodníku, druhý po postřiku herbicidem.

Panicum virgatum pochází z východní části Severní Ameriky. Vyskytuje se od východních svahů Skalistých hor po atlantské pobřeží USA a zasahuje na jihovýchod Kanady, do Mexika, na Kubu, Bermudy a do Kostariky. Pravděpodobně jako zavlečené se

vyskytuje v Argentině. Je jedním z dominantních druhů vysokobylinných préríí, zejména jejich mezikých a vlhkých typů, ale nachází se i na suchých svazích, v otevřených dubových a borových lesích, na březích řek a v mokřadech (Freckmann & Lelong 2003).

Na rozdíl od jiných k nám zavlečených druhů prosa (*Panicum capillare*, *P. dichotomiflorum* a *P. miliaceum*) je *P. virgatum* vytrvalá tráva s tuhým šupinatým oddenkem, jehož jednotlivé části jsou často vzájemně volně propletené. Rostliny jsou zpravidla 1–1,5 m vysoké, mohou však dorůstat až 3 m. Stébla mají v průměru 3–5 mm. Listové pochvy mohou být lysé nebo chlupaté, jazýčky jsou 2–6 mm dlouhé, listové čepele až 60 cm dlouhé a až 15 mm široké. Laty jsou 10–55 cm dlouhé a až 20 cm široké, rozvolněné, s větvemi šikmo až přímo odstálými. Klásky jsou 2,5–8 mm dlouhé a 1,2–2,5 mm široké, úzce kopinaté, zašpičatělé (Freckmann & Lelong 2003).

Jde o druh s velkou variabilitou ploidních úrovní a ekotypů (Lu et al. 1998). Rostliny z Kounicovy ulice v Brně laskavě analyzovali kolegyně Alexandra Březinová a Jakub Šmerda v Laboratoři průtokové cytometrie Ústavu botaniky a zoologie PřF MU cytometrem Partec CyFlow ML s použitím barviva propidium jodid a druhu *Bellis perennis* jako standardu pro určení velikosti genomu. Zjištěná velikost genomu byla $1C = 2,41$ pg, což odpovídá oktaploidním rostlinám ($2n = 72$; Costich et al. 2010).

Panicum virgatum v současné době nabízejí zahradnické firmy jako okrasnou travu (srov. Cullen et al. 2011) a často se pěstuje. Existuje několik okrasných kultivarů. Kromě toho se zejména v Severní Americe pěstuje jako energetická plodina (McLaughlin & Kszos 2005, Wilson et al. 2014). V Evropě se proso prutnaté jako přechodně zavlečené uvádí z Belgie (Verloove 2006) a Ruska (DAISIE European Invasive Alien Species Gateway 2014). Vzhledem k zaznamenané tendenci zplaňování na dvou místech v Brně lze očekávat další nálezy.

M. Chytrý & J. Danihelka

- Costich D. E., Friebe B., Sheehan M. J., Casler M. D. & Buckler E. S. (2010): Genome-size variation in switchgrass (*Panicum virgatum*): Flow cytometry and cytology reveal rampant aneuploidy. – *Plant Genome* 3: 130–141.
- Cullen J., Knees G. S. & Cubey H. S. [eds] (2011): The European garden flora. Flowering plants. Vol. 1. Angiospermae – Monocotyledons. Ed. 2. – Cambridge University Press, Cambridge.
- DAISIE European Invasive Alien Species Gateway (2014): *Panicum virgatum*. URL: <http://www.europe-alien.org/speciesFactsheet.do?speciesId=4327> (navštíveno 30. 9. 2014).
- Freckmann R. W. & Lelong M. G. (2003): *Panicum L.* – In: *Flora of North America* Editorial Committee [ed.], *Flora of North America north of Mexico*, 25: 450–488, Oxford University Press, New York, Oxford.
- Lu K., Kaeppler S. M., Vogel K. P., Arumuganathan K. & Lee D. J. (1998): Nuclear DNA content and chromosome numbers in switchgrass. – *Great Plains Res.* 8: 269–280.
- McLaughlin S. B. & Kszos L. A. (2005): Development of switchgrass (*Panicum virgatum*) as a bioenergy feedstock in the United States. – *Biomass and Bioenergy* 28: 515–535.
- Verloove F. (2006): Catalogue of neophytes in Belgium (1800–2005). – *Scr. Bot. Belg.* 39: 1–89.
- Wilson D. M., Heaton E. A., Schulte L. A., Gunther T. P., Shea M. E., Hall R. B., Headlee W. L., Moore K. J. & Boersma N. N. (2014): Establishment and short-term productivity of annual and perennial bioenergy crops across a landscape gradient. – *Bioenergy Res.* 7: 885–898.

Obr. 4. – *Panicum virgatum* zplanělé na Kounicově ulici v Brně a detaily těchto rostlin (foto M. Chytrý).
Fig. 4. – *Panicum virgatum* on Kounicova Street, Brno and details of these plants (photo M. Chytrý).

Parietaria officinalis* L.*C2**

- 71a. Bouzovská pahorkatina, 6267c, Bouzov (distr. Olomouc): okraj pěšiny vedoucí po vnějším obvodu zdi kolem hradního areálu (SZ od hradu) na západním okraji obce, 49°42'19,3"N, 16°53'19,6"E, 410 m n. m., 3 rostliny (5. 9. 2013 leg. P. Novák, BRNU).

Drnavec lékařský dosud nebyl uváděn z celého fytochorionu Dražanská vrchovina (71). Na lokalitě byly zaznamenány pouze tři statné rostliny, je však otázkou, zda se další nevyskytují v některých běžně nepřístupných partiích hradního areálu, zejména na ruderalní vegetaci zarostlých svazích, které lemují hrad.

P. Novák

Pedicularis sylvatica* L.*C2**

- 37e. Volyňské Předšumaví, 6848a, Zálesí (distr. Strakonice): pastviny při potůčku v údolí ca 500 m S od osady, 49°10'10"N, 13°43'16"E, 710 m n. m., vzácně (5. 7. 2006 not. R. Paulič, V. Chán & P. Leischner).
- 37m. Vyšebrodsko, 7252b, Vyšší Brod (distr. Český Krumlov): vlhká louka u samoty Kozinec Z od města, 48°37'08,7"N, 14°17'43,6"E, 660 m n. m. (27. 5. 2011 leg. R. Paulič et al., CB).
- 37n. Kaplické mezihoří, 7252b, Kaplice-nádraží (distr. Český Krumlov): mokrá louka na okraji lesa 400 m JV od Jamského rybníka, 48°46'06,1"N, 14°29'09,5"E, 580 m n. m., roztroušeně (10. 5. 2010 leg. R. Paulič, CB).
- 37p. Novohradské podhůří, 7053d, Trocnov (distr. České Budějovice): na mokré lesní cestě SSZ od osady, 48°54'52,1"N, 14°35'16,3"E, 510 m n. m., několik rostlin (1. 6. 2013 not. R. Paulič et al.).
- 71b. Dražanská plošina, 6466d, Benešov (distr. Blansko): PR Pavlovské mokřady, smilková louka poblíž jezírka v posledních letech pravidelně kosená, 49°31'22,3"N, 16°47'42,5"E, 640 m n. m., desítky rostlin (23. 5. 2009 not. J. Komárek); smilková louka v okolí travnaté cestičky v posledních letech opět kosená, od lesa expanduje *Carex brizoides*, okrajově také *Calamagrostis epigejos*, roztroušeně spolu se vzácným *Juncus squarrosus* (13. 5. 2012 not. J. Komárek, Komárek 2014); východní okraj chráněného území, 49°31'26,1"N, 16°48'03,8"E, 650 m n. m., desítky rostlin (28. 5. 2004 not. H. Kleinová); ibid., donedávna narušovaná zrašeliněná ploška zarůstající náletem dřevin, dříve početnější populace, dnes jen několik málo rostlin (23. 5. 2009 not. J. Komárek). – Benešov: rašelinná, pravidelně kosená loučka u samoty asi 1,3 km V od kostela v obci, 49°30'31,5"N, 16°47'03"E, 710 m n. m. (2005 not. J. Podhorný; 13. 5. 2012 not. J. Komárek).
- 71b. Dražanská plošina, 6466d, Horní Štěpánov (distr. Prostějov): pěkná kosená smilková loučka nad bývalým mlýnem Ve Žlebu, 49°32'26,7"N, 16°46'50,7"E, 600 m n. m., v okrajích osázená smrčky, všivec fídce roztroušen, dříve hojnější, ojediněle též *Laserpitium prutenicum* (2000 not. J. Podhorný & P. Kokeš; 13. 8. 2001 not. J. Černá, Černá 2001; 6. 6. 2012 not. J. Komárek, Komárek 2014). – Horní Štěpánov: PP V Chaloupkách, smilková louka v západní části chráněného území, 49°32'43,9"N, 16°47'02,1"E, 620 m n. m., 2 rostliny (15. 5. 2008 not. J. Komárek; 2009 not. T. Fialová, Fialová 2010).
- 71b. Dražanská plošina, 6466d, Kořenec (distr. Blansko): Kocourov, vlhká až zrašeliněná louka pod golfovým areálem asi 1,5 km JV od kostela v obci, 49°31'14,1"N, 16°46'07,6"E, 670 m n. m., dříve hojně, dnes vzácně spolu s *Dactylorhiza majalis* (5. 5. 2006 not. J. Komárek; 6. 6. 2012 not. J. Komárek, Komárek 2014).
- 71b. Dražanská plošina, 6566a, Újezd u Boskovic (distr. Blansko): Luka na Nebošicích, 49°27'44,2"N, 16°40'59,6"E (2013 not. J. Klíč).
- 71b. Dražanská plošina, 6566b, Protivanov (distr. Prostějov): PR Skelná huť, vlhká louka pod elektrickým vedením v severní části rezervace, 49°28'30,9"N, 16°47'55,9"E, 600 m n. m., vzácně do 20

- roslin (2. 6. 2014 not. *J. Komárek*); menší plošky smilkové louky v ovsikové louce, 49°28'13,9"N, 16°47'57,6"E (6. 10. 2012 not. *J. Černá*, Černá 2012); okraj vlhké až rašelinné louky v jižní části rezervace, 49°28'14,1"N, 16°47'58,9"E, 590 m n. m., do 10 rostlin (2. 6. 2014 not. *J. Komárek*). – Protivanov: PP Louky pod Skalami, nízkostébelná zrašeliněná smilková louka, dlouhodobě známá a početná populace roztroušená po celé louce (6. 5. 2011 leg. *J. Komárek*, herb. Komárek).
- 71b. Drahanská plošina, 6566b, Žďárná (distr. Blansko): rašelinná louka podél lesa asi 1,6 km V od kostela v obci, 49°28'12,2"N, 16°46'49,5"E, 660 m n. m., stovky rostlin (2005 not. *J. Podhorný*; 24. 5. 2009 foto *J. Komárek*); smilková louka v nivě Novodvorského potoka, 1,64 km VJV od kostela v obci, 230 m J od silnice Žďárná – Protivanov, při kraji lesa (30. 5. 2011 not. *J. Pekárová*; AOPK 2014); nízkostébelná sečená smilková louka podél okraje lesa, 49°28'07,8"N, 16°46'50,2"E (4. 10. 2012 not. *J. Černá*, Černá 2012).
- 71b. Drahanská plošina, 6667b, Doubrava u Březiny (distr. Vyškov): Pod Kaštany, louky nad Jandovou boudou směrem ke Konečnici, 470 m n. m., 2000 rostlin (září 2002 not. *P. Kokeš*, Kokeš 2002; 22. 5. 2010 not. *J. Podhorný*, Kleinová & Podhorný 2010).
- 71b. Drahanská plošina, 6667b, Kotáry (distr. Vyškov): U svaté Anny, fragmenty lučních porostů ca 1,7 km JJZ od zámku Ferdinandsko, 450 m n. m. (22. 5. 2010 not. *H. Kleinová* & *J. Podhorný*, Kleinová & Podhorný 2010).
- 71b. Drahanská plošina, 6667b, Stříbrná u Březiny (distr. Vyškov): Konečnice (2001 not. *R. Řepka*); Konečnice, louka ca 1,4 km JZ od zámku Ferdinandsko, 470 m n. m. (září 2002 not. *P. Kokeš*, Kokeš 2002; 22. 5. 2010 not. *J. Podhorný*, Kleinová & Podhorný 2010).

Druh byl v minulosti v prostoru vrcholové části Drahanské vrchoviny rozšířen roztroušeně, především na smilkových až rašelinných loukách v okolí obcí Benešov, Kořenec, Protivanov a Suchý (Řehořek 1972). Řada lokalit zanikla při odvodňování rašelinných a jiných vlhkých luk, které tuto část Drahanské vrchoviny zasáhlo na přelomu 60. a 70. let 20. stol. Druh je jako konkurenčně slabý vázán především na pravidelně obhospodařované luční porosty. Těch po kolektivizaci zemědělství a změně způsobu života na vesnici v tomto území značně ubylo. V současné době se na Drahanské vrchovině vyskytují pouze 4 stabilní a početnější populace (Horní Štěpánov – Žleb, Žďárná – Novodvorský potok, Vojenský újezd Březina, Benešov – Pavlovské mokřady). Donedávna se k nim řadila i populace v PR Skelná huť, kde ovšem druh následkem nevhodného způsobu obhospodařování (mulčování v době květu všivců) téměř vymizel. Podobný osud má také lokalita Kocourov u Kořence, kde se již několik let nekosi a původně velmi početná populace je dnes před zánikem.

J. Komárek

97. Hrubý Jeseník, 6069a, Žďárský potok (distr. Bruntál): podmáčená louka ca 400 m V od hranice PR U Slatinného potoka, 49°58'15,2"N, 17°12'47"E, 709 m, asi 30 kvetoucích rostlin (6. 5. 2014 not. *V. Slezák* & *R. Štencel*).

Druh byl v minulosti uváděn z nedaleké PR U Slatinného potoka, tam je v současné době nezvěstný, naposledy byl pozorován v roce 1995 (Kavalcová 2005).

R. Štencel

Černá J. (2001): Honí Štěpánov (M0025), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms., 5 p. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]

- Černá J. (2012): Aktualizace mapovacího okrsku cz1665, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Fialová T. (2010): Populační biologie a ekologie druhu *Phyteuma orbiculare* L. – Ms., 104 p. [Dipl. práce; depon. in: Knih. Kat. Bot. Přír. Fak. UK, Praha]
- Kavalcová V. (2005): Přírodní rezervace U Slatinného potoka – Inventarizační průzkum botanický. – Ms., 23 str. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, region. pracoviště Správa CHKO Jeseníky, Jeseník]
- Kleinová H. (2004): Buková (M0202), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Kleinová H. & Podhorný J. (2010): Monitoring orchidejovitých rostlin ve VVP Březina. Závěrečná zpráva k projektu Ochrana biodiverzity č. 111009. – Ms. [Depon. in: ÚVR Českého svazu ochrany přírody, Praha]
- Kokeš P. (2002): ZM 1:10 000 (24-41-05) (B0079), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms., 8 p. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Komárek J. (2014): Aktualizace mapovacího okrsku cz1793, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálezová databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Řehořek V. (1972): Příspěvek ke květeně Drahanské vrchoviny – II. Část speciální. – *Preslia* 44: 67–87.
- ZO ČSOP Hořepník (2014): Inventarizační botanický průzkum PR Skelná huť. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, region. pracoviště Správa CHKO Litovelské Pomoraví, Litovel]

***Phyllitis scolopendrium* (L.) Newman**

C1

65. Kutnohorská pahorkatina, 6057b Kutná Hora: ohradní zeď domu č. p. 25 v České ulici ve městě, 49°57'05,3"N, 15°15'49,7"E, jediná rostlina v hustém porostu *Asplenium ruta-muraria* (červenec 2013 not. O. Rauch; 15. 12. 2014 not. O. Rauch).

***Pilosella fusca* (Vill.) Arv.-Touv.**

- [syn.: *P. aurantiaca* × *P. blyttiana* (Fr.) F. W. Schultz & Sch. Bip., *Hieracium fuscum* Vill.]
93a. Krkonoše lesní, Pomezní Boudy (Krahulcová et al.: *Preslia* 85: 179–192, 2013).

Nový původní druh v květeně ČR.

Pravděpodobně jde o hybrid mezi *P. aurantiaca* a *P. blyttiana* (2n = 36, apomikt). Výskyt *P. fusca* dosud nebyl udáván z Krkonoš ani z České republiky.

[eds]

***Pilosella norrliniiformis* (Pohle & Zahn) Soják**

- 37b. Sušicko-horažďovické vápence, 6747b, Budětice (distr. Klatovy): výslunný svah nad jižním břehem rybníka při západním úpatí vrchu Lišná JV od obce, 49°16'44,4"N, 13°35'54,6"E, 475 m n. m., ojedinele v populaci *P. glomerata* (6. 9. 2012 leg. R. Paulič, CB, rev. J. Chrtek; Lepší et al. 2013). V roce 2013 již nebyl druh na lokalitě znovu nalezen.

Nový taxon pro českou květenu poprvé publikovaný v červené knize jižních Čech; jedná se o primárního hybridu *P. aurantiaca* × *glomerata*.

J. Chrtek

***Pilosella scandinavica* (Dahlst.) Schljakov**[syn.: *P. floribunda* × *P. glomerata*, *Hieracium scandinavicum* Dahlst.]93a. Krkonoše lesní, Javoří Boudy (Krahulcová et al.: *Preslia* 85: 179–192, 2013).

93a. Krkonoše lesní, 5258d, Rokytnice nad Jizerou (distr. Semily): osada Studenov, na louce 400 m JJV – 280 m JV od křižovatky cest v sedle mezi vrcholy Studená a Janova skála, 50°44'47"N, 15°27'02"E, 870–880 m n. m. (17. 6. 2007 leg. O. Šída 5798, PR 790158, det. J. Chrtek jun.).

Tento hybridogenní taxon byl publikován bez udání konkrétní lokality v syntéze rodu *Pilosella* v Krkonoších (Krahulec et al. 2004) a v Květeně ČR (Chrtek jun. in Slavík & Štěpánková 2004: 669–670). V Krkonoších se asi vyskytuje častěji, zjištěn byl ale dosud pouze na dvou lokalitách. Tím se Krkonoše značně liší od poměrů na Šumavě, kde k hybridizaci obou druhů dochází opakovaně a obousměrně, což na řadě lokalit vede k obtížím s určováním obou rodičovských druhů, které jsou také hybridogenního původu (Krahulec et al. 2008). Přestože byl tento druh publikován jak z Krkonoš, tak ze Šumavy, v poslední verzi Červeného seznamu (Grulich 2012) byl uveden jako neznámý (A2).

F. Krahulec

Krahulec F., Krahulcová A., Fehrer J., Bräutigam S., Plačková I. & Chrtek J. jun. (2004): The Sudetic group of *Hieracium* subgen. *Pilosella* in the Krkonoše Mts: a synthetic view. – *Preslia* 76: 223–243.Krahulec F., Krahulcová A., Fehrer J., Bräutigam S. & Schuhwerk F. (2008): The structure of the agamic complex of *Hieracium* subgen. *Pilosella* in the Šumava Mts and its comparison with other regions in Central Europe. – *Preslia* 80: 1–26.***Plantago maritima* subsp. *ciliata* Printz****C1**

19. Bílé Karpaty stepní, 6971d, Uherský Brod (distr. Uherské Hradiště): opuštěný hliník s jezírkem 2,2 km Z od nádraží, 49°01'29,6"N, 17°36'45,5"E, 220 m n. m. (26. 7. 2013 leg. P. Batoušek, BRNM, rev. J. W. Jongepier).

Polystichum aculeatum* (L.) Roth*C4a**6. Džbán, 5749b, Bílichov (distr. Kladno): v lemu příjezdové cesty do opuštěného zarůstajícího písničku na okraji lesa na plošině JZ od kóty Háje (389) SV od obce Líský, 50°15'21" N, 13°55'57" E, 380 m n. m., jediný miniaturní sterilní exemplář v zástinu náletových křovin, spolu s *Huperzia selago* (27. 5. 2004 not. K. Černá et al.; Hadinec in *Additamenta* 6: 303, 2007).6. Džbán, 5850c, Doksy (distr. Kladno): lesní komplex zvaný Háje SZ od obce, na dně lomové jámy v pískovcovém lomu, 50°07'18,4" N, 14°02'09,2" E, jediný trs u paty kmene vrby jívy (*Salix caprea*) (10. 5. 2002 not. M. Marek, 10. 5. 2008 not. O. Šída; Brabec et al. 2012).

8. Český kras, 6050c, Slavíky (distr. Beroun): Koukolova hora (471 m), eutrofní stinný les na zeleně turistické značce pod vrcholovými skalami nedaleko opuštěného vápencového lomu, jediný trs (25. 5. 2008 leg. P. Přidalová & P. Špryňar, PRC; Špryňar 2008).

8. Český kras, 6050d, Srbsko (distr. Beroun): v kolejišti na železniční zastávce v obci, jediná rostlina ve spáře na nástupišti, ca 210 m n. m. (12. 7. 2001 not. M. Štefánek; Špryňar 2007).

8. Český kras, 6051a, Bubovice (distr. Beroun): na skalní stěně v opuštěném vápencovém Lišším lomu J od obce, 49°57'16,6"N, 14°10'17,6"E, vitální plodný trs (9. 3. 2014 foto A. Vacková).

9. Dolní Povltaví, 5852c, Praha-Sedlec: Felsen bei Selc, gegen Rostok (1. 11. 1890 leg. *P. Hora* ut *P. lonchitis*, PRC, det. J. Hadinec). Na herbářové položce je nepatrný sterilní list, lze předpokládat, že na lokalitě rostla pouze jediná rostlina.
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6863d, Biskoupky (distr. Brno): [PP Biskoupský kopec] v malé asi 0,5 m hluboké jámě na pastvině asi 75 kroků JV od kóty 398 (5. 7. 1940 leg. *M. Petrář*, PRC).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6964a, Budkovice (distr. Brno): fragment suťového lesa mezi turistickou stezkou a železniční tratí 1,8 km VJV od kostela v obci, 49°04'13,1"N, 16°22'07,1"E, 280 m n. m., jediný mohutný trs (10. 8. 2012 leg. *P. Novák*, 2 listy, BRNU).
- 25a. Krušnohorské podhůří vlastní, 5446c, Blatno (distr. Chomutov): žulová stráž, 800 m n. m. (srpen 1901 leg. *J. Mikuláš*, PRC). Ze skromného sběru kapradiny na herbářové položce lze usuzovat, že na lokalitě rostl jediný trs nebo nanejvýš chudá populace.
26. Český les, 6542a, Poběžovice (distr. Domažlice): PR Starý Hirštejn, suťový les na svahu ca 100 m JV od kóty 878 pod hradní zříceninou Starý Herštejn, ca 7,6 km JZ od obce, jeden trs (9. 2011 leg. *J. Sladký*, herb. Muzeum Chodska Domažlice). Ověření staré lokality L. Kresla.
29. Doupovské vrchy, 5644d, Stráž nad Ohří (distr. Karlovy Vary): osada Korunní Kyselka: „úpatí Hengsberku [= Velká Jehličná] u Krondorfu“ (1. 5. 1920 leg. *F. Hajný*, PRC). – osada Korunní Kyselka: hluboce zaříznutá lesní rokle zv. Čertova s levostranným přítokem Korunního potoka mezi svahy Velké Jehličné (828 m) a Malé Jehličné (727 m), květnaté bučiny a suťové lesy na prudkých svazích, ca 460–670 m n. m., na více místech v bohatých populacích (26. 9. 1994 not. *J. Hadinec* & *J. Michálek*; září 2003 not. *J. Vojta*). – osada Korunní Kyselka: suťový les v roklí zv. Hluboký Žlab, roztroušeně (září 2003 not. *J. Vojta*).
41. Střední Povltaví, 5952d, Praha-Modřany: suťový kužel ve starém opuštěném lomu přerostlém lesem vedle cesty na levém břehu Libušského potoka na dně Modřanské rokle 0,7 km Z(–JZ) od hráze vodní nádrže v horní části údolí, 50°00'04,1"N, 14°26'25,5"E, 240 m n. m., jediný vitální trs (10. 5. 2015 leg. *Z. Kaplan* 15/32, herb. Kaplan)⁵⁾.
41. Střední Povltaví, 6252c, Mokrsko (distr. Příbram): PR Vymyšlenská pěšina; jeden menší trs v mladé bučině na východním svahu nad Vltavou na samém západním okraji rezervace (18. 11. 2006 leg. *J. Hadinec* & *V. Hadincová*, PRC).
41. Střední Povltaví, 6351c, Milešov (distr. Příbram): na horním prosvětleném okraji lesnatého svahu u žlutě značené turistické cesty, 49°36'05"N, 14°11'56,2"E, 450 m n. m., jediný chudý trs na velice netypickém poměrně suchém stanovišti (4. 10. 2014 not. *J. Hadinec*, *R. Hlaváček* et al.).
- 42a. Sedlčansko-milevská pahorkatina, 6255a, Divišov (distr. Benešov): nad křižovatkou cest u Dolského mlýna, skalnatý ostroh porostlý smrkovým lesem, 49°46'54,5"N, 14°51'57,9"E, 443 m n. m., dva jednotlivé prýty, zřejmě přechodný a ojedinělý výskyt (26. 12. 1985 leg. *T. Burian*, herb. Burian).
47. Šluknovská pahorkatina, 5052b, Šluknov (distr. Děčín): vrch Hrazený (608 m) u obce Kunratice, na severovýchodním svahu, čedič, 560 m n. m., asi 20 rostlin (18. 4. 2003 leg. et det. *M. Kalík*, PRC; 29. 7. 2009 leg. et det. *M. Kalík*, PRC).
- 64b. Jevanská plošina, 6053c / 6153a, Kostelec u Křížků (distr. Praha): An der Mauer des Brzezeker Thiergartens [= na zdi obory Březka] (26. 9. 1818 leg. *J. Malý* ut *Aspidium lonchitis*, PRC, rev. L. Ekrt). Dokonale zasutý, německým kurentem psaný herbářový doklad z původního herbáře pražské německé university.
- 71b. Dražanská plošina, 6366b, Svojanov u Bouzova (distr. Olomouc): ve svahu nad cestou (zelená turistická značka) v hlubokém lesním údolí potoka Věžnice poblíž zbytků bývalého mlýna, ca 1,3 km JV od obce Hartinkov, 400 m n. m., jeden trs (28. 4. 2013 not. *J. Hadinec*).
87. Brdý, 6348a, Skořice (distr. Rokycany): Kolvín, keři zarůstající zbytky betonového objektu či navážky s velkými kusy betonu při vyjeté prašné cestě na severozápadním okraji vojenského cvičiště, ca 1,6 km JV od kostela sv. Václava, 49°40'07"N, 13°43'01"E, 580 m n. m., ojediněle (30. 5. 2003

⁵⁾ Zcela čerstvý nález byl doplněn v době, kdy již byl rukopis Additament v sazbě.

leg. R. Hlaváček, J. Nesvadbová, J. Sofron & M. Šandová, HOMP); jeden malý trs na okraji litého betonu pod náletem velkých keřů *Salix caprea* (16. 6. 2005 not. R. Hlaváček).

Ačkoliv je druh *Polystichum aculeatum* uveden v Červeném seznamu ČR v nejnižší kategorii C4, jeho rozšíření na území ČR není zdaleka rovnoměrné (cf. Slavík in Slavík 1986: 53). Hojnější výskyt je vázán pouze na horské (podhorské) polohy severní Moravy a Slezska a severovýchodních Čech. Častý je také v Krkonoších, spíše ojediněle v Lužických horách a na Českolipsku; v Jizerských horách je to však již velice vzácný druh. Mimo tato území pak existují v Čechách izolované malé (stabilní!) populace také v některých částech průlomových říčních údolí (např. v údolí Ohře u Stráže nad Ohří, v údolí Metuje v Pekle nebo v Hedvičině údolí v Železných horách). Nepočtené přírodní populace existují rovněž na Šumavě, v Novohradských horách a snad i v Českém lese. V ostatních územích se s tímto druhem setkáme jen výjimečně, většinou pouze přechodně v ojedinělých zakrnělých exemplářích, ponejvíce na sekundárních stanovištích (kamené tarasy, hradní zříceniny, lomy, příkopy lesních cest). Ekrt (in Lepší 2013: 322) např. uvádí, že v jižních Čechách představují ryze sekundární výskyty 60 % všech jeho nálezů. V některých územích *P. aculeatum* v přirozené květenné skladbě překvapivě zcela chybí, např. na Křivoklátsku, v Brdech, v Krušných horách nebo ve Slavkovském lese. Pro hrubou představu poměrů výskytu v jednotlivých částech ČR lze použít obraz vytvořený na základě zastoupení sběrů v pražském herbáři PRC (duplicitní sběry nejsou započítány): z Moravy pochází 73 dokladů, ze severovýchodních Čech 33, z Krkonoš 16, z Českolipska a Děčínska 13, ze Železných hor 5, z Prahy a pražského okolí 4, z Krušných hor 1, z Doupovských vrchů 1, z Předšumaví 2, ze Šumavy není ani jeden doklad (!). Sběr na schedě označený jako „Teplitz in Böhmen“ [Teplice] může pocházet z Krušných hor.

V publikovaném přehledu zde nyní uvádím potvrzené výskyty z fytochorionů, které ve zpracování v Květeně ČR (Šourková in Hejný & Slavík 1988: 274) uvedeny nejsou; zčásti jsem pro tento účel využil i nepublikované údaje z herbáře PRC. V Additamentech bylo již v minulosti doplněno toto rozšíření o Střední Povltaví (Čech in Additamenta 4, 2005: 132), Dyjsko-svratecký úval a Ostravskou pánev (Koutecký in Additamenta 10, 2012: 127–129). Podrobné poměry výskytu v jižních Čechách zachycují ve speciální studii bratři Lepší (Lepší & Lepší 2007).

V území českého a moravského termofytika byla kapradina laločnatá doposud nalezena jen výjimečně a vždy se v těchto případech jednalo pouze o krátkodobé výskyty ojedinělých rostlin. V Českém krasu (8) byl druh v minulosti zaznamenán pouze jedinkrát a to nikoliv ve vlastním vápencovém jádrovém území, ale na samém jeho okraji v lese v pražské Malé Chuchli v roce 1939 (Güttler 1947: 82, Šourková l. c.). Tři nové nálezy v Českém krasu v krátké době po sobě v posledních několika letech jsou proto jistě pozoruhodné. Ve Šluknovské pahorkatině (47) byl sice v minulosti z jediné lokality druh uváděn, ale bez přesnější lokalizace (cf. Šourková l. c.). Z přehledu zveřejněných nálezů je více než zřetelné, že kromě makrolokalit v Doupovských vrších a výskytu na vrchu Hrazený ve Šluknovské pahorkatině, byla ve všech zbylých případech na lokalitě

nalezena pouze jediná rostlina, která velmi pravděpodobně neměla (nebo nebude mít) na svém „experimentálním“ nalezišti dlouhého trvání. Jedná se pouze o nahodilě dálkové výsadky a tyto přechodné výskyty je nutné při mapování kapradiny laločnaté odlišovat od lokalit v územích s prokazatelně trvalým výskytem.

J. Hadinec

- Brabec J., Krinke L., Šída O. & Štefánek M. (2012): Květena středního Kačáku. – Muz. Součas., ser. natur., 27: 27–329.
- Güttler E. (1947): Příspěvek ke květeně Prahy a jejího okolí. – Příroda, Praha, 40: 81–82.
- Lepší P. & Lepší M. (2007): Kapradina laločnatá (*Polystichum aculeatum*) v jižní části Čech. – Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, přír. vědy, 47: 105–115.
- Slavík B. (1986): Fytokartografické syntézy ČSR. 1. – Botanický ústav ČSAV, Průhonice.
- Špryňar P. [ed.] (2007): Výsledky floristického kursu České botanické společnosti v Berouně (8.–13. července 2001). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 42, příl. 2007/2: 61–107.
- Špryňar P. (2008): Botanická exkurze ze Zdic na Koukolovu horu. – Český kras, Beroun, 34: 54–58.

***Potamogeton trichoides* Cham. & Schldl.**

C3

- 28d. Toužimská vrchovina, 5743d, Andělská Hora (distr. Karlovy Vary): malý rybník 1,48 km SZ od kostela v obci a 820 m JZ od Travného vrchu (694,2 m), bohatý porost, spolu s *Potamogeton alpinus*, 50°12'34,7"N, 12°56'39,6"E, 613 m n. m. (28. 9. 2011 not. N. Gutzerová, 12. 7. 2013 leg. et det. P. Tájek, rev. Z. Kaplan, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).
- 28g. Sedmihorí, 6343a, Tuněchody (distr. Tachov): Tuněchodský rybník, 0,9 km SZ od kaple v obci a 2 km JZ od kaple v Brodu u Stříbra, spolu s *Potamogeton pectinatus* a *Bolboschoenus yagara*, 49°40'42,7"N, 12°54'32,9"E, 457 m n. m. (3. 8. 2013 leg. et det. P. Tájek, rev. Z. Kaplan, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).
- 28g. Sedmihorí, 6443a, Mířkov (distr. Domažlice): rybník Glázn II, 1,45 km SZ od kostela v obci a 840 m JJV od vrchu Rozsocha (599,6 m), spolu s *Potamogeton pectinatus* a *Sagittaria sagittifolia*, 49°35'51,9"N, 12°51'51,6"E, 499 m n. m. (19. 7. 2013 leg. et det. P. Tájek, rev. Z. Kaplan, herb. Městské muzeum Mariánské Lázně).
34. Plánický hřeben, 6448c, Starý Smolivec (distr. Plzeň): soustava čtyř rybníků na Metelském potoce SZ od osady, prostřední rybníček ze tří nádrží na jižním okraji soustavy, 0,6 km SZ–SSZ od zámku, 49°31'51,4"N, 13°44'43,5"E, 555 m n. m., masový výskyt (26. 7. 2005 leg. R. Hlaváček & L. Pivoňková, det. R. Hlaváček, PL).

Uvedené nálezy doplňují rozšíření druhu ve fytogeografickém okrese Tepelské vrchy (28). V Květeně ČR (Kaplan in Štěpánková et al. 2010: 361–363) je z tohoto území druh uveden pouze z Kynšperské vrchoviny (28a). Pro Plánický hřeben (34) je to první údaj o výskytu.

[eds]

***Pulicaria vulgaris* Gaertn.**

C1

- 5a. Dolní Poohří, 5550d, Žabovřesky nad Ohří (distr. Litoměřice): obnažený šterkopiskový náplav na levém břehu Ohře, 50°24'23"N, 14°05'09,5"E, 165 m n. m., jedna rozkvétající rostlina (20. 7. 2014 foto T. Burian).
- 5a. Dolní Poohří, 5550d, Budyně nad Ohří (distr. Litoměřice): PR Pístecký les, obnažený písčité náplav na levém břehu Ohře u písčitého ostrova, 50°25'17,2"N, 14°08'12,9"E, 165 m n. m., asi 30 rostlin (4. 7. 2014 foto T. Burian).

- 45a. Lovečkovické středohoří, 5251a, Děčín-Rozbělesy: říční náplav na levém břehu Labe ca 950 m JV od železničního nádraží v obci, 50°46'02"N, 14°12'38"E, asi 7 rostlin (21. 9. 2012 not. et det. *M. Juříček*; Juříček 2013). – Děčín-Rozbělesy: stovky rostlin v bahnitém pobřežním náplavu v přístavním bazénu na Labi, který slouží jako zimní lodní přístav (25. 7. 2003 leg. *P. Bauer & J. Hadinec*, PRC).
- 45a. Lovečkovické středohoří, 5251a, Děčín-Křešice: písčité náplav na pravém břehu Labe, při ústí bezjmenného potoka přitékajícího z obce ca 940 m ZJZ od železniční stanice v obci, 50°45'15"N, 14°11'28"E, asi 5 rostlin (20. 9. 2012 not. *M. Juříček*; Juříček 2013).
- 46b. Kaňon Labe, 5251a, Děčín-Loubí: horní hrana břehového opevnění na levém břehu Labe naproti přístavu Loubí ca 160 m JZ od čerpací stanice v Loubí, 50°47'48"N, 14°14'08"E, jedna juvenilní rostlina (31. 8. 2011 not. et det. *M. Juříček*; Juříček 2013).

Pulicaria vulgaris se podél břehů Labe v úseku mezi Střekovem a Hřenskem vyskytuje víceméně pravidelně, avšak velmi sporadicky, na více místech, většinou ve velmi chudých populacích nebo i jednotlivě (cf. Bauer et al. in Kuncová et al. 2001: 77). Výjimkou byl zřejmě pouze rok 2003, kdy existovala bohatá populace v přístavním bazénu v Rozbělesích. Poměry výskytu u tohoto druhu se však každým rokem od sebe velmi liší především v závislosti na průběhu a velikosti povodní na Labi.

P. Bauer & J. Hadinec

Juříček M. (2013): Zajímavé floristické nálezy z dolního Labe. – Severočes. Přír. 44: 59–72.

Kuncová J., Šutera V. & Vysoký V. [eds] (2001): Labe. Příroda dolního českého úseky řeky na konci 20. století. – AOS Publishing, Ústí nad Labem, 166 p.

Pyrola rotundifolia L.

C2

41. Střední Povltaví, 6251a, Svaté Pole (distr. Příbram): PP Pařezitý, mladá a stinná mezofilní lipina se sporadickým bylinným podrostem při jihozápadní části jihovýchodního břehu Pařezitého rybníka, ca 1,2 km SV–VSV od kostela sv. Alžběty, 49°45'28,4"N, 14°10'57,8"E, 370–375 m n. m., několik plodných rostlin a desítky sterilních růžic na ploše ca 200 m² (30. 7. 2009 leg. *R. Hlaváček*, HOMP).

Hruštička okrouhlolistá patřila na Dobříšsku vždy k velmi vzácným rostlinám, o čemž svědčí mizivý počet známých údajů o jejím výskytu v regionu. Za nejstarší a jediné věrohodné můžeme považovat Čelakovským publikované nálezy J. Freyna na třech různých kopcích u Kozích Hor u Nového Knína (Čelakovský 1883). S velkou mírou opatrnosti je možné citovat široce lokalizovaný údaj „Stinné lesy“ z blízkého okolí Dobříše, který zmiňuje K. Salač v rukopise (Tatar & Salač 1960), v němž shrnuje a doplňuje floristický materiál učitele a posléze i ředitele měšťanské dívčí školy v Dobříši F. Tatara (1866–1950). Podobně problematický je rovněž údaj E. Průši z roku 1960 od Libčic na Novoknínsku pocházející z databáze lesnické typologie Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem (<http://www.florabase.cz>). Vzhledem k tomu, že (pravděpodobně) neexistuje ani k jednomu z uvedených údajů dokladový materiál a jednotlivé druhy hruštiček jsou velmi často chybně určovány, nelze spolehlivost těchto údajů nijak ověřit.

I přes poměrně intenzivní floristický průzkum (např. floristický kurs ČSBS v Příbrami v roce 1985, cf. Hrouda & Skalický 1988) nebyly v následujících letech z Dobříška

publikovány žádné další nálezy. Přítomnost hruštičky okrouhlohlísté v regionu byla potvrzena až v roce 2009 objevem populace u Pařezitého rybníka.

R. Hlaváček

73a. Rychlebská vrchovina, 5768b, Vápenná (distr. Jeseník): dřevinami (bříza, osika, jívka, smrk) postupně zarůstající střední terasa opuštěného vápencového lomu 380 m ZJZ od hlavní budovy vlakového nádraží, 50°16'57,1"N, 17°05'25,0"E, 446 m n. m. (28. 8. 2014 leg. Z. Kaplan 14/395, herb. Kaplan).

V Květeně ČR (Křísa in Hejný & Slavík 1990: 514) je hruštička okrouhlohlístá v rámci celého fytogeografického okresu Hanušovicko-rychlebská vrchovina (73) uvedena pouze ze tří lokalit, přičemž jen jedna z nich („Vilémovice“, správně Nové Vilémovice) leží v podokresu Rychlebská vrchovina (73a). Kromě zde uvedených nových lokalit není patrně žádný další existující výskyt v tomto fytochorionu znám. Ani Hédl (2001, 2003, 2014) při podrobném floristickém průzkumu Rychlebských hor žádnou lokalitu tohoto druhu nezaznamenal.

Ve srovnání s okolními státy jsou v ČR vápence v chladnějších územích vzácné. V prostoru opuštěných lomů Z až JZ od Vápenné se nachází vysoká diverzita stanovišť, která se vyznačuje mj. extrémním rozsahem fyzikálních parametrů prostředí (od suchých kamenitých strání a skal po mělká jezírka s jílovitým dnem) a zahrnuje velké spektrum biotopů v různém stadiu sukcese (od stále otevřených a příležitostně disturbovaných ploch přes trávníky a křoviny po mladé lesíky). Během dvou krátkých návštěv (18. 7. 2006 a 28. 8. 2014) jsem zde našel několik vzácných a ohrožených druhů rostlin včetně *Botrychium lunaria*, *Carlina biebersteinii* s. l., *Epilobium dodonaei*, *Erigeron muralis*, *Gentianopsis ciliata* a *Orthilia secunda* (vše herb. Z. Kaplan). Je proto velmi pravděpodobné, že při podrobném průzkumu budou v tomto členitém území nalezeny další zajímavé druhy rostlin.

Z. Kaplan

Hédl R. (2001): Výbrané vzácné a ohrožené rostliny Rychlebských hor a jejich severního podhůří. – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A., 50: 271–283.

Hédl R. (2003): Rostlinstvo Rychlebských hor. – URL: http://www.hedl.net/jeseniky/rychleby/roslinstvo_Rychleb.htm (navštíveno 29. 11. 2014).

Hédl R. (2014): Vzácné a ohrožené rostliny Rychlebských hor a podhůří. – URL: <http://www.hedl.net/jeseniky/rychleby/vzacne.htm> (navštíveno 29. 11. 2014).

Hrouda L. & Skalický V. [eds] (1988): Floristický materiál ke květeně Příbramska I. – Vlastivěd. Sborn. Podbrdská, Příbram, 1984/27: 115–195.

Tatar F. & Salač K. (1960): Příspěvek k poznání květeny Dobříšska. – Ms., 19 p. [Depon. in: Hornické muzeum Příbram]

***Quercus frainetto* Ten.**

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, Moravský Krumlov (Novák & Roleček: *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 48: 1–7, 2013).

Zda se dub balkánský na jižní Moravě vyskytuje jako přirozená složka české květeny není jisté, a pochybnosti o původu přetrvávají i po tomto celkově třetím nálezů v historii.

[eds]

***Ranunculus arvensis* L.**

C2

- 13a. Rožďalovická tabule, 5857d, Polní Chrčice (distr. Kolín): výslunný okraj pole pod západním okrajem dubohabřiny „Stráž“, 930 m S od středu obce, 50°07'05"N, 15°17'50"E, 249 m n. m., vzácně (26. 6. 2010 leg. J. Zámečník, herb. Zámečník).
- 13a. Rožďalovická tabule, 5858a, Lišice (distr. Hradec Králové): okraj pole pod sady na JJV okraji obce, 50°10'35,5"N, 15°24'50,7"E, 252 m n. m. (16. 6. 2012 leg. Z. Kaplan 12/158, herb. Kaplan, HR; Samková & Kaplan 2013).
- 15c. Pardubické Polabí, 5859c, Přepychy (distr. Pardubice): květnatý okraj pole 590 m JJZ od požární nádrže v severní části obce, 50°06'12"N, 15°30'52"E, 229 m n. m., hojně, asi 200 kvetoucích rostlin (13. 6. 2008 leg. J. Zámečník, herb. Zámečník).

Početně bohatá populace pryskyřníku rolního na okraji pole u obce Přepychy byla při likvidaci plevelů zemědělci během vegetační sezóny v roce 2008 zasažena herbicidem. Většina rostlin odumřela. V následujících letech byl druh na lokalitě pozorován, ale vždy se jednalo jen o jednotlivé rostliny, v letech 2013 a 2014 se výskyt nepodařilo potvrdit vůbec. Je však pravděpodobné, že zde druh může přezívat v nejbližším okolí a za vhodných podmínek se opět objevit.

J. Zámečník

- 15c. Pardubické Polabí, 5859c, Újezd u Přelouče (distr. Pardubice): okraj hlinitopísčitého pole u J okraje lesa Klamoška (Klamošsko) 350 m SSZ od SSV okraje obce, 50°06'36,2"N, 15°29'51,2"E, 226 m n. m. (17. 5. 2008 leg. Z. Kaplan 08/184, herb. Kaplan).
- 15c. Pardubické Polabí, 5962a, Holice (distr. Pardubice): pole mezi lesem a vlakovou zastávkou Holice-zastávka, 0,5 km SSV od VSV okraje města, 295 m n. m. (5. VI. 1994 leg. Z. Kaplan 94/119, herb. Kaplan).
26. Český les (nedaleko hranice s 27. Tachovská brázda), 6141d, Ctiboř (distr. Tachov): okraj pole V od objektu zemědělského družstva ležícího 700 m JJZ od kostela v obci, 49°49'14,3"N, 12°36'21"E, 600 m n. m., desítky rostlin společně s *Anthemis arvensis* a *Centaurea cyanus* (12. 6. 2013 not. M. Čertner).
27. Tachovská brázda (nedaleko hranice s 28f. Svojšínská pahorkatina), 6142a, Chodová Planá (distr. Tachov): drobné lado na okraji pole při východním okraji obce, po pravé straně silnice vedoucí do Výškova, 49°53'34,9"N, 12°44'21,5"E, 530 m n. m., několik desítek rostlin (5. 7. 2014 leg. M. Čertner, herb. Čertner).
27. Tachovská brázda, 6142c, Chodský Újezd (distr. Tachov): okraj pole u samoty Josefův Dvůr, 1 km SZ od návsi v Nahém Újezdci, 49°50'28,5"N, 12°40'34,8"E, 525 m n. m., pár desítek rostlin spolu s *Centaurea cyanus*, *Lycopsis arvensis* a *Spergula arvensis* (12. 6. 2013 not. M. Čertner).

V Květeně ČR (Křisa in Hejný & Slavík 1988: 436–438) chybí údaje o výskytu pryskyřníku rolního z Českého lesa (26) i Tachovské brázdy (27) a není uveden ani ze Svojšínské

pahorkatiny (28), nedaleko jejíž hranice leží výše uvedená lokalita u Chodové Planě. Druh se v této oblasti vyskytuje jen zřídka, lokalita u Ctiboře se dokonce blíží udávanému výškovému maximu pryskyřníku rolního u nás (ca 620 m n. m.).

M. Čertner

- 61b. Týništský úval, 5862c, Albrechtice nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): písčité okraj pole v nivě Orlice pod protipovodňovou hrází, 590 m SV od obecního úřadu, 50°08'47,3"N, 16°03'45,8"E, 250 m n. m., desítky fertilních rostlin společně s *Limosella aquatica* (22. 6. 2014 leg. J. Doležal 14/93, herb. Doležal).

V minulosti rostl pryskyřník rolní na Rychnovsku poměrně hojně (cf. Souček s. a.) jako obtížný a obecný plevel na polích (Hrobař 1931). Mezi místními obyvateli byl znám pod lidovým názvem „žeružel“. V Dolním Poorličí (61) se nyní jedná o velmi vzácný druh, který byl na svých historických lokalitách hledán již marně.

J. Doležal

62. Litomyšlská pánev, 5962d, Rzy (distr. Ústí nad Orlicí): okraj pšeničného pole u kraje lesa 0,5 km S od obce, 50°00'40,5"N, 16°07'14,3"E, 283 m n. m. (7. 7. 2013 leg. Z. Kaplan 13/187, herb. Kaplan).
87. Brdy, 6348b, Nepomuk (distr. Příbram): na řídce zarostlé navezené zemině při plotu areálu s radiokomunikační věží na vrchu Praha (862,3 m), ca 1,9 km SZ od hájovny na severním okraji obce, 860 m n. m. (8. 8. 2000 leg. R. Hlaváček, HOMP).

Jedná se o náhodný a patrně i pouze dočasný výskyt pryskyřníku rolního. Na vrchol Prahy byl zřejmě zavlečen se stavební technikou nebo s navezenou zeminou. Dosáhl zde svého výškového maxima v ČR. Křisa (in Hejný & Slavík 1988) tento druh z oreofytika vůbec neuvádí.

R. Hlaváček

Hrobař F. (1931): Květena Kostelecka a Rychnovska. – Hradec Králové, 128 p.

Samková V. & Kaplan Z. (2013): Botanická exkurze do lesů v okolí Lišic na Chlumecku. – Východočes. Bot. Zprav. 13: 13–18.

***Rosa tomentosa* Sm.**

C3

41. Střední Povltaví, 6650b, Borečnice (distr. Písek): skalnaté stráně nad levým břehem Otavy JJV od osady, 360 m n. m., 1 keř (2012 not. R. Paulič).
41. Střední Povltaví, 6651b, Olešná nad Vltavou (distr. Písek): borový les nad pravým břehem Vltavy JJZ od obce, 49°21'25"N, 14°18'09"E, 360 m n. m., vápencová vložka, roztroušeně, spolu s *Rosa elliptica* a *R. dumalis* subsp. *coriifolia* (31. 7. 2013 not. R. Paulič).
41. Střední Povltaví, 6651d, Písecká Smoleč (distr. Písek): borový les v okolí opuštěného vápencového lomu nad pravým břehem Vltavy ZSZ od osady, 49°19'33"N, 14°18'16"E, 380 m n. m., řídce, spolu s *Anthericum ramosum*, *Campanula glomerata*, *Inula salicina*, *Rosa elliptica* aj. (31. 7. 2013 leg. R. Paulič, herb. Paulič, rev. V. Žíla).

Růže plstnatá patří v jižní části Čech v současnosti k velmi vzácným druhům růží, centně je známa patrně jen z Blatenska (několik málo lokalit), Sušicko-horažďovických

vápenců (1 lokalita), Volyňského Předšumaví (několik lokalit), Strakonických vápenců (1 lokalita), Budějovické pánve (ojediněle) a Písecko-hlubockého hřebene (ojediněle). Z jihočeské části Středního Povltaví pocházejí pouze staré údaje o výskytu této růže – např. Vrcovice (Velenovský in Čelakovský 1883), Zvíkov (Velenovský in Čelakovský 1885), Zádušní les u Písku (Ciboch in Čelakovský 1888), Štědrónín (16. 6. 1959 leg. J. Moravec, PRA). Recentní záznamy z tohoto území dosud chyběly.

R. Pauliř

Čelakovský L. (1885): Resultate der botanischen Durchforschung Böhmens im Jahre 1883. – Sitzungsber. Königl. Böhm. Ges. Wiss., cl. 2, 1884: 54–89.

Čelakovský L. (1888): Resultate der botanischen Durchforschung Böhmens im Jahre 1886. – Sitzungsber. Königl. Böhm. Ges. Wiss., cl. 2, 1887: 174–239.

Sagina apetala Ard.

A2→C1?

9. Dolní Povltaví, 5852c, Praha-Troja: na šterkopísčitém ostrově ve Vltavě u zoologické zahrady, ca 0,5 km SV od budovy železniční stanice Praha-Podbaba, 50°06'57,9"N, 14°24'02"E, 170 m n. m., desítky trsů fertálních rostlin (7. 8. 2014 leg. M. Čertner, PRC, rev. K. Sutorý).
39. Třeboňská pánev, 7055b, Staňkov (distr. Jindřichův Hradec): v autokempu Za Humny ca 0,6 km SV od hráze Staňkovského rybníka, narušená písčitá plocha v okolí venkovního pingpongového stolu, 48°58'54,8"N, 14°57'31,8"E, 470 m n. m., desítky kvetoucích rostlin (23. 6. 2012 leg. M. Lepší & A. Jírová, CB; Lepší in Lepší & Lepší 2014).

Úrazník brvitý byl na našem území zřejmě vždy velice vzácným druhem, a to navzdory častým záměnám komplikujícím rekonstrukci jeho historického výskytu (Sutorý in Hejný & Slavík 1990). Ve střední Evropě je považován za archeofyt, úzce vázaný na přirozená i lidskou činností silně ovlivněná stanoviště s nezapojenou vegetací (Hodálová & Feráková 2012). Většina ověřených herbářových sběrů pochází z konce 19. století, následně byl nalézán už jen ojediněle a doposud byl řazen mezi neověřené taxony naší flóry (Grulich 2012). V roce 2012 byl však objeven na Třeboňsku, zavlečený na stanoviště druhotného charakteru v autokempu u obce Staňkov.

Pravděpodobně i na nově uvedené lokalitě v Praze se jedná o druhotný výskyt. Po červnových povodních v roce 2013 se razantně zvětšila rozloha do té doby nenápadného ostrůvku ve Vltavě u pražské zoologické zahrady. Úrazník brvitý se zde objevil rok poté v nezapojené vegetaci na jeho nově formované části. Stanoviště má sice přirozený charakter, ale původ diaspor je neznámý a absence věrohodných historických údajů o výskytu druhu v celém povodí Vltavy svědčí spíše o novodobém zavlečení druhu. Podobný trend je možné sledovat i v sousedních zemích, kde se (nezřídka po delší době) druh objevuje na nových druhotných lokalitách (Rakousko, Německo, Slovensko; Stöhr et al. 2004, Heino 2008, Hodálová & Feráková 2012) nebo se dokonce šíří podél železnic (Horní Rakousko; Hohla et al. 2002). Jeho výskyt tak můžeme v budoucnu očekávat i na dalších místech v ČR.

Ve středoevropských flórách se *Sagina apetala* tradičně dělí na dva poddruhy: na nominální *S. a.* subsp. *apetala* a na *S. a.* subsp. *erecta* (Hornem.) F. Herm., někdy

vyčleňovaný jako samostatný druh *S. micropetala* Rauschert. Zatímco recentní sběr z jižních Čech byl nálezcí přiřazen k nominátnímu poddruhu (M. Lepší in Lepší & Lepší 2014), rostliny z pražské lokality se svými znaky blíží spíše *S. a.* subsp. *erecta*. Sebrané rostliny se mi však k tomuto poddruhu nepodařilo jednoznačně přiřadit a nepomohlo ani srovnání s položkami *Sagina apetala* uloženými v PRC. Celá řada autorů upozorňuje na nestálost znaků sloužících k rozlišování obou poddruhů, případně na výskyt intermediárních forem, jak shrnují např. Hodálová & Feráková (2012). Oprávněnost současného členění na poddruhové úrovni by tak bylo příhodné ověřit taxonomickou revizí.

M. Čertner

- Lepší M. & Lepší P. [red.] (2014): Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XX. – Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, přír. vědy 54: 101–121.
- Hodálová I. & Feráková V. (2012): 2. *Sagina apetala* Ard. – In: Goliašová K. & Michalková E. [eds], Flóra Slovenska VI/3: 199–204, Veda, Bratislava.
- Hohla M., Kleesadl G. & Melzer H. (2002): Neues zur Flora der oberösterreichischen Bahnanlagen – mit Einbeziehung einiger Bahnhöfe Bayerns – Fortsetzung. – Beitr. Naturk. Oberösterreichs 11: 507–577.
- Heino J. (2008): Aktuelle Nachweise von höheren Pflanzen in der Umgebung von Halle (Saale). – Mitt. Florist. Kart. Sachsen-Anhalt 13: 93–105.
- Stöhr O., Pilsl P., Schröck C., Nowotny G. & Kaiser R. (2004): Neue Gefäßpflanzenfunde aus Salzburg. – Mitt. Haus der Natur 16: 46–64.

***Salix repens* L. s. str.**

C2

- 92a. Jizerské hory lesní, 5156d, Bedřichov (distr. Jablonec nad Nisou): „u Bedřichovské přehrady“ (6. 7. 1937 leg. K. Domin, PRC, rev. J. Hadinec).
- 93b. Krkonoše subalpínské, 5259a, Horní Mísečky (distr. Semily): jediný nízký polykormon ve šterkovém okraji asfaltové silničky (Krkonošská magistrála) na Harrachově louce 380 m JZ od Hančova pomníku, 50°45'23,9"N, 15°32'23,6"E, 1388 m n. m. (13. 7. 2014 leg. P. Bobek, J. Hadinec & T. Klinerová, PRC).

Situace ohledně výskytu taxonů z okruhu *Salix repens* je v Krkonoších pozoruhodně nepřehledná. Zatímco v Květeně ČR autoři zpracování rodu *Salix* (Chmelař & Kobližek in Hejný & Slavík 1990: 482) uvádějí v Krkonoších jen výskyt druhu *Salix rosmarinifolia* (Rýchory), v aktuálním krkonošském Červeném seznamu (Štursa et al. 2009) najdeme informaci, že „při taxonomické revizi provedené J. Kobližkem se ukázalo, že ve všech existujících výskytech na české straně pohoří jde o *S. repens* s. s.“ Šourek v Květeně Krkonoš (1969: 212) uvádí oba tyto taxony (v hodnotě subspecií): sám vrbu rozmarýnolistou nalezl u Horních Albeřic (850 m n. m.) a na Bíneru, vrbu plazivou pouze na jediném místě u Jilemnice, ovšem již mimo území vlastních Krkonoš. Šourkův kompletní krkonošský herbář je uložen v Národním muzeu (PR), první z autorů tohoto komentáře zde při pokusu o revizi jeho sběrů nalezl pouze doklad *Salix repens*. Doklady *Salix rosmarinifolia* nalezeny nebyly – lze tedy snad usuzovat, že tuto vrbu Šourek nesebral. Kromě Šourkova sběru od Jilemnice se však v herbáři PR vyskytují z území i doklady jiných sběratelů, všechny pocházejí z nízkých poloh na jižním úpatí západních Krkonoš a ve všech případech se jedná o pravou vrbu plazivou. V pražském univerzitním herbáři (PRC) nebyl z vlastních

Krkonoš nalezen žádný sběr z okruhu *S. repens*. *Salix rosmarinifolia* je však doložena ze slatinné louky na Bíněru sběrem J. Hadince z roku 1973 (doklad je uložený v herbáři sokolovského muzea) a v roce 1986 ji J. Dvořák našel také u obce Mrklův na Benecku (Dvořák 1992: 198). Kromě toho existují rovněž staré sběry A. Z. Hnízda (cf. Hnízdo 1936: 293) z úpatí Krkonoš z mokřích luk u osady Lázně Fořt (dnes součást obce Rudník) a z malé slatinky v údolí potoka Čistá u obce Fořt, oba sběry pocházejí z roku 1935 (PRC). Na druhé z těchto lokalit se vrba rozmarýnolistá vyskytovala (např. společně s bohatou populací *Epipactis palustris*) ještě na začátku 70. let dvacátého století, tehdy byla slatina beze zbytku zničena odvodněním a následně přeměněna na obilné (!) pole. Ani v sousedních Jizerských horách se *Salix repens* agg. nevyskytuje, jediný známý nález (s označením *Salix rosmarinifolia*) pochází ze samého jižního úpatí hor od obce Dolní Lučany z roku 1938 (leg. Wunsch apud Plocek 1974). V univerzitním herbáři v Praze však byl nalezen nepublikovaný sběr Karla Domina ze stejného období z horské polohy zhruba 800 m n. m.

Náš současný nález pravé vrby plazivé (v typické podobě) v blízkosti Vrbatovy boudy v roce 2014 představuje pravděpodobně jediný spolehlivý údaj pro subalpínské pásmo Krkonoš, literární údaje z karů na polské straně Krkonoš (Macko apud Šourek 1969) jsou velmi nevěrohodné, jako ostatně celá řada dalších údajů tohoto polského autora. Výskyt v blízkosti frekventované turistické cesty je s největší pravděpodobností novodobého charakteru – nejspíše vzniklý zavlečením nebo přirozenou cestou zanesením semen větrem – je obtížné si představit, že by na tomto místě mohl být tak nápadný druh botaniky v minulosti přehlédnut. Obdobně byl nedávno zaznamenán téměř identický případ výskytu také v Hrubém Jeseníku (tentokrát se jednalo o *Salix rosmarinifolia*), v příkopu u asfaltové cesty pod vrcholem Pradědu v nadmořské výšce 1420 m (Hroneš et al. in Additamenta 11: 122, 2013). V tomto případě autoři předpokládají neúmyslné zavlečení (např. se štěrkem při stavbě silniční komunikace), případně záměrné vysazení.

Shrnuto – z české strany Krkonoš existují herbářové doklady od obou taxonů *S. repens* agg., z polské strany neexistují žádné věrohodné údaje o výskytu ani jednoho z nich. V souvislosti s velmi četnými protichůdnými údaji v literatuře, které se týkají výskytu obou těchto taxonů v území střední Evropy, není možná nakonec tak špatné řešení rezignovat na jejich odlišování a všechny údaje uvádět souhrnně pod označením *S. repens* agg., jako to např. vidíme v současných atlasech polské (Zajac & Zajac 2001) nebo německé květeny (Bettinger 2013). Ve středoevropském prostoru totiž probíhá poměrně široká kontaktní zóna s množstvím přechodných typů, které nelze pouze na základě morfologických znaků spolehlivě klasifikovat a přiřadit tak k jednomu či druhému taxonu (Chmelař & Meusel 1986, Vašut et al. 2013).

J. Hadinec, P. Bobek & T. Klinerová

Bettinger A. [ed.] (2013): Verbreitungsatlas der Farn- und Blütenpflanzen Deutschlands. – Landwirtschaftsverlag, Münster, 912 p.

Dvořák J. (1992): Doplnky a poznámky ke květeně Krkonoš. – Opera Corcont. 29: 189–199.

Hnízdo A. Z. (1936): Příspěvek k floře českého Podkrkonoší; okolí Hostinného nad Labem (část II.). – Věda Přir. 17: 292–293.

- Chmelář J. & Meusel W. (1986): Die Weiden Europas. – Die Neue Brehm-Bücherei, Wittenberg, 114 p.
- Plocek A. (1974): Nástin květeny Jizerských hor. – Ms., 190 p. [Dipl. práce; depon. in: Knih. Kat. Bot. Přír. Fak. UK, Praha]
- Štursa J., Kwiatkowski P., Harčarik J., Zahradníková J. & Krahulec F. (2009): Černý a červený seznam cévnatých rostlin Krkonoš. – Opera Corcont. 46: 67–104.
- Vašut J. R., Sochor M., Hroneš M., Brandová B., Klečková L., Nývltová V. & Ševčík J. (2013): Vrby České republiky. – Univerzita Palackého, Olomouc, 103 p.
- Zajac A. & Zajac M. [eds] (2001): Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. – Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, 716 p.

***Salix rosmarinifolia* L.**

C3

- 35d. Březnické Podbrdsko, 6349c, Zalány (distr. Příbram): silně podmačená část lučního lada v mělké a široké údolní sníženině Z od silnice do Rožmitálu pod Třemšínem, ca 1,3 km J od kaple, 49°37'19"N, 13°51'32"E, 555 m n. m. (27. 6. 2004 not. P. Bauer; R. Hlaváček, P. Karlík, I. Kinská & I. Kůrková; 2. 7. 2006 not. R. Hlaváček), s pokryvností ca 25 % na ploše ca 2 × 4 m (21. 5. 2007 not. R. Hlaváček). Od roku 2006 je luční lado opět koseno. Management je financován z Programu péče o krajinu MŽP ČR.
87. Brdy, 6348a, Trokavec (distr. Rokycany): Trokavecké louky, okraj tužebníkového lada 1,8 km S od obce, 49°39'44,7"N, 13°42'09"E, 550 m n. m., keř přistíněný náletem břízy a jívý (24. 5. 2007 not. R. Hlaváček, J. Pipek & J. Šašek).
87. Brdy, 6349a, Láz (distr. Příbram): Skelná Huť, nekosená vlhká louka se smilkou a bezkolencem na jižním okraji obhospodařovaných luk J od silnice na Láz, ca 2,2 km ZSZ od osady Žernová, 49°40'05"N, 13°52'47"E, 690–695 m n. m. (25. 8. 1998 leg. R. Hlaváček, HOMP; 20. 6. 2000 not. R. Hlaváček; 3. 4. 2001 not. R. Hlaváček), dva porosty – ca 2 × 5 m a 0,5 × 2 m (30. 5. 2001 et 25. 8. 2002 not. R. Hlaváček).

Z uvedených fytochorionů nebyl výskyt vrby rozmarýnolisté dosud uváděn (Chmelář & Koblížek in Hejný & Slavík 1990: 482).

Na Skelné Huti navazovalo v roce 1998 luční lado s touto vrbou volně na kosené bezkolencové louky svazu *Molinion*. Při návštěvě v roce 2000 již bylo oploceno, řídce osázeno jírovci a celoplošně „ošetřeno“ herbicidy. Přesto zde byly vitální keře pozorovány i v roce 2002. V současnosti se stále jedná o nekosený vlhký trávník s řídce rostoucími listnatými dřevinami.

R. Hlaváček

***Scheuchzeria palustris* L.**

C1

- 93b. Krkonoše subalpínské, 5259a, Horní Mísečky (distr. Semily): Labská louka, rašeliniště vpravo od cesty od Labské boudy k prameni Labe 0,62 km SZ od Labské boudy, 50°46'31,3"N, 15°32'30"E, 1365 m n. m., ca 25 ramet na ploše několika m² (6. 7. 2011 leg. O. Šída 6878, PR). – Horní Mísečky: Pančavská louka, rašeliniště 0,6 km JJZ(–JZ) od Labské boudy, 50°45'57"N, 15°32'30,6"E, 1370 m n. m., stovky ramet, desítky plodných, kolem jednoho rašelinného jezírka na ploše ca 25 m² (22. 8. 2014 leg. O. Šída 7331, PR).

Zatímco v sousedních Jizerských horách se blatnice vyskytuje poměrně často na většině živých vrchovišť v centrální části hor, v Krkonoších byla a je mnohem vzácnější. Historicky je doložena v podstatě pouze z prostoru severně od Harrachova, z širšího okolí Černé

hory a z Pomezních Bud. Čelakovský (1883: 743) uvádí lokality z montánního stupně z Černohorského rašeliniště (s. d. leg. *F. Sitenský*, PR), z rašeliniště pod Tetřevími boudami mezi Dolním Dvorem a Pecí pod Sněžkou (s. d. leg. *F. Sitenský*, PR) a z Harrachovska z Jakšína („Tschiker Loch“, 1880 leg. *F. Sitenský*, PR) a od chaty Alfrédky pod Mrtvým vrchem (s. d. leg. *F. Sitenský*, PR). Z Jeřábí louky (= rašeliniště J od Žlabského vrchu SV od Jakšína) ve stejné oblasti druh dokládá Purkyně (9. 8. 1881 leg. *E. Purkyně*, BRNU). Šourek (1969: 391–392) všechny Čelakovského lokality (s výjimkou Jakšína) potvrzuje a přidává dvě lokality – v Pomezním sedle (2. 8. 1948 leg. *J. Šourek 5303*, PR), kterou před ním uvádí již Schustler (1918: 125, 158), a mezi Janskými Lázněmi a Svobodou nad Úpou (zde sbírána již Dominem: srpen 1901 leg. *K. Domin*, PRC; Domin 1905: 59).

Tuto poslední lokalitu Šourek označuje, že ji sám ověřil, jako původního nálezce však neuvádí Domina, jehož sběr nejspíše neznal, nýbrž cituje, patrně omylem, Schustlera (Schustler 1918). Ten se v textu o této lokalitě nezmiňuje, vždy hovoří o „Mooswiese u Janských Lázní“, čili o Černohorském rašeliništi (Schustler 1918: 125). Výskyt blatnice v tomto území je mírně podezřelý, protože relativně nízká nadmořská výška a zejména reliéf území mezi Svobodou nad Úpou a Janskými Lázněmi se nezdají být pro tento druh příliš vhodné. Zcela vyloučit ho ale nelze.

Voglův sběr od Velké Úpy (1870 leg. *A. E. Vogl*, PR) pochází s největší pravděpodobností taktéž z Černohorského rašeliniště. V herbáři PR se nachází další doklad, sbíraný J. Kafkou, nesoucí na vlastní schedě pouze povšechnou lokalitu „Krkonose“, k níž je připojen malý lístek s terénní poznámkou „Dv. boudy“. V tomto případě nelze vyloučit, že se tento lístek dostal ke sběru až dodatečně při pozdější manipulaci s herbáři a sběr ve skutečnosti pochází z jiné krkonošské lokality. Vzhledem k ekologickým nárokům druhu lze každopádně vyloučit, že by se vyskytoval v (blízkém) okolí Dvorských bud, nejbližší lokalita je až výše uvedená na Pančavské louce, tu by ale Kafka sotva situoval k Dvorským boudám.

Z vlastních subalpínských Krkonoš byla blatnice doložena až nedávno, poprvé ji z Pančavské louky uvádí na základě údaje I. Špatenkové J. Čeřovský v Červené knize (Čeřovský et al. 1999: 331). Tento údaj byl následně převzat i do Květeny ČR (Štěpánková in Štěpánková 2010: 322–324). Jiné údaje o výskytu ve vrcholových částech Krkonoš scházejí. Není to příliš překvapivé, subarktická rašeliniště hřebenových krkonošských partií ekologicky blatnici příliš nevyhovují a patrně tu vždy byla velmi vzácná. Výše uvedené lokality jsou velmi maloplošné a mohly tak snadno unikat pozornosti; populace na Labské louce se sice nachází nedaleko od frekventované turistické cesty k prameni Labe, je ale velice chudá a v podstatě bodová, na Pančavské louce je populace sice početnější, ale je situována pouze okolo jediného rašelinného jezírka poměrně dobře skrytého v obtížně prostupných porostech kosodřeviny. Obě populace byly (znovu)objeveny pouze díky systematickému procházení celého území Labské a Pančavské louky v rámci síťového mapování flóry Krkonoš a dohledávání jednotlivých rašelinných jezírek podle leteckých snímků.

O. Šída & J. Štěpánková

97. Hrubý Jeseník, 5769d, Rejváz (distr. Jeseník): NPR Rejváz, drobný šlenk na jihovýchodním břehu Velkého mechového jezírka 1,9 km JZ od kostela v Rejváz, 50°13'10,5"N, 17°17'13,3"E, 769 m n. m., asi 10 ramet, z toho 5 plodných na ploše max. 0,5 m² (3. 8. 2013 foto V. Melichar & M. Melicharová).

Jedná se o potvrzení výskytu tohoto vzácného druhu po téměř 30 letech. Blatnice je z rašeliníště Rejváz známa již od roku 1835, přičemž výskyt v Malém mechovém jezírku je pravidelně potvrzován. Ve Velkém mechovém jezírku ji naposledy viděl zřejmě J. Čerovský v roce 1985 a od té doby byla považována za nezvěstnou (cf. Bureš 2013). Usuzuji však, že spíše unikala pozornosti, neboť nemusela být plodná a sterilní prýty není vůbec snadné odlišit třeba od *Eriophorum vaginatum*. Ostatně podobná situace je na krušnohorské lokalitě Velký močál, kde po dlouhá desetiletí vyrůstalo pouze několik desítek sterilních ramet. Nyní tam bohatě plodí a šíří se.

Na jihovýchodním okraji Velkého mechového jezírka vyrůstalo v roce 2013 přibližně 10 ramet, z toho 5 plodných. Pravděpodobně se jednalo o jednu pod povrchem propojenou rostlinu. Roste zde v mělké zvodnělé rýze v koberci rašeliníků (*Sphagnum fallax*, *S. majus*), spolu s *Drosera rotundifolia*, *Eriophorum angustifolium*, *E. vaginatum* a *Oxycoccus palustris*. Lokalita je malíčká a potenciálně ohrožena samovolnou erozí břehu jezírka, která může být snadno iniciována sešlapem a také je znečišťována trusem odpočívajících kachen.

V. Melichar

Domin K. (1905): Vierter Beitrag zur Kenntnis der Phanerogamenflora von Böhmen. – Sitzungsber. Königl. Böhm. Ges. Wiss. 1905/19: 1–60.

Schustler F. (1918): Krkonoše. Studie rostlinozeměpisná. – Arch. Přírod. Výzk. Čech. 16/4(104): 1–180.

***Scrophularia chrysantha* Jaub. & Spach**

97. Hrubý Jeseník, 5970a, Andělská Hora (distr. Bruntál): na staré kamenné zídce na hranici pozemků u domu č. p. 135 na jihovýchodním svahu pod hasičskou zbrojnicí v obci, 50°03'44,5"N, 17°23'20,9"E, 680 m n. m., dva vitální kvetoucí trsy a asi 10 sterilních rostlin (5. 5. 2013 not. K. Petrovská, det. L. Hrouda; 9. 5. 2013 leg. et foto L. Bureš, SUM).

Krtičník zlatožlutý, druh původem z horských poloh Kavkazu, v minulosti u nás vzácně pěstovaný a následně zplanělý, byl od podobného krtičníku *S. vernalis* rozlišen a do české květeny uveden až v roce 1996 (Chrtek & Skočdoplová 1996). Všechny údaje o jeho výskytu pocházejí z herbářových dokladů, poslední doložený údaj o jeho pěstování na našem území se váže k roku 1936. Recentní výskyt v ČR nebyl až dosud nikde zaznamenán (Dvořáková in Slavík 2000: 328). Je pravděpodobné, že v obci Andělská Hora (kdysi to bylo prosperující horní město) druh po desetiletí nepovšimnut přetrvával jako pozůstatek staré zahrádky po odsunutém místním německém obyvatelstvu. Zplanělý výskyt v obci může souviset s existencí kláštera v Andělské Hoře (existoval tu do roku 1945) – v literatuře se uvádí (Dvořáková l. c.), že druh *S. vernalis*, který se od krtičníku zlatožlutého nerozlišoval, se často pěstoval v klášterních zahradách. Není známo, že by se druh *S. chrysantha* v současnosti u nás mimo botanické zahrady pěstoval a v zahradnických centrech prodával. Jen

díky Karle Petrovské, která u svého domu v obci neznámou rostlinu našla a donesla ji Leošovi Burešovi k určení, máme možnost o nálezu nyní v Additamentech referovat.

J. Hadinec

Do evropských zahrad byla *Scrophularia chrysantha* zaváděna v poslední čtvrtině 19. století (Moore 1881, 1882, Hooker 1882, Otto 1882) a nějaký čas nacházela spolu s pomněnkami uplatnění na obrubách secesních ornamentálních záhonů. Pro bohatou tvorbu nektaru bývala, podobně jako blízka *S. vernalis*, vysévána také jako medonosná rostlina (Stiefelhaven 1910, Hartl 1975) a stejně jako ona ojediněle zplaňovala. Chrtek & Skočdoplová (1996) zmiňují také staré herbářové položky (1800 [recte 1890!] *Willkomm*, PRC; 1855 *Hoffmann*, PR, PRC); přehlédli v herbáři PRC ovšem významný Tauschův sběr z neznámé pražské botanické zahrady z roku 1815 (označený jako *S. vernalis*), což ukazuje, že se druh *S. chrysantha* pěstoval u nás již dávno předtím než byl Jaubertem (1847–1850) platně popsán. Dodnes ještě zplaňuje v severských zemích (Gederaas et al. 2012) a v souvislosti s rostoucí oblibou vonných rostlin (voní jako rozemletý mák, odtud německé jméno Mohnbrötchen-Blume) je v poslední době distributory květinových semen vzácně nabízena a pěstována spíše jako rarita (např. Sigg 2014). Nález zplanělých rostlin v Andělské Hoře je však, mimo výše zmiňované skandinávské země, pravděpodobně jediným evropským záznamem v poválečném období.

J. Uher

Gederaas L., Moen T. L., Skjelseth S. & Larsen L.-K. [eds] (2012): Alien species in Norway, with the Norwegian Black List 2012. – The Norwegian Biodiversity Information Centre, Norway, 212 p.

Hartl D. (1975): *Scrophularia*. – In: Hartl D. & Wagenitz G. [eds], *Hegi, Illustrierte Flora von Mitteleuropa*, 6/1: 21–36, Paul Parey Verlag, Berlin & Hamburg.

Hooker J. D. (1882): *Scrophularia chrysantha*. – *Curtis Bot. Mag.* 38: tab. 6629.

Chrtek J. & Skočdoplová B. (1996): *Scrophularia chrysantha* v Čechách. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 31: 79–81.

Jaubert H. F. & Spach E. (1847–1850): *Illustrationes Plantarum Orientalium*. Vol. 3. – Paris.

Moore T. (1881): *Scrophularia chrysantha*. – *Gard. Chron.* 15: 402.

Moore T. (1882): *Scrophularia chrysantha*. – *Gard. Chron.* 18: 628.

Otto E. (1882): Alte und neue empfehlenswerthe Pflanzen. – *Hamburger Garten-Blumenz.* 38: 365.

Sigg C. R. (2014): Gemiessen leicht gemacht: essbare Newcomer an der IPM 2014. – *Der Gartenbau* 135: 1–2.

Stiefelhaven H. (1910): Systematische und pflanzengeographische Studien zur Kenntnis der Gattung *Scrophularia*. – *Bot. Jahrb.* 44: 404–496.

***Scrophularia scopoli* Hoppe**

C3

25a. Krušnohorské podhůří vlastní, 5149d, Petrovice (distr. Ústí nad Labem): na rozhraní pole a svahové louky (pastviny) s náletem dřevin 0,2 km JJV od kóty 583 a ca 3,4 km SV od vrchu Špičák (kóta 723), asi 20 kvetoucích rostlin (1996 leg. Č. Ondráček, CHOM, PRC).

32. Křivoklátsko, 6147d, Skomelno (distr. Rokycany): rumiště u fotbalového hřiště (19. 6. 1974 leg. J. Kolková, PRC).

33. Branžovský hvozď, 6644d, Pocinovice (distr. Domažlice): v plotě zahrádky u jižní strany nádražní budovy v železniční stanici Pocinovice, 470 m n. m., jediná poškozená, asi náhodně zavlečená rostlina (5. 7. 2010 leg. J. Danihelka, BRNU; Chvojková et al. 2012).

- 56e. Červenokostecké Podkrkonoší, 5562c, Zlič (distr. Náchod): 0,5 km SV od obce u osady Kozlář nivní louka v údolí Olešnice, 290 m n. m., 2 rostliny v porostu *Carex acuta* (12. 7. 2002 leg. M. Gerža, det. B. Trávníček, herbářová položka se nedochovala; Gerža 2003).

Vycházejíce z Květeny ČR jako základního informačního zdroje (Dvořáková in Slavík 2000: 330) víme, že krtičník žláznatý je v České republice původní pouze ve vyšších pohorích moravských Karpat, v Hrubém Jeseníku a na Králickém Sněžníku; sudetské lokality představují zároveň severozápadní okraj celkového areálu druhu. Odtud je splavován do nižších poloh a tam se pak může i synantropně šířit. V Čechách se kromě několika málo lokalit přesahujících na českou stranu v oblasti Králického Sněžníku přirozeně nevyskytuje (v současnosti však údaje o takových výskytech chybějí). Udává se pouze zplaněle v zámeckém parku Březina u Radnice, kde jej v křoví v roce 1906 nalezl a poté opakovaně sbíral František Maloch (1906 PL, 1907 PR, 1909 BRNU, Maloch 1913: 201). Nepochybně se v tomto případě jedná o pozůstatek z doby, kdy tu měl botanickou zahradu majitel radnického panství hrabě Kašpar Šternberk. Na této lokalitě se krtičník udržuje doposud, spolu s R. Hlaváčkem jsme jej zaznamenali v roce 2009 roztroušeně v okrajích lesního porostu, který přímo navazuje na zámecký parkový areál. Zdá se, že druh je schopen v okolí Březiny i příležitostných pokusů o sporadické šíření, nasvědčuje tomu herbářový doklad ze sousední obce Skomelno (krtičník byl sběratelkou mylně určen jako *S. nodosa*) uložený v PRC; potvrdit jeho výskyt se však v roce 2006 na této lokalitě nepodařilo.

Kromě Rokycanska byl krtičník žláznatý v Čechách nalezen v posledních letech i na dalších třech lokalitách, které však vzájemně žádnou logickou souvislost příliš nedávají. V Krušných horách u obce Petrovice nalezl v roce 1996 druhý z autorů tohoto komentáře menší skupinu rostlin *S. scopolii* na zarůstající pastvině poblíž státní hranice. Tehdy zde existovala sporadická výsadba dřevin, snad buků. Domníváme se proto, že krtičník žláznatý sem mohl být pravděpodobně zavlečen právě s touto výsadbou dřevin. Je všeobecně známo, že geografická provenience rostlinného materiálu tehdy nehrála při chaotickém zalesňování imisních holin v Krušných horách žádnou roli, a sazenice dřevin tudíž mohly pocházet odkudkoli. Nelze snad zcela vyloučit ani zavlečení z okolních polí, kde se například v té době pěstoval druh *Inula helenium*, ale to je už spíše jen spekulativní úvaha. Lokalita byla navštívena autorem znovu v roce 2012, ale výskyt krtičníku se zde již nepodařilo potvrdit. Svahová pastvina byla celkově v horším stavu, z výsadby dřevin téměř nic nepřežilo a na ploše převažovaly vysokostébelné trávy, porosty maliníku a náletové křoviny. V roce 2002 nalezl dvě rostliny na hlinitopísčitém náplavu potoka Olešnice u obce Zlič na Náchodsku M. Gerža (Gerža 2003). Při společné exkurzi (M. Gerža, J. Hadinec, J. Kučera) v červenci 2006 zde byl však druh marně hledán. Někde v povodí Olešnice ovšem pravděpodobně může existovat zdrojová lokalita, nasvědčují tomu nejen ony dvě splavené rostliny na potočním náplavu u Zliče, ale také nález *S. scopolii* v Jestřebích horách. Nalezl jej zde Jan Kirschner na jižních svazích vrchu Maternice, v nadmořské výšce 450–500 m na okraji lesní cesty, ovšem již v 70. letech 20. století. Herbářový doklad se bohužel nepodařilo dohledat (J. Kirschner in verb.). Na tomto místě je možno

upozornit na skutečnost, že Jestřebí hory hostí i druhy karpatského původu, např. *Cirsium rivulare* nebo *Salix silesiaca* (Kirschner & Štěpánek 1978), u nichž neexistuje pochybnost o jejich zdejším přirozeném výskytu.

Nejnovější nález krtičníku žláznatého pochází z obce Pocinovice na Domažlicku z roku 2010, v tomto případě se jednalo o jedinou rostlinu (Danihelka in Chvojková et al. 2012). Ve všech třech uvedených případech se tedy shodně jednalo o pouze krátkodobé výskyty. Podobně synantropně se chová tento druh i v sousedním Německu, kde byl nalezen na více místech, většinou se jednalo rovněž o přechodné výskyty (Jäger 2011).

J. Hadinec & Č. Ondráček

Gerža M. (2003): Příspěvek ke květeně severozápadního podhůří Orlických hor a přilehlé části Jaroměřského Polabí. – Východočes. Bot. Zprav. 2: 2–5.

Jäger E. J. (2011): Rothmaler Exkursionsflora von Deutschland. Gefäßpflanzen: Grundband. Ed. 20. – Spektrum Akademischer Verlag, Heidelberg.

Kirschner J. & Štěpánek J. (1978): Příspěvek ke květeně Jestřebích hor (Žaltmanské pohoří). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 13: 113–123.

Maloch F. (1913): Květena v Plzeňsku I. – Plzeň, 316 p.

***Senecio squalidus* agg.**

83. Ostravská pánev, 6175c, Ostrava-Mariánské Hory: kolejiště seřaďovacího nádraží, 1,75 km JZ od železniční stanice Ostrava hlavní nádraží, 49°50'32,7"N, 18°14'49,9"E, 205 m n. m., 3 kvetoucí rostliny (18. 9. 2013 leg. D. Hlisenkovský, FMM).

Nově zavlečený taxon pro květenu ČR.

Senecio squalidus L. (česky se nabízí nazývat jej starčkem oxfordským) byl popsán C. Linnéem podle rostlin pocházejících z britského Oxfordu, kam byl dovezen do botanické zahrady koncem 17. století ze Sicílie. Na antropickou krajinu Anglie se brzy adaptoval a ferroviaticky rozšířil natolik, že je tam považován za invazní (Harris 2002). Tento starček je svým vzezřením podobný a příbuzný našemu (s areálem převážně alpským) starčku skalnímu (*S. rupestris*) natolik, že Alexander (1979) ve své taxonomické revizi rodu *Senecio* zahrnul druh *S. rupestris* pod *S. squalidus*.

Podrobná studie, která se zabývala genetickým původem obou těchto starčků (Abbott et al. 2002, Abbott 2009) prokázala, že *S. squalidus* je produktem křížení diploidních starčků rostoucích na Etně – *S. aethnensis* Jan ex DC. ($2n = 20$) a *S. chrysanthemifolius* Poir. ($2n = 20$)⁶⁾ a od *S. rupestris* se geneticky liší. Morfologická podoba *S. squalidus* ($2n = 20$) se *S. rupestris* ($2n = 20$) je pak patrně zapříčiněná dávnou geografickou izolací *S. rupestris* – hybrida těchto rodičů. Jeho zkoumané alpské populace (roste rovněž v rumunských Karpatech a na Balkáně) jsou tak zřejmě výsledkem postglaciální kolonizace (Abbott et

⁶⁾ Původ *Senecio squalidus* je trochu nejasný; rostliny pocházejí z hybridního materiálu přivezeného do Oxfordu ze sicilské Etny. Přesto, že se oba rodičovské druhy (*S. aethnensis* a *S. chrysanthemifolius*) i v současnosti na Etně kříží, není odtud *S. squalidus* znám, byť je současným hybridům geneticky i morfologicky velmi blízký (Abbott et al. 2002).

al. l. c.). Z morfologických odlišností si pak Abbott et al. (l. c.) statistickým zkoumáním povšimli, že listy *S. squalidus* jsou více členěné a jejich žilnatina odstupuje v ostřejším úhlu od osy listu na rozdíl od *S. rupestris*.

Od počátku invazní kolonizace Britských ostrovů starčkem *Senecio squalidus* je zjišťována řada jeho hybridních kombinací především s vícero varietami odlišné ploidie *S. vulgaris* (*S. vulgaris* subsp. *denticulatus* (O. F. Muell.) P. D. Sell, *S. vulgaris* var. *hibernicus* Syme, *S. vulgaris* s. str.) za vzniku mnoha derivátů různé fertility (z fertilních zvláště *S. cambrensis* Rosser a *S. eboracensis* R. J. Abbott & A. J. Lowe), které jsou nesnadno morfologicky odlišitelné (Lowe & Abbott 2003).

V září kvetoucí rostliny nalezené na dvou blízkých místech v kolejišti seřaďovacího nádraží v Mariánských Horách měly úbory se zakrnělými ligulami až po plně vyvinuté úbory s 13 ligulami na téže rostlině, což dle klíče (Lowe & Abbott l. c.) značí, že mohou být řazeny k *S. squalidus*. Ovšem listy s poměrně krátkými úkrojky již tak přesvědčivě o tomto taxonu (s. str.) nevypovídají. Každopádně lze předpokládat, že se s invazně se šířícími taxony z agregátu *S. squalidus* budeme setkávat častěji i v Evropě střední.

D. Hlisnikovský

Abbott R. J., James J. K., Forbes D. G. & Comes H. P. (2002) Hybrid origin of the Oxford Ragwort, *Senecio squalidus* L.: morphological and allozyme differences between *S. squalidus* and *S. rupestris* Waldst. and Kit. – *Watsonia* 24: 17–9.

Abbott R. J. (2009): Plant Introductions & Evolution: Hybrid Speciation and Gene Transfer. The Environment Institute, University of Adelaide. URL: <http://www.slideshare.net/Environment/gene-transfer-and-plant-evolution-what-we-have-learned-from-senecio> (navštíveno 31. 12. 2014).

Alexander J. C. M. (1979): The Mediterranean species of *Senecio* sections *Senecio* and *Delphinifolius*. – *Not. Roy. Bot. Gard. Edinburgh* 37: 387–428.

Harris S. A. (2002): Introduction of Oxford Ragwort, *Senecio squalidus* L. (Asteraceae), to the United Kingdom. – *Watsonia* 24: 31–43.

Lowe A. J. & Abbott R. J. (2003): A new British species, *Senecio eboracensis* (Asteraceae), another hybrid derivative of *Senecio vulgaris* L. and *S. squalidus* L. – *Watsonia* 24: 375–388.

***Selaginella selaginoides* (L.) Schrank & Mart.**

C2

97. Hrubý Jeseník, 5969a, Karlov pod Pradědem (distr. Bruntál): jihovýchodní svah Kamzičnicku nad hranicí lesa mezi Velkou kotlinou a Volárnou, 50°03'05,9"N, 17°13'49,7"E, 1341 m n. m. (23. 8. 2013 foto L. Bureš).

Nově objevená lokalita na Kamzičnicku je jednoznačně nejbohatší a nejvitálnější populací vranečku brvitého, jakou v Jeseníkách znám. Jedná se o neobvykle početnou populaci za zralosti i přes 8 cm vysokých exemplářů na celkové ploše ca 3–4 m², a to nikoliv na prameništi, ale ve vlhčí mírně sníženině uprostřed porostu květnaté nivy as. *Viola sudeticae-Deschampsietum cespitosae*. Na všech dosavadních existujících jeseníckých lokalitách (cf. Bureš 2013) se vraneček vyskytuje jen v početně omezených populacích a na velmi omezené ploše, většinou lze najít jen pár plodících lodyh.

L. Bureš

***Sorbus pauca* M. Lepší & P. Lepší**

→C1

52. Ralsko-bezděžská tabule, Bezděz (Lepší et al.: *Preslia* 85: 63–80, 2013). **Locus classicus.****Nově popsáný endemický taxon z České republiky.**

Hybridogenní apomiktický tetraploidní taxon z okruhu *Sorbus hybrida* agg. Kromě Bezdězu (604 m) se vyskytuje i na sousedním Malém Bezdězu (577 m).

[eds]

***Stratiotes aloides* L.**

15b. Hradecké Polabí, 5760b, Správcice (distr. Hradec Králové): Správcické rameno, severní část, 50°15'10,4"N, 15°49'57,2"E (4. 9. 1990 not. V. Faltys; AOPK ČR 2014).

15b. Hradecké Polabí, 5760d, Správcice (distr. Hradec Králové): střední část slepého ramene Labe J od obce, 50°14'49,7"N, 15°49'55,7"E (4. 9. 1990 not. V. Faltys; AOPK ČR 2014).

15b. Hradecké Polabí, 5761c, Věkoše (distr. Hradec Králové): slepé rameno na levém břehu Labe 2,4 km SSZ od železniční zastávky Hradec Králové-zastávka, 50°14'34"N, 15°50'02"E, 230 m n. m. stovky rostlin (28. 6. 2011 leg. V. Samková, HR; Kučera & Kaplan 2013).

Kategorie červeného seznamu C1 se vztahuje v ČR pouze na jihomoravské populace *Stratiotes aloides*, veškeré výskyty v Čechách jsou považovány za druhotné (cf. Husák et al. in Štěpánková 2010: 310–312).

[eds]

Kučera J. & Kaplan Z. (2013): Příspěvky ke květeně východních Čech 4. – Východočes. Bot. Zprav. 13: 18–22.

***Suaeda maritima* agg.**

31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 6244c, 6244d, Heřmanova Huť (distr. Plzeň): dálnice D5 (Praha – Rozvadov) v úseku mezi km 100 (exit Heřmanova Huť) a km 107 (exit Stříbro), místy v souvislém úzkém lemu po okraji prostředního pruhu dálnice (22. 9. 2014 leg. et det. K. Prach, rev. M. Štech, CBFS).

Pravděpodobně se jedná o první nález rostliny z tohoto agregátu podél dálnice ve střední Evropě. Podle aktuálních vydání německého (Jäger 2011) a rakouského (Fischer et al. 2008) klíče není tento typ sekundárního výskytu v Německu a Rakousku uváděn a ani oslovení němečtí a rakouští kolegové zatím neznají žádný výskyt podél dálnice (M. Hohla in verb.). Sekundární výskyt je dosud znám jen z výsypek potašových dolů a jejich okolí ve středním Německu (Prinz et al. 2009). Je pravděpodobné, že se bude tato rostlina šířit podél dálnic podobně jako další slanomilné druhy. Vzhledem k taxonomické obtížnosti celého komplexu bude ještě potřeba tyto rostliny dále studovat.

M. Štech & K. Prach

Fischer M. A., Oswald K. & Adler W. (2008): Exkursionsflora für Österreich, Liechtenstein und Südtirol. Ed. 3. – Land Oberösterreich, OÖ Landesmuseen, Linz.

Jäger E. J. (2011): Rothmaler Exkursionsflora von Deutschland. Gefäßpflanzen: Grundband. Ed. 20. – Spektrum Akademischer Verlag, Heidelberg.

Prinz K., Weising K. & Hensen I. (2009): Genetic structure of coastal and inland populations of the annual halophyte *Suaeda maritima* (L.) Dumort. in Central Europe, inferred from amplified fragment length polymorphism markers. – Pl. Biol. 11: 812–820.

***Tellima grandiflora* (Pursh) Douglas ex Lindl.**

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7266b, Lednice na Moravě (distr. Břeclav): vpravo při silnici na Valtice, asi 25 m před vjezdem do Mendelea, 48°47'38"N, 16°47'54,6"E, 175 m n. m., dva silné kvetoucí polymorfy a mladá nekvetoucí rostlina (4. 6. 2012 leg. J. Uher, BRNL).

Nově zplanělý druh v květeně ČR.

Zplahující rostliny *Tellima grandiflora* (mitrovka velkokvětá, čel. *Saxifragaceae*) byly zaznamenány pod statným jírovcem při silničním příkopu v hrubé vrstvě zpola rozloženého detritu ze spadaneho oplodí, listů a větévek, osídlované především krátkověkými druhy svazu *Geo urbani-Alliarion petiolatae*. Rozšířila se nepochybně z univerzitních pozemků, na nichž byla před lety vysázena s jinými stínomilnými trvalkami nedaleko za plotem na místě sotva dvacet kroků vzdáleném, tato výsadba však již před dvěma lety zanikla.

Tellima vyhání z temně hnědých, zprohýbaných, jako tužka silných oddenků růžice dlouze řapíkatých a blanitě palistnatých, velikosti dlaně dorůstajících, živě zelených (na zimu někdy červenajících), odstále a roztroušeně žláznatě pyřitých listů s čepelemi v obrysu srdčitě ledvinitými s čepelemi mělce vykrojenými v pět až sedm hrubě a nepravidelně zubatých, po okraji brvitých laloků. Lodyhy nezřídka přes půl metru vysoké nesou jednostranné hrozny více či méně nicích, krátce stopkatých květů s nafouklými, pětícípými, žláznatě chlupatými kalichy. Kolem těch se mezi cípy nazpět stáčí pět nevelikých, obvejčitých, vláknitě trásnitých, bělavě zelených, za dokvétání růžovějících lístků korunních, chránících deset tyčinek a ze dvou plodolistů srostlý pestík s hluboce rozčísnutými čnělkami. Plodem je v kalichu vnořená dvouchlopňová tobolka s mnoha drobnými, temně hnědými semeny.

Tellima grandiflora je jediným druhem rodu (populace s čistě bílými a vonnými květy bývaly však kdysi označovány jako *T. odorata* Howell), rozšířeného po celém severoamerickém západu od Aljašky po Kalifornii; ve vlhkých lesích a křovinách, při potocích na skalnatých svazích proniká z nížiny do hor až do výšky 2000 m. Šíří se přesevem (na rozdíl od příbuzných rodů jsou rostliny samosprašné: Weiblen & Brehm 1996) a nejspíš i výběžkatými podzemními oddenky, které se snadno pod krčkem, z něhož také nejvíce koření, odlamují (z herbářových položek mohou pak být popisovány jako neoddenkaté: např. Wells & Elvander 2009). Ostatně Schlatti (2012) neshledává zdaleka tak nebezpečným šíření druhu z trvalkových výsadeb, jako ze zahradního odpadu na vhodných dusíkem obohacených stanovištích. Do anglických zahrad byla *Tellima* přivezena roku 1826 a přechodně zplanělá byla na ostrovech poprvé zaznamenána teprve k počátku minulého století (Trail 1906). Poté ale rychle zdomácněla při celém západoevropském pobřeží (Clement & Foster 1994, Gornall 2002, Verloove 2006, Gederas et al. 2012). V přímořském Meklenbursku byla zaznamenána snad ještě o dvě desetiletí dříve (Krause 1886), v německém vnitrozemí se však začíná šířit až v posledních desetiletích (Oberdorfer 1985, Strauss

1986, Sebald 1992, Christensen 1998, Jagel et al. 2011). V českých zahradách často vysazována nebývá (více jsou ceněny příbuzné dlužichy – *Heuchera*) a nemá tedy prozatím odkud zplaňovat.

J. Uher

- Ascherson P. (1891): Märkisch-Posener Gebiet, Bericht über neue und wichtigere Beobachtungen aus dem Jahre 1891. – Ber. Deutsch. Bot. Ges. 5: 71–76.
- Christensen E. (1998): *Tellima grandifolia* (Pursh) Douglas ex Lindley auch in Schleswig-Holstein. – Kieler Not. Pflanzenk. Schleswig-Holstein Hamburg 25/26: 169–173.
- Clement E. J. & Foster M. C. (1994): Alien plants of the British Isles. – Botanical Society of the British Isles, London.
- Gederaas L., Moen T. L., Skjelseth S. & Larsen L.-K. [eds] (2012): Alien species in Norway, with the Norwegian Black List 2012. – The Norwegian Biodiversity Information Centre, Norway, 212 p.
- Gornall B. J. (2002): *Tellima grandiflora*, Fringecups. – In: Preston C. D., Pearman D. A. & Dines T. D. [eds], New atlas of the British & Irish Flora, p. 320, Oxford University Press Inc., New York.
- Jagel A., Hetzel I. & Loos G. H. (2011): Die Falsche Alraunenwurzel (*Tellima grandiflora* (Pursh) Dougl. ex Lindl., Saxifragaceae), eingebürgert im Ruhrgebiet. – Veröff. Bochumer Bot. Ver. 3: 15–24.
- Krause E. H. L. (1886): Zur Flora von Mecklenburg. – Arch. Ver. Freunde Naturgesch. Mecklenburg 40: 105–115.
- Oberdorfer E. (1985): *Tellima grandiflora* (Pursh) Douglas ex Lindley (Saxifragaceae), ein nordwestamerikanischer Neankömmling im Südschwarzwald. – Gött. Florist. Rundbr. 19: 26–28.
- Schlatti F. (2012): Pflanzen mit invasivem Potenzial in Botanischen Gärten IV: *Tellima grandiflora* (Saxifragaceae). – Carinthia II 202/122: 241–246.
- Sebald O. (1992): *Tellima grandiflora* (Pursh) Douglas ex Lindley 1828. – In: Sebald O. [ed.], Die Farn- und Blütenpflanzen Baden-Württembergs 3: 278, Eugen Ulmer, Stuttgart-Hohenheim.
- Trail J. W. H. (1906): Additions and corrections to the topographical botany of Scotland. – Ann. Scottish Natur. Hist. (1): 33–48.
- Verloove F. (2006): Catalogue of neophytes in Belgium (1800–2005). – Scr. Bot. Belgica 39, National Botanic Garden, Meise.
- Weiblen G. D. & Brehm B. G. (1996): Reproductive strategies and barriers to hybridization between *Tellima grandiflora* and *Tolmiea menziesii* (Saxifragaceae). – Amer. J. Bot. 83: 910–918.
- Wells E. F. & Elvander P. E. (2009): *Tellima* R. Brown. – In: Fl. North Amer. Edit. Committee [eds], Flora of North America North of Mexico, Vol. 8. New York, Oxford.

Thuja plicata D. Don

- 56d. Království, 5560b, Kocléřov (distr. Trutnov): okolí kostela Sv. Marie u silnice na Hájemství, 50°29'31,3"N, 15°47'07,4"E, 520 m n. m., velmi starý a mimořádně vzhledný a mohutný strom u kostelíka; v mechatém acidofilním porostu v okolí stromu desítky semenáčků minimálně 1 rok starých, všechny zřejmě stejného stáří (21. 8. 2008 leg. M. Ducháček & M. Marek, HR, PR 731029, PR 731030).
89. Novohradské hory, 7454a, Pohoří na Šumavě (distr. Český Krumlov): při lesní cestě v porostu *Vaccinium myrtillus* asi 560 m SV od hory Kamenec, 48°35'22"N, 14°40'26,9"E, 995 m n. m., mladý jedinec asi 20 cm vysoký (1. 6. 2008 not. M. Lepší; Lepší & Lepší 2013). – Pohoří na Šumavě: ve smrkovém lese na okraji luční enklávy ca 930 m SV od hory Kamenec, 48°35'28,3"N, 14°40'42,1"E, 960 m n. m., několik „vytáhlých“ jedinců v hustém smrkovém zápoji naproti vzrostlému zeravu obrovskému (asi 30 m vysokému), který je chráněn jako památný strom (2006 not. P. Lepší; Lepší & Lepší 2013). Jedná se o první záznam zplanění zeravu obrovského v České republice (cf. Pyšek et al. 2012).

***Tribulus terrestris* L.**

61b. Týnišťský úval, 5862a / b, Týniště nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): zahrada u rodinného domu č. p. 221 v ulici Dukelská, 740 m VSV od železniční stanice Týniště nad Orlicí, 50°09'21,1"N, 16°05'02,7"E, 255 m n. m. (19. 7. 2014 leg. J. Doležal 14/110, herb. Doležal). Pěstován na zahradě v roce 2008 a od té doby přetrvává ze samovýsevu každoročně několik rostlin.

18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267b, Hrušky (distr. Břeclav): železniční zastávka, nástupiště pro vlaky jedoucí směrem na Přerov, u horního konce schodiště vedoucího na nástupiště, 48°47'14"N, 16°58'55"E, 175 m n. m., 1 kvetoucí rostlina v rozvolněné ruderalní vegetaci na kamenitém železničním náspu (1. 8. 2014 leg. K. Šumberová, BRNU 633068).

Ačkoli jsem v roce 2014 prováděla podrobný botanický průzkum Hrušek a okolí, nikde jinde jsem druh nenalezla, a to ani v kultuře (využití jako léčivá rostlina). Vzhledem k okolnostem nálezů je velmi pravděpodobné zavléčení železniční dopravou či cestujícími. Z několika fertálních lodyh byla do herbáře sebrána pouze jediná, nelze tudíž vyloučit, že se druh v další vegetační sezoně na lokalitě znovu objeví.

K. Šumberová

***Typha shuttleworthii* W. D. J. Koch & Sonder**

C1

78. Bílé Karpaty lesní, 7071d, Slavkov (distr. Uherské Hradiště): severozápadní okraj lokality Kolo na Předních loukách JJV(–J) od obce, 48°54'06,4"N, 17°37'29,1"E, nevelký porost na ploše asi 5 m², 12 plodných a asi 5 sterilních prýtlů (21. 6. 2009 not. V. Ondrová; 28. 9. 2009 leg. V. Ondrová, BRNU, podle fotografií a vzorku zralých ochmýřených nážek rev. K. Kubát); 15 plodných prýtlů, sterilní nepočítány (12. 10. 2010 not. V. Ondrová); asi 100 plodných prýtlů (17. 7. 2011 not. V. Ondrová) – vše Ondrová et al. (2011).

Ondrová V., Novotný I., Hájek M., Fuksová J., Fajmon K. & Hettenbergerová E. (2011): Mechorostry a cévnaté rostliny mokřadní lokality Kolo na Předních loukách v Bílých Karpatech. – Acta Carp. Occid., Vsetín & Zlín, 2: 11–22.

***Verbascum ×duernsteinense* Teyber**

(*Verbascum speciosum* × *V. thapsus*)

67. Českomoravská vrchovina, 6958a, Dačice (distr. Jindřichův Hradec): k jihozápadu orientovaná stráně nad rybníčkem a potokem SV od osady Toužín (JZ od Dačic), 49°04'40"N, 15°24'47"E, 480 m n. m. (18. 7. 2012 leg. K. Sutorý, BRNM 742611).

Nový hybridní taxon pro květenu ČR.

Z České republiky nebyl tento kříženec dosud uváděn (Kirschner in Slavík 2000: 295–314, Danihelka et al. 2012).

K. Sutorý

***Verbascum ×juratzkae* Dichtl**

(*Verbascum chaixii* × *V. thapsus*)

67. Českomoravská vrchovina, 6662c, Dolní Heřmanice (distr. Žďár nad Sázavou): údolí řeky Oslavy ca 1,9 km Z od obce, 49°18'10"N, 16°02'08,6"E, 400 m n. m. (25. 7. 2014 leg. K. Sutorý, BRNM 763391).

Z Českomoravské vrchoviny (67) nebyl tento kříženec dosud uváděn (Kirschner in Slavík 2000: 312).

K. Sutorý

***Verbascum ×schottianum* Schrader**

(*Verbascum chaixii* × *V. speciosum*)

67. Českomoravská vrchovina, 6958a, Dačice (distr. Jindřichův Hradec): k jihozápadu orientované stráně nad rybníčkem a potokem SV osady Toužín (JZ od Dačic), 49°04'40"N, 15°24'47"E, 480 m n. m. (9. 8. 2001 leg. K. Sutorý, BRNM 666857; 17. 7. 2012 leg. K. Sutorý, BRNM 742610).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6761c, Třebíč: na svazích k řece Jihlavě pod zámek, 49°12'37"N, 15°52'22"E, 400 m n. m. (14. 7. 2012 leg. K. Sutorý, BRNM 742570).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6761d, Vladislav (distr. Třebíč): údolí řeky Jihlavy, v okolí továrny na zpracování kůží, ca 500 m JV od obce (26. 7. 2014 leg. K. Sutorý, BRNM 763393).

Kirschner (in Slavík 2000: 312) uvádí tohoto křížence pouze z lokality Nový Hrádek u Lukova (Podyjí), kde se jej však v současnosti (2012, 2014) nepodařilo ověřit. Z výše uvedené lokality u Dačic jej uvádějí i Ekrt & Ekrtová (2008).

K. Sutorý

Ekrt L. & Ekrtová E. (2008): Květena a vegetace Přírodní památky Toužinské stráně u Dačic. – Acta Rer. Natur. 5: 207–228.

***Verbascum ×vidavense* Simonk.**

(*Verbascum blattaria* × *V. chaixii*)

18. Jihomoravský úval, 7267c, Břeclav: okolí archeologických vykopávek nedaleko zámku Pohansko, ca 3,5 km JJV od obce, 48°44'00"N, 16°54'07"E, ca 170 m n. m. (11. 7. 2002 leg. K. Sutorý, BRNM 668564).

Z této lokality jej uvádí také Šumberová et al. (2000): „u severního okraje areálu velkomoravského hradiska na Pohansku a na hrůdu jižně zámku Lány.“ Kirschner (in Slavík 2000: 295–314) tohoto křížence z České republiky neuvádí, Danihelka et al. (2012) jej již zmiňují.

K. Sutorý

Šumberová K., Grulich V. & Danihelka J. (2000): Flóra cévnatých rostlin. – In: Vicherek J. et al., Flóra a vegetace na soutoku Moravy a Dyje, p. 107–180, Masarykova univerzita, Brno.

***Veronica opaca* Fr.**

C1

- 14a. Bydžovská pánev, 5557d, Ostružno (distr. Jičín): okraj obilného pole pod návrším na jižním břehu rybníka Čeperka, asi 0,5 km VSV od kostela, 50°26'43"N, 15°17'48"E, 270 m n. m. (3. 7. 2013 leg. P. Koucký CBFS, rev. L. Hrouda).
- 15c. Pardubické Polabí, 5861c, Rokytno (distr. Pardubice): druh velmi vzácně na okraji pole s výrazně písčitou půdou, asi 500 m SSV od středu rybníka na východním okraji obce, 50°06'36"N, 15°54'01"E, 241 m n. m. (20. 6. 2013 leg. J. Zámečník, herb. Zámečník, rev. J. Danihelka).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6673b, Jablůnka (distr. Vsetín): kolejíště a nástupiště v prostoru železniční stanice Jablůnka, 49°22'36"N, 17°56'52"E, 320 m n. m. (9. 5. 2012 leg. J. Tkáčiková ut *Veronica polita*, VM, 2015 rev. P. Dřevojan).

***Veronica peregrina* L.**

Následující výčet lokalit shrnuje všechny dostupné údaje a je řazen chronologicky pro lepší představu o narůstající frekvenci, s kterou byl tento neofytní druh na území ČR nalézán.

1871⁷⁾

5a. Dolní Poohří, 5450d, Litoměřice: Čelakovský (1871: 330).

63a. Žambersko, 5964b, Žamberk (distr. Ústí nad Orlicí): Čelakovský (1871: 330).

1882–1883

10b. Pražská kotlina, 5952a, Praha-Smíchov: Bot. Garten [bývalá univerzitní botanická zahrada na Smíchově, v prostoru mezi dnešními ulicemi Preslova a V Botanice] (12. 5. 1882 leg. *P. Hora*, PRC; 16. 6. 1883 leg. *H. K. Handschke*, PRC).

1921

2a. Zatecké Poohří, 5646c, Pětipsy (distr. Chomutov): [Pětipsy u Kadaně] (září 1921 leg. *F. Hajný*, PRC; Hlaváček 1993, Hrouda in Slavík 2000: 366–368).

1931

60. Orlické opuky, 5863c, Kostelec nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): zámecký park (Hrobař 1931).

1935

47. Šluknovská pahorkatina, 5153a, Jiřetín pod Jedlovou (distr. Děčín): zahradnictví Bergmann, zavlečená (1935 Liebisch; Marschner et al. 1985).

1943

63f. Českotřebovský úval, 6064a, Ústí nad Orlicí: hřbitov (1943 leg. *F. Trojna*, PRC; Hlaváček 1993, Faltys in Kaplan 2005).

1961

74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina, 5771d, Pitárné (distr. Bruntál): nad rybníkem mezi Liptaní a Pitárným, vlhko (4. 7. 1961 not. *F. Kühn*; Kühn 1965).

1966

63a. Žambersko, 5865c, Klášterec nad Orlicí (distr. Ústí nad Orlicí): centrální část obce, 470 m n. m., zahradní plevel (1966 et 1973 leg. *A. Roubal*, PR; Roubal 1987).

1970

63a. Žambersko, 5964a, Záchlumí (distr. Ústí nad Orlicí): Bohousová, zboženiště při silnici do České Rybné ca 0,8 km JJV od železniční zastávky Bohousová, 50°05'03,2"N, 16°23'03,5"E (1970 not. *V. Faltys*; Faltys 1978, Faltys in Kaplan 2005).

⁷⁾ Přesné datování dvou prvních věrohodných nálezů *Veronica peregrina* na našem území se nepodařilo zjistit. Je však jisté, že spadá do období ještě před vydáním druhého dílu Čelakovského Prodrumu v roce 1871.

1975

- 63a. Žambersko, 5964a, Záchlumí (distr. Ústí nad Orlicí): ca 300 m S(–SSZ) od železniční zastávky Bohousová, 50°05'35,9"N, 16°22'42,1"E (1975 not. *V. Faltys*; Faltys 1978).

1977

- 10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha-Nové Město: Botanická zahrada UK Na Slupi, roztroušeně jako stálý plevel v nejrůznějších částech zahrady; pozorován pravidelně i v současnosti (1977 not. *J. Hadinec*; 1999 leg. *J. Hadinec*, PRC; Hroudá in Slavík 2000: 366–368).
- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7267d, Kostice (distr. Břeclav): Kostický rybník (1. 6. a 1. 7. 1977 leg. *Š. Husák*, PR, 2014 det. *J. Danihelka*).

1980

- 63j. Lanškrounská kotlina, 6065d, Lanškroun (distr. Ústí nad Orlicí): zahradnictví na východním okraji města, vpravo od silnice do Albrechtic, 49°55'04,1"N, 16°37'30,7"E (1980 not. *V. Faltys*, Faltys in Kaplan 2005; 16. 4. 2014 not. *V. Faltys*).

1981

60. Orlické opuky, 5863c, Kostelec nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): záhon v parku (15. 6. 1981 leg. *J. Belicová*, HR).

1982

- 63a. Žambersko, 5964b, Žamberk (distr. Ústí nad Orlicí): centrum města, J od kostela sv. Václava, 50°05'09,1"N, 16°27'46,5"E (22. 8. 1982 not. *V. Faltys*).

1984

- 61b. Týništský úval, 5862a, Štěpánovsko (distr. Rychnov nad Kněžnou): levý břeh Orlice SSV od Kopanin, 50°09'38,3"N, 16°03'01,1"E (15. 6. 1984 not. *H. Nováková* & *V. Faltys*).

1988

65. Kutnohorská pahorkatina, 6158c, Přibyslavice (distr. Kutná Hora): v obci u rybníka (28. 9. 1988 not. *V. Faltys*).

1989

- 63a. Žambersko, 5964d, Letohrad (distr. Ústí nad Orlicí): hřbitov V od zámeckého parku, 50°02'06,5"N, 16°29'35,6"E, spolu s *Cerastium glutinosum*, *Cymbalaria pallida* a *Veronica filiformis* (12. 10. 1989 not. *V. Faltys*). – Letohrad: zahradnictví u zámeckého parku, spolu s *Oxalis fontana*, *O. corniculata* var. *repens*, *Panicum capillare*, *Urtica urens*, *Veronica polita* (12. 10. 1989 not. *V. Faltys*; Faltys in Kaplan 2005).
41. Střední Povltaví, 6451c, Orlík nad Vltavou (distr. Písek): na obnažených, hrubě písčitých březích Orlické přehrady, ca 360 m n. m., velmi hojně, vytváří čisté monocenózy, zejména nad Žďákovským mostem (21. 5. 1989 leg. *M. Marek* ut *V. serpyllifolia*, PRC, det. *J. Hadinec*).

1990

- 63a. Žambersko, 5964d, Letohrad (distr. Ústí nad Orlicí): zámecký park, v záhonech s různými květinami a při okrajích cest ve společnosti *Aposeris foetida*, *Oxalis fontana*, *O. corniculata* var. *repens*, *Panicum capillare*, *Veronica polita*, *V. serpyllifolia*, *V. sublobata* (10. 5. 1990 not. *V. Faltys*).

1991

41. Střední Povltaví, 6252c, Prostřední Lhota (distr. Příbram): PR Vymyšlenská pěšina, lesní porost 43A (jižní část) při břehu údolní nádrže Slapy [= jižní část rezervace, levý břeh Vltavy pod ústím Čelinského potoka], 271 m n. m. (25. 6. 1991 leg. *R. Hlaváček*, HOMP, Hlaváček 1993).

41. Střední Povltaví, 6451c, Orlík nad Vltavou (distr. Písek): roztroušeně na obnaženém litorálu levého okraje vodní nádrže Orlík, SV od zámku Orlík (1991 leg. *M. Marek*, PRC).

1992

32. Křivoklátsko, 6148b, Zbiroh (distr. Rokycany): osada Františkov, zahradnictví (15. 5. 1992 not. *J. Sádlo*; Kolbek et al. 2001).
- 63a. Žambersko, 5865c, Lhotka (distr. Ústí nad Orlicí): při vtoku Divoké Orlice do vodní nádrže Pastviny, dno přehrady, ca 470 m n. m. (27. 10. 1992 leg. *J. Kučera*, herb. Kučera, 2015 rev. *J. Danihelka*).

1993

41. Střední Povltaví, 6252c, Nalžovické Podhájí (distr. Příbram): NPR Drbákov – Albertovy skály, severní výběžek rezervace, podél pobřeží údolní nádrže Slapy (18. 5. 1993 leg. *R. Hlaváček*, HOMP; Hlaváček 1995).
- 46d. Jetřichovické skalní město, 5152a, Jetřichovice (distr. Děčín): na hromadě zeminy vyvezené pravděpodobně z lesní školky (poblíž se nachází paseka čerstvě osázená smrčky) u lesní cesty [modrá turistická značka] z Tokáně – směr Panenská jedle poblíž dvou osamocených pískovcových balvanů s vsazenou pamětní deskou Johannu Neumannovi, ca 10 rostlin spolu s dalšími zavlečenými druhy *Lamium amplexicaule*, *Cerastium glomeratum* a *Myosotis discolor* (24. 7. 1993 leg. *J. Hadinec & P. Bauer*, PRC).
- 61c. Chvojenská plošina (na hranici s 61b. Týnišťský úval), 5862a, Petrovice (distr. Rychnov nad Kněžnou): Petrovičky, tzv. Tylův palouk mezi Petrovičkami a Štěnkovem, 50°10'26,5"N, 16°00'50,5"E (1994 not. *V. Faltys*; Faltys in Kaplan 2005).

1995

- 56b. Jilemnické Podkrkonoší, 5358b, Poniklá (distr. Semily): hřbitov V od školy, 50°39'42,2"N, 15°28'00,5"E, 515 m n. m., pouze jednotlivé rostliny (červenec 1995 not. *V. Faltys*; 26. 5. 2012 not. *V. Faltys*; Faltys in Kaplan 2005).
- 93a. Krkonoše lesní, 5258d, Jablonec nad Jizerou (distr. Semily): hřbitov u kostela sv. Prokopa, 50°42'19,1"N, 15°25'37"E, 465 m n. m., v sadbě macešek (červenec 1995 not. *V. Faltys*; 13. 5. 2014 not. *V. Faltys*; Faltys in Kaplan 2005).

1996

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7367b, Lanžhot (distr. Břeclav): Dúbravka, okraj příkopu na louce 4,2 km JZ od kostela v obci (20. 6. 1996 leg. *V. Grulich* ut *Veronica acinifolia*, BRNU 604082, 2009 rev. *J. Danihelka*).

1997

- 93a. Krkonoše lesní, 5258c, Paseky nad Jizerou (distr. Semily): malý udržovaný hřbitov u kostela sv. Václava, 50°43'26,6"N, 15°24'05,2"E, 650 m n. m., spolu s dalšími druhy rozrazilů – *Veronica arvensis*, *V. chamaedrys*, *V. filiformis*, *V. persica*, *V. serpyllifolia*, *V. sublobata* (květen 1997 not. *V. Faltys*; Faltys in Kaplan 2005).
- 93a. Krkonoše lesní, 5258d, Jablonec nad Jizerou (distr. Semily): zahradnictví pana Hradeckého nedaleko kostela a hřbitova, 50°42'21,8"N, 15°25'36,1"E, 465 m n. m. (1997 not. *V. Faltys*; Faltys in Kaplan 2005). V pařeništích byly nalezeny rostliny vysoké až 40 cm. Odtud se druh pravděpodobně šířil do celých západních Krkonoš zejména se sadbou macešek.

1998

- 28f. Svojšínská pahorkatina, 6244a, Butov (distr. Tachov): ú. n. [údolní nádrž] Hracholusky (srpen 1998 leg. *J. Vondrák*, CBFS, det. *J. Danihelka*).

1999

- 46b. Kaňon Labe, 5251a, Děčín: Horní Žleb, na břehu Labe (26. 7. 1999 not. *J. Suda & J. Brabec*).
62. Litomyšlská pánev, 6163a, Nová Sídla (distr. Svitavy): soukromá školka okrasných dřevin na severním okraji obce, v zátočině Makovského potoka před soutokem s Loučnou, 49°53'19,4"N, 16°13'59,6"E, v louce (1999 not. *V. Faltys*).
- 63a. Žambersko, 5965d, Jablonné nad Orlicí (distr. Ústí nad Orlicí): zídka z betonových tvárnic nad silnicí a v chodnících v ulici Jamenská nedaleko jejího vyústění do ulice Slezská, 50°01'56,6"N, 16°36'11,5"E (18. 5. 1999 not. *V. Faltys*).
83. Ostravská pánev, 6275a, Polanka nad Odrou (distr. Ostrava): dno vypuštěného rybníka Velký Váček, 1 km J od železniční zastávky, 220 m n. m. (20. 5. 1999 leg. *P. Koutecký*, CBFS).

2000

- 18a. Dyjsko-svratecký úval, 7367b, Lanžhot (distr. Břeclav): na obnažené zaplavované ploše v severovýchodním cípu Košarských luk (Vicherek et al. 2000).
60. Orlické opuky, 5863c, Doudleby nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): hřbitov na západním okraji obce vpravo od silnice do Kotelce nad Orlicí, 50°06'48,7"N, 16°14'56,6"E (červen 2000 not. *V. Faltys*; 8. 5. 2014 not. *V. Faltys*).

2001

- 21b. Hornomoravský úval, 6469b, Olomouc-Holice: plevel na experimentálních záhonech v areálu Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého, 210 m n. m. (15. 5. 2001 leg. *M. Dančák*, OL).
39. Třeboňská pánev, 6753b, Komárov (distr. Tábor): obnažené dno Komárovského rybníka 1,2 km SSV od okraje obce, 49°15'47,3"N, 14°35'59,3"E, 450 m n. m., hojně, stovky rostlin v přibřežním pásmu u zařízení na přikrmování rybi osádky (17. 7. 2001 leg. *J. Douđa*, herb. Douđa; Douđa 2003, Douđa & Lepší 2005).
62. Litomyšlská pánev, 6063a, Choceň (distr. Ústí nad Orlicí): Na Lhotách, zahrada u rodinného domu v ul. Pardubická, 49°59'37"N 16°13'01,6"E, 2 rostliny v balu žlutoplodé měsíční jahody, která byla zakoupena na výstavišti v Lysé nad Labem v expozici zahradnictví Horní Počernice (2001 not. *V. Faltys*).
- 63j. Lanškrounská kotlina, 6065d, Lanškroun (distr. Ústí nad Orlicí): v chodníku na Komenského ulici JZ od zájezdního hostince Krčma, 49°54'38,5"N, 16°36'50,5"E (20. 7. 2001 not. *V. Faltys*; Faltys in Kaplan 2005).

2002

- 35d. Březnické Podbrdsko, 6550a, Čimelice (distr. Písek): sádky v nivě Skalice při jihovýchodním okraji města, sádka č. 13, obnažené dno, hlinité bahno, desítky až stovky rostlin ve vegetaci tř. *Isoëto-Nanojuncetæ* (4. 6. 2002 not. *K. Šumberová*, ČNFD).
- 42a. Sedlčansko-milevská pahorkatina, 6551a, Zahrádka (distr. Písek): rybník Horní Oprava 0,6 km JZ od kaple ve středu obce, severní pobřeží, dno letněného plůdkového rybníka, 49°29'20"N, 14°13'15"E, 450 m n. m., porosty ve vegetaci sv. *Eleocharition ovatae* spolu s *Coleanthus subtilis* (4. 6. 2002 leg. *K. Šumberová* BRNU 625510); obnažené dno v jižní a jihozápadní části rybníka, ve vegetaci sv. *Bidention tripartitæ* a sv. *Eleocharition ovatae* (4. 6. 2002 not. *K. Šumberová*; ČNFD). – Zahrádka: rybník Dolní Oprava při jihozápadním okraji obce, obnažené dno v jihozápadní části, ve vegetaci sv. *Bidention tripartitæ* (4. 6. 2002 not. *K. Šumberová*, ČNFD). – Zahrádka: rybník Berník (tč. letněný), severní cíp vyschlé bahno (4. 6. 2002 not. *K. Šumberová*).
60. Orlické opuky, 5863d, Merklovice (distr. Rychnov nad Kněžnou): rozhrabávané místo před plotem zahrádky u chodníku podél silnice v SZ části obce, 335 m n. m. (2. 5. 2002 leg. *Z. Kaplan 02/2*, herb. Kaplan).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6764a, Lažánky (distr. Brno): hřbitov v severovýchodní části obce, 49°16'53,9"N, 16°23'29,6"E (24. 9. 2002 not. *V. Faltys*).

83. Ostravská pánev, 6274d, Studénka (distr. Nový Jičín): komplex rybích sádek a rybníků Rybářství Denas pod železniční tratí při východním okraji obce, plůdkový rybníček č. 3 (nejzápadnější v soustavě uvnitř areálu), bahnitě dno letněného rybníčku, 49°43'02"N, 18°05'01"E, 230 m n. m., ve vegetaci sv. *Bidention tripartitae* (7. 6. 2002 leg. K. Šumberová, BRNU); výtěrový rybníček č. 1, obnažený a znovu zaplavený okraj rybníčku, spolu s *Cicuta virosa* ve vegetaci sv. *Eleocharition ovatae* (7. 6. 2002 not. K. Šumberová, ČNFD); sádky č. 4 a 5, obnažené dno, ve vegetaci sv. *Bidention tripartitae* (7. 6. 2002 not. K. Šumberová, ČNFD). – Studénka: rybník Podlážka V od železniční trati (proti severovýchodnímu okraji obce), část opačná od hráze, obnažený a znovu zaplavený okraj rybníka, hrubý písek, vegetace sv. *Bidention tripartitae* (7. 6. 2002 not. K. Šumberová, ČNFD).

2003

62. Litomyšlská pánev, 6163b, Litomyšl (distr. Svitavy): Ovocné a okrasné školky Litomyšl, 49°52'09"N, 16°18'03,7"E, desítky rostlin v prodejní expozici spolu s *Cardamine hirsuta*, *C. flexuosa* a *Oxalis corniculata* var. *repens* (15. 9. 2003 not. V. Faltys; Faltys in Kaplan 2005). V letech 1974–1989 zde druh prokazatelně nerostl.
- 63a. Žamberko, 5965a, Pastviny (distr. Ústí nad Orlicí): obnažený břeh údolní vodní nádrže Pastviny, přibližně 234 m JJV od středu Pastvinského mostu, 50°05'30,8"N, 16°33'46,8"E, 474 m. n. m., desítky rostlin (29. 8. 2003 leg. J. Zámečník & T. Seibert, herb. Zámečník).

2004

- 14a. Bydžovská pánev, 5558c, Jičín: okolí zahradnické prodejny u vlakového nádraží, včetně kontejnerů s rostlinami, 50°25'50,9"N, 15°21'38,3"E, pouze jednotlivé rostliny (30. 4. 2004 not. V. Faltys).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6864b, Popůvky (distr. Brno): ulice Pod vinohrady č. p. 92, v kontejneru s jehličnanem dovezeným ze zahradnictví Agro Brno-Tuřany (20. 6. 2004 not. D. Simonová).
19. Bílé Karpaty stepní, 7169b, Strážnice (distr. Hodonín): západní okraj města, zahradnictví, v cestách, v květináčích a kolem nich, desítky rostlin (27. 9. 2004 a 12. 5. 2006 leg. J. W. Jongepier, BRNM); západně od města (12. 5. 2006 leg. J. W. Jongepier, BRNU 611893).
- 37l. Českokrumlovské Předšumaví, 7151d, Český Krumlov: areál zahradnického podniku při silnici z Českého Krumlova do Kájova, ca 0,6 km SZ od vrchu Ptačí hrádek, 48°48'56,2"N, 14°18'51,7"E, 500 m n. m., tisíce rostlin (2004 leg. P. Lepší, herb. P. Lepší; Douda & Lepší 2005).
38. Budějovická pánev, 7052b, Litvinovice (distr. České Budějovice): plevel v zahrádce v západní části obce, 49°57'41,5"N, 14°27'03,5"E, 400 m n. m., několik rostlin (20. 7. 2004 not. P. Lepší; Douda & Lepší 2005).
- 40a. Písecko-hlubocký hřeben (na hranici s 38. Budějovická pánev), 6952b, Hluboká nad Vltavou (distr. České Budějovice): betonový záhon v centru obce, květinový záhon, as. *Erophilo-Arabidopsietum* (3. 5. 2004 leg. K. Šumberová & Z. Lososová, herb?, ČNFD); betonová nádoba s okrasnými jednoletkami, ca 250 m JZ od zámku Hluboká, 49°02'59"N, 14°26'19,9"E, 375 m n. m. (13. 5. 2008 leg. M. Ducháček & K. Šumberová, PR 731701, 2014 rev. J. Danihelka).
- 45b. Českokamenická kotlina, 5252a, Česká Kamenice (distr. Děčín): na více místech v zahradnictví Kamélie v Mlýnské ulici v centru města (20. 7. 2004 leg. J. Hadinec, P. Bauer & J. Brabec, PRC).
60. Orlické opuky, 5863c, Kostelec nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): centrum města při silnici na okraji Seykorova parku J od Střední zemědělské školy, 50°07'27"N, 16°12'23,9"E, v kameninových truhlicích s pěstovanými rostlinami spolu se *Sedum hispanicum*, *Solanum decipiens* (jedna rostlina) a *Veronica polita* (4. 7. 2004 not. V. Faltys; Faltys in Kaplan 2005). – Kostelec nad Orlicí: Seykorův park (7. 7. 2004 leg. V. Faltys, HR). – Kostelec nad Orlicí: zámecké zahradnictví, 50°07'24,9"N, 16°11'55,5"E, až 40 cm vysoké rostliny v pařeništích spolu s *Amaranthus blitum*, *Galinsoga quadriradiata*, *G. parviflora*, *Oxalis fontana*, *O. corniculata* var. *repens*, *Portulaca oleracea*, *Urtica urens* a *Veronica polita* (9. 7. 2004 not. V. Faltys; Faltys in Kaplan 2005). Odtud se druh

pravděpodobně šíří do okolí s maceškami a další sadbou. – Kostelec nad Orlicí: okolí starého zámku, v chodníku, 50°07'20,"N, 16°12'56,9"E (9. 7. 2004 not. *V. Faltys*; Faltys in Kaplan 2005).

60. Orlické opuky (na hranici s 63b. Potštejnské kopce), 5963b, Potštejn (distr. Rychnov nad Kněžnou): intravilán města, proti zámku, v chodníku, 50°04'56,9"N, 16°18'37,1"E (7. 7. 2004 leg. *V. Faltys*, HR; Faltys in Kaplan 2005).

2005

41. Střední Povltaví, 6550d, Varvažov (distr. Písek): hřiště v areálu letního tábora v údolí Skalice JZ od obce, 370 m n. m. (14. 5. 2005 not. *E. Chaloupecká*, herb. P. Koutecký; <http://jpcbs.prf.jcu.cz/vratica/www/>).

2006

- 10a. Jenštejnská tabule, 5853c, Praha-Černý most: nákupní zahradnické centrum Hornbach, v květináčích se sadbou jabloní původem patrně z Německa, 50°06'45"N, 14°34'45"E, ca 260 m n. m. (29. 6. 2006 leg. *M. Ducháček*, PR 701527, 2014 rev. J. Danihelka).
- 46a. Děčínský Sněžník, 5151c, Děčín-Maxičky: hojně mezi pěstovanými sazenicemi smrků v lesní oplocence poblíž křižovatky lesních cest „U kaštanů“ JJV od obce, 50°48'17,95"N, 14°11'28,18"E (18. 9. 2006 not. *J. Hadinec*).
60. Orlické opuky, 5863c, Kostelec nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): PR Kostecký zámecký park, na několika narušených ploškách a okrajích cest (2006 not. *R. Prausová*; Prausová et al. 2006).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6763d, Rudka u Domašova (distr. Brno): ca 200 m od rybníka ve středu obce, navážka-hromada hlíny v mezi u silnice směr Litostrov, 450 m n. m., ve vegetaci sv. *Sisymbrium officinalis* (6. 9. 2006 not. *D. Simonová*, ČNFD).

2007

- 14a. Bydžovská pánev, 5659b, Hořice (distr. Jičín): Gothard, hřbitov ca 1,3 km SV od železničního nádraží, 50°21'54"N, 15°38'47"E, 352 m n. m., kolem 20 rostlin pouze u jednoho hrobu (30. 4. 2007 leg. *M. Ducháček*, PR 702592, 2014 rev. J. Danihelka).
- 15b. Hradecké Polabí, 5661c, Holohlavy (distr. Hradec Králové): intravilán obce, záhonek v zahradě u domu, 50°18'27"N, 15°51'28"E, 255 m n. m. (20. 7. 2007 leg. *V. Samková & M. Ducháček*, HR).
- 21b. Hornomoravský úval, 6670d, Pravčice (distr. Kroměříž): u domu č. p. 51, 200 m VSV od kostela v obci, zahrada a školka ovocných stromů, plevel v záhonech, 198 m n. m., asi 15 roztroušených rostlin (19. 8. 2007 not. *J. W. Jongepier*).
38. Budějovická pánev, 7051b, Záborej (distr. České Budějovice): rybník Dehtář, jižní část, JZ od ostrova, ca 2,1 km SV od kaple v obci, obnažená část rybníčního dna (bez vody vlivem extrémně suchého počasí), 49°00'00"N, 14°17'30"E, 410 m n. m. (19. 4. 2007 leg. *K. Šumberová*, BRNU 618486, rev. J. Danihelka 2014).
83. Ostravská pánev, 6274b / 6274d, Jistebník (distr. Nový Jičín): prostřední z trojice manipulačních rybníků JV od sídla firmy Chov ryb Jistebník, 0,9 km VSV(–V) od železniční stanice Jistebník (2007 not. *P. Mičková*, Mičková 2009).
83. Ostravská pánev, 6274b, Jistebník (distr. Nový Jičín): komorový rybník čtvrtý od západu v soustavě bezejmenných rybníků V od sídla firmy Chov ryb Jistebník, ca 1 km VSV od železniční stanice Jistebník (2007 not. *P. Mičková*, Mičková 2009).
83. Ostravská pánev, 6274b, Polanka nad Odrou (distr. Ostrava): Malý Polní rybník a Velký Polní rybník na západním okraji části Horní Polanka (2007 not. *P. Mičková*, Mičková 2009).
83. Ostravská pánev, 6275a, Polanka nad Odrou (distr. Ostrava): CHKO Poodří, rybník Kačírek ca 1,3 km JJZ(–J) od železniční zastávky Polanka nad Odrou (2007 not. *P. Mičková*, Mičková 2009). – Polanka nad Odrou: CHKO Poodří, Zimní rybník ca 1,2 km JJZ od železniční zastávky Polanka nad Odrou, obnažené dno (2007 not. *P. Mičková*, Mičková 2009).

2008

- 14a. Bydžovská pánev, 5659b, Hořice: náměstí Jiřího z Poděbrad, 1,3 km S od železničního nádraží, 50°22'04"N, 15°37'56"E, ca 310 m. n. m., v nádobě s okrasnými dřevinami (14. 6. 2008 leg. *M. Ducháček*, PR 731702, 2014 rev. J. Danihelka).
- 15c. Pardubické Polabí, 5959a / b, Břehy (distr. Pardubice): obnažené dno rybníka Černý Nadýmač, 2 km S od obce, 213 m n. m., velmi hojně ve stovkách jedinců (13. 6. 2008 leg. *M. Ducháček*, *V. Samková* & *J. Zámečník*, HR, PR, 2014 rev. J. Danihelka; 13. 6. 2013 leg. *J. Zámečník*, HR, herb. Zámečník).
- 15c. Pardubické Polabí, 5959a, Břehy (distr. Pardubice): druh jednotlivě na bahnitých usazeninách potoka pod výpustí rybníku Černý Nadýmač, asi 2 km S od obce, 50°04'22"N, 15°34'48"E (7. 6. 2008 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník).
75. Jesenické podhůří, 6070b, Bruntál: zahrádkářská kolonie Za Mlékárnou, oddělení A4, zahrada Z. Hotáka, 49°59'43"N, 17°27'10"E, ca 490 m n. m. (2008 not. *Z. Hoták*; 11. 6. 2010 leg. *Z. Hoták*, PRC). Druh se na lokalitě musel vyskytovat již dříve, kdy zahrada patřila předchozímu nájemci. Díky jeho přístupu k plati zde úspěšně přežívá, na rozdíl od okolních pozemků, jejichž nájemci jsou k plevelům mnohem nekompromisnější.
78. Bílé Karpaty lesní, 6874c, Brumov-Bylnice (distr. Zlín): zahradnictví Chlupáček na severní straně města (2. 5. 2008 leg. *J. W. Jongepier* & *I. Jongepierová*, BRNU 611549).

2009

- 15c. Pardubické Polabí, 5961a, Sezemice (distr. Pardubice): jednotlivě na letněném rybníku Labská, ca 1,8 km SV od kruh. křižovatky v centru, 50°04'28"N, 15°51'53"E (17. 6. 2009 leg. *J. Zámečník*, herb. Zámečník).
16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6865b, Brno: ulice Veselá, v chodníku u hotelu International, 49°11'43"N, 16°36'21,1"E, 220 m n. m., několik rostlin (22. 9. 2009 leg. *P. Dřevojan* & *P. Novák* BRNU 611257, rev. J. Danihelka).

2010

16. Znojensko-brněnská pahorkatina, 6765c, Brno-Komín: zahradní centrum Čtyřlístek [na ulici Bystřická] (25. 9. 2010 leg. *D. Lániková*, BRNU 625470, rev. J. Danihelka).
33. Branžovský hvozď, 6644b, Smržovice (distr. Domažlice): intravilán obce, 530–540 m n. m. (5. 7. 2010 *M. Lepší* & *P. Lepší*; Chvojíková et al. 2012).
38. Budějovická pánev, 6952c, Čejkovice (distr. České Budějovice): areál Ostrov se speciálními rybníčky [= zde víceúčelové rybníčky používané především pro odchov plůdku vzácnějších druhů ryb], 0,55 km J od kaple v obci, obnažené dno příkopového rybníčku, 49°00'30"N, 14°22'54"E, 385 m n. m. (16. 6. 2010 leg. *K. Šumberová*, BRNU 618741, 2014 rev. J. Danihelka).
- 61c. Chvojenská plošina, 5862c, Albrechtice nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): písčité okraj pole u hřbitova v jižní části obce, 50°08'14,8"N, 16°03'41,2"E, 255 m n. m., vzácně (27. 5. 2010 leg. *J. Doležal* 10/03, herb. Doležal).
- 63l. Malá Haná / 71b. Drahanská plošina, 6566a, Boskovice (distr. Blansko): arboretum Šmelcovna na severovýchodním okraji města nad pravým břehem říčky Bělá (24. 4. 2010 leg. *D. Lániková*, BRNU). Z arboreta byl druh přechodně zavlečen na zahradu bytového domu č. p. 20 na ulici Jiráskova v Boskovicích, kde se udržoval několik let. Byl vytrháván spolu s ostatním plevelem a v roce 2014 zde již nebyl pozorován.
- 63d. Kozlovská vrchovina, 6064c, Přivrat (distr. Ústí nad Orlicí): Malý Přivrat, jako plevel na soukromé zahradě sběratele, ca 170 m ZJZ od západního okraje hráze Dolního Přivratského rybníka (2010 leg. *P. Kovář*, PRC).

2011

- 4b. Labské středohoří, 5350a, Ústí nad Labem: Masarykova ulice, nádvoří Muzea města Ústí nad Labem, záhon, 50°39'38,5"N, 14°02'04,1"E, ojedinele (duben 2011 leg. *V. Beran*, herb. Muzea města Ústí nad Labem; Nepraš et al. 2011).

8. Český kras, 5952c, Praha-Braník: ulice Vltavanů, zahradnictví ca 230 m SZ od železničního nádraží Praha-Braník, 50°01'46,5"N, 14°24'18,3"E, ca 190 m n. m. (10. 8. 2011 leg. *M. Ducháček & M. Bartošová*, PR 813218, 2014 rev. J. Danihelka).
9. Dolní Povltaví, 5852c, Praha-Dejvice: zahrada rodinného domu č. p. 47 v ulici Na Viničních horách, pravděpodobně zavlečeno s výsadbou keřů (11. 4. 2011 foto *M. Kesl*; www.biolib.cz); několik rostlin (2012 not. *M. Kesl*). Na jaře v roce 2014 zde již druh nebyl nalezen.
41. Střední Povltaví, 6357b, Ledeč nad Sázavou (distr. Havlíčkův Brod): Pivovarská ulice, zahrada p. Vlasákové, 49°41'49,9"N, 15°16'43,1"E, 355 m n. m. (28. 9. 2011 leg. *M. Ducháček & H. Vlasáková*, PR 813216, 2014 rev. J. Danihelka).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6665c, Lipůvka (distr. Blansko): v zahradě domu č. p. 91 [v severní části obce], 49°20'28"N, 16°33'13"E, 375 m n. m. (31. 5. 2011 leg. *D. Dvořák*, BRNU 622643).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6862d, Slavětice (distr. Třebíč): občasně zaplavovaný břeh vodní nádrže Dalešice, 650 m ZJZ od jižního konce hráze přehrady, 49°07'17,8"N, 16°06'48,1"E, desítky rostlin (22. 8. 2011 not. *P. Daněk*; Daněk 2011).
68. Moravské podhůří Vysočiny, 6863c, Dukovany (distr. Třebíč): pravá strana hráze přehradní nádrže Mohelno, 2,8 km SSZ–S od kostela, krajnice a spáry dláždění, 49°06'06"N, 16°10'51"E, 295 m n. m. (18. 5. 2011 leg. *J. Danihelka*, BRNU 622312; 16. 5. 2012 leg. *J. Danihelka*, BRNU 632669).
91. Žďárské vrchy (na hranici s 66. Hornosázavská pahorkatina), 6361a, Vojnův Městec (distr. Žďár nad Sázavou): hřbitov na jihozápadním okraji obce, 49°40'45,1"N, 15°52'26,8"E, 600 m n. m., 1 rostlina (25. 6. 2011 not. *V. Faltys*).

2012

- 36a. Blatensko, 6649d, Rojice (distr. Strakonice): písčité jihozápadní břeh Velkorojického rybníka, 49°21'00"N, 13°56'24"E, 457 m n. m., ojediněle, společně s *Carex bohemica*, *Cyperus fuscus*, *Eleocharis ovata*, *Isolepis setacea*, *Spergularia xkurkae* aj. (18. 6. 2012 leg. *R. Paulič*, herb. Paulič).
- 63a. Žambersko, 5864d, Kameničná (distr. Ústí nad Orlicí): zahrada ca 200 m SSZ od kaple v obci, záhon kadeřavé petržele, 50°07'19,4"N, 16°26'02,7"E, 466 m n. m. (17. 8. 2012 leg. *M. Bartošová*, PR 839230).
- 69b. Sečská vrchovina, 6261b, Raná (distr. Chrudim): in coemeterio ad marginem pagi bot.-or., 49°48'00,5"N, 15°57'48,3", Infrequenter in graminibus inter sepulcra (5. 5. 2012 leg. *M. Marek*, herb. Marek).
- 76a. Moravská brána vlastní, 6572c, Bystřice pod Hostýnem (distr. Kroměříž): zboeniště na místě bývalého zahradnictví 800 m SZ od centra města, 49°24'24,6"N, 17°40'01,5"E (17. 5. 2012 a 28. 5. 2012 foto *J. Humpolíčková*, www.botanickafotogalerie.cz; www.botany.cz). V následujících dvou letech již nebyl druh na lokalitě nalezen.

2013

3. Podkrušnohorská pánev, 5349b, Chabařovice (distr. Ústí nad Labem): štěrková navážka při západním břehu vodní nádrže Milada, 2 rostliny (2013 leg. *K. Kubát*, herb. Kubát, Kubát & Machová 2014).
- 15c. Pardubické Polabí, 6060b, Medlešice (distr. Chrudim): u hlavní ulice k nadjezdu k Mikulovicím v severní části obce, 49°59'01,4"N, 15°46'27,2"E, v truhlíku s okrasnými rostlinami (24. 5. 2013 not. *V. Faltys*).
- 15c. Pardubické Polabí, 6060b, Mikulovice (distr. Pardubice): před hostincem Na Netřebě při silnici na jihozápadním okraji obce JV od hřiště, 49°59'25,2"N, 15°46'27,3"E, v truhlíku s okrasnými rostlinami (24. 5. 2013 not. *V. Faltys*).
16. Znojemsko-brněnská pahorkatina, 6765d, Brno: Tyršův sad, záhon pro zrakově postižené, 49°12'11,1"N 16°36'09,8"E, jako plevel mezi jinými druhy (2013 not. *J. Humpolíčková*).

2014

- 4b. Labské středohoří, 5450b, Litoměřice: záhon s mulčovací kůrou u supermarketu Lidl ve městě, 50°32'21"N, 14°07'19"E, 180 m n. m., 1 rostlina (28. 4. 2014 leg. *R. Paulič*, herb. Paulič).

- 11b. Poděbradské Polabí (na hranici s 11a. Všetatské Polabí), 5854b, Čelákovice (distr. Praha): ulice U Hřiště č. p. 1571, zahradičtívi pana Červinky, 50°09'53,7"N, 14°45'48,8"E, 190 m n. m., několik rostlin spolu s hojnou *Cardamine hirsuta* a *C. flexuosa* (24. 4. 2014 leg. M. Ducháček, PR 839233).
- 14a. Bydžovská pánev, 5659b, Holovousy (distr. Jičín): Chodovice, hřbitov, 50°22'35,5"N, 15°35'29,3"E, pouze jednotlivé rostliny spolu s *Cardamine hirsuta*, *Cerastium pallens*, *C. semidecandrum*, *Stellaria pallida* a *Veronica filiformis* (25. 4. 2014 leg. V. Faltys, herb. Faltys).
- 35c. Příbramské Podbrdsko, 6249d, Obecnice (distr. Příbram): na cestě u vchodu do oplocené lesní školky ca 1,2 km SZ od kostela v obci, asi 2–5 m J od silnice, 49°43'23,2"N, 13°56'02,9"E, 570 m n. m., několik desítek rostlin (26. 4. 2014 leg. L. Pivoňková, det. J. Hadinec, PL).
- 61b. Týništský úval, 5963a, Chleny (distr. Rychnov nad Kněžnou): hřbitov u kostela sv. Apolináře, 50°04'40"N, 16°14'33,2"E, několik skupin v maceškách spolu se *Sedum hispanicum* a *Veronica sublobata* (8. 5. 2014 not. V. Faltys).
- 61b. Týništský úval, 5963d, Sudslava (distr. Ústí nad Orlicí): hřbitov u kostela Proměnění Páně, 50°02'27,2"N, 16°17'16,3"E, v záhonu macešek spolu s *Arabidopsis thaliana*, *Cardamine hirsuta*, *Cerastium glomeratum*, *Erophila verna*, *Oxalis corniculata* var. *repens*, *Stellaria pallida* a *Veronica sublobata* (23. 4. 2014 a 5. 6. 2014 not. V. Faltys).
- 63a. Žambersko, 5864c, Rybná nad Zdobnicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): hřbitov v obci, 50°06'31,9"N, 16°21'59,7"E, 415 m n. m. (11. 9. 2014 leg. M. Ducháček, PR 839234).
- 63c. Střední Poorlič, 5963d, Brandýs nad Orlicí (distr. Ústí nad Orlicí): hřbitov S od kostela Nanebevstoupení Páně, 50°00'12"N, 16°17'15,6"E, u macešek spolu s *Arabidopsis thaliana*, *Myosotis sparsiflora*, *Oxalis corniculata* var. *repens*, *Sedum hispanicum*, *S. hybridum*, *S. pallidum* a *Stellaria pallida* (5. 6. 2014 not. V. Faltys).
- 63d. Kozlovská vrchovina, 6064a, Řetůvka (distr. Ústí nad Orlicí): hřbitov u kaple Z od křižovatky silnic Ústí nad Orlicí – Horní Sloupnice a odbočky do obce Řetová, 49°57'12,1"N, 16°21'31,1"E, asi 10 rostlin (8. 5. 2014 not. V. Faltys).
- 63f. Českořebovský úval, 5964c, České Libchavy (distr. Ústí nad Orlicí): hřbitov u kostela sv. Víta, 50°01'58,5"N, 16°22'23,1"E (8. 5. 2014 not. V. Faltys).
- 73b. Hanušovická vrchovina, 5966b, Králíky (distr. Ústí nad Orlicí): hřbitov na jihozápadním okraji města, 50°04'53,6"N, 16°45'04,1"E, v porostech spolu s *Arabidopsis thaliana*, *Brunera macrophylla*, *Cardamine hirsuta*, *Cerastium glomeratum*, *Cymbalaria pallida*, *Myosotis sylvatica*, *Sedum album*, *S. rupestre* cv., *S. spurium*, *Stellaria pallida* a *Veronica sublobata* (15. 5. 2014 not. V. Faltys).
- 74b. Opavská pahorkatina, 6174b, Dobroslavice (distr. Opava): ve spárách dlažby v ulici Na Svobodě ve východní části obce, 49°52'51"N, 18°09'01"E, 315 m n. m., hojně (18. 9. 2014 leg. M. Dančák, herb. OL, Dančák 2014).
- 76a. Moravská brána vlastní, 6373c, Odry (distr. Nový Jičín): obnažené dno Vraženského rybníka, sušší kamenitá část, 60 m SV od ostrůvku, 49°38'33,1"N, 17°51'03,7"E, 275 m n. m., asi 200 rostlin (24. 5. 2014 leg. J. Kocián & P. Kocián, NJM; www.kvetenacr.cz; Kocián 2014).
- 93a. Krkonoše lesní, 5258d, Rokytnice nad Jizerou (distr. Semily): rozsáhlý, nově rekonstruovaný hřbitov SZ od kostela sv. Michaela, 50°43'54,1"N, 15°26'41,1"E, 575 m n. m., několik set rostlin spolu s dalšími druhy rozrazilů – *Veronica arvensis*, *V. chamaedrys*, *V. filiformis*, *V. officinalis*, *V. persica*, *V. serpyllifolia*, *V. sublobata* (13. 5. 2014 leg. V. Faltys, herb. Faltys). Nejbohatší lokalita druhu v západních Krkonoších.

2015⁸⁾

- 15b. Hradecké Polabí, 5760d, Hradec Králové: okrasný záhon na Riegrově náměstí u železniční stanice Hradec Králové Hlavní nádraží, 50°12'51,3"N, 15°48'44,2"E, 250 m n. m., vzácně (30. 4. 2015 leg. J. Doležal 15/23, herb. Doležal).

⁸⁾ Šest zcela čerstvých nálezů bylo doplněno v době, kdy již byl rukopis Additament v sazbě.

23. Smrčiny, 5839b, Vojtanov (dist. Cheb): mírně zvodnělá plocha na strženém dně pískovny ca 0,7 km SSZ od křižovatky silnic Hazlov – Starý Rybník a Františkovy Lázně – Bad Brambach v obci, 50°10'19"N, 12°18'44"E, 534 m n. m., tisíce malých rostlin na ploše 0,5 aru (14. 4. 2015 leg. J. Velebil & J. Brabec, herb. Velebil, CHEB).
- 61b. Týnišťský úval, 5862a, Týniště nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): písčitohlinité záhony v areálu soukromé lesní školky v ulici Za Drahou, 0,7 km S od železniční stanice Týniště nad Orlicí, 50°09'39,3"N, 16°04'25,3"E, 255 m n. m., roztroušeně (29. 4. 2015 leg. J. Doležal 15/20, herb. Doležal).
- 61b. Týnišťský úval, 5962b, Šachov (distr. Rychnov nad Kněžnou): spára chodníku u domu č. p. 54, 215 m SV od kostela v obci, 50°05'51,5"N, 16°07'15,7"E, 290 m n. m., desítky rostlin (23. 5. 2015 leg. J. Doležal 15/50, herb. Doležal).
- 61c. Chvojenská plošina, 5862c, Albrechtice nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): písčité záhony a jejich okraje v areálu lesních školek vpravo u silnice vedoucí do Vysokého Chvojna, 1,12 km ZSZ od obecního úřadu, 50°08'42,2"N, 16°02'39,9"E, 255 m n. m., roztroušeně v celém areálu (10. 4. 2015 not. J. Doležal).
- 64a. Průhonická plošina, 5953c, Průhonice (distr. Praha): dendrologická zahrada Výzkumného ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, pěstební plocha rostlin asi 60 m SZ od správní budovy, 50°00'26"N, 14°33'39"E, 290 m n. m., tisíce fertilních rostlin na ploše 250 m² (22. 4. 2015 leg. J. Velebil, herb. Velebil 150401).

Do Evropy byl rozrazil cizí (*Veronica peregrina*⁹⁾) zavlečen z Ameriky v 17. století; první údaje pocházejí z Velké Británie z roku 1680 (Hartl 1975). První zmínka o jeho výskytu ve střední Evropě je právě z Čech – objevuje se v díle Tentamen florae Bohemiae (Pohl 1809–1814): „Auf trockenen Ackern und Wegen... (Um Prag, im kaiserlichen Schloßgarten, am Wege nach S. Prokop felsen).“ Charakteristika stanovišť „na suchých polích a cestách“ však příliš neodpovídá současným představám o ekologii tohoto druhu a vzbuzuje tedy otázku, zda se opravdu jednalo o *Veronica peregrina* nebo snad o jiný druh tohoto rodu. Na věrohodnosti Pohlůvým údajům nepřidává ani skutečnost, že v sousedním Německu byl druh pozorován zhruba až o půl století později v roce 1863 (Rothmaler 2005). Po více než šedesáti letech od uvedení rozrazilu cizího Pohlem zmiňuje druh ve svém Prodromu květeny české Čelakovský (1873: 327): „...zdivočuje velmi pořádku a jednotlivě v štěpních sadech, na záhonech zahradních (Litoměřice, Žamberk)“. Údaje z Prahy uváděné Pohlem v jeho Tentamentu tedy nepřevzal, očividně jim nedůvěřoval. J. E. Pohna považoval za autora nepříliš kritického (cf. Čelakovský 1868) a jeho herbářové sběry neměl k dispozici¹⁰⁾). Doložený výskyt *V. peregrina* z Prahy však na sebe nenechal dlouho čekat; v letech 1882–1883 byl tento rozrazil sbírán v pražské univerzitní botanické zahradě na Smíchově a po necelých sto letech v roce 1977 jej našel J. Hadinec v Botanické zahradě Přírodovědecké fakulty UK v Praze Na Slupi, kde jako plevel roste minimálně od té doby nepřetržitě. Dále jej bez konkrétních lokalit zmiňuje Polívka

⁹⁾ V Evropě byla zjištěna pouze nominální subsp. *peregrina*, která je původní v Severní Americe. V jižní Americe se vyskytuje subsp. *xalapensis* (Kunth) Pennell se žláznatým oděním tobolek, ta v Evropě dosud zjištěna nebyla.

¹⁰⁾ V tomto světle je třeba přistupovat k datu prvního nálezu *Veronica peregrina* v ČR (1809, Pyšek et al. 2012) s jistou pochybností.

(1901) a poznamenává: „Vyskytuje se v Čechách pořádku na vzdělávané půdě, zejména v zahradních záhonech, jakožto rostlina zavlečená z Ameriky. Na Moravě a ve Slezsku nebyl dosud pozorován!“. Až po dalším půl století uvádí druh Dostál (1950) a stejně jako o téměř čtyřicet let později (Dostál 1989) se omezuje v obou případech jen na velmi krátký výčet: „okolí Prahy, Litoměřic a Žamberka“. Mezitím zapadl nález z Kostelce nad Orlicí (Hrobař 1931) i uveřejnění staršího údaje ze Šluknovska (Jiřetín pod Jedlovou, 1935 *Liebisch*; Marschner et al. 1985).

První pozorování ze Slezska, z Osoblažského výběžku, přináší Kühn (1965) a je pravděpodobné, že se na základě jeho nálezu druh objevil v Komentovaném katalogu moravské flóry (Smejkal 1981), kde ovšem jen figuruje v seznamu druhů.

V Květeně ČR (Hrouda in Slavík 2000: 366–368) jsou kromě výše zmíněných výskytů uvedeny ještě lokality Rozkoš u České Skalice a Studénka (bez přesnější lokalizace).

Co do frekvence dalších nálezů se dá říci (a z výše uvedeného chronologicky řazeného výčtu lokalit je patrné), že zhruba do poloviny devadesátých let minulého století byl rozrazil cizí objevován spíše zřídka, především ve východních a ojediněle ve středních Čechách (Hlaváček 1993, 1995, Kolbek 2001, Faltys in Kaplan 2005) a také na Děčínsku.

V roce 1977 byl druh poprvé nalezen na jižní Moravě u Kostic a v roce 1996 u Lanžhota (Soutok). V následujícím období, zhruba do roku 2000, se frekvence nálezů mírně zvyšuje a rozrazil cizí je nalézán v severních a především opět ve východních Čechách a také na severní Moravě. V roce 2001 byl objeven i v jižních Čechách (Douda & Lepší 2005) a na střední Moravě. Pak už nálezů přibývá rychleji. Každoročně je to několik dalších výskytů v Čechách i na Moravě, naposledy např. Mičková (2009), Chvojková et al. (2012), Dančák (2014), Kocián (2014). Dosud nejvýše zaznamenaný výskyt je v Pasekách nad Jizerou (650 m).

Je zřejmé, že v době, kdy bylo rozšíření rozrazilu cizího zpracováváno pro Květenu ČR (Hrouda in Slavík l. c.) byl to druh u nás velice vzácný. Jeho intenzivnější šíření začalo až v posledních zhruba 10 letech, to také odpovídá situaci ve většině okolních zemí, např. v Německu (Bettinger 2013), naproti tomu třeba v Polsku tendence k šíření zatím zaznamenaná nebyla (Galera & Sudnik-Wójcikowska 2010).

Zdá se, že centry šíření druhu jsou u nás, stejně jako v některých dalších evropských zemích, především zahradnické podniky. Následně se pak často objevuje se sadbou okrasných rostlin v parcích, na hřbitovech, v různých místech intravilánů, ale také v lesních školkách. Specifickým a méně častým stanovištěm jsou obnažená dna vodních nádrží, hlavně rybníků (jižní Čechy a severovýchodní Morava), kam je zavlelán v souvislosti s přikrmováním ryb. Výjimečně roste také na březích tekoucích vod (Vltava, Orlice). Ekologická vazba tohoto druhu je u nás daleko méně vyhraněná než např. na Slovensku, kde se vyskytuje v přirozených a polopřirozených společenstvech (obnažená dna, břehy mrtvých ramen, podmáčené okraje polí) především v panonské oblasti. V bohaté populaci byl však nověji pozorován v roce 2011 na Oravské přehradě při exkurzi Pracovní skupiny pro studium makrofyty vod a mokřadů při ČBS.

P. Lustyk

- Bettinger A. [ed.] (2013): Verbreitungsatlas der Farn- und Blütenpflanzen Deutschlands. – Landwirtschaftsverlag, Münster, 912 p.
- Čelakovský L. (1871): Prodomus der Flora von Böhmen. Vol. 2. – Arch. Naturwiss. Landesdurchforsch. Boehm., sect. 3a: 113–388.
- Dančák M. (2014): *Veronica peregrina* L. – In: Dančák M., Kocián P. & Hlisenkovský D. [eds], Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska VIII., Acta Mus. Siles., sci. natur., 63: 275.
- Daněk P. (2011): Aktualizace mapovacího okrsku cz1354, Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – Nálevková databáze [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Douda J. (2003): Flóra a vegetace přírodovědně významných lokalit okolí Bechyně. – Ms. [Dipl. práce; depon. in: knih. České zemědělské univerzity, Praha]
- Douda J. & Lepší P. (2005): *Veronica peregrina* L. – rozrazil cizí. – In: Chán V., Lepší M. & Lepší P. [eds], Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech. XI., Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, přír. vědy, 45: 173–174.
- Faltys V. (1978): Materiál ke květeně Choceňska a Vysokomýtska. – Ms. [Depon. in: Soukromá Knih. V. Faltys, Choceň]
- Galera H. & Sudnik-Wójcikowska B. (2010): Central European botanical gardens as centres of dispersal of alien plants. – Acta Soc. Botan. Polon. 79: 147–156.
- Hartl D. (1975): Scrophulariaceae. – In: Hartl D. & Wagenitz G. [eds], Hegi Illustrierte Flora von Mitteleuropa 6/1: 1–469, Paul Parey, Berlin & Hamburg.
- Hlaváček R. (1993): Příspěvek k poznání flóry a vegetace PR Vymyšlenská pěšina. – Bohem. Centr. 22: 149–175.
- Hlaváček R. (1995): Příspěvek k poznání flóry a vegetace NPR Drbákov – Albertovy skály. – Bohem. Centr. 24: 27–74.
- Hrobař F. (1931): Květena Kostelecka a Rychnovska. Soustavný přehled prvků rostlinných a jejich nalezišť. – Hradec Králové, 128 p.
- Kaplan Z. [ed.] (2005): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti v Kostelci nad Orlicí (4. – 10. července 2004). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 40, suppl. 2005/1: 1–76.
- Kocián J. (2014): *Veronica peregrina* L. – In: Dančák M., Kocián P. & Hlisenkovský D. [eds], Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska VIII., Acta Mus. Siles., sci. natur., 63: 275.
- Kolbek J. et al. (2001): Vegetace Chráněné krajinné oblasti a Biosférické rezervace Křivoklátsko. 2. Společenstva skal, strání, sutí, primitivních půd, vřesovišť, termofilních lemů a synantropní vegetace. – Academia, Praha, 364 p.
- Kubát K. & Machová I. (2014): Floristické poměry vodní nádrže Milada u Chabařovic. – Severočes. Přír. 45: 63–68.
- Kühn F. (1965): Polní plevel Osoblažska. I. část, celková charakteristika. – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A, 14: 99–107.
- Marschner H., Tuma E., Houfek J. & Roubal A. (1985): Květena Šluknovského výběžku 3. část. – Sborn. Severočes. Muz., přír. vědy 14: 41–84.
- Mičková P. (2009): Studium vegetace obnažených den rybníků v Chráněné krajinné oblasti Poodří a blízkém okolí. – Vlastiv. Sborn. Novojičínska 59: 138–160.
- Nepraš K., Kroufek R., Kubát K., Machová I. & Rottenborn J. (2011): Floristické mapování Českého středohoří I. (Ústí n. L. – Dolní Zálezly). – Severočes. Přír. 42: 63–82.
- Pohl J. E. (1809–1814): Tentamen florae Bohemiae. Vol. 1 (1809), 2 (1814). – Prag.
- Polívka F. (1901): Názorná květena zemí koruny české, obsahující též četnější rostliny cizozemské pěstované u nás pro užitek a okrasu. Se zřetelem k jevům životním, sv. 3, Sympetalae. – Olomouc, 620 p.
- Prausová R., Mikeska M., Hotový J., Blahník Z., Samková V. & Slaviček J. (2006): Plán péče o PR Kostelecký zámecký park na období 2007–2016. – Ms., 68 p. [Depon. in: Odbor životního prostředí, Krajský úřad Hradeckého kraje, Hradec Králové]

- Rothmaler W. (2005): Exkursionsflora von Deutschland. Bd. 4. Gefäßpflanzen. Kritischer Band. Ed. 10. – Elsevier, Spektrum Akademischer Verlag, München, 980 p.
- Roubal A. (1987): Materiály ke květeně střední části Orlických hor. – Zprávy Čs. Bot. Společ. 22: 17–37.
- Smejkal M. (1980): Komentovaný katalog moravské flóry. – Univerzita J. E. Purkyně, Brno.
- Vicherek J., Antonín V., Danihelka J., Grulich V., Gruna B., Hradílek Z., Řehořek V., Šumberová K., Vampola P. & Vágner A. (2000): Flóra a vegetace na soutoku Moravy a Dyje. – Masarykova univerzita v Brně, 362 p.

***Viola rupestris* F. W. Schmidt**

C3

1. Doupovská pahorkatina, 5645d, Kadaň (distr. Chomutov): křovinatá lada 360 m J od vrcholu vrchu Kobyla, poblíž elektrovodu, 50°19'58,9"N, 13°15'38,7"E, 559 m n. m., desítky rostlin (9. 5. 2013 leg. T. Burian, herb. Přírodovědecké fakulty Univerzity J. E. Purkyně Ústí nad Labem).
- 7a. Libochovická tabule, 5650b, Mšené-lázně (distr. Litoměřice): PP Dlouhé stráně 1,7 km SV od obce, 50°22'36,9"N, 14°08'17,5"E, 214 m n. m., mělká kamenitá půda na opuce, desítky rostlin (3. 9. 2011 leg. T. Burian, herb. Přírodovědecké fakulty Univerzity J. E. Purkyně Ústí nad Labem).
- 7a. Libochovická tabule, 5650a, Libochovice (distr. Litoměřice): mělká půda při výchozu opuky na staré pastvině 750 m JV od obce Poplze, 50°23'28,2"N, 14°02'55"E, 242 m n. m., do deseti rostlin (12. 10. 2014 foto T. Burian; AOPK ČR 2014).

V literatuře se údaje o výskytu violky písečné v severozápadních Čechách objevují pouze sporadicky, většina publikovaných nálezů je starší dvaceti let a jejich počet příliš nepřesahuje desítku. Výskyt byl historicky potvrzen v Doupovské pahorkatině, v Žateckém Pohoří, v Lounském a Labském středohoří, v Libochovické tabuli a na vápnitých pískovcích Ústěcké kotliny – ve všech těchto fytochorionech jde však o případy celkem ojedinělé, pouze výjimečně je výskyt zmiňován opakovaně (Milá v Lounském či Kalvárie v Labském středohoří). V Libochovické tabuli je tento druh vázán na pozůstatky neúživných suchých pastvin, výhradně na vápnitém podloží.

T. Burian

- 61b. Týnišťský úval, 5862a, Petrovice nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): okraj lesa při trati na Bolehošť (14. 6. 1978 leg. J. Belicová, HR). – Petrovice nad Orlicí: násep trati směr Bolehošť (12. 5. 1979 leg. J. Belicová, HR). – Petrovice nad Orlicí: kolejiště, pěšina u trati směr Bolehošť (15. 5. 1979 leg. J. Belicová, HR) – vše 2013 rev. J. Danihelka.
- 61b. Týnišťský úval, 5862a, Bolehošť (distr. Rychnov nad Kněžnou): násep železniční trati na okraji lesa asi 2 km J [recte JJZ] železniční stanice (11. 6. 1985 leg. J. Belicová, HR, 2013 rev. J. Danihelka). – Bolehošť: násep železniční trati vedoucí přes Bolehošťské a Ledecké bory vlevo ve směru z Petrovic nad Orlicí do Bolehoště, 1,9 km JJZ od železniční stanice Bolehošť, 50°11'56,6"N, 16°03'13,6"E, 255 m n. m., roztroušeně na písčínách podél trati, společně s *Cardaminopsis arenosa*, *Botrychium lunaria* a *Carex ericetorum* (26. 4. 2014 leg. J. Doležal 14/24, herb. Doležal, rev. Z. Kaplan).
- 61b. Týnišťský úval, 5862b, Týniště nad Orlicí (distr. Rychnov nad Kněžnou): disturbovaný písčitý okraj silnice vedoucí přes borové lesy do vojenského prostoru, 1,46 km SV od železniční stanice Týniště nad Orlicí, 50°09'53,2"N, 16°05'13"E, 270 m n. m., desítky fertilních rostlin po obou stranách silnice (13. 6. 2014 leg. J. Doležal 14/84, herb. Doležal).

Viola rupestris je nový druh pro celý fytochorion Dolní Poorličí (61) a lze zároveň říci, že výše uvedené nálezy představují první spolehlivé údaje i pro celé východní Čechy.

Bolehošťské a Ledecké bory jsou, stejně jako písčiny podél železniční trati, v historii východočeské botaniky dobře známe. Pohyboval se zde již rodák z nedalekých Přepych Josef Rohlena (1922), František Hrobař (1931), Karel Krčan (Hrobař 1946), společně s Karlem Kopeckým (Krčan & Kopecký 1961), Alois Souček (Souček s. a.), Josef Fiedler (1954) a Rudolf Mikyška (Hrobař 1946; Mikyška 1956). Ze sběrů v herbářích hradeckého a pardubického muzea je dále patrné, že v tomto území báдали i další botanici, například Jiřina Belicová, Alfréd Kobrle, Vladislav Kavka a František Procházka. Přesto však v žádné starší literatuře vztahující se k tomuto území není o výskytu violky písečné ani zmínka.

Po nálezů violky písečné u Bolehoště jsem se vypravil prozkoumat herbářové sbírky Muzea východních Čech v Hradci Králové (HR), kde jsem narazil na několik položek tohoto druhu, které zde sbírala J. Belicová poprvé již před 36 lety (viz výše).

Jiřina Belicová, botanička působící v královéhradeckém muzeu v letech 1967 až 1988, své nálezy nepublikovala, a tak nejen údaje o výskytu violky písečné upadly v zapomnění. Podobně tomu bylo například při nálezů starčku *Senecio paludosus* u nedalekých Petrovic nad Orlicí (Kaplan in *Additamenta* 7: 316–319, 2008). Při existenci herbářových položek je však pozoruhodné, že se informace o výskytu violky písečné nedostaly do druhého dílu Květeny ČR (Kirschner & Skalický in Hejný & Slavík 1990: 406–407).

Kromě výše uvedených sběrů J. Belicové existuje v herbářových sbírkách hradeckého muzea ještě další sběr z východních Čech, který je však sporný. Je to směsná položka violek *V. rupestris* a *V. hirta* z termofytika Hradeckého Polabí (15b) od Lochenic (Louka u Lochenic, 12. 4. 1938 leg. B. Válek, HR). Původní schedu však někdo přepsal a vyhodil, a není proto vyloučeno, že „směsný sběr“ vznikl až při manipulaci v herbáři.

V Přehledu vyhynulých, nezvěstných a ohrožených taxonů cévnatých rostlin na území východních Čech (Faltys 1995) je violka písečná vedena v kategorii A3 – taxon nezvěstný, o jehož dřívější existenci jsou pochyby. Z východních Čech je v Květeně ČR (Kirschner & Skalický l. c.) uveden výskyt z termofytika z fytochorionu Bydžovská pánev (14a) od Jičína (U Jičína, s. d. leg. F. Šitenský, PR). I přes existenci dokladu je tento údaj rovněž sporný, podobně jako další Šitenského údaje z Jičína. Blíže se k tomu vyjadřuje Kirschnerová (1986). Osobně jsem k tomuto údaji velmi skeptický, neboť neexistují žádné jiné indicie, které by podpořily jeho spolehlivost. Druhý, tentokrát literární údaj o výskytu ve východních Čechách (Kirschner & Skalický l. c.) je z mezofytika z fytochorionu Podkrkonoší (56) od hradu Kumburk. Kromě toho bratři Hadačové citují v Květeně Pardubicka (Hadač & Hadač 1948) Jahnův nález z Nemošické stráně od Pardubic, který je však v Květeně ČR zpochybněn. Bohužel se k těmto dvěma literárními údajům zatím nenašly herbářové doklady, a proto je nelze považovat ani za zcela věrohodné, ani s jistotou odmítnout.

Lokalitu u Týniště nad Orlicí jsem objevil již po cíleném hledání dalších populací violky písečné v širším okolí. Nachází se v rozsáhlém lesním komplexu mezi Týništěm nad Orlicí a Bolehoštěm, kde leží i lokalita „staronová“. Jeho velkou část zaujímá vojenský prostor, kde jsem v roce 2012 bádával společně s Romanou Prausovou a Zdeňkem

Kaplanem. Violku jsme tam sice nenašli (což mohlo být tím, že jsme ji ani cíleně nehledali), je však pravděpodobné, že roste i tam, a to na narušovaných okrajích písčitých borů, cest a podél železniční trati, podobně jako je tomu na výše uvedených lokalitách.

J. Doležal

- Faltys V. (1995): Přehled vyhynulých, nezcvičených a ohrožených taxonů cévnatých rostlin na území východních Čech. – Ms., 24 p. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, region. pracoviště Východní Čechy, Pardubice]
- Fiedler J. (1954): Příspěvek ke květeně kraje Královéhradeckého. – Čas. Nár. Mus., ser. natur., 123: 115–119.
- Hrobař F. (1931): Květena Kostelecka a Rychnovska. – Hradec Králové, 128 p.
- Hrobař F. (1946): Druhý doplněk ke „Květeně Kostelecka a Rychnovska“. – Vamberk, 32 p.
- Kirschnerová L. (1986): Dva sporné sběry plešky stopkaté (*Calycocorsus stipitatus*). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 21: 56–58.
- Krčan K. & Kopecký K. (1961): Příspěvek ke květeně Opočenska a bližšího okolí Týniště nad Orlicí. – Acta Mus. Reginae hradec., ser. A sci. natur., 2(1960–1961): 149–190.
- Mikyška R. (1956): Fytosociologická studie lesů terasového území v dolních částech povodí Orlice a Loučné. – Sborn. Čs. Akad. Zeměd. Věd, Lesnictví, Praha, 29: 313–370.
- Rohlena J. (1922): Příspěvky k floristickému výzkumu Čech I–II. – Čas. Nár. Mus., ser. natur., 96: 54–66, 109–113.

***Virga strigosa* (Roem. & Schult.) Holub**

69a. Železnohorské podhůří (na hranici s 63e. Poličísko), 6162d / 6163c, Budislav (distr. Svitavy): okraje travnaté pěšiny mezi zahradami 0,2 km SZ od kostela v obci, vpravo od silnice do Proseče, 49°48'15,2"N, 16°09'59"E, 530 m n. m., několik desítek statných kvetoucích rostlin (3. 8. 2014 leg. P. Novák, BRNU).

První údaj o zplnění štětičky větší pro fytochoriony Českomoravské mezihoří a Železné hory, nález zároveň posouvá výškové maximum druhu na našem území.

P. Novák

Poděkování

Náš dík patří mnoha kolegům, kteří nám předali své floristické objevy k publikaci nebo nám poskytli cenné rady a konzultace. Děkujeme i všem autorům komentářů, těm, kteří determinovali nebo revidovali obtížně určitelné taxony nebo pořídili dokladové fotografie či jinak s námi na přípravě těchto Additament spolupracovali.

Jsou to: Martina Bartošová (Průhonice), Petr Batoušek (Zlín), Pavel Bauer (Liberec), Petr Bauer (Děčín), Jan Běťák (Brno), Ivan Bílek (Kadaň), Přemek Bobek (Liberec), Jiří Brabec (Cheb), Leo Bureš (Světlá Hora-Podlesí), Tomáš Burian (Ústí nad Labem), Petr Cimický (Plzeň), Luděk Čech (Havlíčkův Brod), Jana Černá (Olomouc), Martin Čertner (Praha), Pavla Čížková (Idina Pila u Zátone), Martin Dančák (Olomouc), Pavel Daněk (Brno), Jiří Danihelka (Brno), Jan Doležal (Týniště nad Orlicí), Pavel Dřevojan (Brno), Michal Ducháček (Praha-Horní Počernice), Dan Dvořák (Brno), Václav Dvořák (Olomouc), Karel Fajmon (Veselí nad Moravou), Vladimír Faltys (Choceň), Jaroslav Frouz (Karlovy Vary), Andrea Gálová

(Brno), Hana Galušková (Uherský Ostroh), Vít Grulich (Brno), Věra Hadincová (Průhonice), Jan Hájek (Praha), Josef Harčarik a Ludmila Harčariková (Vrchlabí), Handrij Härtel (Krásná Lípa), Rudolf Hlaváček (Příbram), David Hliseníkovský (Frýdek-Místek), Michael Hohla (Oberberg am Inn, Rakousko), Jitka Horková (Plzeň), Zbyněk Hoták (Bruntál), Daniel Hřčka (Praha), Michal Hroneš (Olomouc), Lubomír Hroudá (Praha), Pavel Hubený (Idina Pila u Zátoně), Jana Humpolíčková (Brno), Jindřich Chrtěk jun. (Průhonice), Milan Chytrý (Brno), Bohumil Jagoš (Veselí nad Moravou), Filip Jelínek (Brno), Jan Wilhelm Jongepier (Veselí nad Moravou), Miroslav Kalík (Rumburk), Veronika Kalníková (Brno), Jiří Kameníček (Olomouc), Zdeněk Kaplan (Průhonice), Petr Karlík (Praha), Michael Kesl (Praha), Ivana Kinská (Plzeň), Gergely Király (Völce, Maďarsko), Jan Kirschner (Průhonice), Hana Kleinová (Olomouc), Josef Klíč (Boskovice), Tereza Klinerová (Praha), Petr Kocián (Nový Jičín), Petr Kokeš (Výškov), Filip Kolář (Praha), Josef Komárek (Havlíčkův Brod), Hana Koničková (Jablonec v Podještědí), Milan Kotlínek (České Budějovice), Daniel Koutecký (Podbořany), Petr Koutecký a Eva Koutecká (České Budějovice), František Krahulec (Průhonice), Tereza Krčková (Libčice nad Vltavou), Karel Kubát (Ústí nad Labem), Josef Kučera (Rychnov nad Kněžnou), Petra Kuchařová (Praha), Iva Kůrková (Praha), Jana Kůrová (Brno), Jitka Laburdová (Hradec Králové), Deana Láníková (Boskovice), Pavel Leischner (Strakonice), Eva Legátová (Chanovice), Kamila Lencová (Křesany), Zdeňka Lososová (Brno), Filip Lysák (Cyrilov), Milan Marek (Praha), Ivona Matějková (Plzeň), Jan Matějů (Karlov Vary), Petr Matuška (Silivky), Vladimír Melichar a Magdaléna Melicharová (Karlov Vary), Jaroslav Michálek (Sokolov), Miroslav Mikát (Hradec Králové), Vladimír Nejšlechta (Olomouc), Jaroslava Nesvadbová (Plzeň), Jana Nová (Tymákov), Pavel Novák (Brno), Lucie Ohryzková (Velké Karlovice), Čestmír Ondráček (Chomutov), Jan Ondryáš (Lipová-lázně), Kateřina Durčáková (Opava), Radim Paulič (Strakonice), Sylvie Pecháčková (Plzeň), Jana Pekárová (Brno), Tomáš Peterka (Brno), Miroslav Petr (Praha), Karla Petrovská (Andělská Hora), Jaroslav Pipek (Praha), Lenka Pivoňková (Plzeň), Jaroslav Podhorný (Otinoves), Jan Pokorný (Praha), Marie Popelářová (Rožnov pod Radhoštěm), Karel Prach (České Budějovice), Jan Práncel (Praha), Romana Prausová (Hradec Králové), Helena Prokešová (Brno), Petra Přidalová (Beroun), David Půbal (Vimperk), Ota Rauch (Třeboň), Daniela Ražnoková (Ostrava), Tomáš Rejzek (Cvikov), Miroslav Rohlík (Benešov nad Ploučnicí), Jan Rydlo (Praha), Jaroslav Rydlo (Praha), Vladimír Řehořek (Brno), Radomír Řepka (Brno), Věra Samková (Hradec Králové), Aleš Sedláček (Hranice na Moravě), Tomáš Seibert (Pardubice-Svitkov), Jiří Sladký (Plzeň), Petr Slavík (Brno), Vít Slezák (Jeseník), Jaromír Sofron (Praha), Josef Spilka (Praha), Karel Sutorý (Brno), Hana Svojanovská (Ústí nad Orlicí), Ludvík Šajtar (Trávník u Cvikova), Miroslava Šandová (Rokycaň), Jan Šašek (Hudlice), Otakar Šída (Praha-Horní Počernice), Zdeněk Šíma (Bruntál), Irena Špatenková (Vrchlabí), Pavel Špryňar (Praha), Michal Štefánek (Praha), Milan Štech (České Budějovice), Radek Štencl (Jeseník), Jitka Štěpánková (Průhonice), Kateřina Šumberová (Brno), Přemysl Tájek (Mariánské Lázně), Bohumil Trávníček (Olomouc), Miroslav Trégler (Mariánské Lázně), Kateřina Troppová (Starý Plzenec), Jiří Uher (Lednice na Moravě), Jiří Unar (Brno), Andrea Vacková (Praha), Jiří Velebil (Průhonice), Pavel Veselý (Brno), Ernst Vitek (Naturhistorisches Museum Wien), Hana Vlasáková (Praha), Jaroslav Vojta (Praha), Alena Vydrová (České Budějovice), Dana Zábranská (Uherské Hradiště), Jaroslav Zámečník (Hradec Králové), Jiří Zázvorka (Průhonice), Vojtěch Žíla (Strakonice).

K nálezu *Botrychium multifidum* došlo v rámci projektu „Inventarizační průzkum na území KRNP II. – dokončení“ (program POPFK MŽP, 2014), identifikační číslo 115V162001152).

Příspěvek M. Chytrého a J. Danihelky (*Panicum virgatum*) byl napsán za podpory Grantové agentury ČR (č. 14-10712S), příspěvky J. Chrtka, Z. Kaplana, J. Práncla, J. Štěpánkové a K. Šumberové vznikly za podpory Botanického ústavu AV ČR (RVO 67985939) a Grantové agentury ČR (č. 14-36079G, Centrum excelence PLADIAS), za což příslušným institucím náleží dík.

Naše poděkování patří také Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR, která garantovala mapování biotopů v rámci vytváření evropské soustavy chráněných území Natura 2000 a nyní organizuje aktualizaci výsledků tohoto mapování a monitoring biotopů. Z těchto projektů zde uveřejňujeme nálezy druhů *Carex pulicaris*, *Orchis militaris* a některé nálezy *Carex pendula*, *Epipactis microphylla*, *Gentiana cruciata*, *Lithospermum officinale*, *Ophioglossum vulgatum*, *Pedicularis sylvatica* a *Veronica peregrina*.

Rovněž děkujeme zřizovatelům a správčům elektronických databází – Nálezová databáze ochrany přírody (AOPK ČR 2014), Databanka flóry České republiky (<http://www.florabase.cz>), Virtual Herbarium (<http://herbarium.univie.ac.at/database/index.php>) a Databáze herbářových dokladů ve sbírkách České republiky (<http://puvodni.mzm.cz/Botanika/CS/uvod.html>), které jsou pro práci s floristickými údaji v současné době nepostradatelné.

Literatura

- AOPK ČR (2014): Nálezová databáze ochrany přírody. – [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny, Praha]
- Bureš L. (2013): Chráněné a ohrožené rostliny Chráněné krajinné oblasti Jeseníky. – Rubico, Olomouc, 314 p.
- Čelakovský L. (1868): Prodromus květeny české. Vol. 1. – Arch. Přírod. Výzk. Čech, sect. 3a: 1–109, Praha.
- Čelakovský L. (1873): Prodromus květeny české. Vol. 2. – Arch. Přírod. Výzk. Čech, sect. 3a: 110–384, Praha.
- Čelakovský L. (1883): Prodromus květeny české. Vol. 4. – Arch. Přírod. Výzk. Čech, sect. 3a: 677–944, Praha.
- Čeřovský J., Feráková V., Holub J., Maglocký Š. & Procházka F. (1999): Červená kniha ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů ČR a SR. Vol. 5. Vyšší rostliny. – Příroda, Bratislava, 453 p.
- Danihelka J., Chrtěk J. jun. & Kaplan Z. (2012): Checklist of vascular plants of the Czech Republic. – Preslia 84: 647–811.
- Dostál J. (1948–1950): Květena ČSR a ilustrovaný klíč k určení všech cévnatých rostlin, na území Československa planě rostoucích nebo běžně pěstovaných. – Praha, 2269 p.
- Dostál J. (1989): Nová květena ČSSR. Vol. 1, 2. – Academia, Praha, 1548 p.
- Grulich V. (2012): Red List of Vascular Plants of the Czech Republic: 3rd edition. – Preslia 84: 631–645.
- Hadač J. & Hadač E. (1948): Květena Pardubicka. – Pardubice, 232 p.
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2003): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. II. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 38: 217–288.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2007): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VI. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 42: 247–337.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2008): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VII. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 43: 251–336.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2009): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VIII. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 44: 185–319.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2012): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. X. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 47: 43–158.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2013): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XI. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 48: 31–141.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2014): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XII. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 49: 73–206.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1988): Květena České socialistické republiky. Vol. 1. – Academia, Praha, 557 p.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1990): Květena České republiky. Vol. 2. – Academia, Praha, 540 p.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1992): Květena České republiky. Vol. 3. – Academia, Praha, 542 p.
- Chvojková E., Sladký J., Bureš J., Pivoňková L., Danihelka J., Sova P., Nesvadbová J. & Sofron J. [eds] (2012): Výsledky floristického kurzu v Domažlicích 4.–10. července 2010. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 47, příl. 2012/1: 1–94. [pp. 1–76]

- Chytrý M. [ed.] (2007): Vegetace České republiky. 1., Travinná a keříčková vegetace. – Academia, Praha, 528 p.
- Chytrý M. [ed.] (2009): Vegetace České republiky. 2., Ruderální, plevelová, skalní a suťová vegetace. – Academia, Praha, 524 p.
- Chytrý M. [ed.] (2011): Vegetace České republiky. 3., Vodní a mokřadní vegetace. – Academia, Praha, 828 p.
- Chytrý M. [ed.] (2013): Vegetace České republiky. 4., Lesní a křovinná vegetace. – Academia, Praha, 551 p.
- Juroch J. & Šmiták J. (2014): Nové lokality orchidejí v roce 2014 (2013). – *Roezliana* 44: 55–62.
- Kubát K., Hrouda L., Chrtěk J. jun., Kaplan Z., Kirschner, Štěpánek J. & Zázvorka J. [eds] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha, 928 p.
- Kučera J. & Váňa J. (2005): Seznam a červený seznam mechorostů České republiky. – *Příroda* 23: 1–104.
- Lepší M. & Lepší P. [eds] (2013): Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XIX. – *Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, přír. vědy*, 53: 70–85.
- Lepší P., Lepší M., Boublík K., Štech M. & Hans V. [eds] (2013): Červená kniha květeny jižní části Čech. – *Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích*, 503 p.
- Pyšek P., Sádlo J. & Mandák B. (2002): Catalogue of alien plants of the Czech Republic. – *Preslia* 74: 97–186.
- Pyšek P., Danihelka J., Sádlo J., Chrtěk J. Jr., Chytrý M., Jarošík V., Kaplan Z., Krahulec F., Moravcová L., Pergl J., Štajerová K. & Tichý L. (2012): Catalogue of alien plants of the Czech Republic (2nd edition): checklist update, taxonomic diversity and invasion patterns. – *Preslia* 84: 155–255.
- Skalický V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], *Květena České socialistické republiky 1*: 103–121, Academia, Praha.
- Slavík B. (1971): Metodika síťového mapování ve vztahu k připravovanému fytogeografickému atlasu ČSR. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 6: 55–62.
- Slavík B. [ed.] (1995): Květena České republiky. Vol. 4. – Academia, Praha, 529 p.
- Slavík B. [ed.] (1997): Květena České republiky. Vol. 5. – Academia, Praha, 568 p.
- Slavík B. [ed.] (2000): Květena České republiky. Vol. 6. – Academia, Praha, 770 p.
- Slavík B. & Štěpánková J. [eds] (2004): Květena České republiky. Vol. 7. – Academia, Praha, 767 p.
- Souček A. (s. a.): Floristický materiál ke květeně Kostelecka a Rychnovska. – Ms. [Depon. in: Archiv bot. sekce soukromé ekofirmy Natura Dobré]
- Šourek J. (1969): Květena Krkonoš. – Academia, Praha, 451 p.
- Štěpánková J., Chrtěk J. jun. & Kaplan Z. [eds] (2010): Květena České republiky. Vol. 8. – Academia, Praha, 712 p.
- Vozárová M. & Sutorý K. (2001): Index herbariorum Reipublicae bohemicae et Reipublicae slovacae. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 36, příl. 2001/1: 1–95.

Došlo dne 5. 1. 2015